Fantastic Club

DORU DAVIDOVICI

ZEITA DE ORICALC

Fantastic Club

DORU DAVIDOVICI

ZEIȚA DE ORICALC

SCAN:
prelucrare: Costin Teo Graur
prima ediție digitală, iunie 2011

EDITURA ALBATROS ● 1977

Ilustrația copertei : PETRE VULCĂNESCU

SFERELE VERZI

I

— Iubitule, a miorlăit Lida, eu mai am de mers încă patru ore cu maşina asta.

Ştiam bine că mai are de mers patru ore cu maşina, drumul de la Tulcea la „2 Mai" ; se învîrtea în jurul automobilului, şi aşa culcat cum eram dedesubt, întins pe spate, dacă întorceam capul îi puteam vedea picioarele îmbrăcate în blugi, umblînd de colo-colo. M-am asigurat încă o dată că piuliţele sînt bine strînse, m-am apucat cu mîinile pe dedesubt de bara de protecţie şi mi-am făcut vînt afară. Lida a pufnit şi a întors capul, dispreţuitoare. Mi-am dezbrăcat salopeta, era un fost combinezon de zbor, uzat, cîrpit şi scos la reformă, am scuturat-o de praf, am împăturit-o şi am aşezat-o în portbagaj. Am lăsat capacul să cadă, lacătul a clănţănit scurt, am deschis portiera, am scos cheia din contact şi am întins-o, cu o reverenţă, nevesti-mi :

— Doamnă !...

Lida s-a ridicat pe vîrfuri şi mi-a sărutat matern obrazul. Apoi m-a luat de mînă şi am mers aşa, simţindu-i palma mică, uscată, ghemuită în palma mea, pînă la scara îngustă, prăvălită, care ducea spre chei. Am căutat din ochi catargul înalt prin mulţimea aceea de catarge ; „uite !" a arătat Lida undeva, aiurea, am coborît, parcă alunecam pe un tobogan în mijlocul unei păduri, şi toate vîrfurile acelea ascuţite mi se înfigeau în burtă. Ne-am

oprit pe cheiul de piatră, „pontonul 5“ scria cu cărbune pe un butoi ruginit de metal smucindu-se în apă la picioarele noastre și căutînd să arunce bucata de scîndură care unea malul cu puntea galbenă a unei ambarcațiuni albe și înguste. Pontonul 5 era adresa pe care o căutam, mi-am pus mîinile la gură, „hei, voi cei din barcă!“

Dan și-a scos capul din cabina scundă, nu era prea confortabil *starul* ăsta mic transformat în iaht de cursă lungă, dar, oricum, însemna mai mult decît o simplă barcă cu pînze.

— Vînt bun, rățoilor, ne-a urat Lida de pe chei, după ce am traversat cu brațele întinse în lături scîndura aceea săltăreață, care-mi fugea de sub tălpi. Să descoperiți pămînturi noi și să le botezați cu numele meu și al copiilor mei. Apropo, unde sînt plozii ?

Dan a desfăcut mîinile a mirare, ce copii, piratii ăia care devastaseră tot și acum benchetuiau în cală ! ?

A bătut cu piciorul în punte, s-a aplecat spre *cockpit*-ul strîmt, „poliția fluvială, a spus, nu scapă nimeni, ieșiți de acolo“. Primul a ieșit Ștefan, foarte grav pentru cei șase ani ai lui, tîrînd-o de mînă pe Irina, care nu se împotrivea deloc. Au trecut pe lîngă mine fără să-mi acorde atenție, erau supărați că nu-i luam să coboare pe Dunăre cu *starul*, și de acolo pe mare, pînă la „2 Mai“. Lida și-a mușcat buzele cînd au traversat scîndura lunecoasă aruncată deasupra dungii slinoase de apă ; nu era cazul, ea nu cunoștea performanțele pe care plozii le realizau, zi de zi, pe zidurile și în dudul din spatele casei.

— Ascultă, Ștefan, am strigat cînd au ajuns pe mal. Fiu-meu s-a răsucit și a declarat că nu-i nici un Ștefan pe aici, iar dacă vreau să mă adresez vestitei căpetenii Pană Albă, atunci s-o fac cu ceremonialul cuvenit.

— Bine, am spus înclinîndu-mă, Pană Albă, ai grijă de mămica şi de sora ta.

— Nici o mămică, mi-a retezat-o căpetenia indiană, e vorba de vestita Coadă de Tigru şi de sora Rază de lună. Şi să facă bine Faţa Palidă să se ferească din drumul meu, de vreme ce nu mă socoteşte vrednic să cobor Apa cea Mare în vasul lui nenorocit, de care nici n-am nevoie. Cotu' şi pişcotu', labele şi botu' !

A mimat apoi gestul cu care un sioux veritabil ar zvîrli un tomahawk, şi lama lucitoare de oţel s-a înfipt vibrînd în lemnul catargului, la cîţiva centimetri de urechea mea. Pe urmă, s-au întors toţi trei şi au dispărut pe chei, printre lăzi, butoaie şi macarale. Urma să ne întîlnim, dacă totul mergea bine, peste trei-patru zile la „2 Mai", pe malul Mării Negre, 3 kilometri sud de Mangalia.

•

— Ascultă, m-a întrebat Dan, dar asta a fost mai tîrziu, după ce portul rămăsese mult în urmă şi noi intraserăm bine în încîlceala de stuf şi sălcii a braţului Sfîntu Gheorghe, ascultă, n-ar fi fost frumos dacă şi Mircea era aici ?

Tocmai strîngeam colac o parîmă la prova, în celălalt capăt al ambarcaţiunii, şi n-am răspuns. N-am răspuns din două motive : întîi pentru că ar fi fost preferabil pentru toată lumea, şi în primul rînd pentru Mircea însuşi, ca la ora asta să stea răşchirat pe puntea *starului*, urlînd comenzi din „Călăuza navigatorului", şi nu înghesuit ca vai de el într-o urnă pusă la rînd cu alte urne din columbariul crematoriului Cenuşa. Şi apoi, pentru că prezenţa mea pe găoacea asta era urmarea unei poveşti spuse de Mircea în seara morţii lui, o poveste misterioasă, care mă trimitea să vizitez o bază de comandă sau de dirijare, mi-era neclar, a unor fiinţe albastre venite de aiurea să-şi lanseze rachetele tocmai de aici, de pe Dunăre, cîteva mile mai jos

de punctul în care ne aflam, în lungul brațului Sfîntu Gheorghe.

•

După ce placa marcînd mila 46 a trecut lin pe lîngă noi, m-am strecurat de-a lungul punții înguste și lunecoase care înconjura cabina, ținîndu-mă de cablurile catargului înalt. M-am oprit în dreptul *cockpit*-ului. Dan stătea rezemat cu ceafa de marginea de lemn, mișcînd leneș, într-o parte și-n alta, maneta motorului *out-bord*.

— *Ahoi,* am spus, mi se părea foarte marinăresc acest „ahoi", e timpul să te schimb.

Dan a redus turația motorului, și dîra de spumă verzuie pe care *starul* o lăsa în urmă s-a destrămat; în locul ei, sub pupa joasă se vedea numai o bolboroseală înăbușită. S-a ridicat fără să spună nimic și a intrat în cabina scundă. M-am instalat în locul lui, maneta încă era caldă și umedă de la mîna prietenului meu; o clipă am fost tentat să deschid gura și să-i explic.

Am preferat însă să tac: după ce văd cu ochii mei, poate. M-am întins mai bine, am accelerat, valurile clipoceau acum grăbite, lingînd bordurile lăcuite ale ambarcațiunii. Soarele dispăruse după perdeaua de stuf și mi-a fost frică că n-o să pot găsi locul: noaptea nu mai puteam deosebi balizele între ele. Pe urmă, însă, am văzut, în josul apei, exact cum povestise Mircea: un pinten de noroi purtînd o coroană de tulpini înalte și elastice, peste care apărea, lucind slab în amurgul stins, un turnuleț de fier... Atunci am desfăcut capacul motorului și am dibuit cu mîna furtunul de alimentare. Am scos din buzunar o agrafă, o clamă din acelea cu care femeile își strîng părul, și am privit în cabină. Dan dormea pe unul din paturile strîmte, cu o mînă atîrnînd, nu-i vedeam fața, dar felul în care se lățise și se împrăștiase în spațiul minuscul îmi spunea că e dus de pe lumea asta.

Am desfăcut picioruşele clamei şi, ţinînd un deget între ele, am băgat-o sub capac. Mi-am tras degetul înapoi, clama a strîns furtunul subţire de plastic chiar sub rezervor ; am strîns la loc şurubul cu rozetă mare, albă, care fixa capacul motorului, şi am accelerat la maximum.

Starul a tresărit, s-a smucit înainte ridicînd un val verde-roşu în amurg, apoi, cînd motorul a început să tuşească şi să-şi întrerupă bătăile, s-a aşezat din nou, potolit, în apa aproape neagră. Motorul a mai dat un rateu, pe ţeava de eşapament a ieşit un „fîs" de fum albastru şi s-a făcut linişte.

Era o linişte din aceea, ca de început de lume, şi numai departe, dincolo de sălciile şi papurile care mărgineau canalul, în cine ştie ce ghiol ascuns, se auzeau strigătele şi cloncănelile unei familii de pelicani pregătindu-se de culcare.

Am întors *starul* şi am ţinut cîrma strînsă pînă cînd prova ascuţită a intrat între tulpinile de stuf şi a rămas înţepenită acolo ; am ochit o salcie groasă la cîţiva metri, am făcut iar echilibristică pe scîndurile lucioase — de data asta spre botul arcuit, înfipt între papuri — şi am apucat saula subţire, dar tare, prinsă într-un inel de aramă chiar sub armătura etravei. M-am aşezat pe punte, m-am strîmbat dezgustat şi am coborît, cu picioarele înainte, în apa neagră, uleioasă. Senzaţia n-a fost atît de dezagreabilă, apa era neaşteptat de plăcută, călduţă, şi piciorul nu se înfunda în mîlul de pe fund, susţinut de tulpinile şi rădăcinile stufului. Am făcut cîţiva paşi pe dibuite, agăţîndu-mă de tulpinile netede şi zgîriindu-mă în frunzele aspre. În cele din urmă am ajuns la salcie şi am înfăşurat de cîteva ori saula în jurul trunchiului. Arăta ca un călugăr franciscan, cu rasa neagră-cafenie strînsă pe mijloc de brîul alb de frînghie. Am păşit iar clefăind prin apă şi papură, pînă la pupa *starului ;* aici apa era mai adîncă, îmi ajungea pînă aproape de piept, şi mi-a fost destul de uşor să mă salt pe punte. Am

intrat în cabină, Dan sforăia subțirel, am deschis încetișor dulapul de sub cușeta liberă. Am scos dinăuntru barca de cauciuc făcută sul și am ieșit cu ea afară. Am umflat-o mînuind cu grijă pompa, să nu fac zgomot ; am dat barca la apă și am lăsat-o să meargă la vale, dusă de curent, filînd încet coarda de nailon cu care era legată. Cînd a ajuns la vreo 10—12 metri, am legat coarda de una din ancorele catargului ; era deja întuneric și bărcuța se vedea neclar, ca un plaur încurcat în desiș. Mi-am zis că pînă se trezește Dan o să fie beznă de-a binelea și n-o să se observe nimic. Mi-am scos apoi șortul ud și chiloții și mi-am pus blugii uscați. Acum mă foiam prin cabină cu o totală lipsă de respect pentru somnul amicului meu, fredonînd pe nas o melodie de aerodrom :

„Haide scoateți MIG-ul iute, și dați drumul la motor,
Pe la poarta mîndrei mele vreau să fac un zboor..."

— Dumnezeule, a scîncit Dan, îți dau un zbor de nu te vezi ! De ce nu mă lași să dorm ?

Privea buimac de somn, și i-am făcut cu ochiul. A stat așa o clipă, apoi fața i s-a lungit brusc și a sărit din pat, proțăpindu-se înaintea mea, în măsura în care cabina mică îi permitea să se proțăpească :

— De ce nu ești la cîrmă ? Și de ce ai oprit *starul ?* S-a lăsat de pe un picior pe celălalt : Stimatul tovarăș pilot se teme să conducă o barcă pe întuneric, da ? !

— S-a paradit motorul tău cel nou, am explicat, trăgîndu-mi fermoarul de la blugi.

— Imposibil, a mormăit Dan și s-a repezit afară.

A tras de cordeluță, elicea s-a zbătut puțin în apă, auzeam pistonul fornăind stins în cilindru — atît. Dan a mai făcut cîteva încercări, apoi s-a lăsat păgubaș. Mi-era milă de el, dar aveam planul meu,

voiam să fie obosit ca să doarmă adînc mai tîrziu, spre dimineață. Știam că urmează cîteva ceasuri de chin cu montatul și demontatul motorului la lumina lanternei, dar mă resemnasem.

Totul era să pot manevra astfel, încît agrafa care gîtuia furtunul de benzină să scape neobservată. Așa că am ridicat din umeri și m-am repezit zelos în cabină, cînd Dan, asudat, a lăsat cordeluța și s-a răstit la mine, gîfîind : „Lanterna și trusa de scule!"

•

Dan și-a ridicat mîna, a șters cu o cîrpă cadranul plin de unsoare al ceasului, a fluierat a pagubă și a înjurat în surdină. A declarat apoi că-l doare undeva de motor, cînd se luminează ridicăm pînzele, și s-a dus la culcare. L-am însoțit în cabina mică, m-am întins pe cușeta tare, și după cîteva minute, cînd prietenul meu a început să sforăie, a trebuit să fac un efort serios ca să mă scol iar. Am ieșit afară, se făcuse frig, un frig umed, gogoașe mici de ceață albă pluteau la suprafața apei, se agățau în vreo trestie, destrămîndu-se în fîșii, apoi se strîngeau iar, ca un elastic. Am apucat saula bărcii de cauciuc și am început să trag, înfășurîndu-mi-o pe mînă. Răceala apei care picura de-a lungul brațului m-a făcut să mă felicit că nu pornisem înot spre geamandura părăsită. Am coborît ușor în barca de cauciuc și m-am lăsat dus de curent, cîrmind din cînd în cînd cu vîsla scoasă din tocul de pînză de cort. Apa fîșîia în lungul bordajului negru, și cînd botul bont al bărcii a lovit colțul postamentului de ciment am tresărit. Din betonul vechi ieșeau, bîjbîind, fiarele armăturii. Am legat barca de una din sîrmele groase, îndoită în formă de cîrlig, și rugina mi s-a luat pe palme. M-am săltat pe postamentul de beton, farul vechi, cu sticlele afumate și plesnite, răsfrîngea tăcut clipirea unor stele depărtate. Mă mișcam foarte atent, mergînd pe vîrfurile ghetelor de baschet. Am mîngîiat sticla

veche, ca de rămas-bun, mi-am pipăit cuțitul cu lamă lată, închis în buzunarul de pe coapsă blugilor, și am tras de ușița ruginită care închidea, imediat sub far, o nișă mare cu pereți de tablă. Așteptam instinctiv scîrțiitul balamalelor ruginite, dar ușa s-a căscat în tăcere, alunecînd lin, ca aripa unei păsări de noapte. Mi-am spus că aici erau pesemne depozitate bidoanele cu ulei pe vremea cînd farul funcționa încă, mirosul rînced, intrat în fier și în ciment, îmi întărea părerea. Am apucat scoaba de pe podeaua de beton și am ridicat capacul ; în gaura căscată, lumina albăstruie, venită de undeva, de jos, scotea la iveală un fel de scăriță de metal prinsă de zidul umed. Am rezemat de peretele nișei capacul acela de beton, rotund ca un scut, îmi spuneam că e caraghioasă povestea asta cu catacombe și lumini albastre, am fost tentat să pun capacul la loc, să urc în *dinghiul* de cauciuc și să merg să-l trezesc pe Dan. Mi-am amintit însă de Mircea, mirosul de ars, ușa spartă, pereții afumați, firele goale ale prizelor smulse înțepînd aerul înecăcios ca antenele unui scarabeu uriaș. Hotărît, ajungea unul singur. M-am uitat încă o dată înapoi, peste umăr, la apa și papurile adunate în cadrul strîmt al ușii de metal, m-am strîmbat ca atunci cînd mă lăsasem să alunec în apa murdară, am început să cobor treptele subțiri, care se arcuiau ușor sub picioare revenind la loc cu un clinchet sec.

Mă gîndeam că, dacă e cineva în încăperea de dedesubt, picioarele mele apărînd din tavan vor provoca o reacție puțin favorabilă ; aș fi vrut să mă aplec într-un fel, să văd încotro merg, dar puțul strîmt nu-mi permitea nici o mișcare. Mergeam la risc, un risc absurd, îndeobște neacceptat, aveam vreo șansă numai dacă în camera de sub mine nu era nimeni cînd îmi făceam apariția. M-am oprit o clipă și mi-am scos cuțitul din buzunar, dar mă încurca la coborîre, și, în general, toată

povestea asta cu trape și capcane în mijlocul Deltei părea atît de puțin verosimilă, încît am preferat să-l bag la loc, lăsînd totuși deschisă clapa buzunarului. Pe urmă, mi-am spus că Mircea murise cu adevărat, și am scos iar cuțitul. Puțul se terminase, treptele mai continuau doi-trei metri pe un perete neted, puteam vedea o parte din podeaua încăperii, un beton gros, violet în lumina aceea fosforescentă, nefinisat, pe care se mai cunoșteau încă urmele scîndurilor de cofraj. Nu m-am oprit, am coborît mai departe ; cînd picioarele au trecut prin orificiul rotund care secționa tavanul încăperii, am dat drumul la mîini și am sărit jos, pe podeaua de beton. Era o cămăruță mică, cu un aer auster de adăpost militar, accentuat de lumina aceea rece și clară : în fața mea o ușă de metal, întredeschisă. M-am apropiat, cît puteam trage cu ochiul vedeam niște panouri lucioase, ca de plastic, pe care se încrucișau cabluri groase. Am pus mîna pe clanță, am tras încet spre mine. Ușa s-a deschis, a glisat, mai bine zis, pe niște șine masive, prea masive pentru o simplă ușă, și am pășit peste pragul înalt, ca de vapor. Am încremenit o clipă, așteptam o lovitură peste ceafă, dar lovitura n-a venit. Știam ce-o să găsesc aici, camera ovală, Mircea îmi povestise, totuși mă năucea mulțimea aceea de cadrane, becuri, contacte, împrăștiate pe pereți și pe consolele care dădeau încăperii un aer de sală de comandă a cine știe cărui agregat misterios. Sînt aviator, familiarizat cu multă aparatură înghesuită într-un spațiu restrîns, dar ce vedeam aici întrecea orice închipuire ; în orice caz, mi-am spus, și asta a fost așa, un reflex profesional, în orice caz depășește cu mult posibilitățile unui singur om. Unul singur, pentru că dispunerea aparaturii și a cîtorva pîrghii de comandă, a panourilor și tuturor consolelor, indica clar o comandă centralizată ; și în fața ecranului bombat ciclopic, izbucnind dintr-un pupitru oblic, se afla un singur scaun mare, cu spe-

teaza şi braţele puţin date în lături, ca pentru o îmbrăţişare, cu îmbrăcămintea de piele mată lucind în lumina albastră ca o invitaţie comodă de stat jos.

Pe urmă am auzit zgomot de paşi şi voci, apropiindu-se din spatele uşii pe care intrasem. M-am ghemuit instinctiv, aşa cu cuţitul în mînă cum eram, gata să sar la primul... primul ce ? care şi-ar fi făcut apariţia. Primul om, mi-am spus, pentru că totul indică oameni ca mine, indiferent dacă de aici sau de aiurea. Poate ceva mai înalţi... Astea îmi treceau prin cap cu viteza luminii ; glasurile se apropiau, după socoteala mea ar fi fost timpul ca cineva să-şi facă apariţia... Nu aveam unde să mă ascund, panourile erau prinse chiar pe perete, iar consolele nu ofereau nici un adăpost ; doar în ultimul moment mi-am amintit de firidă şi am observat, între două tablouri tapetate cu contacte şi cadrane, perdeaua care acoperea deschizătura. Mi-am spus că poate fi o altă uşă, n-aveam de ales, m-am repezit într-acolo ţinînd cuţitul lipit de şold, cu vîrful îndreptat înainte, de jos în sus. Am dat la o parte ţesătura grea şi am tras-o după mine chiar în clipa în care uşa aceea de vapor, cu prag înalt, a glisat lin lăsînd să pătrundă în încăpere cinci oameni albaştri : trei bărbaţi şi două femei. Asta de fapt am observat mai tîrziu ; atunci, în momentul în care am pătruns după perdea, am văzut că masca un fel de nişă capitonată cu piele albastră, ca şi scaunul. Şi tot atunci, ridicînd mîna să-mi şterg transpiraţia rece, lipicioasă care mi se tîra pe faţă, am văzut că mîna mea e şi ea albastră ; mi-am spus că toate, toate sînt albastre în lumina asta crudă, izvorînd de pretutindeni. Se părea că cei care intraseră nu se ştiau spionaţi, şi m-am apropiat de marginea perdelei. Atingeam cu fruntea ţesătura metalică, grea. I-am văzut, cinci oameni albaştri, unul din bărbaţi se aşezase pe scaunul acela, ceilalţi îl încadrau, stăteau cu picioarele uşor

depărtate, cu brațele încrucișate pe piept, în atitudini foarte marțiale, urmăreau cu atenție ce oficia cel care părea să fie mai-marele lor. Erau îmbrăcați în salopete suple, evident albastre, mă sîcîia culoarea unică, parcă eram într-un acvariu. Cel de pe scaun cuplase niște contacte, camera începuse să bîzîie, acele unor cadrane se mișcară mai mult bănuit, începuseră să sclipească becuri, lumini verzui-albastre și roșietic-albastre, era totuși o schimbare odihnitoare pentru ochii mei osteniți de atît albastru pur. Apoi, unul dintre bărbații care rămăseseră în picioare, cel din dreapta scaunului, s-a întors scurt pe călcîie și s-a îndreptat cu pași sacadați spre marginea elipsei opusă mie, de-a lungul axei mari cum ar veni, unde s-a apucat să manipuleze cîteva contacte și butoane. A revenit lîngă scaun și și-a reluat poziția ținîndu-și capul țeapăn. Celălalt, cel dinspre mine, s-a întors și el, apoi, cu aceiași pași ciudați, s-a îndreptat spre perdea. Mi-am lăsat greutatea trupului pe piciorul stîng, puțin aplecat înainte, încercam să storc din mine amintirile lecțiilor de lupte corp-la-corp predate de instructorul de parașutism, nu reușeam, bineînțeles, mi se încrucișau în cap fragmente stupide de melodii cu replici celebre din viețile bărbaților iluștri. Am strîns cuțitul tare, mă miram că nu se topește în palmă mînerul masiv de ebonită neagră, omul albastru se apropia, era un tip obișnuit, părea chiar nițel tîmp așa țeapăn cum privea mișcîndu-și doar globii ochilor, fără să schițeze vreun gest cu capul. Nu m-a văzut, privirea albastră a alunecat pe lîngă mine și s-a oprit asupra tabloului din stînga. A ridicat mîna, exasperant de încet, a cuplat sau decuplat cîteva contacte, auzeam numai declicuri, s-a întors pe călcîie, și-a reluat locul lîngă scaunul din centrul încăperii. Ceva a huruit dedesubt, o parte din podea, porțiunea cu scaunul și cu cei din jurul lui, s-a ridicat încet, alcătuind un fel de podium, înalt de

10—15 centimetri. Ecranul ciclopic a clipit şi s-a aprins, vedeam numai umbre fugărindu-se pe el şi pe chipurile celor din jur, nu puteam observa imaginea. Pe urmă, una din femei — erau frumoase fetele alea, aveau păr lung şi trup de dansatoare — s-a aplecat spre tipul care şedea şi i-a şoptit ceva. Tipul a apăsat pe un buton, ecranul a basculat, ridicîndu-se în picioare şi parcă mărindu-se... Vedeam o rachetă cu o formă ciudată, dar incontestabil o rachetă, rampa de lansare şi siluete agitîndu-se în toate părţile. Apoi rampa s-a retras, pe ecran se vedea numai racheta aceea ciudată, omul de pe scaun a chelălăit cîteva cuvinte ininteligibile într-un microfon, şi de sub ceea ce bănuiam că trebuie să fie ajutajul rachetei a ieşit un fir de fum... Racheta s-a răsucit în jurul axei, nu mai avea forma aceea bizară, era clar un disc, stătuse într-un fel neobişnuit, de aceea nu observasem dinainte. Un disc mare, bombat spre centru, cu marginile subţiate, ca un disc de aruncat, din acelea folosite de sportivi.

Deasupra discului, pe ecran, apăruse o hartă a sistemului nostru solar ; eram familiarizat cu hărţi din astea de cînd sovieticii şi americanii începuseră să trimită sateliţi şi nave în spaţiu. O hartă frumos desenată, explicită, foarte precisă — după cîte îmi dădeam seama. O hartă mobilă, toate planetele albastre se roteau în jurul unui soare dinţat, albastru şi el. Într-un singur punct, monotonia albastră se întrerupea — într-un punct situat oarecum diametral opus faţă de Soare, aşa cum am fi privit de pe Pămînt — punct marcat cu o bilă roşie, un roşu aprins pe harta aceea minuţios întocmită. Bila roşie era legată de Pămîntul nostru printr-o curbă albastră, ocolind Soarele, o curbă alungită, întreruptă ici-colo de simboluri ciudate, albastre şi ele. Apoi harta a clipit şi a dispărut.

Omul de pe scaun a chelălăit iar ceva, suita s-a aplecat în jurul ecranului, becuri clipeau în toate

părţile, mîinile celor cinci alergau pe contacte şi butoane, s-a auzit un şuierat, ceva a bufnit, lumina s-a stins o clipă, apoi, cînd s-a aprins iar, am văzut pe ecran ceva semănînd grozav cu o navă cosmică decolînd. Imaginea s-a schimbat, vedeam faţa unui om, albastră, evident, strînsă într-o cască cu vizor imens, o faţă lăţită, turtită, cu buzele atîrnînd şi cu pleoapele căzute peste ochii ieşiţi din orbite. Mi-am îndreptat spatele şi m-am foit, ştiam ce e asta, îmi văzusem şi eu mutra în oglinda de la centrifugă sau reflectată în cadranele tabloului de bord, cînd trăgeam avionul într-un *looping* sau *imellman* : era faţa, deloc frumoasă, a unui om supus la o acceleraţie mare, 7—8 g, am apreciat mecanic. Pe urmă, ecranul s-a stins, asistasem deci la o lansare, o lansare în Cosmos bănuiam, unul din albaştrii ăştia se ducea acasă cu poşta de dimineaţă. Grupul din faţa ecranului s-a destrămat, se apucaseră să taie contactele cuplate cîteva minute mai înainte, acum ajutau şi fetele, tipul ăla imobil se apropiase iar de panoul din stînga mea, peste cîteva clipe treaba se termina şi aveau să iasă... Mă cuprinsese dispoziţia indiană a lui fiumeu, eram un sioux la pîndă ; Faţă-Albastră se apropiase foarte mult, periculos de mult, nu-mi era frică, ridicase mîna, îmi spuneam că ar fi o glumă bună să scot mîna de sub perdea şi să-l gîdil sub braţ. Nu l-am gîdilat, urmăream detaşat cum decuplează contactele, becurile se stingeau, ecranul reintrase în lăcaşul lui, păsăroiul ăla din mijloc se ridicase şi orăcăia ceva — probabil cuvinte de mulţumire. Au ieşit aşa cum intraseră, uşa grea a glisat cuminte la locul ei şi s-a lipit de zid, iar eu am lunecat de-a lungul peretelui capitonat pe podeaua de beton ; mi-am prins genunchii între braţe, am lăsat cuţitul să cadă, mi-am pus fruntea pe genunchii strînşi şi am închis ochii. Voiam să rontăi în liniştc ce văzusem aici; era ceva care nu se potrivea. Sau se potrivea prea bine, ia-o cum vrei.

Am întins mîna după cuțit, m-am ridicat în picioare, am pus cuțitul în buzunarul lateral al blugilor, am închis clapa și am ieșit de după cortina azurie. Am traversat sala cu pași mari, și-mi părea rău că n-am în picioare ghetele îmblănite de zbor, să tropăi tare pe betonul aspru. Am deschis ușa glisantă, am mai făcut doi pași și m-am oprit în dreptul puțului circular prin care coborîsem. De sus venea o adiere de aer proaspăt. M-am uitat la ceas, trebuia să mă grăbesc, mai aveam cel mult o oră de întuneric. M-am lăsat în genunchi și am pus mîna pe ultima treaptă, cea de jos. Am apăsat-o, și placa de metal s-a lăsat puțin în jos, îndoindu-se și rotindu-se în jurul unei axe imaginare, paralelă cu peretele ; apoi a revenit la loc. Exact ca treptele clămpănitoare ale vapoarelor, treptele alea masive, îmbrăcate în plăci groase de alamă perforată ; numai că astea erau subțiri, mult mai subțiri, și mai înguste. Am apăsat treapta a doua, și cea de a treia ; reveneau după ce apăsarea înceta, cu același cloncănit sec. De abia la a patra treaptă am găsit ce căutam : apăsînd, auzeam un declic, ca atunci cînd învîrți un întrerupător. Am apucat mai tare și am ridicat placa de metal în sus ; s-a răsucit în articulațiile șuruburilor cu care era fixată în beton, descoperind un contact mic, negru. Am apăsat butonul și m-am dus iar în sala ovală, grăbit să nu pierd seria a doua. Am auzit aproape imediat pașii, vocile, și impresia era atît de reală, încît am făcut un efort serios să nu folosesc iar firida capitonată. M-am instalat în scaunul albastru, cu spatele la ușă, și am așteptat. Ușa s-a deschis, am simțit-o mai mult decît am auzit-o, și m-am pomenit înconjurat de cei cinci. Șeful, păsăroiul, a orăcăit ceva în limba aia de broască țestoasă, și mi s-a așezat în brațe. Adică s-a prelins prin mine, sau eu m-am prelins prin el, am simțit un fior de scîrbă, pe urmă m-am

obișnuit ; atingerea îmi dădea numai o senzație vagă de căldură, și mirosea ușor a ozon. Nu părea să-l deranjeze prea tare prezența mea, nici măcar faptul că se interpătrundea cu mine ; își vedea de treabă apăsînd butoane și trăgînd manete. Nici asistența nu părea șocată în vreun fel ; am întins mîna prin corpul șefului să-l gîdil pe prietenul meu, Față-Albastră, dar el n-a reacționat în nici un fel ; și, în general, mîna mea n-a întîlnit nimic, dacă nu pun la socoteală senzația aceea vagă de căldură — parcă intrasem cu degetele într-un jet de aer călduț. Fetele erau într-adevăr frumoase, dar nici ele nu-mi acordau vreo atenție. Un timp am urmărit mișcările șefului, suprapunîndu-mi mîinile cu ale lui. Da, decorul era real : contactele cuplau, butoanele se roteau, becurile se aprindeau. Restul era însă cinema. Cinema în relief, holografie. Filmaseră probabil chiar în camera asta, altfel ar fi fost greu de realizat sincronizarea perfectă a mișcărilor cu decorul. Iar contactul de sub scară declanșa aparatul de proiecție. Asta era... Îmi dădusem seama că ceva nu merge, semănau prea mult instalațiile, tablourile de comandă cu multe butoane și ecranul ăla, camera ovală, toată ambianța aceea tehnică și misterioasă, cu imaginea care ne-o făceam despre eventualii musafiri din afară. Nu, cei care regizau spectacolul erau fie de aici, fie foarte familiarizați cu logica noastră pămîntească. Atunci, la ce tot circul ăsta ? De ce încercau să mă facă să gîndesc că ar aparține unei alte lumi ? Cunoscîndu-le foarte bine, se bazaseră pe reacțiile mele umane — și numai procedînd invers decît se așteptaseră ei aflasem adevărul. O parte din adevăr. Am rîs sec și am privit superior firida capitonată, pregătită special pentru inoportunii spectatori. Mircea... el spunea că nu-i vede utilitatea în spațiul restrîns, căptușit cu tehnică, în care fiecare centimetru pătrat era folosit la maximum. Bănuise oare ceva? De la asta oare i s-a tras ? Mă încăpățînam să pun moar-

tea lui pe seama celor povestite în seara aceea, pe seama momentelor prin care treceam eu acum. Mircea nu părea însă să-şi fi dat seama că asistase la un simplu film. Pe urmă, mi-am întins picioarele, şi era amuzant să văd blugii mei ieşind de sub genunchii păsăroiului. Una din frumuseţile holografice s-a aplecat peste umărul meu, am simţit părul făcut din nimic atingîndu-mi cald obrazul, am bătut-o liniştitor pe braţ simţind sub degete pielea rece a scaunului, şi am întins mîna, înmănuşată parcă în mîna păsăroiului spre un buton aflat pe masa de comandă. Nu se apăsa, era doar aşa, de sanchi ; dar s-a auzit un zgomot şi ecranul bombat a ieşit din lăcaşul lui. Era alt program acum, racheta — chipurile — ajunsese departe şi pilotul a clănţănit ceva în limba aia imposibilă — se mira, probabil, văzîndu-mă. I-am răspuns politicos, suprapunîndu-mi glasul cu cel al păsăroiului tolănit în braţele mele. Pe urmă, m-am ridicat în picioare ; mă plimbam printre ei, alteori treceam chiar prin ei, cînd îmi stăteau în drum, şi încercam să prind capătul unui fir care cînd apărea, cînd dispărea în bezna aceea ce-mi ţinea loc de cap.

•

M-am apropiat prudent, vîslind încetişor cu rămele din aluminiu, pînă cînd bordul de cauciuc al bărcuţei a atins *starul* înţepenit cu botul în stufăriş ; ceea ce-mi lipsea acum nu era tocmai o explicaţie cu Dan. „Răspunzător la scară planetară", am mormăit, în timp ce mă rostogoleam din cîrnatul de cauciuc pe puntea umedă de rouă a ambarcaţiunii noastre. Mi-am schimonosit faţa într-o grimasă neîncrezătoare şi am dat la o parte husa aruncată peste motor, atent să nu lovesc vreuna din piesele împrăştiate vraişte prin *cockpit*. În lumina cenuşie de început de zi, clama de păr care strîngea tubul subţire de plastic avea o strălucire aproape misterioasă. Am desfăcut-o şi am aruncat-o

în apă. Cîteva picături de benzină s-au prelins pe punte; am încercat dacă robinetul e bine închis, era, cursese cît mai rămăsese pe țeavă. Am ridicat barca de cauciuc și am pus-o pe punte la uscat, cu fundul în sus. Eram tentat să încerc să montez motorul, tot nu puteam dormi, însă nu mă pricepeam grozav de bine la treaba asta, și am renunțat. Dinghiul de cauciuc se zvînta greu în aerul umed și rece al zorilor; curînd, clănțăneam din dinți. Am intrat în cabină și mi-am luat puloverul; am ieșit iar pe punte, voiam cu tot dinadinsul ca plimbarea mea să nu lase nici o urmă. Cauciucul ud se încăpățîna să nu se usuce; atunci am urcat bărcuța pe acoperișul cabinei, așa cu fundul în sus cum era, și i-am scos ventilul astupînd cu mîna orificiul rotund; cîrnatul de cauciuc s-a dezumflat tremurînd spasmodic, iar eu m-am trîntit pe cușeta mea cu fața în jos. Cuțitul mă împungea prin pantaloni, și mi-am zis că trebuie să pun o apărătoare de piele buzunarului de pe coapsă. Pe urmă m-am pomenit rînjind și gîndindu-mă la păsăroiul ăla pe care-l lăsasem în scaunul lui, orăcăind comenzi unei trupe de fantome. Și Mircea rînjea în pat cînd l-au găsit, nefiresc, cu pielea neagră întinsă în jurul buzelor crăpate. „O formidabilă descărcare de energie care a transformat într-un fel de plasmă ionizată aerul din încăpere", așa sunau concluziile anchetei, formulate de un expert profesor la nu știu ce universitate. „Care formidabilă, am întrebat și am arătat capacele smulse ale prizelor, pe acolo pot trece numai 220 V". Savantul m-a privit cu un aer superior, mormăind ceva despre inducție, apoi s-a dus pentru a nu știu cîta oară la fereastră, înclinînd cercetător capul chel, sprijinit în joacă parcă de gîtul subțire și golaș. Se uita la sticla geamurilor, topită în ramele calcinate, murmurînd ceva despre transferuri de energie în stare pură. Pe urmă a spus nu știu ce despre fulgere globulare, și-a îndesat pălăria pe cap și a plecat la universitatea lui —

a fugit mai bine-zis, tropăind pe scări ca un student. În timp ce prietenul meu zăcea mai departe...

•

— *Ahoi!* am auzit un glas, și ceva tare și nesuferit m-a împuns între coaste. M-am ridicat în capul oaselor, brusc limpezit; afară era soare, Dan stătea la pupă, motorul duduia vitejește, și din cum se clătina cabina am înțeles că pluteam pe apă largă. M-am dat jos din cușetă, transpirasem sub puloverul gros, l-am scos, mi-am dat jos și blugii, apoi, în cămașă și chiloți, am ieșit, frîngîndu-mă în două, din cabina îngustă.

— *Ahoi!* m-a salutat marinărește Dan. De cînd corsarii bătrîni dorm cînd le vine rîndul de cart?

L-am ajutat să pună la loc cangea cu care mă împunsese ca să mă trezească, și m-am așezat căscînd lîngă el, cu fața la siajul alb-verzui.

— Merge? am întrebat inutil și Dan a aprobat din cap, făcîndu-mi cu ochiul, mîndru nevoie-mare. „Păi ce credeai?"

— Ce a avut? am continuat, și amicul a ridicat doct din umerii arși de soare:

— Carburatorul, bineînțeles. Știi, cuiul poanton...

— Oh, am înțeles, i-am întrerupt explicația. Cuiul poanton.

În spatele meu a fîlfîit și a pocnit ceva. Am sărit în sus, răsucindu-mă, și am văzut în timp ce mă întorceam fața lui Dan cu un rînjet larg întipărit pe ea. Catargul, pe care-l știam golaș, era împodobit cu o pînză de toată frumusețea, albă, foarte albă, nu grozav de întinsă pentru că vîntul nu era puternic, dar, oricum, o pînză adevărată de corabie, cu un 18 mare zugrăvit pe ea și cu o stea mică, neagră — emblema clasei *star* — pictată tocmai sus, departe, lîngă cer, acolo unde vîrful catargului zgîria norii rari care ne veneau în întîmpinare.

•

Ne-au trebuit trei zile ca să descîlcim ghemul de canale, papuri și sălcii al brațului Sfîntu Gheorghe.

Cînd şi cînd nimeream într-un ghiol întins, atunci *starul* lua viteză, culcîndu-se pe o coastă. Intrarea în mare s-a făcut cumva pe nesimţite, am trecut oraşul Sfîntu Gheorghe, oraş bizar, mărginit de mare, fluviu şi de mlaştini, şi deodată ne-am găsit într-o apă tot galbenă şi murdară, dar care clipocea altfel, şi vîntul şuierînd printre corzile catargului îşi schimbase tonul. Pe urmă am băgat de seamă că apa se limpezeşte din ce în ce, şi curînd după prînz pluteam pe valuri albastre. Abia atunci am bracat cîrma şi n-am revenit pe drum decît cînd rozeta busolei s-a oprit, clătinîndu-se, în dreptul indicaţiei de 180°. Luam litoralul românesc de la nord la sud, eu urmam să debarc la Mangalia, iar Dan — ehei, Dan mergea mai departe, geografie, Bosfor, Marmara, Mediterana.

Drumul pe mare ne-a mai luat o zi, şi am ajuns în dreptul Mangaliei înainte de prînz. Marea era neobişnuit de liniştită, nu-mi făceam probleme cu ajunsul la mal ; i-am spus lui Dan că nu-i nevoie să intre în port, putem merge mai departe şi o să debarc chiar la „2 Mai".

Am luat barca de cauciuc din lada de sub cuşeta mea şi am întins-o pe punte. Trebuia s-o verific; n-o mai umflasem din noaptea aceea de Deltă, în care mă plimbasem şi vizionasem spectacole venite dintr-o lume străină. Mă temeam că sîrmele de armătură ieşite din betonul postamentului de la geamandura părăsită ar fi putut roade sau chiar găuri cauciucul pînzat. Am umflat barca şi am sucit-o pe toate părţile — nu pierdea aer pe nicăieri şi nici nu avea vreo rosătură care să îngrijoreze. Mi-am dezdoit spinarea, am întins spre Dan mîna dreaptă strînsă pumn, cu degetul mare ridicat spre cerul senin, orbitor de albastru. Dan privea însă melancolic cîrnatul umflat de pe punte, se uita la mine, la plaja galbenă pe care aveam să debarc, şi iar la barca de cauciuc. Mi-am dat seama că amicul meu n-avea, într-adevăr, nimic la bord care să se poată chema mijloc de salvare în caz de naufragiu, în afară

poate de un colac de plută, vopsit alb-roșu, neinspirînd nici un fel de încredere, în ciuda inscripției „CURAJ !“ pictată cu alb pe partea roșie și cu roșu pe partea albă. Am ridicat din umeri și mi-am văzut de treabă: nu puteam să-i las barca. Ștefi și Irina de-abia așteptau să se plimbe și să vîslească pe valuri. *Starul* depășise birtul de pe plajă, care marchează intrarea în apele teritoriale ale „2 Mai“-ului, și plutea încet, ușor aplecat spre stînga, prin dreptul campingului. I-am sugerat lui Dan că ar fi timpul să cîrmească spre mal : mi s-a răspuns veninos că pot face ocolul lumii în barca de cauciuc, așa că n-am de ce să mă tem de 500 de metri de mare liniștită. A împins apoi în echea cîrmei și botul *starului* a virat spre larg; siluetele bronzate care ne priveau placide de pe plaja campingului se micșorau, devenind incerte. M-am uitat la Dan, Varna, Bosforul, Marmara, Mediterana ; nu merita să-l las fără barcă.

— Bine, am spus. M-am aplecat și am desfăcut dopul bărcii: cauciucul negru a început să tresalte spasmodic și să devină flasc. Dan privea cu ochi rotunzi de uimire, și un zîmbet nătîng începea să i se înfiripe neîncrezător în jurul buzelor groase.

— Bine, am repetat. Numai că n-o să pot înota mult cu hainele deasupra capului.

Starul a descris un arc de cerc strîns, prova ascuțită despica acum trupurile bronzate, de sus în jos, și de jos în sus. Am coborît iar în cabină — ultima dată — și m-am întors pe punte cu o pungă mare de plastic. M-am dezbrăcat, am băgat hainele în pungă, am aruncat înăuntru și restul boarfelor ochelarii de scufundat, lanterna, și am legat-o strîns la gură. *Starul* înainta în volte largi, și la vreo 200 de metri de mal i-am urat lui Dan drum bun și vînt de pupa, am aruncat sacul și am sărit după el în apă. M-am răsucit, am zărit *starul* depărtîndu-se cu barca mea de cauciuc la bord, Dan îmi făcea semne disperate cu mîna, îl invidiam pentru călătoria lui care abia începea. Am pescuit sacul,

l-am întors cu gura legată strîns afară din apă, şi m-am căţărat cu pieptul pe el. Dădeam încet din picioare, valurile lungi, joase mă purtau spre mal şi soarele puternic îmi frigea umerii. Era cald, era bine, venere apatice se apropiau din ce în ce, şi cînd un val, retrăgîndu-se, m-a lăsat răşchirat pe nisip, a trebuit să dau capul pe spate ca să le pot privi feţele bronzate. Nu era pic de curiozitate pe feţele alea, parcă marea le depunea la picioare în fiecare zi cel puţin cîţiva tipi debarcaţi de pe iahturi care plecau să facă lungi şi primejdioase croaziere în Marea Mediterană.

•

Am luat sacul în spate şi aşa, în slip, am traversat plaja care frigea. Am şerpuit apoi printre corturi, rulote şi Skodiţe, pînă am nimerit pe un drum îngust, prăfuit, care ducea în şosea. În dreptul unei case joase, drumeagul se îngusta şi mai mult, a trebuit să mă lipesc de peretele din chirpici ca să fac loc unei Skode asmatice şi colbuite. Simţeam cu umerii, coapsele şi mîinile, mîngîierea aspră, uscată a pămîntului fierbinte, şi parcă pluteam deasupra unui oraş bizar ; străzile înguste, casele ca nişte cuburi de pămînt galben, turnuri văruite şi cupole cenuşii zvîcnind cînd şi cînd spre cer — atît. Ici-colo, petele albe sau multicolore ale burnusurilor. Cămile, fluviul imens ondulat în bucle generoase. Am oftat, m-am dezlipit de zidul înfierbîntat şi mi-am tîrît mai departe sacul de plastic. Cămile, burnusuri. Mă fascina chirpiciul uscat la soare, paie şi pămînt, temelie de omenire. Summer, zigguratele Babilonului. Cetăţi de pustiu şi palate de califi. Aici, case de pescari, cărămizi pămîntii cu paie galbene răsărind din lut, şi garduri scunde de calcar roşcat în care se odihnesc, ghemuite, cochiliile scoicilor din cine ştie ce vremi apuse. Mă fascinau casele astea zidite nonşalant din începuturi de lume, locuite de pescari năzdrăvani şi de femei iubeţe. Am sărit

într-o parte, la timp să nu mă întind sub o Dacie albastră, tipul de la volan a zîmbit îngăduitor sub şapca albă cu ancoră aurie. Abia atunci am realizat că eram într-adevăr în concediu la mare, adică ceva visat de doi ani, şi am fugit la „Dobrogeanu" să mă întîlnesc cu ai mei.

Mă aşteptau, pentru că masa — am observat după ce m-am aşezat — era pusă pentru patru persoane. Prima m-a văzut Irina, firesc, era aşezată cu faţa spre intrare, şi bîjbîiam încă cu ochii mei orbiţi de lumină prin penumbra localului cînd i-am auzit vocea :

— A venit şi Doruleţ...

M-am aşezat pe scaunul jos cu spătar înalt, Lida mi-a făcut cu ochiul zîmbind tainic, Ştefi s-a interesat unde am lăsat barca, şi a aprobat grav din cap cînd i-am explicat că nu puteam lua, unui om plecat să înfrunte mările, unicul mijloc de salvare serios.

Am mîncat în tăcere, adică eu tăceam, după regimul de austeritate de la bordul *starului* nu aveam timp să vorbesc la masă ; Lida povestea cum a venit de la Tulcea la „2 Mai" pe şoseaua aglomerată, iar plozii învîrteau furculiţele prin farfurie, băgînd, cînd şi cînd, cîte un dumicat în gură. Pe urmă, ne-am ridicat şi am plecat, urmăriţi critic de privirea chelnerului intrigat de slipul şi de sacul meu de plastic. Am ieşit în şosea, toată familia lipăia cu tălpile goale pe asfaltul fierbinte : în dreptul poştei am făcut la stînga şi am intrat iar pe o scurtătură îngustă, gituită între două ziduri de chirpici. La capăt se ghicea lumină, acolo scurtătura se deschidea într-o uliţă lată, cu noroiul adînc al ultimei ploi împietrit sub razele soarelui, şi un gard scund de calcar mărginea, în dreapta, o grădină de zarzavat, împotrivită, neobişnuit de verde, arşiţei şi cerului de un albastru topit. Acolo l-am zărit prima oară, şezînd pe marginea gardului de calcar, în dreptul unei movile de nisip, cu braţele lungi atîrnînd pe lîngă zid şi rînjind generos grămezii de nisip, cerului topit, rarilor trecători. Avea umerii laţi, braţele,

pieptul, abdomenul auriu — colcăind de şerpi lăcuiţi, întinşi, zvîcnind curentaţi şi rostogolindu-se unii peste alţii la cea mai mică mişcare. Semăna cu tipul acela din cartea de anatomie care şi-a scos binevoitor pielea pentru a da posibilitatea interesaţilor să vadă alcătuirea musculară a omului. Numai că tipul din cartea de anatomie avea privirea unui martir întipărită pe faţa frumoasă, pe cînd ăsta rînjea tîmp, lăţindu-şi maxilarele masive sub fruntea teşită, aproape inexistentă. Şi ochii, ochii goi rostogoliţi neîncetat, apoi brusc blocaţi, de o fixitate opacă. Lida a trecut pe lîngă el, şi-a fluturat mîna : „ogla-la!". Tipul a rîs dement ridicînd şi el mîna în semn de salut, şi un şarpe auriu a fulgerat de la umăr spre cot şi retur. A zîmbit copiilor, şi m-a înfiorat faţa de reptilă deodată blîndă, neaşteptat de blîndă. „Ne vedem pe plajă", i-a spus Ştefi trecînd pe lîngă el, iar Irina a mîngîiat în treacăt genunchii masivi, ca două bile de popice. Am spus şi eu „bună ziua" cînd am depăşit misteriosul personaj, dar nu mi s-a acordat nici o atenţie. Pe urmă am intrat într-o casă albă, în imediata apropiere a grădinii verzi — Lida găsise o gazdă simpatică — şi doar mai tîrziu, cînd mi-am adus aminte, am întrebat-o pe nevastă-mea cine era atletul acela, prieten de vilegiatură cu familia noastră. Lida a zîmbit şi s-a aplecat să-şi scuture un fir de nisip de pe gamba fină. A răspuns fără să ridice capul :

— Idiotul satului.

•

Uite, aşa ne treceam zilele : dimineaţa, unul din noi pleca la piaţă, iar celălalt avea grijă de copii. Pe urmă, ne îmbrăcam — ne dezbrăcam, mai bine-zis — în costumele noastre de baie, şi plecam la plajă. Idiotul satului ne saluta rînjind, sărea în picioare de pe gardul lui de calcar şi ne însoţea. Irina i se căţăra după gît, Ştefi se instala grav pe unul din umerii

aceia cît o punte de portavion, și așa coboram drumul povîrnit spre plajă. Ajunsese nedespărțit idiotul satului de noi, și poate asta era una din cauzele pentru care, în sezonul acela, n-am mai legat prietenii de vilegiatură cu alte familii. La început, personajul mă deranja, cu veșnicul lui șort rupt — niciodată, nici chiar seara, cînd se răcorea de-a binelea, nu-l vedeam cu altceva pe el — și numai insistențele Lidei mă făceau să-l accept. Îl poreclisem Mușchi, așa îl numeam în discuțiile noastre, copiii îl strigau în gura mare, și la auzul acestui nume un zîmbet timp începuse să înflorească pe maxilarele late.

— Ascultă, am întrebat-o pe Lida, ce naiba găsești la el, în afară de faptul că e cretin ?

Mușchi mergea înaintea noastră, un bust de statuie explodînd deasupra șortului zdrențuit de doc, sprijinit în două coloane aurii suple și fremătînde, Irina cățărată pe grumazul uriaș, necăjindu-l pe Ștefi care se ținea zdravăn pe umărul drept, cu amîndouă mîinile încleștate în părul scurt și țepos al atletului.

— I s-a dus tot sîngele în bicepși, am spus, și pentru creier n-a mai rămas nici un strop. Nici un strop, am repetat, înciudat de zîmbetul bronzat, blond și alb și auriu al soției mele. Apoi fața i-a devenit, brusc, serioasă :

— E un om bun, a răspuns, și am încredere în el. Știi ce bănuitor e Ștefi, și uite cum se poartă cu el. Îl simte bun.

Ne-am dus pe plajă, am făcut baie, Lida se instalase pe nisip, m-am tolănit lîngă ea. Pe fîșia aceea de nisip, udată și bătătorită de valurile mării, idiotul satului și copiii noștri clădeau castele de scoici înconjurate de șanțuri cu apă. Oamenii veneau să se uite, priveau îndelung, erau frumoase castelele acelea cu arhitectură complicată, erau fragile și aeriene, cît de fragil și de aerian poate fi un castel construit din nisip. Mușchi ridica ochii,

gîngăvea fericit sau mîriia încruntat cînd vreun intrus, apropiindu-se prea mult, punea în primejdie creaţia lui. Apoi se înălţa, se răsucea, privea mîndru şi cumva speriat spre noi: mîndru că îi acordam atîta încredere, speriat de gîndul — în măsura în care putea gîndi — că i-am putea răpi protejaţii. Personal, mă îndoiam că în capul lui teşit s-ar putea încrucişa asemenea idei complicate, dar Lida astfel îi tălmăcea privirile, şi pe ea nu aveam de ce să n-o cred.

Mă îngropam cu faţa în nisip şi mă gîndeam — cu totul nepotrivit în atmosfera aceea de soare şi de plajă şi de trupuri goale şi lipsite de griji — la buncărul din Deltă. Pe măsură ce treceau zilele, mi se părea tot mai ireală camera albastră, cu butoane şi cu ecranul holbat al televizorului, de sub geamandura părăsită, şi-mi spuneam că nu are nici un rost să mă îngrijorez, aveam încredere în freamătul vesel şi fierbinte al oamenilor de pe plajă. Lidia mi-a întrerupt pe neaşteptate gîndurile :

— E idiot pentru că e atît de bun. E idiot de bun, şi n-ar strica să fim toţi un pic idioţi aşa cum e el.

— Care el, am întrebat, creierul meu toropit nu putea sări uşor de la una la alta.

— Prietenul tău, Muşchi, a spus Lida. A întins braţul şi l-am văzut pe idiot jucîndu-se în apa joasă de la mal cu Ştefi. Irina se apropia încruntată de noi şi am priceput că unul din cei doi — Ştefi probabil — refuzase s-o ia în apă. M-am ridicat, am trecut grăbit pe lîngă ea îndreptîndu-mă spre mare, nu puteam sta liniştit cînd nevîrstnicul meu fiu se aventura în valuri sub oblăduirea idiotului din „2 Mai". M-am apropiat de ei, nu m-au observat, Ştefi stătea cu spatele la mine, se ţineau de mîini şi săreau rîzînd cînd valurile mari se spărgeau bubuind şi împroşcînd cu spumă de fundul nisipos. Atunci m-am uitat mai bine la faţa lui Muşchi, l-am privit fără să mă opresc agăţat în imobilitatea ochilor de reptilă, rînjetul larg, dinţii perfecţi, buzele groase îngropate între fălcile masive, nasul lat, pre-

tenția de frunte. A venit un val mare, băiețelul s-a rezemat încrezător în brațul auriu pe care șerpii lăcuiți alergau încordîndu-se spre umăr, și a sărit în sus, țipînd de satisfacție. Atunci a țîșnit parcă spre pici o rază de lumină caldă, învăluitoare, și toată fața de reptilă s-a schimonosit o clipă ca și cum ar fi lepădat o mască, și am văzut un zîmbet nemaipomenit de bun și de deschis, numai valuri și soare, nimic reținut, angoasele care umbresc bucuriile noastre cele mai depline, spaimele vechi redeșteptîndu-se ciudat în clipele cele mai bune, era acolo un zîmbet și atîta tot — nimic giocondic, nealterat de nici o umbră, neîntunecat de nici un gînd — un zîmbet bun, atît. Pentru bucuria, la fel de curată, a unui băiețel care sărea un val de mare. I-am văzut ochii — ochii lui de reptilă tîmpă — deodată larg deschiși, neumbriți de nici o frunte boltită înțelept deasupra lor, galbeni, strălucitori, parcă-și luau lumina aceea direct din soare. Neînchipuit de limpezi, cuprinzînd în ei blîndă înțelegere și calmă, potolită bucurie pentru toată lumea aceea nepăsătoare, pentru marea bună, nisipul călcat, valurile bubuitoare, pentru cerul senin, pentru aerul care-i năvălea în plămîni și pentru mîna plăpîndă și bronzată, mînă de băiat mic, încleștată de piatra fremătătoare a brațului său arămiu.

Din ziua aceea am început să-l salut pe Mușchi, moțăiam din cap și spuneam „bună ziua" cînd treceam pe lîngă el, nu vroiam să-l obosesc și să-l oblig la eforturi folosind „bună dimineața" sau „bună seara", invariabil foloseam formula „bună ziua", și invariabil nu primeam nici un răspuns. Idiotul stătea pe gardul lui privindu-mă lung și grav și încercînd să priceapă, îi simțeam cele două-trei circumvoluțiuni palpitînd dureros, dar nu-l puteam ajuta în nici un fel, ridicam din umeri și plecam. Lida și plozii aveau însă mare succes la el, se rînduiau de departe în șir indian, „o-gla-la", făcea Lida trecînd prin dreptul lui, și imediat primea un șir de sunete nelegate, gîngăveli și pleoscăituri, ca răspuns.

„Oglala", se încrunta de efort Ştefi, „o-ga-ga" saluta Irina, şi li se răspundea în acelaşi fel. Începuse să mă intrige tăcerea idiotului, pînă cînd, într-o seară, Lida m-a lămurit : nu răspunde decît la „oglala!". Am alergat imediat afară, era tîrziu, se făcuse întuneric, şi numai sclipirea mată a umerilor aurii, în lumina chioară a unui bec legănat de vîntul uşor sub o farfurie ruginită de tablă emailată, m-a anunţat că Muşchi era la locul lui, pe gard. M-am întrebat unde doarme tipul, dar n-am putut să-mi răspund ; în orice caz, dimineaţa aveam să-l găsesc tot acolo. Am ajuns lîngă el, m-am oprit ; şedea pe gard cu mîinile proptite în piatra aspră, lîngă coapsele parcă şlefuite în alamă caldă, cu capul cufundat între umerii ridicaţi, şi n-a schiţat nici un gest cînd m-am proptit în faţa lui. Avea ceva misterios chipul său în lumina aceea neclară, îl asemuiam rîzînd în capul meu lucid şi raţional cu un vagabond romantic, oprit în odihnă de-o clipă din goana lui după luna oglindită în apă.

— Hello, am spus, o-gla-la !

Atunci şi-a ridicat ochii, parcă neîncrezător, era neîncrezător, şi-a înălţat coloana gîtului dintre umerii laţi, şi ochii mei s-au îngropat în licărul cald, gălbui, parcă izvorît dinăuntru, al ochilor înguşti. Pe urmă şi-a dat capul pe spate şi a izbucnit într-un rîs care mi-a încreţit părul de pe ceafă, pentru că nu aducea nici de departe cu gîngăveala lui obişnuită, era un rîs plin, complet, pornit din pieptul puternic şi reflectat sonor în cerul gurii de zidul semicircular al dinţilor imaculaţi. Apoi rîsul acela neaşteptat a îngheţat, a rămas o clipă agăţat între noi şi a căzut în cioburi zornăitoare, înfundîndu-se în nisipul de la picioarele gardului de calcar. Idiotul m-a privit atent, o şiretenie tîmpă lucea în ochii de şopîrlă, şi mi-a răspuns la salut printr-un şir de sunete nelegate, gîngăveli şi pleoscăituri amestecate grotesc cu foşnetul pur şi depărtat al mării.

Nu mai țin minte precis cine a văzut primul delfinii, cred că Ștefi. A sărit în picioare rotindu-și brațele și strigînd : „Flipper, Flipper !“ M-am ridicat și eu ; departe, în valurile topite de soare, se rostogoleau leneș, ca într-un vis încetinit, spinări negre. „Ce este ?“, a mormăit Lida, trezită din aţipeala ei. „Delfini“, i-am răspuns. Scotoceam febril după labe și mască. Ștefi ținea tuba în mînă și întreba cu nespusă încîntare : „Te duci la ei, da, te duci la ei ?“ Am scuipat în mască, am alergat pînă la apă frecînd geamul interior cu salivă, leac grețos dar verificat împotriva aburirii, labele înotătoare mă loveau peste coapse așa cum le țineam atîrnate de încheietura cotului. Am intrat în apă pînă la genunchi, mi-am clătit picioarele, am șters solzii de nisip de pe glezne și mi-am pus labele. Am spălat masca în apă, mi-am tras-o pe nas, i-am încercat etanșeitatea trăgînd puternic aerul dinăuntru, sticla rece mi s-a lipit de nas și de frunte, ca o ventuză. Ștefi țopăia ca un apucat în apa mică, i-am luat tuba din mînă, am trecut-o pe sub cureaua măștii, am băgat muștiucul de cauciuc amărui în gură și m-am lăsat pe burtă, în apă. Valurile mă săltau, înotam repede, niciodată nu înotasem atît de repede, cînd ajungeam pe creasta valurilor vedeam în depărtare spinările acelea — acum argintii — arcuindu-se și sărind afară din apă. Înotam disperat craul, eu care niciodată nu rezistasem mai mult de cinci bazine la un craul susținut, despicam acuma apa cu viteza unei vedete torpiloare. Voiam să-i prind, trebuia să prind delfinii aceia din largul plajei, să vin lîngă ei, să-i văd și să mă conving. Mă intrigau viețuitoarele astea cu priviri și cu rînjete omenești, delfinii ; valurile mi se spărgeau în mască, stropi sărați nimereau în supapa deschisă a tubei și-i trăgeam pînă în plămînii lacomi de aer, mă înecam, tușeam, înotam mai departe. Îmi jucau în fața ochilor secvențe de film, ecranul televizorului de acasă, delfinii, trista nedumerire a unui *tursiops*

truncatus surprins cu nasul lipit de sticla despărțind apa acvariului de limpezimea nesfîrșită a oceanului. Herodot, Paris-Match, oameni salvați de delfini, plute de salvare rătăcite în ocean împinse de nasurile retezate și de frunțile imense pînă se împotmoleau în nisipul unor plaje umbrite de cocotieri. Copilul din 147 î.e.n., dus la școală pe spinarea lucioasă a unui delfin din Mediterana. Acum erau aici, am zvîcnit pe creasta unui val, am bătut apa cu picioarele și am ieșit o clipă pînă la brîu din marea verde; erau aproape, acum puteam să văd cu ochii mei. Am pătruns dintr-o dată în mijlocul lor, sau cred că ei m-au înconjurat, prea mulți se învîrteau pe lîngă mine. Băteam apa pe loc, cu înotătoarele, priveam prin geamul măștii rotirea lentă, amuzată și cumva neîncrezătoare a fusurilor masive, argintii, în jurul meu. Erau ciudați așa cum se roteau, călcînd marea cu cozile lor orizontale, jos-sus, nu cozi turtite lateral, cum eram obișnuit să știu peștii mării de pe tarabele din piață. Treceau din ce în ce mai aproape, soarele pătrunzînd prin apă punea pete calde de lumină pe frunțile bombate, ochii negri scînteiau a rîs în colțurile orbitelor îngustate, în general aveam impresia unui musafir neașteptat, însă posibil, pătruns brusc într-o petrecere de familie. Pe urmă am auzit un zgomot ca un fîlfîit ciudat, o masă imensă s-a prăvălit în apă chiar lîngă mine, învăluită într-un nor uriaș de bășici irizate de aer. Mi-a trebuit ceva timp pînă să-mi dau seama că un *tursiops* sărise în apropiere, de fapt nici nu știam dacă ăștia de aici erau din specia *tursiops*, mi se pare că nu, în Marea Neagră trăiește parcă altă varietate — dar n-avea nici o importanță. Mie îmi suna bine *tursiops, tursiops truncatus*, și așa îi consideram. Se apropiase foarte mult un delfin mare, puternic, mă privea cercetător cu ochii mici, de porc deștept, și era ciudată privirea aceea cufundată în ochii mei în largul plajei de la „2 Mai". Mai mult am simțit decît am văzut unduirea înotătoarei late, care se rula ca o clătită, și botul larg, acoperit

cu piele groasă, s-a turtit în masca mea. Sub cuta neagră a buzei — a ceea ce, în mod obişnuit, s-ar fi numit buză — sclipirea albă, deloc liniştitoare, a unui şir de dinţi lungi şi ascuţiţi. Nu-i mai vedeam ochii, acoperise tot cîmpul vizual botul acela împănat cu colţi, mi-am amintit că delfinii mănîncă numai peşti şi caracatiţe mici, şi m-am liniştit. Pe urmă, botul s-a dezlipit de geam, a alunecat măreţ, lăsîndu-mă parcă să număr şirul acela de măsele ascuţite, şi în dreptul nasului meu a poposit, îngropat în pielea cenuşie ca de elefant, brăzdată, şănţuită de riduri fine convergînd spre orbita ovală, ochiul negru al lui *tursiops*. Avea o privire clară, capabilă să exprime ce se petrecea îndărătul imensei frunţi bombate, şi citeam acolo curiozitatea din speţa cea mai pură. Curiozitate conştientă, care ştie să cîntărească şi să aleagă. Aşa m-a privit delfinul, şi atunci mi-am scos muştiucul de cauciuc din gură şi am spus ceva — nu mai ţin minte ce, cred că „o-gla-la !" — şi bulele de aer s-au ridicat de pe buzele mele şi s-au legănat între ochiul acela curios şi geamul nepăsător al măştii. Nu mi-a răspuns, adică apa era plină de sunete, un fel de şuierături şi chirăieli ca de şoarece alb, deloc potrivit cu măreţia masivă a corpurilor cenuşii şi bondoace, şi am strîns cauciucul amărui la loc între buzele care mă dureau de atîta strîns. Am ridicat mîna şi am apropiat încet palma cu degete răşchirate, întîi de ochiul delfinului, apoi de corpul lui. Se lăsa încet mîna mea cu pielea umflată şi zbîrcită albicios de statul îndelungat în apă, se lăsa încet, şi parcă am surprins un tremur al degetelor pe spinarea netedă de oţel. Presimţeam mucilagiul rece şi vîscos, instinctiv degetele mele aşteptau o atingere cumva scîrboasă şi parcă am mîngîiat un trup de femeie cînd palma s-a lipit, dintr-o dată, de pielea netedă şi caldă. Piele de delfin. S-a supus încrezător mîngîierii mele, era un *tursiops* cumsecade, şi l-am scărpinat pe spate, ştiam din filme şi din cărţi că le place grozav să fie scărpinaţi pe spate. Apoi *tursiops* s-a prelins duios pe sub mîna mea,

fără să se smucească, s-a ondulat prelung, neașteptat de grațios pentru corpul lui bine strîns în pielea cenușie, și a spart cu capul oglinda falsă a valurilor — se ducea să respire. Atunci i-am văzut și pe ceilalți delfini înotînd cuminți în jurul meu, s-au învîrtit și s-au rînduit după criterii pe care n-aveam cum să le cunosc, reguli de-ale lor, delfinești, s-au așezat astfel ca fiecare să poată trece prin fața mea, cît mai aproape. Întindeam mîna și mîngîiam spinările prelungi, cenușii, înotătoarele verticale cu borduri domol rotunjite, amintind de aripile anacronicelor avioane zburate în școală. Nu știu cît a durat asta ; trăiam ca într-un fel de beție unduirea cozilor orizontale și învolburarea necontenită a apei sub labele mele care băteau în neștire, menținîndu-mă într-o verticalitate relativă. Respiram șuierat aerul prin tuba de cauciuc, picături de mare pătrunseseră în mască și-mi gîdilau neplăcut partea de jos a nasului. Apoi nu știu precis ce a fost, tocmai se instalase în dreptul măștii, din nou, ochiul acela negru, acum cunoscut, bolnav de curiozitate, și expresia i s-a schimbat brusc, devenind încordată și bănuitoare. Mi-am înălțat sub masca mea de cauciuc sprîncenele, a mirare, a teamă, am putut zări, o clipă, turma de delfini făcînd un salt neașteptat și dispărînd ca o avalanșă argintie, undeva, spre larg. Am avut o mișcare de spaimă, marele *tursiops* rămăsese lîngă mine și fusul de oțel al corpului bondoc fremăta sub palma mea ca învelișul nituit al unui submarin care gonește cu toată viteza. Am simțit o umbră neagră și apa s-a răcit, ceva se pusese între mine și soare, și totul s-a învîrtejit într-un amestec ciudat de valuri, raze și cer. Parcă goneam rostogolindu-mă printre valuri, tuba mi-a scăpat din gură, mi-am apăsat instinctiv masca cu mîna, să nu mi-o smulgă curentul apei ; am simțit sub degete atingerea liniștitoare a lui *tursiops*, apoi au sclipit dinții lui cei albi, și parcă se colorase în roșu apa ? Mi-a trecut fulgerător prin cap că delfinii nu atacă oameni, mă sufocam, îmi țiuia marea în

urechi, ca un zgomot înfundat de motor. Am lovit apa cu picioarele, o clipă am ieşit afară din valuri şi am căzut iar, pleoscăind greoi. Ceva nedesluşit se depărta, în stînga, arînd o dîră albă de spumă pe apa verde, şi *tursiops* mi-a dat un ultim ocol, apoi a dispărut în direcţia turmei sale. Marea se tînguia într-un chiţăit care mie nu-mi spunea nimica, şi aş fi dat orice să cunosc limba delfinilor. Mi-am potrivit din nou muştiucul în gură şi am expirat puternic, golind tuba de apă — am tras aer în piept şi m-am înălţat peste valuri, încercînd zadarnic să văd ceva. Am înotat spre mal, într-un fel de bras leneş — mi-am scos tuba şi m-am răsucit pe spate, soarele îmi bătea în colţul drept al măştii, sus, încingîndu-mi faţa, valuri veneau şi se spărgeau în spumă pe geamul gros, de cristal. Am lăsat apa să mă scoată la mal ca pe un butuc inert, m-am ridicat în patru labe pe o grămadă de alge brune şi am pornit de-a lungul plajei, spre ai mei. L-am văzut de departe pe nebunul satului alergînd spre mine, şi dacă ochii lui puteau avea o expresie, atunci erau plini de îngrijorare şi tainică nelinişte.

•

M-am trezit în mijlocul nopţii cu senzaţia nelămurită că ceva nu e în regulă. Ştii cum se întîmplă uneori, parcă te apasă ceva prin somn şi atunci te scoli şi aşa, între somn şi trezire, încerci să-ţi spui raţional că nu te pîndeşte nimic, dar există ceva mai puternic decît raţiunea, mai vechi şi mai copleşitor decît raţiunea, instinctul, şi nu poţi dormi liniştit simţind fiara ghemuită, gata să sară, ştiindu-i colţii şi auzind lenta, scrîşnita pătrundere a ghearelor boante în pămîntul reavăn, la cine ştie cîţi kilometri distanţă, la marginea unei cărări tainice, pe care oameni neputincioşi, înfăşuraţi în piei aspre, se duc în fiecare noapte să bea apă.

Stăteam culcat pe spate, simţeam lîngă mine corpul fierbinte al Lidei îmbrăţişîndu-mă, apărîndu-mă, îi simţeam respiraţia fierbinte, auzeam for-

năitul caraghios al Irinei și răsuflarea precipitată a lui Ștefan fugărind în patul larg, sub cearșaful albastru care-l acoperea, turme întregi de bizoni prin preerie. Era atîta pace în camera aia strîmtă de chirpici, 35 de lei pe noapte, încît senzația nelămurită cu care mă trezisem, că ceva e în neregulă, s-a amplificat pînă la frică. O frică absurdă, copleșitoare, transpiram înghețat în aerul acela cald și bun de somn domestic și m-am dat jos din pat abia stăpînindu-mi mișcările pripite. Eram conștient de încă o prezență în camera noastră, o respirație amplă, suprapunîndu-se peste respirațiile noastre umile, omenești, inspirație și expirație covîrșitoare, parcă a milioane de vietăți deodată, și brusc am avut senzația fragilității trupului meu neputincios din carne și oase simple, de om. M-am apropiat de ușă căutînd să nu foșnesc ziarele care acopereau podeaua de chirpici, voiam să mă duc în curte, aveam în torpedoul mașinii un cuțit de vînătoare cu lama lată și solidă. Am ieșit în verandă — răcoarea nopții, cerul incredibil, nu spălăceala aceea liliachie, vag întreruptă de stele mai strălucitoare, care se bolțește deasupra Bucureștiului la o oră după apusul soarelui, ci o cupolă onestă, stea lîngă stea, amintind pe undeva cerul nopților mele de zbor. Am făcut cîțiva pași prin nisipul jilav spre strălucirea întunecată a mașinii, care părea o fiară mare și blîndă, rezemată de gardul scund, apoi m-am oprit și m-am răsucit pe călcîie ; mașina era încuiată, eu eram în slip, n-aveam cheia la mine. Și atunci am perceput iar inspirația amplă, care mă făcea să mă simt mic și neînsemnat, și strivit de anonimatul meu sub acea grandoare mută, desfășurîndu-și forțele și vrăjile în deplină liniște, și atunci am înțeles, nu am înțeles, pentru că știam dinainte. am simțit, cu tot corpul meu rebegit de frig, că adevărata măreție e tăcută. Și am rîs, pentru că răsuflarea aceea obsedantă și stăruitoare, care mă dăduse jos din patul cald și mă trimisese după cuțitul de vînătoare din mașină, era răsufla-

rea mării. Lină, străveche, nouă, născîndu-se şi murind cu fiecare val prelins pe plajă, cu fiecare fir de nisip redat uscatului, cu cea mai mică pietricică smulsă stîncilor şi tîrîtă în larg — marea, începutul şi sfîrşitul : leagănul vieţii ieşind pe plajă încă bîjbîind, cu paşii tîrşiţi şi cu ochii lipiţi, apoi valurile uleioase, roşii, reflectînd corabia incendiată, încă semeţ arcuită, a cine ştie cărui rege viking.

Rupea ceva în mine noaptea aceea mută, întunecoasă, punctată cînd şi cînd de sclipirile îndepărtate ale unui far. Parcă se frămîntau coji vechi, se uscau cicatrici, cădea cu foşnet sec o crustă groasă de chitină care mă acoperea. Îmi spuneam că trebuie să fiu cel mai mare tîmpit dacă nu voi şti să profit de darul ăsta neaşteptat, nepreţuit, pe care cine ştie ce împrejurare ciudată mi-l oferea gratuit.

Am intrat iar în cameră, nu ca să mă îmbrac, ar fi fost o profanare, pînă şi slipul de pe mine însemna prea mult ; i-am acoperit mai bine pe plozi, am sărutat uşor urechea Lidei, caldă sub şuviţele de păr blond, şi am ieşit, închizînd cu grijă uşa după mine. Am traversat curtea, am sărit gardul scund de calcar, am păşit desculţ pe drumul lung, nepietruit, care ducea spre plajă. Corturile turiştilor luceau fantomatic în stînga şi o clipă m-am temut că vreun inoportun ar putea rupe vraja. Ajunsesem pe faleză, n-am mai căutat cărarea, am coborît de-a dreptul peretele abrupt, şi cu toate că ziua aş fi stîrnit o avalanşă de pietre şi bulgări de lut uscat, acum, sub tălpile goale, nu se auzea decît iarba foşnind mătăsos. Am traversat încet, cu ochii plecaţi, fîşia de nisip ud care mă despărţea de apă şi am rămas aşa, simţind cum îmi intră în carne, încet şi nedureros, bucăţile de scoici sparte înfipte în nisip. Parcă prindeam rădăcini acolo, pe malul mării... Şi doar după ce, ca într-un ritual păgîn, am simţit umezeala nisipului amestecîndu-se cu sîngele ce picura din tălpile zgîriate, doar atunci am ridicat ochii şi am privit marea. Adică întunericul dens, total, întrerupt rar de liniile albe, rostogolite, ale

valurilor liniştite. Am înaintat în bezna aceea care mă învăluia cald, rănile nu mă usturau, am înotat lin, aproape fără să scot capul din valuri, respirînd oxigenul din apă prin piele, ca o atavică aducere-aminte. Nu ştiu cît am înotat aşa, simţeam apa despicîndu-se în faţa mea şi adunîndu-se iar undeva, în urma picioarelor unite ca o coadă de peşte. Mă mîngîia marea, parcă pluteam prin suluri de mătase scumpă, îndreptîndu-mă spre o întîlnire mult aşteptată. Pe urmă ceva a început să fulgere scurt şi des în dreapta, mi-a trebuit cîtva timp să-mi dau seama că e farul de la Capul Caliacra. Înaintasem mult în mare, asta înseamnă că depăşisem promontoriul de la Vama Veche, şi dacă voiam să mă mai întorc, trebuia să mă îndrept spre mal. M-am răsturnat pe spate dînd uşor din picioare, un curent blînd şi bun mă ducea lin spre plajă, în timp ce în stînga, din capul oiştii Carului Mic, Steaua Polară clipea prietenoasă din unicu-i ochi.

Am auzit vuietul valurilor, puternic, şi mi-am dat seama că curentul mă scosese lîngă mal undeva spre sud, acolo unde din apă răsăreau capetele stîncilor. M-am întors pe burtă şi am pornit într-un bras liniştit, agăţîndu-mă cînd şi cînd de pietrele lunecoase, împingîndu-mă în ele, să nu-mi zgîrii pieptul şi burta în coloniile de scoici mărunte şi ascuţite, înfipte pe muche în piatra poroasă. Apoi am simţit fundul sub tălpi, alge, pietre plate, lustruite de apă, şi m-am ridicat în picioare din apa care-mi ajungea la brîu. Nu-mi era frig, valurile mă ajungeau din urmă lovindu-mă blînd îndărătul genunchilor. Înaintam încet, să nu alunec pe pietre, apa nu-mi ajungea acum decît pînă la glezne. Şi doar cînd am simţit algele umede amestecate de-a valma cu nisip şi scoici, care în locul ăsta tiveau malul, doar atunci am văzut silueta mare, masivă, neagră, desprinzîndu-se de peretele falezei şi înaintînd spre mine cu paşi grei, înăbuşiţi de scîrţîitul nisipului. Se mişcau ciudat picioarele acelea lungi, şi cînd umerii laţi au depăşit marginea falezei care astupa

cerul, am văzut proiectat, puțin albăstrui în lumina incertă a stelelor tremurînd de spaimă și de frig, capul cu frunte bombată și cu nas coroiat, aducînd a păsăroi. Doar că acum nu mai era proiecție holografică, era aici, în fața mea, la cîțiva metri numai, pe plaja pustie, și nu îndrăzneam să întind mîna și să rîd. Nu era deloc proiecție holografică nici păsăroiul în salopeta lui mulată pe corp, nici scula bizară, dar armă, fără dubiu armă, care-și căsca spre mine umflătura ovală din vîrful unei tije subțiri, prinsă de un mîner bine polizat, sclipitor în lumina vagă venită de nicăieri. Am înghițit în sec și am întrebat : „De ce ?“. Era atît de absurd, nu era nici măcar o fiară, un bot cu dinți albi m-ar fi consolat oarecum, era o făptură foarte asemănătoare mie, vag albăstruie, cu ochi apropiați, oblici, puțin triști obosiți îndărătul pleoapelor umflate, și ridica încet arma aceea nemaivăzută. De ce ?

„De ce ?“ am întrebat iar, am șuierat mai binezis din gîtlejul uscat, mi-am dres vocea cu un hîrîit penibil și am zis : „Sînt prieten. Sînt de aici, de pe Pămînt, știu o mie de lucruri, de ce vrei să mă omori cu arma aceea ciudată ?“

Păsăroiul lăsase capul pe umăr, asculta ce-i spuneam sau ce-și spunea el ; nu puteam fi sigur că era același cu cel din imaginea văzută în buncărul betonat de sub geamandura părăsită, dar, oricum, era unul de-ai lor. Mă simțeam trișat, trădat de marea care vuia acum nepăsătoare în spatele meu, și m-am retras un pas. „De ce ?“ am repetat. Aș fi vrut să spun : „Să încercăm să fim prieteni“. Aș mai fi vrut să-i întind mîna, dar degetele care trebuiau să apuce degetele mele erau ocupate cu o armă...

Omul în salopetă a ridicat brațul cu un gest foarte pămîntean, cunoscut din filmele polițiste și din westernuri, și în pumn strîngea scula aceea bine polizată. Mi-era ciudă, îmi venea să scuip, totul era atît de absurd, și de ce tocmai mie ? Am auzit

un declic, pe urmă ceva a vîjîit și a lucit pe fondul întunecat al falezei înalte și umbra neagră cu umeri lați s-a prăvălit înainte fără zgomot, în vreme ce umflătura aceea ovală a biciuit cerul, marea și plaja cu o vergea subțire de lumină incandescentă. Am sărit în lături, ferindu-mă de raza ucigătoare, și m-am ghemuit pe nisip, căutînd să disting pe cerul înstelat chipul salvatorului meu. Înainta, legănîndu-se de sub un ieșind de calcar, o formă neagră, masivă, bălăngănind în mînă o sapă, o sapă obișnuită, de grădină. Și doar cînd s-a aplecat deasupra mea mormăind blînd ceva ininteligibil, cam ca un copil de doi ani care-și mîngîie cățelul, atunci numai am recunoscut fața trunchiată, fălcile late și bărbia masivă a idiotului.

— Hopa, băiete, a spus idiotul satului întinzînd o mînă și ajutîndu-mă să mă ridic. Am cam tras o spaimă, nu?

— Nu știu, am zis. Dinții îmi tremurau în gură, dar de frig, și, într-adevăr, nu eram sigur că avusesem timp să-mi fie frică. Eram mai mult copleșit de absurdul situației, de neputința mea de a-i face față. Cum, așa repede, și fără nici o șansă?...

— Nu știam că aviatorii sînt romantici, a continuat idiotul satului, și o undă de rîs gîlgîia în vocea lui clară, baritonală, pe care ar fi invidiat-o orice crainic de la radio. Știi, marea sub stele, cerul arcuit. Nimic nu-i mai potrivit — aici vocea ironică se voala filozofic — ca marea sub cerul înstelat, pentru a ascunde un cadavru. Ți-e frig, a constatat brusc, și, într-adevăr, mă lua dracu de frig. Nici el nu era îmbrăcat mai gros ca mine, avea numai veșnicul șort rupt, dar, oricum, nu făcuse baie în mare.

— Ascultă, am spus clănțănind amarnic din dinți, îmi încordam mușchii sub piele să mă încălzesc și asta mă făcea să vorbesc înfundat, tu de unde...

— Hai, du-te acasă, a zîmbit idiotul.

— Tu de unde... am insistat.

— Du-te acasă, a repetat el și folosea cu mine exact tonul pe care-l foloseau copiii din sat cînd voiau să scape de el, și asta mă înfuria grozav. La urma urmei, aveam dreptul să știu.

— N-ai văzut ce pățești dacă știi prea multe? a spus idiotul și vocea lui avea un accent ciudat de regret și melancolie. S-a aplecat peste forma alungită întinsă la picioarele noastre, și cu laba piciorului desculț a depărtat de mîna păsăroiului arma aceea ciudată.

A apucat mînerul polizat, se purta prudent cu ea, ca și cum n-ar fi știut prea bine cum se mînuiește; pe urmă, părea că s-a lămurit, a îndreptat umflătura ovală spre apă și o vergea de lumină a țîșnit scurt, înfingîndu-se în valuri. Ceva a sfîrîit și a clocotit, o șuviță subțire de abur fosforescent s-a ridicat pe fondul negru al apei și s-a destrămat.

Am ridicat din umeri și m-am întors cu fața la faleză. Pe urmă am revenit, am întins mîna idiotului și mîna mare, bună, cu degete puternice, s-a strîns ca o menghine peste palma mea.

— Du-te la culcare, mi-a spus, avea vocea dintr-o dată sugrumată și, o să mă crezi sau nu, în timp ce urcam faleza abruptă mi se părea că disting în cuvintele lui o milă nesfîrșită. Pentru mine. Mila celui care cunoaște pentru cel care habar n-are ce-l așteaptă. Toate erau însă întoarse pe dos în noaptea asta, și idiotul satului, care nu era cu nimic mai idiot decît mine, devenit dintr-o dată o ființă... dragă?! și apropiată?! De pe marginea malului înalt m-am răsucit și l-am văzut iar, umbră decupată în beznă, trebăluind ceva pe lîngă forma rășchirată, slab conturată pe nisip. Am zăbovit uitîndu-mă cum se foia prin întuneric fără să iau în seamă vîntul subțire, care aici, sus, mă pătrundea pînă la oase. Voiam, încercam să reții

ceva din masa aceea informă, pentru că știam bine că n-o să-l mai văd niciodată.

•

Dimineața, soarele orbea și nisipul frigea sub tălpi, și dacă idiotul satului ar fi construit ceva mai jos de locul unde ne instalam de obicei pe plajă, acolo unde apa se amestecă cu nisipul, interminabilele lui castele de scoici, întîmplările din noaptea trecută ar fi părut o simplă poveste. Am așteptat mult — Lida și copiii intraseră deja de vreo două ori în apă — silueta cunoscută năpădită laocoonic de șerpii lăcuiți ai mușchilor, zîmbetul nătîng, aș fi vrut să flutur mîna salutînd : „o-gla-la !", dar nu apărea nimeni. Pe urmă, Ștefan a declarat că pleacă să descopere terenuri aurifere, a luat-o pe Irina cu el, ca să aibă băiatul cine să-i gătească și să-i spele în timp ce el va sorta pepitele, și am rămas singur cu nevastă-mea. Lida se întinsese pe nisip cu fața în soare, parcă era una din măștile alea lucioase vîndute la Fondul Plastic ca artă africană, și privind-o mi-am spus că arta africană ajunsese la desăvîrșire. M-am întins lîngă ea, i-am apucat mîna și, cu ochii închiși, arși roșu sub pleoape de soarele puternic, am șoptit la urechea fetei toată povestea aceea incredibilă. Am început cu Mircea, am condus-o prin Deltă, în buncărul betonat, și mîna fină, strînsă în pumn, s-a zbătut puțin, dar nu i-am dat drumul. Pe urmă m-am răsucit pe o coastă, ca să pot privi, și i-am spus ce pățisem pe plaja asta fierbinte, colcăind de oameni bine-dispuși, care acum cîteva ore era atît de pustie și înghețată. Am povestit și de idiotul satului, plecîndu-mi pocăit privirea. Lida mă privea țintă, filtrînd prin gene imaginea mea din lumina orbitoare izvorîtă de sus. Și-a eliberat mîna cu un gest hotărît și s-a săltat privind spre locul unde, cu o zi înainte numai, se înălțau șiruri de castele din scoici. Se vedeau acum doar movile de nisip

umed, călcate în picioare, amestecate de-a valma cu cochilii sparte.

— Să mergem ! a spus Lida şi s-a ridicat. Eram cu ochii cam la nivelul genunchilor ei, aşa că am dat mult capul pe spate ca să o pot privi : unde să mergem ?

— Acolo unde azi-noapte... poate a mai rămas o urmă.

M-am ridicat şi eu : „Ascultă, e mult de mers pînă acolo. Curentul m-a dus mult de-a lungul malului — şi am făcut un semn indecis cu mîna spre sud. — Lîngă stînci, ştii ? Ce urmă să mai rămînă ?"

— Ai spus, a explicat Lida doct, dar nările fine tremurau şi se încordau, că atunci cînd tipul ăla a vrut să tragă în tine cu...

— Să-i zicem pistol, am convenit, curios să aud urmarea.

— Pistolul, a scuturat nerăbdătoare nevastă-mea din cap, spuneai că atunci l-a pocnit prietenul tău — mă rog, prietenul nostru, idiotul. Şi că ăla a căzut cu pistolul în mînă, şi raza a fulgerat apa, nisipul şi faleza.

M-am strîmbat neîncrezător : acum, pe lumină, nu mai puteam fi sigur de toate secvenţele acelea succedate rapid în timpul nopţii.

— Ce facem cu ploduţii ? m-am dat bătut, şi Lida a spus că ei, oricum, sînt departe, în Klondike, şi cînd li s-o face foame or să nimerească singuri acasă.

M-am mirat, adică mai tîrziu, mult mai tîrziu, după ce a devenit prea tîrziu, mi-am dat seama că ar fi trebuit să mă mir : Lida nu era omul care să-şi lase copiii pe o plajă de capul lor să caute aur, dar atunci eram prea aţîţat de cele petrecute în timpul nopţii, mă gîndeam că pasiunea de fiziciană a nevesti-mi îşi spune cuvîntul, şi am zis : „Haidem".

Ne-am luat de mînă şi, ocolind trupuri de toate formele, calibrele şi nuanţele, întinse pe cearşafuri sau de-a dreptul pe nisip, am pornit-o spre locul unde faleza pătrundea adînc în mare şi unde, la marginea povîrnişului de calcar, valurile se izbeau în stînci purtînd colonii de scoici mărunte şi ascuţite, înfipte pe muche în piatra poroasă.

Mergeam în tăcere, ţinîndu-ne de mîini, întinzîndu-le cînd vreunul din noi ocolea o piatră sau o cochilie spartă, fără să le dăm drumul, revenind apoi alături şi atingîndu-ne umerii în mers. Am ajuns la valul de nisip care străbătea plaja de-a curmezişul şi ne-am uitat unul la altul, întrebători : ce facem ? De aici începea Nudlanda, imperiul îndrăgostiţilor total de soare şi nisip, care nu admit intermediari în contactul trupurilor cu elementele primordiale.

Lida a săltat din umeri, am ridicat şi eu din umeri, am escaladat curajoşi valul de nisip şi am mers mai departe, călcînd printre trupurile goale. La început mirate, apoi indignate, privirile nudiştilor deveneau din ce în ce mai ostile pe măsură ce pătrundeam în adîncul teritoriului sacru, aşa că ne-am oprit din nou. În faţă, la numai 2—300 de metri, peretele abrupt al falezei...

Lida s-a fandosit puţin, apoi s-a întors cu spatele şi i-am descheiat sutienul. Ne-am dezbrăcat amîndoi şi am pornit-o iar în pas gimnast, urmăriţi pe ascuns de ochi binevoitori, spre scobitura în care, cu o seară înainte, nebunul satului stătuse ghemuit cu o sapă obişnuită de grădinărit în mînă. Ne-am oprit privind în jur, adică eu mă uitam la pietre şi la stînci, căutînd să le ghicesc siluetele strînse şi ameninţătoare pe timp de noapte şi să compar cu ce rămăsese întipărit pe retina mea ; Lida se uita ţintă la mine.

— Aici, am spus încet şi am arătat cu degetul o fîşie de nisip între bolovanii lustruiţi de valuri, acolo unde întinşi pe un cearşaf prosopat se

lăfăiau la soare trei nudiști graşi : un bărbat mai în vîrstă şi două femei tinere. Lida mi-a urmărit degetul cu privirea, a refăcut cu ochii un traseu imaginar unind într-o curbă cerul, marea şi pămîntul, apoi — întotdeauna am recunoscut că avea ochi mai buni ca ai mei — a scos un ţipăt mic acoperindu-şi cu unul din braţele bronzate pieptul, orbitor de alb între pîntecele şi umerii arămii şi întinzîndu-l pe celălalt înspre peretele roşcat al falezei, ars de soare şi ros de şuvoaiele ploilor. Acolo, dacă te uitai cu atenţie, vedeai un şanţ îngust, nu prea adînc — o dungă mai bine-zis, o dungă sticloasă, de rocă topită, tăind în diagonală perfectă bolovanii, argila şi albiile secate ale micilor torente. Dîra sticloasă se continua şi pe nisip, tălpile nudiştilor nu frămîntaseră crusta subţire, şi cînd, urmărind-o, am intrat cu picioarele în valuri, am văzut-o lucind misterios pe fundul apei, ca să se piardă sub o tufă de alge verzi-roşcate unduindu-se uşor, clătinate de mare.

M-am răsucit, de pe mal ne privea fix un bătrîn înalt ; am făcut un semn cu mîna şi am pornit amîndoi, Lida prin nisip, eu prin apa pînă la genunchi, înapoi, spre locul nostru de plajă.

•

După amiază am lăsat plozii acasă, am coborît spre mare, am mers de-a lungul apei, plaja pustie, ne-am oprit sub faleză, Lida s-a aşezat pe nisipul cald încă, eu m-am căţărat şi am smuls un bolovan roşcat, barat de dunga îngustă, sticloasă.

— Şase-şapte sute de grade Celsius, am apreciat, săltînd în palmă bulgărele de argilă aproape tăiat în două de raza luminoasă ţîşnită din arma păsăroiului. Am apăsat cu degetul în marginea sticloasă, împotriva aparenţelor nu ceda, am apăsat mai tare, din ce în ce mai tare, vîrfurile degetelor se înălbiseră şi mă dureau. Lida privea amuzată, am încercat să rup argila, mi se făcea praf în

pumni, dar tocmai locul acela, subțiat pînă aproape la despicare, rezista.

— 1200—1400 de grade Celsius, a spus Lida. Nu uita că a mai trecut oblic, prin aproape doi metri de apă, și a avut putere să lase și pe fundul mării o dîră.

— Dar crusta de pe nisip? am întrebat, furios că așchia sticloasă, în formă de jgheab, continua să nu fie impresionată în nici un fel de eforturile mele. Aia s-a spart sub pașii oamenilor.

Eram vexat, materia din mîinile mele, sticlă sau ce era, nu mai groasă decît un pix, un pix din cele subțiri, rămînea la fel de rigidă ca o bară de oțel.

— Alt material, altă consistență, altă compoziție, a ridicat Lida din umeri.

— Parcă la 1400 de grade Celsius se mai știe care-i argilă și care-i nisip...

— Vai, dragul meu, s-a indignat doct Lida, dar tocmai la 1400 de grade Celsius îți dai seama mai bine de deosebirea dintre argilă și nisip. Pe urmă, nu uita că nu știm nimic despre natura acelei... ăăă... raze luminoase.

— Laser, am bombănit. Și Ștefi și-ar da seama.

— Iar Irina ți-ar spune că nicăieri nu s-a inventat un laser atît de mic cu o putere atît de mare — adică, vreau să spun că energia necesară unei asemenea operații — fiuuu — Lida fluieră admirativ privind faleza tăiată de rază — n-ar încăpea tocmai într-o baterie de buzunar.

— Ce știm noi de tehnologia lor? am întrebat, și nevastă-mea a avut un surîs mic:

— Care „lor?"

M-am așezat pe un pietroi turtit, cu genunchii la gură și cu brațele înel în jurul genunchilor. Care „ei"? Știi, totul a început cu o cantină părăsită, David Vincent. Nu mergea. Simțeam iar gustul ăla de ireal, de bluf, care, în Deltă, mă făcuse să nu mă mai ascund la apariția „lor". Prea ne cunoș-

teau gusturile, logica, prea știau la ce ne așteptăm de la cineva venit dinafară — ca să fie veniți dinafară. „Ei." Descopeream aici, pe plaja de la „2 Mai", că existam „noi" și „ei". Și nu era deloc o descoperire plăcută, te rog să mă crezi. Lăsa un gust amar în gură, un iz de ceva cunoscut și înăbușit de vreme. Marea, pescărușii, faleza, pietrele păreau trucate — pantofii tatii ieșind de sub șuba roșie a unui Moș Gerilă așteptat cu religiozitate un an de zile. Un lucru drag, fierbinte, pierdut stupid — liniștea pentru nisipul pe care călcam, pentru crengile care mă zgîriau, pentru cerul de deasupra capului.

— Ho! mi-a tăiat Lida brutal goana gîndurilor. S-a așezat lîngă mine și mi-a ciufulit părul. Avea darul să-mi citească în ochi soția asta a mea. De ce nu mergem la... miliție?

Mă gîndisem deja la varianta asta.

— Mircea, am spus. Tu. Copiii. Oamenii — nudiștii ăia grași care transpirau de dimineață, aici, și ceilalți.

Ceva... așaa... oficial, din partea noastră, ar avea urmări — ce urmări? — din partea lor.

— Ce urmări? a vrut Lida să clarifice lucrurile.

— Nu știu, am spus. Nu-i știu cum judecă atunci cînd sînt ei, nu cînd vor să se bage în pielea noastră. Aș da orice să știu.

— Deci, a concluzionat Lida, căreia îi plăceau lucrurile clare, știm că nu știm nimic.

— Du-te naibii, am răspuns, pentru că și mie îmi plăceau lucrurile clare, dar Lida vedea în orice un prilej de rîs. Știm mult — știm — și am adoptat un ton solemn, simțim, cu simțurile noastre imperfecte, că nu vin de acolo — și degetul meu a împuns bolta violetă, pe care se străduiau să apară primele stele.

— Asta o spui tu, o simți tu, a precizat Lida. Și a adăugat după o pauză insesizabilă, de care mi-am dat seama tîrziu, așa cum de multe alte lu-

cruri în povestea asta mi-am dat seama după ce devenise prea tîrziu : Civilizații paralele ?

A spus-o liniștită, pe tonul ei de toate zilele, dar era ceva în felul cum spunea cuvintele astea, ceva care-mi aluneca pe spate ca o mînă înghețată. În larg, la taliene, spinări negre de delfin se rotunjeau pe plumburiul valurilor. Plaja era pustie, era seară, era seară tîrziu, și mi se făcuse dor, cumplit de dor, de niște becuri galbene, banale, niște becuri nu prea puternice, care să ardă liniștite în dosul unor ferestre.

— Unde, am întrebat, și cred că aveam un ton sec și gîtuit, pentru că în clipa aceea, într-adevăr, credeam.

— Aici, a spus Lida. Aici, acum. În noi. Între noi. A descris un cerc mic, nervos, cu mîna. Nu-i vedem, nu-i simțim. Sînt altfel decît noi. Pornesc de la alt zero. Dar sînt aici. Și caută un numitor comun.

— Nu, am spus. Ne refuză.

— Ba da, a făcut Lida. Și-a strîns genunchii între brațe, a vorbit dînd capul pe spate, mult, strîngîndu-și pleoapele peste ochii închiși.

— Tu nu-ți dai seama că în ceea ce fac *ei* e atîta disperare ? Șovăială, crispare, poate ne caută pe mai multe căi, poate sînt unii care se împotrivesc acestor căutări, dar ce... Tu chiar îți dai seama ce reprezintă CONTACTUL A DOUĂ LUMI ? !

Pentru mine, lucrurile erau simple : ne întîlnim, ne strîngem mîinile... Mi-am amintit privirea obosită și tristă a omului cu arma aceea ciudată. De ce ? Am ridicat din umeri, lucrurile nu erau chiar așa de simple.

— Nu, am răspuns, cred că nu-mi dau seama. Dar de ce neapărat drame ?

— Ascultă, a rînjit Lida, tu citești ziare, reviste, publicații de-ale voastre, de specialitate ; unde a fost întîmpinat vreun OZN cu flori ? Cu pietre, ciini dezlegați, arme, alice, rafale de automat, avi-

oane de vînătoare, portocale putrede — da. De ce oamenii telefonează la poliție și nu la Academie cînd văd un OZN ? ! Ce s-a întîmplat cînd europenii s-au întîlnit cu amer-indienii ? cu negrii ? cu eschimoșii ? E mult mai complicat decît pare, iubitule. Poate sînt singuri, și caută — vocea Lidei s-a frînt pe neașteptate, a făcut un semn indecis, cu mîna — poate n-or să reușească niciodată ? Da ?

Am privit-o și nu cred că arătam prea deștept așa cum mă uitam la ea :

— Mircea...

— Poate l-au luat cu ei. Poate așa arată un om de aici, care reușește să treacă dincolo.

— Mulțumesc, am răspuns. Mai ai puțin și ajungi la rai.

— Nu, a spus Lida. Alt spațiu. Nu concepi ? Alte dimensiuni.

— Și cum treci dintr-o dimensiune în alta ? m-am interesat. Cu trenul ? Cu avionul ? Sau...

— Cu niște sfere, a zîmbit enigmatic Lida. Știi, niște sfere verzi, nu prea mari.

L-am văzut iar pe Mircea întins în pat, cu pielea înnegrită, rînjind ; firele ieșite de sub capacele smulse ale prizelor bîjbîind oarbe în aer, ca niște tentacule, și savantul-student pledînd caraghios despre o formidabilă descărcare de energie. Mi s-a făcut iar frig, și mi-am dorit din nou un bec galben, legănat nepăsător de vînt la capătul unui șnur lung.

— Hai acasă, am spus, dar nu m-am ridicat în picioare, pentru că simțeam că Lida nu se clintește din loc.

Stătea, zăcea mai bine-zis, parcă copleșită de o revelație, cu ochii pierduți pe ape.

— De ce, a ridicat într-un tîrziu mîna, apoi a lăsat-o iar să cadă, grea, de ce ne socotim vîrful unei piramide evolutive ? De ce credem că ne tragem și că sîntem superiori ? ăstora, și ăsteia, și ălora ? ! degetul ei a arătat pe rînd pescărușii care

planau deasupra noastră apărînd neașteptat, fără să-și miște măcar vîrful aripilor, de după malul înalt; apoi o insectă de nisip, un fel de furnică neagră, și, în sfîrșit, spre colonia de delfini zbenguindu-se lîngă taliene. De ce nu o evoluție paralelă?

Suna nu-știu-cum dizertația ținută pe malul mării, și glasul soției mele era atît de gol, și doar un fior lăuntric, un fel de disperare înăbușită, ieșea cînd și cînd la iveală.

— De ce dracu ne credem cel mai grozav produs al pămîntului ăsta nenorocit? a întrebat din nou Lida, și era atîta jalnică uimire și atîta umilință în cum se adresa ea cerului, și mării, și malului înalt care începuse deja să se estompeze și să se prăvălească tăcut asupra noastră, încît ceva fierbinte mi-a astupat gîtul. Am îmbrățișat-o cum am putut: „Lasă, fată! Delfinii n-aveau nimic cu Mircea".

— Dar dacă Mircea avea ceva cu delfinii?

A întrebat iar pe tonul acela impersonal, cu care, mai înainte, spusese: civilizații paralele. Ciudată soție aveam, plaja asta era plină de revelații și-mi spuneam că unui asemenea ritm alert de schimbări de stări de spirit poate să-i facă față cel mult un idiot. Idiotul satului...

— Vezi ce sec ești? a pufnit Lida. Ne întoarcem de unde am plecat. De unde știi cum i-a primit el, omul, pe reprezentanții acelei lumi, care i se destăinuiau?

De data asta Lida o luase razna, și am întrerupt-o:

— Indiferent de cum...

Dar nevastă-mea, pornită, era greu de strunit:

— De unde știi că atitudinea lui nu primejduia întreaga noastră — noastră, da — omenire?

— E stupid, am spus, Mircea era departe de a fi omenirea.

— Ba tu ești stupid: era primul om care... care afla, mă rog. Și reacția lui a fost hotărîtoare.

Era cam mult, chiar pentru o simplă ipoteză.

— Dar cu mine ce-au avut?

— Tu, oricum, nu erai nici o pierdere, stupid cum eşti.

Pe urmă a privit în jur, se întunecase de-a binelea, malul atîrnat peste noi, marea ostil-indiferentă, cerul nedefinit apăsîndu-ne umerii — realiza cum fusese o seară înainte — s-a prelins de sub haina groasă şi m-a îmbrăţişat, şoptindu-mi la ureche :

— Iartă-mă ! Atît doar că obişnuim să credem despre lucruri de care habar n-avem cam ceea ce ne-ar place nouă să credem.

— Aşa e mai simplu, am spus.

— Aşa e omenesc, a răspuns soţia mea pe un ton sibilinic, şi i-am fost recunoscător că n-a amintit nici o clipă de idiotul satului.

•

Pe urmă am făcut dragoste, culcaţi pe haina Lidei. Mi se părea capital să facem dragoste acolo, pe fişia de nisip înghesuită între pietre, unde cu o seară înainte se prăbuşise păsăroiul. Era necesar să-mi recapăt încrederea în tot ce vedeam şi simţeam, în nisipul care mi se strecura printre degete şi se amesteca cu părul Lidei, în valurile care ne udau picioarele, în întunericul îngheţat care ocrotea trupurile noastre fierbinţi împotriva dracu ştie cui, de aici sau de aiurea. Era genul de situaţie în care numai o femeie îţi poate reda încrederea zdruncinată, împrăştiată în patru vînturi — poate pentru că toţi ieşim din femeie ? Apoi ne-am ridicat, ne-am scuturat prozaic unul pe celălalt de nisip, alge ude şi fărîme de scoici, după care am pornit, îmbrăţişaţi sub scurta Lidei, spre casă. Era tîrziu, la „Dobrogeanu" în faţă opriseră autocarele O.N.T.-ului, şi asta însemna că trecuse de 9. Am grăbit pasul, am cotit pe uliţa lată, nepavată — gardurile scunde de calcar, pereţii da chirpici, erau

şi becuri aici, becuri galbene, chioare, exact cum îmi dorisem. Am împins poarta de metal forjat, gazda culcase copiii, am mai stat puţin la taifas şi ne-am dus şi noi la culcare. Dimineaţa m-am trezit primul, am ieşit afară, era senin. M-am uitat din obişnuinţă spre gardul scund de calcar, era pustiu, un regret greu, fierbinte şi amar mi s-a urcat în gît, şi am oftat, ridicînd din umeri.

Scurta de blană a Lidei atîrna în cuier pleoştită, plină de nisip. Îmi plăcea grozav haina aceea, o scurtă finlandeză din blană de focă, solidă, cu buzunare mari, tighelite cu motive lapone. Lida o avea de mult, dinainte de a o cunoaşte ; i-o adusese tatăl ei, marinar de cursă lungă, şi blana păstra nostalgia marilor călătorii. Am întins mîna, am luat haina de pe cuier s-o scutur, şi părul moale m-a mîngîiat, recunoscător. Am curăţat-o cum m-am priceput mai bine, şi iar m-a necăjit ruptura mică, triunghiulară, de deasupra umărului, ale cărei margini scămoşate fuseseră cusute neîndemînatic cu aţă verde. Lida îmi povestise că şi-a rupt haina la schi, într-un tufiş, se mai întîmplă, iar cusutul nu era una din virtuţile soţiei mele. Înainte de a agăţa scurta la loc, i-am mîngîiat căptuşeala moale şi am citit fugitiv eticheta mică, azurie, aproape mascată de agăţătoare. Scria acolo ceva ininteligibil, probabil în laponă, apoi în engleză : „Made in Finland". Şi dedesubt, cu litere mici, tot în engleză : ...„of hand-unic produce". Am oftat fără să ştiu nici eu de ce — lacuri îngheţate înşirîndu-se în salbe prin păduri întinse şi pustii — şi am pus, plin de respect, haina „unic produce" la loc, în cuier.

•

Cele cîteva zile de concediu care mai rămăseseră au fost reci, cenuşii, neprietenoase. Venise brusc un front de nori, ploua molcom şi tenace, uliţa largă se transformase într-un fluviu de noroi ne-

gru și untos. Colindam litoralul de la Mamaia la Vama-Veche, ne urcam toți patru în Dacia galbenă, Lida lîngă mine, plozii în spate, nici ei nu se mai hîrjoneau, toropiți, diluați de zeama aceea gri care se scurgea țîrîind din cer. Minunile litoralului pe fond de nori și de mare cafenie deveneau niște jalnice alcătuiri lucind de umezeală, și numai umbrelele de soare, mari, uitate pe plajă, puneau o pată de culoare cu reclamele lor țipătoare imprimate pe pînză. Goneam pe autostrada cu patru benzi între două aripi maronii de noroi împroșcat, autostrada era vastă și pustie ca pista unui aerodrom părăsit. Ajungeam înapoi în „2 Mai", lăsam mașina în șosea, nu îndrăzneam să mă aventurez cu ea pînă în fața porții, și intram zgribuliți în casa rece. Gazda ne privea cumva nedumerită, începusem să citesc în privirile ei puțină plictiseală, venea toamna. Pe urmă am descoperit o plăcere bizară în a colinda plaja pustie, imensă, răvășită de vînt și de marea sură și amenințătoare. Umblam desculți, cu blugii suflecați, înfășurați în hanorace, numai eu aveam un pulover bun, un pulover vechi de lînă groasă, nealbită, care trecuse prin multe ca să fie intimidat acum de o mare zburlită. Mergeam kilometri întregi prin nisipul jilav, ciuruit de picăturile de apă dulce căzute din cer sau de stropii sărați ai mării, răvășiți de vîntul aspru. Cîteodată, crusta cafenie, udă, aluneca sub pașii noștri și pentru o clipă zăream dedesubt nisipul auriu și parcă fierbinte al verii. Copiii întorceau nedumeriți capetele căutînd pe cineva cînd treceam prin dreptul movilițelor amintind vag castelele lor de scoici, apoi uitau și alergau să culeagă cochilii sidefii — un fel de melci, pe care valurile mînioase din ultimele zile le aruncau la suprafață. Mergeam sub faleza înaltă, numai ea își păstra nealterată culoarea roșcată, în unele locuri plaja se îngusta foarte mult și treceam de-a dreptul prin apa rece, ducînd copiii în brațe. Mă strîmbam cînd treceam prin locul însemnat cu

o dungă licărind misterios, săpată în noaptea aceea de spaimă pe peretele abrupt, şi Lida mă privea cercetătoare, muşcîndu-şi buzele.

O singură dată am mai pomenit de idiotul satului, în treacăt : „Crezi că era pus să ne păzească ?"

— Cine să-l pună ? a făcut nevastă-mea, a ridicat din umeri, s-a răsucit şi a strigat-o pe Irina, care rămăsese mult în urmă.

Aşa ne treceam vremea, acel sfîrşit de concediu ; de aceea n-am regretat, nici noi, nici gazda, cînd ne-am îmbarcat, cu bagajele strînse, în maşina gălbuie — alb 40 — şi am plecat spre aerodromul meu.

II

A fost o decolare dificilă, balizele îmi năvăleau în cabină, luminile roşii care marchează capul pistei se apropiau contopindu-se într-o sclipire mată pe botul ascuţit, dar avionul supraîncărcat nu voia să se desprindă. Nu decolam în forţaj, aveam nevoie de fiecare litru de gaz, calculele arătau că se poate decola şi cu motorul la maximal, şi cînd acul vitezometrului, tîrîndu-se greu, a ajuns la 340 de kilometri pe oră, am smucit de manşă şi am săltat avionul în aer. Era şi timpul, linia roşie a fulgerat sub mine şi am rămas suspendaţi în beznă. MIG-ul se clătina încet şi am băgat imediat trenul ; am îndulcit panta de urcare, şi pe măsură ce luam viteză simţeam avionul foindu-se şi aşezîndu-se sigur pe aerul nopţii, ca un animal pregătindu-şi culcuşul de dormit. Am trecut în revistă bordul roşu, direcţia, viteza, aparatele control-motor-normal. Am cuplat pilotul automat şi am redus puţin turajul. Apoi am apăsat emisia :

— „Decolat normal".

— Am văzut ce „normal", a mormăit în căşti colonelul, şi după tonul lui mi-am dat seama că observase mişcarea smucită cu care desprinsesem avionul. M-am strîmbat, aşa, pentru mine, şi am inspectat critic cabina : toate contactele erau puse, aparatele indicau normal. M-am aşezat mai bine în chingi, privind cum acul altimetrului mestecă

grăbit cifrele. La 4000 de metri am coborît vizorul căştii etanşe şi am dat drumul la oxigen. Urcam cu 50—60 de metri pe secundă, cum fusese calculat. Am aprins lampa de cabină şi mi-am aruncat încă o dată ochii pe tăbliţa prinsă de picior ; sub plexiglasul subţire, calculul zborului. Eram în parametri. M-am uitat afară, în dreapta întunericul era mai dens, Dobrogea, în stînga puteam citi pe solul negru ca pe hartă : Bucureşti, Ploieşti, Buzău, Rîmnic, Brăila, Galaţi. Departe, spre est, suspendate în beznă, linii roşii-portocalii de flăcări reflectate în scuturile şi vîrfurile lăncilor tătăreşti. Taberele fremătînde, închise în centuri de care de stepă — ardea stuful în Deltă. Mi-am dat apoi capul pe spate, focurile de jos oglindite de cerul înstelat, erau atîtea stele că n-aveai unde să-ţi opreşti privirea. De fapt nu stele, o pulbere strălucitoare, continuă, pe care scînteiază auriu, clipind a chemare, a regret, a vagi aduceri aminte răscolite din străfunduri nebănuite, ceea ce jos numim stele.

De obicei mă amuzam căutînd Polara şi comparînd indicaţiile busolei cu direcţia ei neclintită, certitudine. Astăzi însă, razele îngheţate se frîngeau şi se revărsau într-o pojghiţă mată pe ogivele boante ale rachetelor, iţindu-se nerăbdătoare de sub planuri. Astăzi era misiune specială, trebuia să lansez avionul şi să urc sus, dincolo de cît urcam de obicei ; şi acolo, sus, în cel mai înalt punct al traiectoriei, urma să lansez rachetele. Erau nişte rachete noi, neînvăţate cu noaptea, şi trebuia să ştim cum se comportă în aer.

Am depăşit Bacăul şi o clipă mi-a străfulgerat sub pleoape paralelipipedul imens de beton şi sticlă, faţa bărboasă, bătută în aramă, terasa de sub coloane : hotel Decebal. Acolo oamenii ies de la film, îşi beau cafeaua, îşi sărută soţiile. Bordul roşu : normal. La 10 000 de metri am cuplat forţajul şi avionul întîi s-a lăsat moale, ca un cîine scărpinat între urechi, apoi a zvîcnit înainte, într-un urlet

prelung. Despicam noaptea cu o flacără lungă de magneziu după mine, şi aerul sfîşiat se aduna în urma noastră strigînd tînguitor. Pe urmă ceva s-a zguduit şi s-a dat la o parte, învins ; acele aparatelor au oscilat puternic, revenind apoi la normal : trecusem în supersonic. Am virat stînga şi aripile au lucit mat sub cerul acela incredibil, inaccesibil şi îngheţat. Începea să ne fie ostilă noaptea, la viteza asta aerul devine un zid de beton ce încearcă să oprească. Ogivele rachetelor rînjeau de sub planurile repezite înapoi, şi am săltat din umeri, cît îmi îngăduiau chingile. M-am uitat la ceasul de bord, trecuse de 9, acum Lida culca copiii. Avionul tremura şi vibra reţinut sub forţa motorului. Ce-ar fi dacă... prostii. La 13 000 de metri a început să se lumineze, şi cu fiecare metru care-l urcam creştea o nouă zi, o zi bizară, străină, ca primul răsărit de soare pe o nouă planetă. Începea de la apus, se termina la răsărit, într-un zid de negură oţelie, albastră-cenuşie, cu culoare şi consistenţă de cremene. Prindeam din urmă lumina zilei care trecuse. Deasupra, cerul pălise, se destrămase pulberea strălucitoare, zburam sub un albastru adînc, care-mi zdrobea umerii de scaun şi în care sclipeau, ca într-un fund de clopot, neobişnuit de clare şi deloc îngheţate, stelele. Aici erau iar stele. Am ridicat capul să le văd, dar nu dîndu-l pe spate, ci furiş, plecîndu-l pe un umăr şi răsucind gîtul cît îmi permitea cercul scafandrului. Mă înţepau, mă străpungeau şi-şi dizolvau în mine sclipirea lor triumfătoare, veninul lor incandescent. Am plecat umilit capul şi am privit tabloul de bord ; era roşu şi cald, şi şuviţele de oxigen îmi mîngîiau pămîntește obrajii umeziţi de o sudoare îngheţată şi lipicioasă. Singurătatea albastră, aerul sfîşiat al stratosferei — respiram precipitat lăsînd un abur uşor şi umed pe vizorul căştii etanşe. Ieşeam de la bazin în ger, cu capul gol după duşul fierbinte, şi respiraţia se cristaliza pe căldura umedă a colţului de pîine nea-

gră, proaspătă, fărîmele de gheață îmi scrîșneau și se topeau sub dinți. Bordul, normal. La 2 300 de kilometri pe oră am accentuat panta de urcare și am luat în ochi strălucirea înghețată, tainică și chemătoare a unui Soare străin, încălzind sub razele lui cine știe ce planetă nebănuită. Aici stelele deveneau prima dată sori. Soarele nostru — stea — ascuns după curbura zimțată a pămîntului frămîntat, bănuit doar în acea lumină molcomă care măcina treptat tot ce mai era uman convertindu-mă în metal, în flacără — în mașină. La 19 000 de metri am vrut să pun avionul la orizontală și să trag rachetele. Am îndulcit puțin panta de urcare, curba aceea smintită pe care mă lansam și pe care o trasam cu tot ce era, cu tot ce mai putea fi om în mine — căldură, frică, respirație. La 19 000 de metri avionul se poartă altfel, încep să-l stînjenească aripile strînse lîngă corp, se cabrează adulmecînd chemările acelea incerte, se împotrivește blînd omului dorindu-se — firesc — înapoi între zei. Moft, zei. Ștefi ar rîde de mine, mi-am spus, și ar urca mai departe. Speram ca vreun aparat să indice solicitările exagerate la care supuneam motorul. Am consultat acele oprite între cifre știute, liniștitoare — bordul normal. Am înghițit în sec și mi-am retras mîna stîngă de pe piedica manetei de gaze. Ștefi, îmi spuneam, n-are nevoie de un tată fricos. Am pus iar stînga pe manetă și am împins cît am putut, așa de sanchi — mai departe de forțaj total nu avea unde să se ducă. Am împins tare, pînă la durere, pînă am bănuit, sub mănușa de piele neagră, degetele albindu-se și apoi învinețind de atîta efort. La 21 000 de metri m-am simțit înfipt și oprit parcă în cerul acela ca un clopot de cristal, și albastrul gros, fluid, prelingîndu-se și umplîndu-mi cabina cu culoarea grea de atîtea înțelesuri. La 24 000, avionul a clătinat blînd din aripi a neputință și s-a culcat într-un picaj prelung și șuierat spre cazanul negru, împîclit, din care ieșisem. Am redresat cu mișcări

mici, și la 23 500 de metri am lansat rachetele. Au plecat atît de lin, încît le-am știut plecate doar cînd am văzut în dreapta și-n stînga cabinei două dîre paralele, ușor curbate în jos, a regret parcă pentru greutatea și alcătuirea lor pămîntească. Apoi am urlat, adică cred că am urlat, pentru că am știut, cu o miime de secundă înainte de a se întîmpla și a vedea, am știut, am simțit cu firele acelea bizare, care ne leagă de metalul lucrurilor făcute de noi, am simțit ce o să se întîmple. Și cînd una din rachete, cea din dreapta, a explodat la 3—400 de metri în fața avionului, am urlat și am încercat, știind că e zadarnic, deoarece la viteza asta, în aerul rarefiat, nici o comandă nu poate smulge avionul de pe traiectorie, am încercat un viraj brusc, la cuțit, ca în straturile dense și calde de aer bun, omenesc, aer de respirat. Și am văzut avionul ducîndu-se nebun pe o muche, arînd o dîră sîngerie de spaimă în aerul acela indiferent și resemnat — l-am văzut ducîndu-se și pătrunzînd drept în cercul cu rază de moarte pe care explozia rachetei îl trasase în jur. Am simțit urletul scrîșnit al metalului despicat, țipam, prea era nedrept ce se întîmpla, am simțit manșa tresărind și lăsîndu-mi-se moale în mînă, a fulgerat ceva galben, și verde, și stacojiu, și toate culorile au pălit apoi în fața unui albastru pur, al cărui îngheț mă copleșea și mă pătrundea. Parcă se amestecau de undeva niște voci cîndva știute... Și n-am mai știut nimic.

•

M-am trezit în avion. De fapt nu m-am trezit, trezirea presupune ceva treptat, reluarea succesivă a contactului cu realitatea. Ori, eu am știut din primul moment că sînt în avion, și că avionul zboară. Mai mult, că avionul e în picaj. Auzeam freamătul grăbit al aerului sfîșiat, avionul trepida mărunt intrînd în viteză, și am vrut să trag de manșă. Reflexele se tîrau cu încetineală de melc și

colcăiau sub mănuşă ; aveam manşa în mînă, îi simţeam mînerul greu strîns în pumni, dar parcă îl înfăşura un strat gros de vată, şi nu puteam manevra. Şi maneta de gaze parcă era înfăşurată în vată, şi, de fapt, parcă eu însumi eram o mumie vătuită. Pe urmă a fost un şoc, nu prea tare, ca atunci cînd te curentezi, şi am văzut marea : acoperea parbrizul, într-adevăr coboram spre suprafaţa ei scînteietoare într-un picaj prelung, mă durea mîna cu care strîngeam manşa, am redresat avionul şi botul s-a săltat şi s-a înfipt în cerul luminos. Am privit aparatele de bord, giroorizontul, viteza — zburam la 2 200 de metri ; busola arăta 270° şi acul radiocompasului bătea uşor în stînga. Aveam gaz cam 1400 de litri. Am virat, făceam mişcări mici, mi-era teamă ca vraja să nu se spulbere şi să mă trezesc prăvălindu-mă în mare. Nu, avionul răspundea prompt la comenzi. Am adus aparatul pe direcţia radiofarului, m-am uitat la tabloul de comandă, eram acordat pe staţia de la aerodromul meu. Am împins maneta de gaze în plin şi avionul a zvîcnit înainte. Am făcut cîteva înclinări — stînga, dreapta, dreapta, stînga, apoi am cabrat şi m-am răsucit în două tonouri smucite : cer-apă-cer, cer-apă şi iarăşi cer. Aparatul răspundea docil la comenzi. Abia atunci m-am uitat afară, era zi, cam 10—11 am apreciat după soarele care bătea puternic de undeva din stînga şi din spate. Ceasul de bord se oprise la o oră aiurea, unu şi un sfert. Zburam deasupra mării, pe 265°, şi uscatul care-mi apăruse în faţă nu putea fi decît litoralul românesc, între Năvodari şi Constanţa. Cunoşteam bine coasta, acum nici nu mai era nevoie, vedeam blocurile de la Mamaia şi, în dreapta, puţin estompat, combinatul chimic. Am apăsat butonul de emisie şi am cerut controlul radio cu staţia de la aerodrom, dar n-a răspuns nimeni. Am trecut atunci pe lungimea de undă comună, şi dintr-o dată în căşti mi-a explodat un torent de glasuri, frînturi de rapoarte, indicative înă-

bușite. Am prins un moment de liniște și am apăsat iar emisia : „Autorule, sînt 2—1—0, control". Așteptam cu inima strînsă răspunsul, dar din toată babilonia aceea n-am putut desluși decît ceva cu bancuri idioate. „Nu fac nici un banc, am spus, sînt 2—1—0". Atunci au amuțit dintr-o dată toate convorbirile, doar de departe, de foarte departe, se auzeau nedeslușit cuvinte într-o limbă străină. Pe urmă cineva a spus cu voce aspră, parcă chiar de lîngă mine : „Care spui că ești 2—1—0, dă-ți poziția". „Intru pe uscat, am răspuns, am Mamaia în stînga. 2 000 de metri altitudine, 265 de grade cap compas, 800 de kilometri pe oră."

— E vocea lui, am recunoscut glasul colonelului.

Atunci eterul a explodat din nou într-o grindină de întrebări, toți vroiau să știe ce, cum, unde. Nu aveam ce să răspund, și eu vroiam să știu ce, cum, unde.

Recunoșteam unele glasuri, colegii mei, prietenii mei — am înghițit în sec și am dat să spun ceva, ceva stupid, orice, dar simțeam nevoia să vorbesc și să mi se răspundă. S-a suprapus însă o voce, intrase în acțiune o stație puternică : „Comutați pe aerodromurile de bază. 2—1—0, control." Am răspuns că aud bine, și stația puternică mi-a ordonat să merg să aterizez acasă.

Am văzut pista de departe, era o vizibilitate excelentă, și am cerut condițiile de la aerodrom. Apoi am scos trenul și am aterizat normal ; am redresat, avionul a filat, pe urmă roțile s-au așternut lin, simțeam, pe măsură ce pierdeam viteza, cum se lăsa MIG-ul pe amortizoare. Am scos parașuta de frînare și, după ce am oprit, am degajat pista. Rulam către gurile de alimentare, dezermetizasem cabina și simțeam aerul de afară, curat, venind să se amestece cu aerul ăsta de avion, mirosind a cauciuc și a metal încins. Mi-am dat seama că ceva e în neregulă doar cînd tehnicul a strigat nu-știu-ce celor din spate și s-a repezit la aparat aruncînd

scara. Întindeau toţi gîtul cînd am trecut prin faţa lor şi am frînat. M-am dezlegat din paraşută, mi-am decuplat costumul şi masca, am deschis cabina. Astea le făceam de obicei ajutat de tehnic, dar acum tehnicul era sub avion, îl auzeam ciocnind mărunt în fuselaj, ca şi cum ar fi încercat tabla. M-am ridicat cu picioarele pe paraşută şi am cerut o scară să cobor. Atunci toţi au venit în fugă înconjurînd avionul, cineva a întins mîinile şi am sărit în braţele lui. Vedeam în jur feţe aprinse, ochi scînteind de bucurie, strigau toţi, strigam şi eu, şi numai cînd, întorcînd capul, am văzut supersonicul, numai atunci am înţeles de ce-l priviseră toţi uluiţi, parcă nevenindu-le a crede. Partea stîngă a fuselajului, jos, sub burtă, şi suprafaţa inferioară a planului stîng nu mai erau îmbrăcate în obişnuita tablă lucitoare de duraluminiu. În locul ei, nişte plăci metalice aruncînd sclipiri misterioase, verzigri, prinse de avion nu prin nituri, ci — aşa — prinse, pur şi simplu, parcă ar fi crescut acolo. Iar pe bot, acolo unde de obicei e înscris numărul aparatului, vopseaua roşie era ştearsă, arsă în cojiţe negre, şi metalul strivit, ca şi cum un corp greu, neted, ar fi lovit avionul, ricoşînd apoi şi dispărînd la fel de enigmatic cum apăruse.

•

Ceea ce a urmat s-a amestecat ca într-un caleidoscop, şi doar mai tîrziu am reuşit să pun totul în ordine şi să urmăresc lucrurile aşa cum au fost. Întîi faţa Lidei, palidă, trasă, cu cearcăne negre adîncindu-se sub ochii plînşi ; umerii căzuţi, braţele atîrnînd. Mi-a şoptit apatic ceva despre spaimă, „am tras o spaimă" sau cam aşa ceva, apoi m-a îmbrăţişat şi a izbucnit în plîns, iar în plîns, fără să ia în seamă suita de camarazi şi de neveste de camarazi care dăduseră buzna după mine cînd intrasem în casă. Pe urmă, Ştefi şi Irina privindu-mă critic şi explicînd principiile urbanistice ale oraşului con-

struit din nisip și frunze galbene de salcîm. Pe urmă, un zbor cu elicopterul, rotorul forfecînd aerul cu paletele lui negre, cabina bombată ciclopic. A fost apoi goana nebună a mașinii cu far albastru deasupra capotei pe străzile aglomerate, automobilele se lipeau de trotuare și stopurile deveneau toate verzi, permițînd libera trecere. M-am împiedicat de treptele late ale unei scări mari, albe, de marmură, acoperită cu o mochetă roșie, și tot o mochetă roșie, nesfîrșită, era întinsă și în sala luminoasă în care intrasem. Am înaintat, greu, parcă-mi trăgeam picioarele dintr-un fluid vîscos. Toate privirile erau ațintite asupra mea, ochi, ochelari, chelii savante, epoleți de generali, compase inginerești sau haine civile sobre, artistic croite. M-am așezat la o măsuță lustruită și am povestit ce se întîmplase în noaptea precedentă. După ce am terminat s-au deschis guri, o mulțime de guri, și din fiecare gură ieșea cel puțin o întrebare. Mai mult nu răspundeam, nu știam ce să răspund la întrebările alea, mă gîndeam la MIG-ul meu cu burtă verzuie și-mi spuneam că de acolo trebuiesc stoarse toate răspunsurile. Pe urmă, cineva s-a ridicat în picioare, un sacou fantezi, de unde un sacou fantezi în simandicoasa adunare ? ! Deasupra umerilor lați, în pătrățele, se înălța un cap prelung, tînăr, solid înfipt într-un gît puternic, înfundat în gulerul înalt. Am zîmbit, era un aliat sacoul fantezi, simțeam un prieten în el, am zîmbit încrezător, și tocmai de aceea m-a năucit întrebarea : dacă anterior am mai trăit lucruri neobișnuite, capabile de a fi legate într-un fel sau altul de această întîmplare. Am cîntărit bine răspunsul, Mircea, copiii jucîndu-se, avionul cu burta verde zburînd deasupra mării. Priveam în sală, îmi cufundam ochii în ochi inteligenți, așteptînd răbdători în spatele ochelarilor, chelii erudite, epoleți groși aruncînd fulgere de aur. M-a trecut un fior prin spate, era o forță adunată în sala aceea, și încă ce forță ! Am

oftat și am povestit tot. Am povestit de excursia în Deltă, de Mircea, de sala subterană, sau subacvatică, ia-o cum vrei. Am spus că totul era film și o rumoare ușoară s-a stîrnit cînd le-am spus că declanșasem singur aparatul și asistasem la încă o proiecție. Am povestit de păsăroi, de „2 Mai" și de faleza tăiată de raza aceea subțire, pătrunzătoare, care transformase argila într-o sticlă mai dură decît orice metal cunoscut. Aveam gura uscată, am tras spre mine carafa de cristal, am umplut paharul, am băut — nu era apă, era ceva parfumat și răcoritor, al cărui gust plăcut persista mult timp în gură — și am povestit de idiotul satului. Nu mare lucru — doar cum l-a izbit pe păsăroi cu sapa — pe urmă — ziceam — am plecat de pe plajă. Nu puteam, mă oprea ceva să spun despre discuția de pe malul mării, de ochii idiotului, deloc ochi de idiot, de mișcările precise cu care încercase și pusese în funcțiune arma aceea nemaivăzută. Despre ironia amară și mila nesfîrșită cu care se despărțise de mine. Capetele savante se priveau cu subînțeles, iar sacoul fantezi s-a declarat mulțumit de răspunsul meu și s-a așezat jos.

Am întins din nou mîna după carafă, am băut, cineva s-a apropiat de mine și m-a trimis să aștept în hol. Era un hol imens, de fapt un intrînd al unui coridor vast, pavat cu plăci mari de marmură roșie ; pereții, orbitor de albi, se arcuiau deasupra capului într-o boltă elegant curbată. M-am așezat pe marginea canapelei de catifea purpurie ; distona uniforma mea de aviator cu eleganța discretă a ambianței. M-am uitat la ceasul de mînă, nu un ceas grozav, avusesem un *Universal Geneve*, dar îl pierdusem, era doar un *Tellus* bun, care nu mă făcea de rîs. Acul secundarului se oprise, firesc, nu-l întorsesem de mult. Am învîrtit mașinal rotița zimțată, și cronometrul a luat-o din loc. Ceasul electric de pe perete arăta aproape patru ; am tras

afară rotița zimțată și am potrivit acele ceasului meu, care înțepeniseră la ora unu și un sfert.

•

Seara am ieșit cu părinții în oraș. Nu mai fuseserăm de mult împreună la un restaurant, bătrînii și cu mine, și poate din cauza asta nu mă simțeam în apele mele. Pe drum, ne-am oprit la Palatul Telefoanelor și am cerut o convorbire cu aerodromul. N-a trebuit să aștept mult, mi-au făcut legătura și am vorbit cu Lida. I-am spus să nu mă aștepte a doua zi decît spre seară, eventual poimîine dimineața. „De ce întîrzii atît? m-a întrebat, și am mormăit că mergeam la Tulcea. „Te duci acolo?" Am auzit vocea înăbușită a Lidei și am răspuns: „Da, acolo". „Aș fi preferat să nu-ți povestești aventurile din Deltă." A fost rîndul meu să întreb de ce. „Or să rîdă de tine", a spus Lida convinsă. „Nu rîd, pleacă cu mine în Deltă." „Da, dar nu știu, zău, ce-o să găsiți acolo", a făcut nevastămea sceptică, și imediat după aceea am auzit-o strigînd la Irina.

„Tu nu m-ai crezut?" am reluat, și Lida a răspuns: „Vezi noru-acela în formă de cămilă?"...

N-am mai vrut s-o lungesc, părinții mei așteptau. Am spus noapte-bună, am promis jucării copiilor și am mers după bătrîni. Mă așteptau în sala mare, privind curioși fresca aceea reprezentînd oameni întinzînd fire telefonice peste tot globul, tata, aplecat spre urechea mamei, îi explica probabil vreun amănunt, și păreau singurii oameni calmi și liniștiți în toată mulțimea aceea care se împingea, se agita și vocifera, foindu-se de colo-colo. Aveam nevoie de liniștea lor și m-am apropiat repede de ei, cuprinzîndu-le umerii: „Să mergem". „Uite cum se reazemă de noi, coșcogea găliganul", a spus mama, și tata a completat: „El, care ar trebui să fie sprijinul bătrîneților noastre!". Am rîs și am ieșit toți trei afară pe ușa rotativă. Am mai căscat gura

pe Calea Victoriei, apoi am intrat la Athénée Palace, să cinăm. Localul elegant, siluetele chelnerilor frînte profesional, vocile graseind delicat meniuri franţuzeşti au trezit diplomatul din tata. Ne-a cerut să-l lăsăm pe el să trateze cu chelnerul, promiţîndu-ne o cină de care să ne amintim toată viaţa. M-am consultat din ochi cu maică-mea şi ne-am declarat de acord. Mă cuprinsese o toropeală plăcută, răcoarea discretă a instalaţiei de aer condiţionat, pereţii placaţi, umerii goi ai femeilor, coafuri blonde turnate parcă în alamă, olanda feţelor de masă, mocheta groasă de pe jos — toate puneau la ani-lumină mirosul de metal ars al aerodromului, albastrul crud şi îngheţat al stratosferei, apa nămoloasă a Deltei. M-am lăsat pe spate, rezemat de scaun, am întins picioarele sub masă. Chelnerul cu faţă pergamentoasă şi cu cîteva fire de păr bine unse cu pomadă, aplecat cu urechea la gura tatii, era o garanţie de siguranţă şi răspîndea în jur valuri liniştitoare de solidă certitudine. Am dat din umeri gîndindu-mă la nebunii care acum zboară în stratosferă legaţi de un bolid zălud şi am privit, în treacăt, prin sală. La o masă din dreapta, mai încolo, un bărbat îmi făcea semne discrete, şi a trecut ceva timp pînă să-l recunosc pe inginerul regimentului ; îl ştiam mai mult în salopetă... A dat din cap cînd mi-a prins privirea şi a făcut un semn. Am rugat-o pe maică-mea să mă scuze o clipă, tata nu terminase încă elaborarea nemaipomenitului meniu, m-am ridicat şi m-am îndreptat spre grilajul acela de lemn din stînga intrării. Inginerul venea spre mine într-un costum impecabil, săltînd pe vîrfurile pantofilor din piele fină.

— Am dat la analiză un eşantion de metal, a spus apropiindu-şi faţa de a mea. Ştii, chestia aia verde.

Am înclinat din cap.

— Ne-a fost foarte greu să desprindem proba, a continuat. A mers numai cu sudura autogenă.

— Şi avionul? am întrebat.

Şi-a frecat gînditor bărbia cu dosul palmei: „Tot nu putea zbura aşa, înţelegi? cu toate că ăia au făcut o treabă de maestru"...

— Care „ăia"? am zîmbit, şi inginerul a zîmbit şi el:

— Ăia care te-au cules şi te-au cîrpit.

Am oftat; chelnerul plecase de la masa noastră cu comanda tatii, ducînd cu el liniştea şi siguranţa mea.

— Aveţi rezultatul? am întrebat, şi inginerul şi-a frecat iar bărbia cu dosul palmei. A scos din buzunar un portmoneu şi din portmoneu un plic cu antet:

— Ai aici rezultatul.

Am despăturit hîrtia groasă, uşor gălbuie, impunînd respect. Avea şi ea, evident, un antet în dreapta, nişte iniţiale care mie nu-mi spuneau nimic, apoi în mijlocul paginii, cu litere mari de tipar, dar scris de mînă, înţelegi cum:

— TITAN

— MAGNEZIU

— ELEMENT NECUNOSCUT.

Urma o înşiruire de proporţii, temperaturi şi rezultate ale diverselor probe, dar nu le mai ţin minte.

•

Şedeam între două aripi reci şi străvezii de apă plumburie, zgribulit în pelerina scorţoasă. Mi-ar fi plăcut să mă instalez pe bancheta din faţă, lîngă tipul care conducea barca, un marinar înalt şi frumos cu păr argintiu şi faţă prelungă, arămie, dar locul îl ocupase unul din generali. Îi vedeam, în dreapta, spatele lat, strîns tot într-o pelerină, dar nu ca a mea, din foaie cauciucată, ci ceva special, un material mai gros şi dens, care arunca reflexe metalice. Dealtfel şi ceilalţi generali aveau pelerine din astea, teribil de elegante. Trei şedeau în faţa

mea, și cununile de stejar de pe șepci icșeau puternic în evidență pe fondul plumburiu al zilei de toamnă. Niciodată nu mai văzusem atîția generali într-o barcă, e drept că nu o barcă obișnuită, din alea cu fundul smolit și marginile răsucite, ci o șalupă cu aripi subacvatice, albă și calină ca un iaht de croazieră. Nu se potriveau generalii și jucăria aceea grațioasă cu stufuI galben, frînt, și cu sălciile negre, contorsionate, răsărite din apa cenușie și înghețată. De fapt, nimic nu se potrivea în ziua aceea, toate cădeau anapoda, ziua în care mergeam oficial să luăm contact cu NECUNOSCUTUL. Ceva rece mi-a lunecat pe spate în jos și m-am ghemuit pe bancheta scundă, capitonată cu plastic roșu.

— Ți-e frig, a constatat impersonal lîngă mine sacoul fantezi, și am dat din umeri, evaziv. N-aveam de gînd să fac conversație.

— Ți-e frig, a repetat, apoi s-a apropiat de mine, s-a lipit aproape de umărul meu și era bine așa, mă încălzea. Pe cine crezi că o să găsim acolo ?

Întrebase pe un ton visător ; l-am privit peste umăr, era înfășurat într-un raglan alb, așa se purta atunci, cu nasturi negri ; ridicase gulerul raglanului, și cum stătea cu capul dat pe spate, cu ceafa rezemată de marginea bărcii privind țintă cerul plumburiu, parcă era un profet în invocarea divinei inspirații.

— Hai, am deschis greu gura, parcă o umplusem pînă la refuz cu ceva lipicios, hai scoală ! Acolo o să găsim cel mai formidabil cinematograf în relief și o să organizăm spectacole.

— Ascultă, s-a răsucit sacoul spre mine, îți dai seama de inutilitatea construcției ăleia ?

Nu l-am înțeles din primul moment.

— Care construcție ?

— Chiar, a făcut și glasul lui era plin de interes. Toată sala aia de comandă, cu fantome albastre. Îți dai seama ce inutilă e ?

Mie mi se păruse ceva în neregulă încă de cînd fusesem acolo, prea aducea totul a reprezentaţie pentru cretini, era ostentativ ce se întîmpla în sala aceea, în realitate lucrurile nu curg aşa neted şi explicit, sînt trunchiate, aparent disparate, se leagă între ele prin fire foarte subţiri, care pot fi lesne rupte, ca să nu se mai înnoade niciodată. Era inutil, într-adevăr, dar ca să-ţi dai seama de asta trebuia să pui cap la cap nişte lucruri şi să le gîndeşti puţin. Am privit cu respect gulerul tighelit şi nasturii negri ai balonului alb.

— Da, am spus, şi se pare că *ei* şi-au dat seama de asta. Altfel n-ar fi încercat să mă.... să mă cureţe.

— *Quid prodest?* a zîmbit insul.

N-am înţeles.

— Cui foloseşte? a repetat, traducînd.

Pentru asta aveam un răspuns:

— Să încerce să ne convingă că vin din altă lume. Vreau să spun, din altă planetă...

— Şi ei?

— Aici, în noi, între noi. Mi-am amintit de Lida, am făcut un cerc mic cu mîna: acum, aici, în clipa asta...

— De ce?

De fapt, asta era prima întrebare. Am ridicat din umeri.

— Mergem să aflăm exact chestia asta...

Unul din generalii de pe bancheta din faţă s-a încruntat şi a tuşit. I-am privit de sub cozorocul caschetei aşa cum stăteau toţi trei lipiţi unul de altul, turnaţi în pelerinele lor oţelii, şi mi-am dat seama că ei erau garanţia plimbării mele prin Deltă cu şalupa asta ultrarapidă. Se făcuse cald deodată; m-am destins sub pelerina mea scorţoasă şi am privit iar peste umăr. Sacoul fantezi, despre care aflasem că e un vestit psihiatru, zîmbea enigmatic cu faţa la cer.

— Oameni, am continuat, la fel cu noi. Mi-am amintit din nou de Lida şi am adăugat: Atît doar

că spațiul lor are alte coordonate. M-am răsucit și m-am întors cu fața la sacou repetînd : Sînt convins că sînt oameni ca și noi.

Psihiatrul și-a scuturat umerii ca de un lest nevăzut, a renunțat să mai privească norii joși, și-a ațintit ochii în ochii mei, parcă împrumutaseră ceva din plumbul dur și concret al cerului de toamnă ochii ăia care mă sfredeleau.

— De ce tocmai pe tine ? De ce au încercat să te omoare, ca apoi să te salveze — tocmai pe tine ? Și de ce ți-au dat iar drumul după ce te-au capturat ? Pentru că tu ai fost acolo, la ei, — cum altfel să fi rămas suspendat 10 ore în aer, cînd aveai gaz doar pentru două ceasuri de zbor — și ai stat la ei cît ți-au reparat avionul, și apoi te-au... te-au catapultat înapoi, în lumea asta a noastră — a făcut un gest larg, cuprinzător barca albă, sălciile negre și pelerinele oțelii. De ce ?

Aveam și eu un „de ce", de cînd îl văzusem pe Mircea mort cu fața încremenită în rînjetul acela negru ; mă scăldam numai în „de ce"-uri, mă obișnuisem cu ele, așa că am răspuns tot printr-o întrebare :

— De ce n-au înlocuit și tabla de pe bordul fuselajului ? Știi, acolo unde izbitura unui corp greu, incandescent, strivise și arsese metalul.

— De unde să știu eu ? a zîmbit din nou enigmatic sacoul fantezi, și mi-am spus că, într-adevăr, n-are de unde să știe. Pe urmă, marinarul acela cărunt s-a întors spre mine și mi-a făcut semn. Am privit în direcția arătată de degetul lung, cu unghia ruptă, și am văzut un pinten de noroi purtînd o coroană de tulpini elastice, peste care apărea, lucind stins în penumbra plumburie, un turnuleț de fier. Recunoșteam locul, am dat din cap, „aici" ; generalii s-au foit pe banchetă, motorul și-a încetinit bătăile și pîntecul alb al șalupei s-a lăsat plescăind greoi pe apă. Am simțit o strîngere de inimă, nu teamă, nu mai aveam de ce să mă tem,

parcă călcam peste ceva drag și mă despărțeam pentru totdeauna de noaptea aceea cu apă călduță clipocind misterios lîngă bordajul *starului.* Am zîmbit strîmb, m-am surprins spunîndu-mi că și „totdeauna" a devenit o noțiune relativă de cînd mă întorsesem de „dincolo". Șalupa luneca dusă de curent, am recunoscut, în dreapta, salcia neagră, transformată pentru noaptea aceea în călugăr franciscan de saula albă care lega *starul,* și iar am avut în gură izul coclit al nopților pustii, nedefinite, pe care habar n-avem să ni le trăim.

Bordul șalupei s-a hîrșîit de bordura postamentului de beton și am avut senzația sîrmelor ruginite ale armăturii zgîriind dîre adînci în vopseaua albă. Apa a bolborosit puțin la pupa, marinarul cuplase elicele pe „mers înapoi", pe urmă motorul a tăcut și un moment am rămas toți nemișcați, surprinși de liniștea aceea de meleag nepămîntean. Am așteptat un strigăt de pasăre în semn de recunoaștere, dar pasărea care trebuia să mă recunoască se lăfăia acum la soare în papurile bizare din Delta Nilului, dacă nu pierise cumva pe drum, fulgerată de vreun vînător cu cartușiere din piele galbenă.

Apoi marinarul cel înalt a apucat una din sîrmele groase ale armăturii, a trecut frînghia înnodată de botul bărcii prin cîrligul ruginit, și am simțit praful roșcat zgîrcindu-mi pielea palmelor. Am sărit pe banchetă, am traversat dintr-un pas mare compartimentul din față, bucătica de probă puntată cu scînduri înguste, și am pus primul piciorul pe dreptunghiul de beton înfipt în noroi și stuf. Ceilalți încă nu coborîseră cînd am deschis ușița de metal, și scîrțîitul balamalelor neunse m-a făcut să știu cu un moment mai devreme cam ce aveam să găsim. Am intrat pe jumătate în nișa aceea mirosind a rapiță, în care demult, atunci cînd farul funcționa, se depozitau bidoane unsuroase pline cu ulei, și am săltat capacul rotund, ca un scut de

ciment, din podeaua nișei. Jos, la cîțiva metri de ochii mei, clipoceau lin și cumva batjocoritor valurile.

•

Pe urmă a fost plaja de la „2 Mai", cu nisip ud lipindu-se pe pantofi și pe haine. Înaintam greu, în fruntea grupului ; trebuia să traversăm golfulețul și dincolo, pe faleza înaltă, înaintînd mult în apă și continuîndu-se în valuri cu un șir de stînci, urma să găsim dîra biciuită de pistolul păsăroiului. Am ocolit de-a lungul malului scobit, călcam pe alge moarte demult, aproape putrezite, cînd și cînd un pește aruncat de valuri lucea stins ca un regret apus, sau tremura spasmodic gelatina unei meduze albicioase. Era tîrziu, trecuse mult de prînz, nimeni nu mîncase nimic, începea să se ghicească întunericul, și marea tîrzie de toamnă, verde și uleioasă, împodobită cu dungi slinoase de spumă cenușie, îmi făcea greață și-mi întorcea stomacul pe dos. Eram încîntat, așa cum țopăiam pe plajă, că nu mîncasem nimic, altfel aș fi asigurat cina unei familii de pescăruși. Mergeam repede, în măsura în care pașii afundîndu-se în nisipul ud mi-o permiteau, și eram sigur că nici pe faleza roșcovană nu vom mai găsi nimic. Nu regretam — era singurul fel de a mă achita față de lumea străină care-mi dăduse a doua oară viață, față de necunoscuții care prinseseră avionul zdrobit în plasa inteligenței lor, îl reparaseră și mă catapultaseră înapoi în lumea mea. Aveam un ciudat sentiment de dedublare, generator nu de nemulțumire și irascibilitate — știi, ca atunci cînd parcă sînt doi într-o piele prea strîmtă — ci, din contră, de o profundă împăcare cu mine însumi și cu cei de dincolo. Singurul lucru care mă deranja era — firesc — inconștiența orelor petrecute dincolo. Fusesem oare treaz și amintirile, adormite în cine știe ce ungher al creierului, vor izbucni cîndva la suprafață ? Sau

într-adevăr dormisem somn adînc ? Îmi spuneam, şi asta era cel mai greu de suportat, şi uneori îmi priveam cu suspiciune trupul, picioarele măcinînd nisipul ud, mîinile înmănuşate — îmi spuneam că s-ar putea să fiu purtătorul unui mesaj şi să fi uitat acest lucru. Oare însăşi întoarcerea mea, avionul meu cîrpit pe burtă cu verzi aliaje nemaipomeniţe nu cuprindea, simplul fapt că revenisem, cel mai concret şi mai semnificativ mesaj ? ! Am recunoscut bolovanii, scobitura, fîşia de nisip presărată cu pietre şi m-am oprit. Aici, astă-vară, se lăfăiau două femei dezbrăcate şi un bărbat. Aici, acum, un grup de ofiţeri şi un civil zgribulit, stingheri pe plaja udă, priveau tăcuţi faleza, biciuiţi de vîntul aspru. Faleza pustie, şănţuită de albiile micilor torenţi, neînsemnată de nici o rază de lumină venită din vreo lume necunoscută. Am simţit, mai mult decît am văzut, privirile neîncrezătoare, unele chiar ostile, aţintite asupra pelerinei mele scorţoase, şi o clipă l-am auzit pe idiotul satului vorbindu-mi cu nesfîrşita milă a celui care cunoaşte, faţă de neştiutor. Cerul înstelat, plaja fierbinte, nudiştii cojiţi nemilos şi marea albastră. Ştefi, avionul meu nebun, maşina galbenă, becurile chioare îndărătul pereţilor de chirpici.

...Munţi, ape, un caleidoscop de poze din care se detaşa doar un turn de pagodă cu acoperişuri suprapuse, pierdut într-un desiş de arbori ciudaţi, pădure de pe malul unui fluviu depărtat. Strada prăfoasă, asfaltul încins, zidurile de beton — aici mă născusem. Mă simţeam brusc trişat, mă copleşea sentimentul acela de împăcare cu mine, era o falsă împăcare, m-am scuturat ca de un gînd necurat.

Mă scormonea iar o gheară nemiloasă ; aici, la picioarele generalului cu ochi reci şi inteligenţi, făcusem dragoste cu Lida, pe scurta din piele de focă. Aparţineam acestei plaje, şi toate firele mă legau de această lume, asta era lumea mea. M-am

întors cu fața spre micul grup și am început să mă dezbrac cu mișcări încete. Am așternut mantaua de ploaie pe nisip și am aruncat deasupra cascheta, vestonul, cravata, cămașa. Parcă nici vîntul nu mai era așa rece... Unul din generali a făcut un gest, voia să intervină, dar cel cu ochii reci a dat scurt din mînă : lasă-l. Mi-am împăturit cu grijă pantalonii, mi-am așezat pantofii și ciorapii. Știam că voi avea nevoie de orice cîrpă cînd voi ieși din apă, și mi-am scos fără să ezit maieul și chiloții. Am traversat fîșia îngustă de nisip, și cînd primul val mi s-a furișat sub tălpi, m-am cutremurat de atîta frig umed. Nu puteam să mă cufund dintr-o dată din cauza coloniilor de scoici brune, tăioase, înfipte pe muche în piatra poroasă ; și am înaintat încet, cu grijă, pînă cînd apa mi-a ajuns la brîu. Atunci m-am scufundat prima oară și parcă mă cuprindea un rîu de lavă înghețată. Mi se oprise respirația, am scos capul afară bîjbîind orb după o gură de aer. M-a lovit un val, m-am clătinat, am întins mîinile înainte și m-am încleștat de o piatră. Cînd am deschis ochii, palmele mă usturau, roșii de sîngele curs din pielea tăiată în zeci de locuri de cochiliile scoicilor ascuțite. Am rîs și m-am cufundat iar. Țineam ochii deschiși, privind prin sîrmele de sînge care-mi săltau în palmele desfăcute. Am găsit abia la a patra scufundare dîra sticloasă, sclipind misterios și pierzîndu-se în nisip sub o tufă de alge verzi-roșcate, unduite de mare. Și am smuls greu, într-un ultim efort, crusta vitrifiată din nisipul de pe fund. Mai mult m-am tîrît afară din apă și, înainte de a mă prăbuși pe nisip, am reușit să arunc la picioarele oamenilor care mă priveau tăcuți bucata de materie sticloasă, dură ca oțelul — darul și datoria mea pentru lumea în care mă născusem.

•

În februarie am plecat la București pentru cîteva zile, voiam să-mi văd părinții, și un coleg m-a ru-

gat să-i fac un comision. Era vorba de cîteva flacoane de calciu *Sandoz* pentru copii, aduse de un pricten de-al lui, taromist, pilot pe linii externe. Nu avea mare încredere în proprietăţile miraculoase ale *Sandoz*-ului colegul meu, pretindea că el ajunsese om şi cu calciu obişnuit, dar merita să încerce — cine ştie. Aşa că, într-o duminică dimineaţa, după ce vorbisem la telefon cu amicul taromist, am coborît din troleibuz într-o staţie înconjurată de blocuri pastelate — undeva prin Drumul Taberei.

Era ger, un ger uscat, aşa cum numai la Bucureşti poate fi pe la mijlocul lui februarie, cu un frig insinuant şi tenace îngheţîndu-mi — pe rînd — nasul, bărbia şi vîrful degetelor. Mi-am pus tot farmecul la bătaie, zîmbind în dreapta şi în stînga cu bărbia mea îngheţată rarilor trecători pe care-i întîlneam, reuşind să găsesc în timp record adresa notată pe o hîrtie devenită sticloasă din cauza frigului. Am sunat, şi prima impresie avută, cînd un om înalt şi gras mi-a deschis uşa, a fost că faţa aceea pe care o vedeam prima oară mi-era totuşi bine cunoscută. Am intrat, pilotul taromist arbora o pijama de mătase şi papuci de piele, subţiri, potriviţi cu apartamentul bine încălzit. Nu voiam să stau mult, pijamaua de mătase insista, era cald, nu aveam nici o obligaţie pentru dimineaţa aceea, am acceptat. Mi-am scos vindiacul, l-am agăţat în cuier, remarcînd fugitiv alături o haină cu guler de blană, am intrat şi m-am aşezat pe un scaun capitonat. Era o cameră mare, luminoasă — lumina aceea crudă, precisă, a dimineţilor geroase de iarnă. Camera era încărcată, lucruri de bună calitate, scumpe, de-a valma cu tot felul de bizarerii, aduse de stăpînul casei din cursele sale externe. Erau acolo dantele fine şi scalpuri, vaze de Sèvres şi măciuci din Pacific, ţigări *Dunhill* într-o cutie mare roşie şi un arc cu săgeţi pe a căror vîrfuri strălucea, proaspăt şi ameninţător, veninul concentrat de curraŕra. Dar piesa de rezistenţă a colecţiei era,

evident, stocul de băuturi. Găseai acolo sticle de toate formele, umplute cu lichide în cele mai neașteptate culori, și cînd gazda îndatoritoare m-a întrebat ce prefer să beau, am ridicat neputincios din umeri. De fapt doream un ceai fierbinte, dar ar fi însemnat să stric dimineața de duminică a amfitrionului meu. Așa că l-am lăsat pe el să aleagă ; a recitat un pomelnic de nume sonore, cu rezonanțe de curse transoceanice, oprindu-se, neașteptat, la o denumire absolut inteligibilă : *Old Crow*. Urma să mă delectez cu whisky *Old Crow*, și m-am foit pe scaun, pătruns de importanța momentului. A scos sticla plată, prelungită cu o calotă aurie din carton prinsă de o curelușă subțire. A desfăcut catarama curelușei, a pus calota pe masă lîngă pahare — ce pahare, erau ceea ce francezii numesc boluri, niște recipiente imense de cristal — a scos dopul, a adulmecat cunoscător și a clipocit pe fundul baloanelor irizate un deget de lichid maro.

— Hello ! a spus și am băut amîndoi, fără să ne batem capul cu găsirea unui toast comun. Era într-adevăr bună băutura aia, aromată și uleioasă cum curgea pe gît, și cînd a ajuns în stomac a aprins o adevărată pălălaie, încălzind și moleșind corpul înghețat. Mă pleoștisem brusc, atîrnam în scaunul tapisat reținut numai de speteaza sculptată. Pluteam parcă într-o ceață călduță și învăluitoare, din care îmi ieșea numai capul — neașteptat de limpede și de pus pe conversație. Probabil că băutura avea asupra taromistului același efect — prinsese și el un chef grozav de vorbă. Așa că, luîndu-ne unul altuia cuvintele din gură, ne-am bîrfit reciproc avioanele și șefii, ne-am ciorovăit, eu acuzînd aviația civilă de lipsă elementară de precizie, el pretinzînd că piloții militari de vînătoare sînt niște huligani, care habar n-au de zbor — și curînd, epuizînd subiectele comune, a trebuit să dea drumul la televizor. Era un televizor cu totul special, nu cutiile alea lustruite, cu mai multe sau mai puține bu-

toane — după împrejurări — și cu ecran bombîndu-se din rama lăcuită. Nu. Era o piesă unică, un fel de pagodă cu turle și clopoței, cu două ușițe din lemn de santal pictate în stilul dinastiei Ceang — balauri, păsări și pomi cu crengi contorsionate. Și doar după ce, alcătuind un cifru „top secret", ușițele de santal se dădeau în lături pe fondul unei melodii orientale cu clopoței și tamburine, numai atunci, sub turnurile suprapuse lucea stins și enigmatic ecranul imens, verzui. Tot edificiul se sprijinea pe niște picioruțe scunde și burduhănoase, savant răsucite. Mă rog, deși nu m-aș fi așteptat, televizorul ăla fantastic funcționa — și încă foarte bine. Era o emisiune pentru copii, „Tolba cu scrisori", și mi-a trebuit puțin timp pînă să mă dezmeticesc, pentru că figura bonomă, lătăreață, cu buze groase și obraji umflați de pe ecran, era aidoma cu cea a gazdei mele. M-a întrebat dacă îmi place, nu eram prea lămurit cine întreabă și ce trebuie să-mi placă, așa că am răspuns figurii de pe ecran : Da, îmi place. Am mai băut un whisky în cinstea impozantului televizor, pe urmă gazda a insistat să bem pentru cunoștința noastră. Nu mai voiam, începusem să plutesc prin cameră cu scaunul acela sculptat, sau camera plutea în jurul meu. „Vai, a suspinat taromistul, credeam că vînătorii mai au în ei... ăăă... mai au în ei...". N-am reușit să aflu ce mai au vînătorii în ei, a înșfăcat paharul și a dat pe gît whisky-ul maro. Și pentru că nu era politicos ca paharul meu să rămînă plin, l-a golit dintr-o sorbitură.

Pe urmă nu mai știu precis ce a urmat. A sunat parcă telefonul, și cum aparatul era în imediata mea apropiere, am întins mîna și i-am înmînat receptorul. Stătea aplecat deasupra mea și auzeam ce vorbește ; spusese „salut, tovarășe comandant", atunci de ce comandantul răspundea cu glas lasciv „bună, Pussy" ? Apoi s-a interesat de cursa pentru Dublin, „bine, gîngurea comandantul, am aranjat

pentru diseară. La *Patria*, ultimul spectacol". „La ce oră mă prezint la aeroport?" s-a informat taromistul, și comandantul l-a lămurit cu vocea visătoare că îl așteaptă la 8 — 8 și un sfert, pe la grădina Icoanei. „Știi tu unde", a șoptit în receptor vocea caldă, încărcată cu aburul acela promițător, de aducere-aminte, și gazda mea a strigat, cu ochii țintă la femeia în capot, apărută în ușa camerei: „La poarta șaisprezece, am înțeles!" Mi-a întins repezit receptorul și l-am așezat în furcă, apoi am sărutat mîna fină cu degete lungi, mirosind a Coty, care ieșea pînă aproape de cot din capotul cu dragoni și flori de lotus. „Un coleg din aviația militară, soția". Era femeie frumoasă soția, înaltă, cu fire cărunte în părul negru, dar fața, mai ales gura vie, mare, cu buze pline, frumos desenate, distona cu ochii alungiți, plați și cenușii, ca de pește mort.

— Hello! a spus femeia. Era probabil salutul casei. Am admirat întotdeauna curajoșii aviatori militari, zburători pe avioane supersonice. Suna ca titlul unui articol din ziar, cuvintele nu erau deloc potrivite cu gura senzuală, izvorau parcă din ochii plați și nemișcați. Am mormăit ceva care ar fi putut însemna „mulțumesc" și am început să mă foiesc, pregătindu-mă de plecare. Cei doi soți căutau să mă rețină, „trebuie să plec", am spus, adresîndu-mă celui din televizor. „Cu asta emisiunea noastră s-a încheiat", mi-a răspuns el și, într-adevăr, a dispărut de pe ecran, lăsînd loc unui ceas mare, cu ticăit obsedant. „Vai, ce tîrziu e, am spus, și dumneavoastră aveți cursă diseară." De data asta priveam fix pijamaua de mătase. „Bine, a suspinat pijamaua, pe data viitoare." Mi-a înmînat prețioasele flacoane cu calciu *Sandoz*, am pupat iar mîna doamnei și m-am retras cu spatele înainte, în antreu. Mi-am pus vindiacul, am potrivit piciorușele metalice ale fermoarului în lăcașurile lor și am început să trag în sus inelul; degetele mi-erau moi, și am ridicat ochii, căutînd sprijin

în haina aceea de blană lîngă care pusesem, la venire, scurta mea veche de zbor. Era o haină frumoasă, una din scurtele acelea finlandeze din blană de focă, cu glugă şi cu buzunare mari, tighelite cu motive lapone. Mi se părea firesc ca un pilot de cursă lungă să-i aducă o asemenea haină soţiei lui, dar ce m-a făcut să ies ca din puşcă, trîntind în urma mea uşa peste apartamentul aducînd cu peştera lui Ali-Baba, a fost ruptura în formă de *V* de pe umărul drept al scurtei de focă. Era o ruptură mică, cu margini scămoşate, cusută, deloc potrivit şi vizibil neîndemînatic, cu aţă verde.

•

Am coborît în trombă scările, şase sau şapte etaje, şi nu m-am oprit decît jos, în holul blocului. M-am aşezat pe o banchetă de muşama, parcă aş fi intrat îmbrăcat sub duş, aşa rece şi lipicioasă era muşamaua aceea, şi am început să mă gîndesc. Nu era mare lucru de gîndit, Lida nu putea fi acolo, era doar haina ei, sau o haină grozav de asemănătoare. Pînă unde poate merge asemănarea, îmi ziceam, pînă la coincidenţă. Pînă la tăietura aceea mică în formă de *V*, cusută cu aţă verde. Pe urmă mi-am spus că totul e posibil, structura, dispunerea materialului facilitează ruperea lui într-un anume loc, într-o anumită formă. Iar ruptura trebuie cusută, nu? Dar de ce cu aţă verde? Şi de ce cu aceeaşi neîndemînare? Priveam prin geamul de sticlă aburită la oamenii ca nişte umbre care se tot fîţîiau prin faţa blocului şi mi-a venit o idee. Am sărit de pe muşamaua rece şi am fugit afară. Aerul îngheţat m-a lovit ca un zid de apă străvezie peste faţă, peste piept, peste picioare. Am înotat prin el pînă la staţia de troleibuze şi de acolo am traversat spre clădirea pătrată, scundă, ca o cazarmă de beton pe acoperişul căreia se lăfăia firma: „TELEFOANE". Am intrat înăuntru şi, fără să ţin seama de cei din jur, am cerut legătura cu aerodromul. Telefonista

m-a privit mirată, era o brunetă calmă, impozantă, și ochii aceia uluiți o făceau să semene cu reclamele pentru cadouri-surpriză.

— Bine, a spus, dar dumneavoastră...

M-am înfipt în ochii uluiți și am repetat răspicat ce doream. Peste două minute aveam legătura cu centrala aerodromului și am cerut numărul de acasă. N-ar fi trebuit să telefonez, îmi venea să pun receptorul la loc, îmi închipuiam telefonul negru sunînd stingher în camera mare, albă.

Am șovăit, receptorul se legăna deasupra furcii metalice, privirea și mai uluită a telefonistei mă țintea prin geamul cabinei. Mi-am lipit casca de ureche și am așteptat. Dincolo cineva a ridicat telefonul, „alo", era Ștefi.

— Hello, Ștefi, am spus, și mi-am dat o palmă peste fruntea limpezită de orice urmă de whisky. Hello, ce mai e nou pe-acasă?

Nu era nimic nou.

— Pe acolo e frig? am întrebat.

Da, era frig.

— Te joci în casă, sau ieși afară?

Se pare că fie-meu nu gusta genul acesta de convorbiri. M-a informat sec că se joacă pe balcon.

— Să-i spui mămicii să te îmbrace gros...

Am așteptat răspunsul cu inima la gură.

— Bine, o să-i spun.

Pe urmă am auzit niște foșnete în receptor, glasul Lidei întrebînd de departe, de foarte departe: „Cu cine vorbești?" și Ștefi răspunzînd la fel de voalat: „Cu tăticu". N-ar fi trebuit să telefonez, îmi venea să mă dau cu capul de peretele cabinei, dar o făcusem deja.

— Alo, a răsunat în urechea mea vocea Lidei, ce mai faci? Ai pățit ceva?

— Nu, am mormăit, vroiam numai să știu dacă...

— Dacă ce?

— Dacă totul e în ordine.

— Totul, căpitane, a rîs Lida.

— Ştii, am spus şi am simţit ceva nespus de cald şi de bun învăluindu-mi trupul, s-a întîmplat ceva formidabil. Îţi povestesc cînd vin acasă.

— Vino repede, a suspinat blonda mea soţie şi a închis telefonul.

Am ieşit de la poştă fredonînd un marş vioi. M-am uitat la ceas, trecuse un sfert de oră de cînd plecasem de la taromist. Mi-am înfundat mîinile în buzunare şi am plecat să caut o cofetărie. Nu era nici una prin apropiere, am găsit doar un bar de zi în care papiţoi simpatici sfidau gerul de afară sorbindu-şi din paharele mici cîştigurile pe-o săptămînă.

— Un whisky pentru domnu', s-a repezit barmanul, dar i-am frînt elanul. Nu, domnu' nu dorea whisky, îşi băuse raţia pe două luni. Îmi părea rău de băiat, i se citea dezamăgirea pe faţă şi am cerut un coniac mare şi o sticlă de *Pepsi*. Mi-am consultat din nou ceasul, am pescuit o revistă din mapa de răchită împletită prinsă pe marginea barului şi m-am instalat la o masă retrasă, departe de vitrină. Eram sigur că taromistul, cel puţin, n-avea să plece de acasă mai curînd de ora galantei întîlniri cu comandantul. Iar toaleta doamnei, şi eu pe doamnă nu voiam să o pierd, dura cel puţin de două ori mai mult decît îmi propusesem să aştept.

Am răsfoit revista, era o *Flacăra* veche, bînd cînd şi cînd cîte o duşcă din sticla de *Pepsi*. Papiţoii făceau în jur o rumoare agreabilă, împletită cu melodiile blînde, nostalgice, mirosind a galop de cal noaptea, care ieşeau pe rînd din tonomat şi se agăţau de pereţi şi de tavan.

Cînd ceasul a arătat că trecuse o oră de cînd am plecat de la taromist, m-am ridicat, am pus revista la loc, am plătit şi am ieşit, lăsînd coniacul neatins. Am traversat o piaţetă cu paşi mari şi am refăcut drumul spre blocul pilotului de linie. Am

urcat pe scări, ignorînd liftul, nici eu nu știu de ce, și am sunat. Ușa s-a deschis, dînd la iveală pijamaua de mătase și papucii de piele; fața lată se pierdea într-un nor de spumă strălucitoare. Pilotul de linie se pregătea minuțios în vederea cursei de seară.

— Mă scuzați pentru deranj, am spus, dar cred că mi-am pierdut cheile aici. Știți, cînd mi-am scos haina...

În spuma albă s-a căscat o gaură neagră, care m-a anunțat că vai, dar nu deranjez pe nimeni cu nimic. Mi-am scos iar vindiacul care cunoscuse zile mai bune în viața lui, agățîndu-l de cuier, alături de haina din blană de focă. Am îngenuncheat, bîjbîind cu mîinile în antreul întunecos, am mîngîiat șoșoni fini, pantofi bine lustruiți, cizme din piele de șarpe și mozaicul rece și lunecos. Priveam însă în sus, la haina din blană de focă. Taromistul plecase să-și radă barba la baie, și m-am ridicat în picioare. Am atins blana de focă, am mîngîiat-o mai bine-zis, și firele moi, dese, mi-au alunecat sub palmă. Am răsucit-o în cuier și am desfăcut-o. Sus, aproape mascată de agățătoare, era cusută o etichetă mică, azurie. M-am ridicat pe vîrfuri și am citit o inscripție din care nu înțelegeam decît „Made in Finland". Și dedesubt, cu litere mici, tot în engleză: „... of hand — unic produce". Știam că femeile se dau în vînt după produse unice, dar chiar așa, două deodată, rupte și cusute în același loc! Mi-am spus că e vreo toană a firmei și m-am aplecat iar — chipurile — să-mi caut cheile. Am auzit pași, pașii doamnei, s-a oprit în ușa antreului și penumbra din camera mică s-a preschimbat aproape în întuneric.

— Ne ierți, a spus femeia, n-avem bec aici, s-a ars.

— Nu-i nimic, am liniștit-o politicos, am găsit cheile. Și i-am băgat sub nas palma întinsă pe care

aveam cheile scoase din buzunar în momentul cînd auzisem paşii apropiindu-se.

Mi-am pus iar vindiacul, uitîndu-mă, ca din întîmplare la haina din blană de focă.

— Frumoasă piesă. Mi-am înclinat capul, am clipit critic şi am arătat cu degetul ruptura de sub umăr. Păcat că s-a rupt acolo.

— Am agăţat-o la schi, de o creangă, a declarat doamna cea frumoasă, şi am simţit că se învîrte casa cu mine.

— V-a... adus-o soţul... din cursele lui, da? Încercam cu greu să înghit nodul care mi se pusese în gît, împiedicîndu-mă aproape să respir.

— Nu, o am dinainte de căsătorie. Ştiţi, tatăl meu...

— ... a fost marinar, am continuat liniştit.

Ochii de peşte mort s-au îngustat şi s-au rotit cu oarecare efort spre mine, ca o antenă de radar.

— V-a povestit soţul?

Nu soţul îmi povestise, ci soţia, soţia mea. Dar nu puteam să-i spun asta şi am dat din umeri, mormăind iar ceva care putea însemna orice.

— V-a povestit soţul? a insistat politicos peştele mort.

— Nu, dar o haină ca asta nu poate fi adusă decît de departe... din nord...

— E finlandeză, a precizat doamna.

— Mi-ar place una pentru soţia mea, m-am hazardat. Ştiţi, ea are una asemănătoare, dar oricum... nu ca asta.

— Interesant, s-a minunat doamna. Seamănă cu a mea? Teribil de interesant!

A scos un hohot mic, ai fi zis că doi paji negri o gîdilă sub braţe şi la tălpi cu mînuţele lor roze. Părea amuzată şi mi-a explicat: e unicat, scrie şi pe etichetă.

M-am mai scuzat o dată pentru deranj şi am plecat. Căutam să mă ţin tare, cu atît mai mult cu

cît simţeam înfiptă în spate, între omoplaţi, privirea cenuşie şi stinsă a ochilor de peşte mort, înseţîndu-mă în timp ce coboram scările.

•

Nu i-am povestit nimic Lidei despre haina de blană a soţiei taromistului. Mă reţinea un gînd vag, o abureală nedefinită, goana unui roi de peştişori argintii printr-o pădure de alge brune. Îmi spuneam că n-are rost să... mă întrebam ce n-are rost să... şi, în general, devenisem foarte misterios. Lida observase, era şi greu să nu observe, „ce-i cu tine ?", ridicam din umeri, „nimic", nevastă-mea se retrăgea bosumflată şi puţin jignită. Mă aşezam şi mă uitam la ea, cînd citea, cînd vedea de copii, cînd mînca. Pe urmă venea seara, redeveneam iar noi, patul larg, fierbinte, mîini, şoapte, îmbrăţişări. Redeveneam lucid, scînteia ceva depărtat în capul meu, plaja, delfinii, idiotul satului din „2 Mai" sărind cu sapa în mînă. Explozia rachetei, saltul imens spre nicăieri, reîntoarcerea în avionul cu burta verde. Irina, Ştefan — copiii noştri, mergeau la grădiniţă împreună cu ceilalţi copii, alergau, se împiedicau, cădeau, se loveau. Curgea din zgîrieturi sînge cald, roşu, sînge omenesc. Copiii noştri dormeau în camera de alături, cu urşi mari, galbeni, strînşi la piept prin somn de mîinile lor de plozi cumsecade. Haina solidă cu motive lapone pe buzunarele tighelite, ruptura mică, triunghiulară, cusută neglijent cu aţă verde. Simţeam pe undeva un lanţ, goana turmei de delfini *tursiops* atacînd, zgomotul de motor pierdut în mare — lipsea cheia de împreunare, care să lege verigile. Totul plutea încă nelegat în capul meu, confuz, instinctiv mă doream departe de a rîndui toate elementele ; era ceva în mine care avertiza. Haina, mi se lipea de creieri blana deasă, foci indiscrete îşi scoteau nasurile negre din copci adînci săpate în gheaţa verzuie, se

hlizeau la mine, își acopereau nările și urechile cu clapele cărnoase și se cufundau. Veneau vînători laponi, ochii negri lucind deasupra pometilor lucitori de grăsime, cu sulițele lor din fanoane de balenă arctică, se așezau la pîndă pe după blocuri de gheață, focile ieșeau să se încălzească la soarele sărac, harpoanele zbîrniiau zburînd prin aerul dens, se înfigeau în blana mătăsoasă, și rînjete urît mirositoare de dinți stricați de tutun întristau și maculau tăcerea albă. Atelierul acela de haine, bătrîna laponă tighelind cu mărgele desene vechi de cînd lumea, de cînd misterioși oameni albi căraseră în păsări de metal un întreg popor printre ghețuri. O haină, două haine „unic produce", încă una, identică cu celelalte. Sau, mai bine, două haine identice cu a treia... Mi se învîrteau în cap, sclipindu-și etichetele azurii și stîrnind un nume cunoscut, de unde naiba cunoscut ? : Goollagong. Exista o jucătoare de tenis, o australiancă — Evonne Goollagong, într-o vreme recordmenă mondială, se retrăsese lîngă Sidney și înșirase pe polița unui cămin din ferma tatălui ei trofeele : aur, cristal, racheta cu strune plesnite și mingea scămoșată. Nu era Goollagong cea de care aveam nevoie, și m-am hotărît să aștept liniștit — în măsura în care puteam aștepta liniștit — să apară cea de-a treia haină „unic produce".

•

Am mai avut un zbor ciudat — asta s-a întîmplat nu mult după ce m-am înapoiat de la București, și povestea cu haina din blană de focă mă obseda și începuse, într-un fel încă tulbure și nedeslușit, să mă apese și să mă îngrijoreze. Zburam deasupra mării, fuseseră cîteva zile reci, marea înghețase la mal și o fîșie gri-verzuie, bordată de spumă densă, tivea nisipul galben-cenușiu. Apa era verde și grea, și numai privind-o am simțit un fior prin spate. M-am foit în chingi, privind cu un aer critic vesta

portocalie de salvare ; îmi spuneam că, oricum, de cald nu mi-ar ține... Pe urmă m-am sucit iar și am virat scurt ; simțeam nedefinit o prezență undeva, în spatele meu. Nu am văzut nimic, ziua era senină, în urmă se arcuia doar albastrul înghețat al cerului. Am apăsat emisia și am întrebat turnul de control dacă sînt avioane în zona în care mă aflam. Nu erau. Mi-am spus că totul e o părere, născută din neliniștea surdă a zborului deasupra mării înghețate. Știi, cînd cerul se unește cu pămîntul, dar nu într-un orizont onest, ci într-o pîclă nedefinită, ecuator difuz al unei sfere în care te găsești suspendat aiurea, fără sus-jos și fără dreapta-stînga, și cînd zgomotul motorului, lovindu-se de pereții tulburi de cristal, se reflectă într-un sunet neliniștitor, amestec de rateuri cu vijiiala surdă a aerului tocat de compresor și a plasmei incandescente din tuburile camerelor de ardere. Acolo eram, suspendat între cer și apă, în interiorul unei imense bile albastre, zburînd aiurea și ținîndu-mi viața — viteza, direcția, înălțimea — după indicațiile, parcă și ele brusc nesigure, ale unor ace albe agitîndu-se înnebunite pe cadranele negre. „Calm, puiule, îmi spuneam, nu te lăsa copleșit." Era însă greu, mă intriga prezența aceea nelămurită, am întrebat din nou turnul de control, mi s-a răspuns iarăși că pe o sută de kilometri jur-împrejur nu e nici un avion. Înaintasem mult pe mare, traversasem culoarul aerian spre Odesa, locatorul de bord îmi confirma că am înainte numai cer liber. Cer și apă. Am cuplat forțajul și am făcut un viraj abrupt, la cuțit, încercînd parcă să-mi prind coada care vărsa foc încins. Era incredibil de senin și de limpede cerul, aidoma albastrului continuu de dedesubt numit tot cer de judecata mea, neputîndu-l deosebi de cel de deasupra, dar pe care luciditatea electronică a bordului mi-l arăta ca fiind apă. Marea. Atunci s-a întîmplat ; privind neîncrezător sub mine am avut deodată certitudinea apei. Nu a mării noastre în-

gheţate, zgribulită de iarna aspră, ci a unei mări străine, fierbinţi, lucind stins cu sclipiri lenese şi scumpe sub generozitatea unui soare torid. Mi se făcuse instinctiv cald, deşi instalaţia de aer condiţionat păstra 18° C în cabina mea ermetizată. Şi ceea ce m-a făcut brusc să-mi dau seama că ceva e în neregulă, că se întîmplă lucruri cu care simţurile mele de om nu sînt obişnuite, a fost dorinţa neaşteptată, devenită necesitate, de a mă uita la busolă. De a-mi ţine ochii lipiţi de cadranul negru, de macheta micuţă, azurie, a avionului al cărui bot ascuţit indica în dreptul cifrelor albe capul compas al MIG-ului. De obicei nu mă prea foloseam de busolă, aveam un simţ al punctelor cardinale ieşit din comun, mă distram împreună cu colegii pe chestia asta. Nu ştiu de unde, poate din vremea cînd aveam aripi şi pene şi o chemare surdă, plină de spaime vechi, cu care-mi petreceam vara, în aşteptarea drumului lung, nu totdeauna sfîrşit, făcut în fiecare toamnă. Ieşisem într-o zi pe cîmp, singur, alergam într-un lan nesfîrşit de porumb rotind cercuri nebune, nu vedeam decît tulpini cu frunze tăloase ţîşnind din teci înguste, voiam, mă copleşea dorinţa simplă şi firească, voiam să mă rătăcesc. Voiam să pierd drumul, să bîjbîi printre tulpinile acelea nepăsătoare, să le culc pe pămîntul uscat, să le arunc una peste alta, să fac morman din ele şi să urc pe mormanul acela, încercînd să privesc în căutarea drumului cel bun. Voiam să se facă noapte, să mă orientez după Steaua Polară, şi să se facă iar zi, să pun ceasul cu limba mică în Soare şi să ştiu că bisectoarea unghiului făcut de limbă cu cifra finală 12 arată sudul. Voiam să aplic ce se chinuiseră la şcoală să-mi bage în cap, cu muşuroaie de furnici şi cu muşchi pe trunchiuri umede de pădure bătrînă — de unde pădure, pe cîmpul ăsta nesfîrşit de plat, de la fel pretutindeni ? ! Acolo, îmi spuneam, spre vest, era o pădurice, ştiam precis unde era vestul şi asta mă înnebunea, şi începeam iar să de-

scriu, cu ochii închiși, împiedicîndu-mă de tulpinile mlădioase și zgîriindu-mi fața transpirată de frunzele aspre, cercuri oarbe care să mă rătăcească și să învălmășească totul. Nu reușeam, parcă se rotea în mine o uriașă rază a vînturilor, sau lanul acela era o rază a vînturilor, și puteam stabili orice direcție cu o eroare maximă de cinci grade. Acum însă, brusc, mi se învălmășeau în minte nordul cu vestul și cu estul și cu sudul, și parcă soarele nu mai era unde trebuia să fie, și parcă polii magnetici trăgeau de mine în toate părțile, și mă roteam stingher și înspăimîntat deasupra oceanului ca o pasăre brusc lipsită de elementara deprindere de a-și găsi drumul. Mă lipisem de busolă, eram una cu micuțul cerc negru care se învîrtea nepăsător sfîșiind rețeaua meridianelor convergînd liniștitor spre nord, întru călăuzirea tuturor navelor și avioanelor mînate de neastîmpăr și de bizare chemări. Eram — simțeam asta, cu simțurile mele imperfecte, și mi-o confirma luciditatea rece a bordului — într-o lume străină, pentru care nici eu, nici avionul meu nu eram făcuți. Acul goniometrului arăta o direcție aiurea, dar la distanța asta de țărm, efectul de mare se amplifica foarte mult. Am încercat iar să iau legătura cu turnul de control, și m-a înspăimîntat vocea mea uscată, parcă-mi rostogoleam în gura brusc seacă un cocoloș de făină cleioasă. Am înghițit salivă și am apăsat iar butonul de emisie ; turnul nu răspundea, dar asta nu însemna nimic, se întîmplă, și oceanul acela străin, fierbinte și molatic începea să se topească într-o pîclă sidefie. Mi-am dat seama că luam înălțime spărgînd cerul necunoscut într-o șandelă repezită ascunzîndu-mă, instinctiv, în albastrul nepămîntesc. Am rîs, am făcut un tonou înșurubînd avionul în aerul acela bizar, motorul ronrăia liniștitor aerul bun, 21 la sută oxigen, 78 la sută azot și 1 la sută impurități. Prezența necunoscută din spatele avionului devenise totală, se confunda cu mingea albastră în care zbu-

ram. Şi la fel de brusc, cînd voiam să cer iar control radio turnului, s-a înfipt ceva în mine, şi am ştiut că zbor spre E—SE şi am văzut la busolă 120°. Soarele sărise parcă la locul lui, eram iar singur pe un cer pustiu — dar singur, înţelegi, fără nici un fel de prezenţe simţite misterios în ceafă. Auzeam în căşti glasul dispecerului vorbind cu alt avion, cursa de Varna din cîte îmi dădeam seama, şi am spus şi eu ceva, inutil, doar ca să spun şi să mi se răspundă. Mi s-a răspuns să nu mai aglomerez inutil reţeaua radio. „Bine", am zis, şi mi-era într-adevăr bine în avionul meu, deasupra mării verzi şi îngheţate, sub soarele cu dinţi plimbat pe cerul albastru.

Am executat misiunea şi în drum spre casă mă întrebam dacă are rost să anunţ pe generalul cu ochi grei, aspri, sau pe psihologul cu sacou fantezi despre zborul acesta incert. Eram vesel, eram uşor, parcă era ziua mea aşa cum recunoşteam litoralul, Gura Portiţei, Năvodarii, fluviul şi pista betonată ocrotită de cotul larg al Dunării.

Am coborît din avion, mi-am scos casca şi mi-am descheiat fermoarul costumului de zbor; voiam să-mi degere puţin nasul şi urechile de gerul ăsta bun. Atunci l-am auzit pe tehnicul de avion, căţărat pe scară lîngă cupola căscată a cabinei, întrebîndu-mă de ce am umblat la ceas. Nu umblasem şi am sărit înapoi pe scară, ca izbit de o mînă imensă şi grea. Ceasul de bord se oprise la unu şi un sfert, şi înainte de a mă uita la ceasul de la mînă am ştiut că şi acele aurii ale *Tellusului* vor avea acelaşi marcaj, cel scurt — unu, iar cel mare va fi oprit în dreptul cifrei trei.

•

În ziua aceea nu puteam zbura, un capac de nori joşi şi negri strivea avioanele de pămînt, din cînd în cînd o ploaie deasă, urîtă, aducea orizontul la zece paşi. Stăteam la celula de alarmă, vîntul

șuiera pe coridor, era cald, era bine în fotoliul adînc, picoteam tresărind uneori, cînd un cuvînt strigat spărgea murmurul molcom al conversațiilor. Nu gîndeam nimic precis, bucăți de amintiri și frînturi de imagini, zăceam așa, cu casca în poală și cu picioarele întinse leneș. În iarna aceea, subiectul preferat a fost avionul meu cu burtă verzuie, renunțaseră să desprindă plăcile acelea prinse la locul lor printr-un procedeu nemaivăzut, cîrpiseră gaura făcută cu autogena și dăduseră avionul la zbor. Existau amatori să zboare cu el, întîmplările noastre îl învăluiau într-o aureolă aparte, dar — firesc — mă atașasem de el, și de atunci zburam mai mult împreună. Îl vedeam de departe în șirul lung de avioane, îl recunoșteam după burta întunecată, mă îndreptam spre el și parcă mă recunoștea, schimonosindu-și botul rînjit într-o grimasă de bun-găsit. Și în zborul acela ciudat, deasupra mării necunoscute, tot cu el fusesem, și încercam să-mi dau seama dacă trecusem „dincolo" datorită faptului că eram eu la bord, sau pentru că avionul... Atunci m-a bătut cineva pe umăr, ușor, și am întors capul, deschizînd ochii. Era un locotenent tînăr, unul din cei veniți de curînd din școală, și toată făptura lui era numai curiozitate.

— Ei, a spus arătînd cu degetul peste umăr, ei spun că ați trecut cu avionul prin *Sky-Trap*. Știți, atunci cînd v-a explodat racheta...

Am încuviințat din cap, vroiam să picotesc în pace, locotenentul ăsta curios nu mă lăsa. Exista însă regula ca în probleme de meserie să asculți pînă la capăt; și eu, la rîndul meu, plictisisem pe mulți.

— Ce-i aia *Sky-Trap?* a întrebat locotenentul, și m-am răsucit spre el: „Cum ce-i aia, n-ai mai auzit?"

Nu, nu mai auzise.

— Ce naiba v-au învățat în școală? am mormăit, dacă nici despre *Sky-Trap* nu v-au spus. Oricum, se

dusese somnul meu. M-am săltat în fotoliu şi am tras aer în piept, pregătindu-mă pentru acest discurs : *Sky-Trap*, triunghiul dintre Bermude, Bahamas şi Porto-Rico. Asta vine pe undeva prin Atlantic, lîngă Golful Mexic — am schiţat prin aer, şi locotenentul a dat din cap. Acolo dispar fără urmă avioane cumsecade, piloţi încercaţi se prostesc şi cad în ocean după ce transmit prin radio mesaje fără nici un înţeles. Şi să nu crezi că sînt cazuri izolate, am adăugat, au fost situaţii cînd s-au pierdut grupe întregi, o dată cinci, altă dată zece avioane, care zburau în formaţie. Tot pe acolo se vîntură şi corăbii fără echipaj, ştii, *Maria Celesta*, găsită cu mîncarea fierbinte în cratiţă şi cu nici un om la bord.

Locotenentul se uita la mine ca picat din lună, şi instinctiv am ridicat capul să caut gaura din tavan. Nu, tavanul era întreg, nu exista nici o gaură, şi m-am înfuriat o clipă că în şcoală nu li se spusese nimic despre aceste capcane ale cerului.

— Ascultă, i-am spus şi mi-am rotit ochii prin încăpere, este aici un căpitan care ţine minte perfect toate datele şi toate avioanele, unul cu capul mare, ştii ?

L-am văzut într-un colţ, citea ceva, o statistică mi-am spus, şi mi-am făcut mîinile pîlnie : „Arhivă, vino te rog aici". Arhivă s-a încruntat, nu voia să vină, şi atunci l-am arătat cu mîna pe locotenent :

— E aici unul care habar n-are de *Sky-Trap !*

Amicul meu a sărit în picioare şi s-a apropiat cu un zîmbet de încîntare greu stăpînit, întipărit pe faţa lată. Era numărul lui, marea sa plăcere, să-i uluiască pe noii veniţi cu precizia vastelor sale cunoştinţe :

— Triunghiul dintre...

— Asta i-am spus eu, l-am întrerupt. Tu treci la cazurile concrete.

— La 5 decembrie 1945, a început Arhivă, cinci avioane de tip *Avenger-Greman* au decolat de pe

un aeroport din peninsula Florida. Puţin înainte de aterizare, comandantul formaţiei a raportat că nu ştie unde se află. Avioanele erau împreună, comunicau între ele prin radio, şi se părea că toţi cei cinci navigatori — erau aparate mari, multiloc — se părea că toţi navigatorii şi-au pierdut orientarea. La ora 16.25.00, comandantul a transmis : „Nu ştim unde ne aflăm. Marea e ciudată. Se pare că..." — şi gata. N-a mai răspuns nimeni la apel. Au decolat cu un hidroavion, *Mariner*, special amenajat pentru misiuni de cercetare, 13 oameni în echipaj, aparatură ultimul răcnet. La cinci minute după decolare, *Mariner* amuţise. S-a pornit atunci cea mai mare operaţiune de căutare din istorie, trei sute de avioane şi douăzeci de nave au greblat zona în lung şi în lat, au puricat fiecare val, fără să găsească însă nici o urmă. În noaptea de 30 ianuarie 1948, deasupra Bermudelor..."

Glasul monoton al amicului Arhivă mă învăluia şi mă legăna dulce. M-am lăsat iarăşi moale în fotoliul meu comod ; urmăream cu mintea amorţită povestea pe care o ştiam pe de rost, poveste adevărată, fără Făt-Frumos izbăvitorul, despre neputinţa noastră asupra tainelor ce cutreieră uneori cerul. Şi eu asemuisem întîmplarea mea cu enigmaticul *Sky-Trap*, numai că eu mă întorsesem. Şi adusesem cu mine avionul reparat de inteligenţa aceea străină ; acesta nu era un mesaj, oare ?

Vocea monotonă ronţăia în continuare date, 17 ianuarie '67, un avion de turism dispărut în zonă, după un mesaj misterios, apoi în noiembrie 1968, avionul *Boeing 707* al compa... niei... T... W... Aaa... Se agita ceva înnebunit în capul meu încă adormit, un vierme de oţel încins, incandescent, răspîndind o lumină roşie şi slabă. A treia haină de blană... M-a trecut un frison şi am înţepenit, nici nu mai respiram, se pusese în mişcare toată

mașinăria creierului meu și mă sfredelea în tîmple o durere ascuțită. Sigur, avionul *Golden Gate*... Revedeam ca în vis paginile albe din hîrtie groasă, scumpă, ale *Buletinului Organizației Internaționale a Piloților de Linie*. De unde... Am sărit în picioare și casca mi s-a rostogolit cu zgomot pe covor. Cîteva capete s-au întors spre mine, am străbătut din doi pași încăperea și m-am năpustit în coridorul rece. M-am oprit lîngă măsuța pe care era telefonul, un telefon tip militar, din acela cu carcasă roșie și cu multe butoane, și am ridicat receptorul. Voiam legătura cu aeroportul Otopeni — pînă am auzit în cască vocea centralistei de la aeroport parcă trecuseră 100 de ani din cei lungi. Am cerut dispeceratul, aveam acolo un prieten vechi, Buți, știam că la Otopeni au colecțiile *Buletinelor* din ultimii 8—10 ani, și cu puțin noroc puteam găsi... ce noroc ! am rînjit amar, bine, Buți mă aștepta. M-am uitat la ceas, aveam timp, trebuia numai să mă grăbesc puțin. Mi-am scos costumul de zbor, mi-am pus uniforma și am ieșit în fugă din clădirea joasă a celulei de alarmă. Am traversat bretela de beton trecînd prin fața șirului lung de avioane, MIG-ul cu burta verde m-a salutat în felul lui și i-am răspuns cu un zîmbet amar și greu, care mă apăsa cu toată povara norilor uriași, joși și amenințători.

•

M-am furișat pe lîngă peretele blocului, mi-era teamă să nu mă vadă vreunul din copii, și am scos mașina din garaj. M-am instalat la volan, Dacia a pornit docilă de la prima cheie, am trecut pe lîngă santinela de sub bariera vărgată alb-roșu, am accelerat și am început să gonesc în trombă spre București. Motorul avea un uruit greu, metalic, țineam accelerația apăsată pînă la fund, era mîzgă pe șosea, ce dacă !, știam spre ce merg, nu avea rost, nu puteam să amîn, erau lucruri care nu-mi aparțineau. Goneam cu moartea în suflet, clocotea în mine un

cazan mare cu venin din cel mai negru și mai amar, fierbea violent zvîrlind protuberanțe întunecoase care pătau parbrizul cu stropi lipicioși și murdari. Mașina își rostogolea, gemînd, roțile într-un vîrtej nebun, case, stîlpi, camioane și căruțe se despicau la apropierea mea, se zvîrleau în șanțuri, caii cabrau zvîrlind din copite și nechezînd sălbatic, grele Diesele de 15 tone ieșeau cuminți din șosea să-mi facă loc în fuga aceea disperată. Nu recunoșteam locurile prin care treceam, se contopea totul în tunele de copaci desfrunziți, parcă goneam prin galerii de mină armate cu bîrne și crengi, apoi brusc, între două ziduri continue de case văruite. Nu vedeam decît panglica cenușie, neagră-cenușie și lunecoasă a șoselei topindu-se sub mașină, fiecare kilometru înghițit mă depărta, mă înstrăina de soție și de copiii mei. Zîmbetul grav al lui Ștefi, rîsul gîlgîit al Irinei, ce vină aveau? fața dragă a Lidei încremenită în nemișcarea lucitoare a măștilor africane. Se aduna ceva în mine, se strîngea, se înnoda și exploda tăcut într-un ghem dureros, urcînd din piept. Strîngeam volanul să-l sfarm în pumni, împingeam pînă la fund accelerația, motorul urla înnebunit, neobișnuit cu asemenea tratament. Am zărit în față o sclipire roșie rău-prevestitoare, bariera, șinele negre de tren, sclipirea alămurilor și glasul puternic al locomotivei. Am luat volan stînga, am trecut pe lîngă semibariera lăsată, statuia încremenită a cantonierului cu vestă portocalie, am șters la fir de păr botul locomotivei, simțeam căldura grea a mașinii încinse, saltul peste șine, grătarul masiv de fier vopsit într-un roșu brun laminînd tabla mașinii și carnea din mine pe pămînt, pe șine și pe traverse. Am simțit strigătul îngrozit al mecanicului și am rîs știindu-l că apasă disperat frîna, vedeam fără să privesc jerbele de scîntei țîșnind de sub saboții roților, volan dreapta, mult — am ieșit iar pe șosea, tîram după mine, ca o cometă, spaima oamenilor neputincioși, privind cu

mîna la gură. Rînjeam, mă voiam, eram rău, vitezometrul oscila pe la 140 kilometri pe oră, nu era de ajuns, de ce, de ce eu, de ce copiii mei? Am simțit derapajul în ultima clipă, parcă mă lua cu ea o mînă uriașă și mă ducea cîș, într-o coastă, spre îmbrățișarea miriapodică a stîlpului gros, uns cu catran și împodobit cu brațele scurte, întinse în lături a așteptare, ale scăriței de metal. Volan dreapta, stîlpul creștea imens, se îngroșa în dreapta parbrizului, nu mai vedeam nimic, numai lemnul impregnat, fiecare fibră, fiecare nod, cel mai gros stejar din Europa era o biată scobitoare lîngă masa masivă de lemn în care mă zdrobeam. Am simțit roțile reluîndu-și fermitatea aderenței la asfaltul lunecos, sunetul tablei strivite, ridicasem instinctiv piciorul de pe accelerație, am rînjit din nou, instinctul acționa doar în sfera lucrurilor îndeobște acceptate și știute. Am răsucit volanul la stînga și m-am regăsit în mijlocul șoselei, cu ochii țintă la marcajul alb, acoperit cu un strat gros de mîzgă. Și iar goana aceea halucinantă printre mașini parcă încremenite în loc, saltul peste altă cale ferată, proptită în pămîntul noroios de boldurile barierelor înălțate spre cer. Un pod imens, arcuit peste nu-știu-ce, a cărui creastă bombată am trecut-o dintr-o săritură, bufnitura surdă a mașinii căzînd înfundat, sec, pe cele patru roți, piciorul amorțit ridicat de pe accelerație. Trebuia să traversez orașul, mi-am mușcat buzele dureros, scrîșnetul dinților intrați în carne m-a liniștit și mi-a făcut bine. Mi-am șters șuvița de sînge care se rostogolea pe bărbie, stopuri, milițieni, priorități, marcaje — intram iar în Decretul 328. Am văzut ceasul, eram oprit la stopul de la Universitate, nu mi-a venit să cred ora citită rotit pe cadranul romboidal. M-am uitat la Tellus, da, arăta aceeași oră, drumul care, de obicei, îmi lua o oră jumătate, îl făcusem acum în cincizeci de minute; trist record. Bulevardele largi, Piața Romană, Alioșa, statuia Aviatorilor, pe care o pri-

veam cu un sentiment amical de secretă luare în posesie. Am trecut pe lîngă Băneasa, aeroportul mic, înghesuit între siluete blînde de avioane demodate, am accelerat iar pe autostrada lată și netedă, patru benzi, care ducea de-a dreptul spre iad. Alt pod arcuit, altă săritură, am virat strîns la dreapta într-un chelălăit infernal de cauciucuri, am sprintat pe aleea îngustă și am urcat, acompaniat de geamătul anvelopelor, rampa spre sala de așteptare a aeroportului Otopeni. Am frînat, de a ieșit fum din discuri, chiar în dreptul tăbliței pe care un *X* roșu pictat într-un cîmp albastru anunța că oprirea e interzisă. Dacia a îngenuncheat docilă, am sărit afară, remarcam în treacăt zgîrietura adîncă de pe portiera dreaptă-față. Cucoana de la ghișeu ezita, nu știa dacă să-mi ceară taxă de intrare sau nu, o derutau cucii mei de aur, am trecut pe lîngă ea înregistrînd automat gestul întrerupt la jumătate al mîinii ridicate spre carnetul cu tichete. Am urcat scara în spirală spre restaurant, am ieșit afară, pe terasă, acum, aici, la cîteva minute de adevăr, voiam să amîn. M-am încleștat cu pumnii de balustradă, ateriza ceva, un avion mare și frumos, habar n-aveam ce tip de avion era. „Dobitocule", mi-am spus ; roțile negre atinseseră betonul pistei și un nouraș de fum albastru țîșnise din cauciucurile groase. M-am răsucit pe călcîie și am alergat înapoi, ușa terasei, scara, holul vast, ocolind grupuri de oameni și sărind peste mormanele de valize elegante, din piele gălbuie. Am intrat la dispecerat, și prietenul meu m-a privit mirat ; și-a dus degetul mare la frunte, fluturîndu-și apoi palma în jurul cheliei lucioase. „Hai", l-am rugat, am gemut aproape, nu m-a întrebat nimic deși murea de curiozitate, vezi, de-aia îl iubeam, știa să mă ghicească prietenul acela al meu. Am mers mult timp printr-un coridor întunecos, curb, nu se mai sfîrșea coridorul acela, parcă ocoleam dintotdeauna pămîntul, rotind sub pași, la nesfîrșit, mocheta

groasă care acoperea pardoseala mozaicală. A deschis o uşă galbenă din zidul verde de faianţă, era acolo un birou plin de dulapuri, şi o tipă blondă, evident blondă, şedea la o masă ; tipa s-a ridicat, era în uniformă bleumarin de aviaţie, s-a dus mişcînd din şolduri pînă la un fişet de metal sclipindu-şi demn suprafaţa polizată. A moşmondit la broasca dulapului, mult, şi cînd uşa a început să se deschidă scîrţîind, mă aşteptam să văd cine ştie ce fiară ţişnind dintre rafturi. N-a ţişnit nici o fiară, s-a înapoiat cu un braţ de reviste, reviste scumpe, tipărite cu litere groase pe hîrtie albă, cretată. Pe coperta primei reviste, cea de deasupra, puteam citi : *Buletinul Asociaţiei Internaţionale a Piloţilor de Linie*. Am scotocit prin teancul acela de buletine urmărit de privirea dezaprobatoare a tipei blonde, instalată la masa ei tip american, şi am semnat de primire într-o condică legată în piele verde. Nu cred să mai fi mulţumit, am ieşit fugind, fugeam de revista sobră, tipărită pe hîrtie de lux, pe care o strîngeam sub braţ. Coridorul circular, scara, ieşirea dosnică, folosită numai de personal. Am traversat un pod scurt de beton, aruncat peste prăpastia unei curţi interioare, din lăzile de gunoi mai mult ghicite în bezna acelei curţi ieşea un miros pretenţios de scumpe putreziciuni : mandarine, resturi de sandviciuri cu icre negre şi cu şuncă presată. Sclipeau vag ambalaje multicolore de celofan sfîşiat şi petele alburii ale paharelor cerate. Acolo m-am oprit şi m-am instalat, nu mă deranja nimeni ; m-am sprijinit în balustrada subţire, dar sigură, de metal, a pasarelei, am frunzărit *Buletinul*, şi la pagina 26 am găsit ceea ce mă interesa. Am închis ochii, mi-am strîns pleoapele, frecîndu-le cu mîna. Pe urmă am deschis iar ochii, îmi jucau cercuri galbene şi portocalii pe retină, am privit literele grase înscrise pe hîrtia albă şi am început să citesc : „La 12 noiembrie 1968, avionul *Boeing 707* — *„Golden Gate“* — sub comanda căpitanului Thomas, a decolat de pe aeroportul din San Francisco...“

Am purtat vreo trei zile buletinul OIPL în porthart. Nu îndrăzneam să-l scot şi să-l citesc, deschideam încuietoarea aurie care ciănţănea, desfăceam porthartul, băgam mîna în despărţitura de piele şi sub degete simţeam atingerea fină, pretenţioasă, a hîrtiei groase de lux. Mîngîiam îndelung suprafaţa lucioasă, vîrfurile degetelor se îmbibau de otrava aceea grea care-mi urca în sînge şi se răspîndea prin tot trupul. Seara o priveam pe Lida dezbrăcîndu-se, cu ochi avizi, abia o aşteptam lîngă mine, fierbinte şi supusă. Făceam dragoste rău, brutal, era ceva care se contorsiona şi se încrîncena în mine şi mă trăgea înapoi, nelăsîndu-mă să mă dăruiesc pe deplin. Mă răzbunam pe îmbrăţişarea soţiei mele, îi frămîntam trupul cu dureroasă uimire, găsind-o alcătuită din carne şi sînge, şi Lida răbda tăcută, gemînd numai încetişor, cînd şi cînd. Apoi mă strîngea la piept, mă strîngea puternic, mîngîindu-mi capul, umerii, pînă adormeam — pînă credea ea că am adormit. Atunci începea să plîngă, uşor, fără lacrimi, un suspin uscat, înăbuşit, mai dureros decît orice plîns în hohote. Se strîngea ceva în mine, mă sufoca, o fierbinţeală amară se aduna sus, în piept, nelăsîndu-mă să mai răsuflu. Atunci şopteam aşa, ca în somn, „Lida, iubita mea", cuvinte pe jumătate străine, le doream înăbuşite sau numai cuvinte, dar ţîşneau din mine, din adîncul meu, frămîntate, născute şi crescute în ascuns, şi nu le ştiam, şi nu le simţeam dureros de ale mele, ca smulse din mine — erau smulse din mine — decît atunci cînd le scăpam, scrîşnind, dintre buzele uscate şi crăpate. Pe urmă veneau buzele Lidei, la fel de uscate şi crăpate şi cumplit de amare de plînsul acela fără lacrimi, se aşezau pe gura mea şoptind vorbe de linişte şi de mîngîiere, şi erau atît de triste şi de zadarnice vorbele acelea în care nici unul din noi nu mai putea să creadă, ca un plînset din copilărie din nou amintit. Şi iar, dimineaţa, poc-

netul închizătorii porthartului şi goana degetelor pe luciul scump şi gros al hîrtiei otrăvite...

În seara aceea, calculam un zbor — mai tîrziu mi-am spus că trebuie să fi fost al naibii de tare dacă mai puteam calcula ceva, un dur, ştii, cu Stetson şi Colt — şi am simţit-o pe Lida uitîndu-se fix la mine. M-am făcut că nu observ, mi-am aplecat capul între hîrtii, privirea soţiei mele era grea şi mă durea ca un ţipăt. Din camera cealaltă se auzea scandalul plozilor, Irina nu vroia să fie simplu marinar pe corabia comandată de Ştefi, şi cînd am simţit palmele Lidei mîngîindu-mi molatic fruntea, obrajii, gîtul şi oprindu-se încrezătoare pe umerii mei, am oftat şi am lăsat jos stiloul.

— Bine, am spus, să văd cum vom trece împreună şi prin asta.

Am accentuat „împreună", eram, mă depărtam de Lida, dar cuvîntul ne lega şi mă agăţam de el.

— Prin ce ? a întrebat Lida.

A întrebat pe tonul ei dintotdeauna, dar fiecare sunet era greu ca o stîncă din cele mari.

Atunci m-am ridicat şi m-am dus, călcînd corect, puţin ţeapăn, pe picioarele mele de vată, pînă în antreu, la cuier, unde era agăţat porthartul. Am întins mîna, şi iar am auzit clănţănitul închizătorii şi am simţit între degete hîrtia lucioasă scîrţîind pretenţios. De data asta am apucat, am strîns şi am tras afară revista luxoasă închizînd atît de simplu, ca de fiecare dată, între paginile ei de hîrtie scumpă, un sfîrşit. Numai că acum era vorba de soţia, de copiii mei şi de mine. M-am întors în cameră, şi Lida a privit curioasă, silabisind titlul. M-am aşezat vizavi de ea, voiam să o am în faţă, trebuia să o am în faţă, îmi spuneam că o să citesc în ochii ei şi o să fug, şi o să-i cer iertare, o să îngenunchez în faţa ei, o să-i cuprind mijlocul cu braţele, o să-mi plec capul prost cu supunere în poala ei fierbinte şi-o voi ruga să mă ierte... Nu.

— Uite, am spus, *Buletinul Organizației Internaționale a Piloților de Linie*, din noiembrie 1968. Aveam gura uscată și vocea îmi suna sec și cumplit de oficial. Fața Lidei nu spunea nimic, netedă, lumina scotea tonuri calde din părul blond și pielea aurie, păstrînd încă în ea soarele verii trecute.

— La pagina 26, am spus în continuare, prosteşte, răsfoind inutil foile groase — pentru că, oricum, revista se deschidea singură acolo, dar voiam să amîn pe cît posibil, să pun între noi și inevitabil cît mai multe gesturi și cuvinte, să umplu cu ceva golul acela care începea să se caște și amenințe surd să devină total — la pagina 26 e lista echipajului și pasagerilor avionului *Boeing 707* — *„Golden Gate"*, al companiei TWA, dispărut la — am deschis, în sfîrșit, la pagina știută pe de rost și m-am făcut că citesc — dispărut la 12 noiembrie 1968 în ceea ce marinarii și aviatorii numesc *Sky-Trap*. Știi, între Florida și Bermude.

Am ridicat ochii și am privit holbat la fața Lidei — mască de bronz greu, bronz gros, de nepătruns, de neclintit, trădat numai de zbaterea înnebunită a unei vinișoare subțiri pe tîmplă. Alături, glasurile copiilor noștri cîntînd un cîntec de pirați. Am lăsat iar ochii jos și am început să citesc :

— „La 12 noiembrie 1968, avionul *Boeing 707*, *„Golden Gate"*, sub comanda căpitanului Thomas, a decolat de pe aeroportul din San Francisco, îndreptîndu-se spre Rio de Janeiro."

Nu mai citeam, recitam cuvintele care, de trei zile, mi se săpaseră adînc în creier, literă cu literă, și toată melopeea asta jalnică și tristă ca un bocet se așternea peste larma pe care Ștefi și Irina o făceau pe puntea neînfrîntei lor corăbii din camera de alături :

„La ora 14 și 26 minute, radiotelegrafistul anunță depășirea zonei PNA a aeroportului din Miami, și stația radar de la Miami Beach confirmă survolul. La ora 14 și 30 minute, aeronava e chemată de

turnul de control al aeroportului Miami pentru comunicarea schimbării înălțimii de zbor, dar radiotelegrafistul nu răspunde la indicativ. Se mai face o încercare, dar postul de radio de pe *Golden Gate* nu răspunde. La ora aceea, radarul din Miami Beach avea încă semnalul aeronavei pe ecran. Sînt alarmate avioanele din zonă, care încearcă zadarnic să ia legătura cu *Golden Gate*. Peste trei minute, operatorul din Miami Beach anunță pierderea contactului radar cu aeronava — deși în mod normal ar fi trebuit să o urmărească pe culoarul aerian încă 80 de mile".

Recitasem totul dintr-o suflare și am tăcut, respirînd precipitat. Soția mea privea fix undeva, între ochii mei, fără să scoată un cuvînt. Mă înnebunea tăcerea ei grea, maxilarele strînse, și am vrut să terminăm mai repede. Am împins revista deoparte, nu mai avea rost să mă prefac că citesc :

— Restul a fost așa cum știi. După tipic. Avioane care au brăzdat cerul, nave care au brăzdat marea, fără să găsească nici o urmă. Nici o pată de ulei pe valuri, nici o bucățică de hîrtie, nici una din multele urme pe care le lasă un avion cumsecade atunci cînd se scufundă. Și acum, pe lista pasagerilor, la numărul 47, figurează doamna Anne-Maria Goollagong din San Francisco, casnică, 54 de ani, care pleca la nepoței, la Rio de Janeiro.

Lida a tresărit.

— Uite ce îmbrăcase madame Goollagong pentru această ocazie, am spus, sau cel puțin așa pretinde fiica ei cea mică, Mary Goollagong, care a condus-o la plecare. Am luat iar revista pentru că, oricum, nu puteam să reținem toată garderoba doamnei din San Francisco... Ăăăă, pălărie, valiză din piele de aligator — nu interesează. Nici umbrela, nici pantofii, nici ce era în valiză. Interesează însă haina.

Am citit : „...o haină din blană de focă. Era un model unic, lucrat de mînă în Finlanda. Avea..."

— Buzunare mari, tighelite cu motive lapone, a continuat Lida şi a oftat. Şi o tăietură mică, triunghiulară, pe umărul drept, cusută cu aţă verde. Şi o etichetă azurie, pe care scria ceva mărunt, inteligibil, probabil în laponă. A tăcut, tăceam şi eu privind aiurea colţul mesei ; în camera de lîngă noi, Irina se răsculase şi voia să-l lege pe căpitan şi să-l arunce la rechini. La rechinii din golful Mexic. Lida tăcea ostenită, i se arcuiseră în jos colţurile gurii, grele, deznădejdea unei întregi lumi se adunase în buzele acelea care tremurau mărunt a jalnică neputinţă. Mi se pusese un nod de plumb încins în gît, voiam să mă reped, să strîng puternic pe fata asta dragă şi chinuită la piept, s-o strîng şi s-o apăr împotriva ei şi împotriva celorlalţi şi să trec peste tot şi peste toate şi poate că numai atunci... Lida a oftat iar, un oftat prăvălit sisific, şi-a întors ochii albaştri, limpezi, spre mine, era atîta adîncă şi grea cunoaştere în ochii aceia, de parcă acum îi vedeam pentru prima oară.

— Pînă la capăt, a spus soţia mea şi, ciudat, ochii ei noi îmi dădeau curaj.

— Aş vrea să-mi explici, am spus. Totul.

— Crezi că n-am mai putea fără ? a întrebat Lida şi şi-a muşcat colţul buzelor. Avea vocea clară şi limpede.

— Nu.

Mă durea acel „nu", îl smulsesem din mine cum smulgeam în ultimele nopţi şoapte de dragoste.

— Crezi, a repetat Lida, ascuţit de data asta, că nu poţi fără explicaţie ? Că n-am putea lua totul de la capăt, uitînd ? ! Şi fără să aştepte să-i răspund a lăsat capul în piept : Iartă-mă, sînt proastă. Ştiu că nu se poate.

Şi-a îndreptat spatele : „Bine, îţi spun diseară". M-a privit cu ochii ei albaştri, limpezi, şi mai tîrziu mi-am dat seama că în clipa aceea se hotărîse, şi că dacă aş fi vrut să intervin într-un fel, numai în momentul acela aş fi putut s-o fac. „Bine, a repetat

cumva întrebător, parcă vroia să adauge ceva, îţi spun după ce culc copiii." S-a întors şi s-a dus spre camera copiilor; a deschis uşa şi în prag s-a răsucit spre mine. Aşa am văzut-o, subţire, zveltă, îndîrjită, purtînd cu încăpăţînare pe umerii ei plăpînzi povara unei lumi întregi. Atunci am zărit-o şi pe Irina, se strîmba rîzînd la mine, pe jumătate ascunsă de tăblia patului alb. Ştefi nu se vedea, era în fundul camerei, pe puntea de comandă. Lida a dat scurt din cap, împotrivindu-se unei chemări numai de ea auzită, şi a închis uşa. Am auzit-o spunîndu-le ceva plozilor; ei rîdeau, Ştefi a strigat nu-ştiu-ce şi s-a făcut linişte. Am luat revista, am închis-o, am vrut s-o duc în antreu s-o pun la loc în porthart, nu mai era nevoie. Am lăsat-o pe colţul mesei şi m-am adîncit — am încercat să mă adîncesc iar în calculele mele.

•

M-am uitat la ceas, era aproape nouă, ce repede trecea timpul! Lida trebuia să apară din moment în moment, şi... Pe urmă mi-am adus aminte că-i promisesem băieţelului o poveste cu avioane. Mi-am strîns harta, rigla, dosarul cu fişe de navigaţie şi m-am ridicat. Amorţisem pe scaun, m-am întins cu mîinile la ceafă şi umerii au pocnit sec. Mă mira atîta linişte, am deschis cu grijă uşa de la camera copiilor, să nu fac zgomot, era acolo mult fum, mă usturau ochii, cearşafurile zăceau arse în pătucurile albe, pustii, mobila sfărîmată, jucăriile risipite şi pereţii înnegriţi în jurul firelor bîjbîind oarbe din capacele smulse ale prizelor. Se auzea un uruit slab venit de departe, de foarte departe, în care se amesteca sunet scrîşnit de metal cu un glas drag, rostind cuvinte aspre într-o limbă străină, nemaiauzită. Atunci am văzut sferele — sferele verzi — una mai mare şi două mai mici, cam cît o minge de baschet fiecare — dînd un ultim ocol încăperii, clă-

ținîndu-se și lovindu-se ușor de zidurile afumate, înainte de a dispărea în noaptea înghețată și nesfîrșită care mă învăluia.

. . . . . .

Toate astea s-au întîmplat acum patru ani — în anul din care navele și avioanele au încetat să mai dispară în *Sky-Trap*.

ZEIŢA DE ORICALC

Partea I

Dacă în noaptea aceea un colonel gras și cu ochelari de la Statul-Major n-ar fi dat alarma, n-aș fi aflat niciodată despre zeița de oricalc și, în general, nu s-ar fi stîrnit vîrtejul acela fierbinte, care m-a rostogolit atît de departe. Nu puteam dormi, era una din nopțile în care pereții apasă, și prietenii apasă, și cerul liber apasă și el, una din nopțile în care am nevoie de un cîine mare și puternic, blănos, deștept, să-și pună botul greu pe genunchii mei și să gîfîie plin de zel, cu ochii lui de lup în ochii mei. De unde să iau un asemenea cîine ? M-am ridicat în capul oaselor, m-am uitat pe geam, dincolo de salcîmi luceau balizele de pe pistă. Tranzistorul cînta *El-Bimbo*, mîine zburam, trebuia să dorm. Am întins mîna să sting lumina ; cînd am atins întrerupătorul, a urlat sirena. Aproape mi-a părut bine ; m-am îmbrăcat, am tropăit cu ghetele de zbor pe scări, se trînteau uși, alergau pași grăbiți, aerul încins din microbuz, siluete grăbite smulgînd husele de pe avioane. Clădirea scundă a celulei de alarmă, costumul de suprasarcină strîngîndu-mă în fermoarele lui nichelate, late. În noaptea aia n-am zburat, au decolat puțini, de la alte escadrile. Am stat așa, pe treptele de ciment, cu capul rezemat de zidul rece ; lîngă mine treceau picioare în ghete, picioare în cizme, undeva se pregătea ziua ce avea să vină, plutea o umbră cenușie în întunericul devenit străveziu, și în spate, spre răsărit, dincolo de mare, fumuriul se colora vag într-un

roşu aproape de marginea spectrului. Atunci s-a aşezat Mihai lîngă mine, cu pleoapele umflate de nesomn — nimic ? — nimic — am tăcut aşa, în doi, parada picioarelor se rărise, dinspre pistă şuierau slab motoarele avioanelor aterizate, începea să fie frig. A mai venit cineva, Vodă-Juju, pe urmă încă trei-patru, cuvinte repezi, scurte, cum a fost pe sus, ce noapte împuţită, împîclită, îmbîcsită cu toată mizeria planetei. Noroc că n-a fost lună. Am ridicat din umeri, mie gîndurile îmi fugeau departe, eram într-o perioadă neagră, visam blonde, şi habar n-am cum a venit vorba de zeiţă. L-am auzit pe Mihai negînd leneş, şi glasul lui Vodă-Juju repetînd : da, chiar în mină. Povestea de o statuie găsită în fundul unei mine de bunicul cuiva, n-am înţeles al cui, dormitam îmbrîncit de cei care-şi făceau loc, aşezîndu-se pe trepte. Abia după două zile, şi mai mult în treacăt, l-am întrebat pe Vodă dacă statuia fusese găsită numai *ascunsă* în mină, sau dezgropată efectiv din stratul de cărbune.

— De ce — cărbune ?

Ar fi trebuit să las lucrurile aşa şi să-mi văd de treabă.

— Dacă e mină de cupru ? de fier ? de aur ?

Am tras aer în piept şi i-am explicat că, pentru mine, noţiunea de mină se asociază înainte de toate cu cea de cărbune. Vodă s-a declarat de acord şi mi-a spus că tot ce ştie despre statuia aia — de fapt o statuetă — se reduce la faptul că fusese găsită de bunicul soţiei lui Dan, bătrîn miner pensionat. Dan m-ar fi lămurit mai bine. Am ridicat din umeri, soarele a lucit scurt în păsările măiestre care împodobeau epoleţii salopetei cu aripile lor de metal ştanţat ; Dan fusese oprit de la zborul pe supersonice, de doi ani căra pasageri la bordul aeronavelor TAROM, ocolise de cîteva ori Pămîntul pe ruta transpolară şi de alte cîteva ori pe ruta ecuatorială ; îmi adusese dintr-o călătorie un cuţit vechi malaez cu lama şerpuită şi mînerul bătut în

perle false — un kriss. Krissul îl pierdusem într-un pariu inechitabil, iar despre Dan știam că s-a mutat din casa părintească la hotelul aeroportului, în vederea căsătoriei cu o tînără încîntătoare. Îi cunoșteam părinții și l-am aprobat fără rezerve.

... MIG-ul meu apăruse tractat de o mașină semănînd cu un gîndac portocaliu, mi-am prins casca sub bărbie, am strîns cureluța și m-am îndreptat spre avion, înnodînd și deznodînd tubul flexibil al măștii de oxigen. Am zburat, după-masă am înotat la bazin, seara m-a găsit cu ochii în tavan și brațele încrucișate sub ceafă.

M-am așezat la masă și i-am scris lui Dan o epistolă fugară : ce mai faci, ce mai zbori, îți minte că de la 23 000 de metri Pămîntul se vede cît o portocală mai mare și cerul e negru, cu stele uriașe ? Și care luminează cu raze groase și rotunde ? Ce-i cu bătrînul miner și cu frumusețea aia scoasă din mină ? — dar, mă rog, toate astea diluate pe o pagină întreagă. Dan era un tip pretențios și întortocheat ca o caracatiță, iar pentru mine statuia prezenta un interes foarte relativ, și doar dacă ar fi dezgropat-o din profunzimea stratului, ceea ce era îndoielnic. Am scris într-o doară adresa hotelului pe plic și am aruncat scrisoarea la cutie, ca pe-o sticlă sigilată în valurile unei mări necunoscute. Răspunsul a venit exact atunci cînd uitasem că trebuie să primesc un răspuns ; mă pregăteam de concediu, îmi puneam Dacia albastră la punct, da, se părea că statueta fusese găsită în împrejurări de-a dreptul misterioase, se produsese o surpare, cineva zăcuse în spital, și, în general, bătrînul miner era un personaj ciudat, cu faimă de boem, rătăcitor solitar prin galerii părăsite. El, Dan, împrumutase statueta ca să... urmau două rînduri șterse, apăsat, apoi, cu puțin înainte de a se muta, obiectul în cauză — chiar așa era scris „obiectul în cauză" — fusese furat de un individ abject. Pe urmă interveniseră tot felul de schimbări, individul abject

plecase în provincie, dar la urma urmei, de la povestea asta trecuse mai bine de un an, ce m-a apucat ? Nu știa precis modul în care bătrînul miner găsise statuia. Cel mai bine m-ar lămuri el însuși, dacă aveam ceva timp să trec pe-acolo, faptul că eram aviator și coleg de mansă cu soțul nepoatei sale constituia cea mai bună carte de vizită. Urma adresa, localitatea se chema frumos și puțin straniu, Blandiana, ăsta nu era nume de orășel minier, era așaa... ceva blond, și, combinat cu istoria aceea neclară, a fost hotărîtor. Întotdeauna îmi plăcuseră poveștile subterane ale lui Bajov și bătrînii mineri boemi, deși nu cunoscusem nici unul ; asta așa, ca o compensare, îmi explicase unul din psihologii de la Centrul Medical Aeronautic.

Într-o dimineață senină de vară am controlat presiunea în cauciucurile radiale ale mașinii și am pornit spre locul cu nume frumos și ciudat.

•

Bătrînul nu locuia chiar în orășel — tîrg medieval pe dealul încununat de o fortăreață încă falnică și blocuri albe răsfirate în valea care cobora spre rîu — ci undeva, în spatele unui șir de movile sterpe și conice, ca niște vulcani spălăciți. Băștinașii s-au uitat lung cînd am întrebat de el, genul de privire care pune în gardă, și după ce am demarat, i-am văzut prin retrovizor rîzînd și fluturîndu-și palmele în jurul tîmplelor. Am ridicat din umeri, grozav de multe situații se rezolvă așa, ridicînd din umeri. Drumul pietruit ieșea din șosea, făcea o buclă inutilă, ocolind un grup de pomi contorsionați, și sfîrșea brusc într-o albie plină de praf, adîncită între pante line, golașe, calcinate, presărate cu bolovani mari și rare tufe țepoase. Acolo unde pavajul se termina, era o grămadă mare de pietroaie plate, deasupra cărora flutura prăfuit un

drapel pionieresc. Pe pînza roșie, cineva pictase îngrijit cu vopsea albă două tîrnăcoape încrucișate. Am salutat drapelul claxonînd, Dacia se legăna pe drumul neîngrijit, înainta pe dibuite în viteza întîia, pipăind cu cauciucurile gropile ascunse sub stratul gros de praf. Se săpau două serpentine scurte în coasta pustie ; am ajuns pe culme, de sus drumul plonja drept și se termina în fața unei porți de bîrne negre. Casa, așa cum o vedeam de departe, aducea nelămurit cu o colivie uriașă. În spate, dincolo de acoperișul ruginit de tablă, era o grădină mare, uimitor de verde pentru dealurile acelea arse și măcinate. Mașina cobora, nu era nevoie să frînez, roțile alunecau în praf pînă la capacele lor nichelate. Am oprit în fața porții și m-am dat jos cu mișcări încete, bine gîndite, pentru că ceea ce se înfățișa ochilor mei uluiți, umezi de pulberea fină, depășea cu mult cele mai îndrăznețe presupuneri privitoare la locuințele bătrînilor mineri boemi.

Casa se ridica mohorîtă, crîncenă, învelită toată într-o plasă de sîrmă țesută mărunt. Se ridicau de jos, chiar din temelie, urcau de-a lungul pereților de piatră cenușie, urmau surplomba unei streșini înguste și se uneau sus cu tabla acoperișului, fîșii late de țesătură metalică ruginită de vreme, nelăsînd nici un loc descoperit. Ușa și obloanele de lemn ale ferestrelor erau și ele acoperite cu rețele întinse pe rame prinse în balamale solide. Peste învelișul de sîrmă creștea o iederă rară și săracă, mai mult frînghii chinuite de lemn, tendoane uscate, noduri și cîrcei firavi, crispați de metal într-o încleștare pe care n-o puteam înțelege. Nu-mi dădeam seama dacă fierăraia aia apăra pe cei dinăuntru de cei dinafară, sau invers.

Înțelept ar fi fost să urc în mașină, să pornesc motorul, să parcurg în sens invers drumul pînă la șosea, să spăl Dacia la primul *service*, să fac plinul la prima pompă și să nu mă opresc decît pe litoral. Am făcut un pas, am deschis portiera, mi-am le-

gănat un picior în aer, nehotărît... Mi-am amintit rînjetele tipilor din orășel, am trîntit ușa albastră și m-am îndreptat spre poartă, dar nu spre cea mare, văzută de pe deal, mai era una, mică, de scîndură, tăiată în gardul care împrejmuia casa și grădina. Am intrat; călcam pe o potecă așternută cu lespezi de gresie, „hei, voi cei din barcă", nu mișca nimic, casa aia semăna cu orice începînd cu baraca lui Flint și terminînd cu cetățuia lui Robinson Crusoe. Așteptam un norișor de fum alb între ramele întredeschise ale obloanelor, vîjîitul glonțului pe la ureche; n-a vîjîit nici un glonte, pe măsură ce mă apropiam, vedeam că fișiile acelea de țesătură metalică erau de fapt somiere, somiere obișnuite, unele puțin folosite — plasa de sîrmă întinsă vibra reținut — altele făceau burtă, împungînd aerul din jurul clădirii cenușii. Luceau palid sub rugina roșcată, asta-i, ramele erau sudate între ele și prinse în zid cu piroane mari de fier negru. Ici-colo atîrnau frunze zimțate, cenușii, pleoștite, răsucite. Cărarea de lespezi ducea la o ușă de brad alb, soarele cădea pe scîndurile proaspete, mirosul de rășină tremura în aerul încins. Ușa era acoperită cu un grilaj care se putea mișca, ca plasele contra țînțarilor la ușile fermelor din filmele americane. Am deschis grilajul, am vrut să ciocănesc, plasa de sîrmă a revenit lovindu-mi dureros umărul cu rama, era acționată de un arc de oțel strălucitor, se strînsese ca un cîrnăcior și rîdea de mine de sus, apăsîndu-mă în tăblia ușii. Am apăsat clanța și am spus „bună ziua" întunericului răcoros care s-a deschis, înghițindu-mă.

•

Simțeam, prin tălpile de cauciuc alb ale bascheților, aceleași lespezi de gresie cenușie. Am clipit, am strîns pleoapele și le-am ținut așa, strînse, așteptam atingerea unei aripi de liliac pe obraz, nu m-a atins nici o aripă, am deschis ochii, jucau re-

flexe roşii pe pereţi, palide, mai mult bănuite, se îngustau şi se întăreau spre uşa de scîndură neagră, larg deschisă. Am traversat un coridor cu pereţii văruiţi, m-am pomenit în pragul unei încăperi mari, luminată de focul aprins într-un cămin uriaş. Cu spatele la mine, aşezat la o masă lungă pe care erau aruncate grămadă tot felul de vechituri, mînca un om. Am ciocănit cu degetul în uşa dată de perete, mi-a făcut semn cu mîna în care ţinea lingura, fără să se întoarcă. Am intrat, camera avea prag înalt, ca o cabină de vapor, am ocolit masa şi m-am oprit în faţa lui.

— Dacă ţi-e foame, ia şi mănîncă ! Dacă nu, aşteaptă !

Mi-era. Am încălecat banca, scîndură solidă, lustruită de nenumăraţi nădragi de miner ; părea dată cu lac roşu. Am întins mîna, mi-am tăiat un colţ din pîinea mare, ovală, cuţitul bine ascuţit era greu, mînerul de corn avea gardă de metal, ca pumnalele de vînătoare. Pe o hîrtie albă, pătată de grăsime, era parizer tăiat, o bucată de muşchi ţigănesc, ceapă, sare cenuşie într-un capac de tinichea. Am dat la o parte felinarul stins, mirosind cumplit a gaz, m-am instalat cu coatele pe scîndura de stejar, mestecam cu ochii în barba bătrînului, lingura plină cu ciorbă fierbinte dispărea plină şi apărea iar goală, ca într-o scamatorie, din platca albă revărsată peste piept. A făcut semn cu capul — vreau ciorbă ? nu voiam — a săltat umerii laţi, bazonaţi cu piele, ai hainei din foaie de cort. Din cauza umerilor l-am crezut masiv şi greoi, asta pînă s-a ridicat ; era neobişnuit de subţire şi drept, umerii laţi se legănau uşor în mers, neîncovoiaţi de bolta joasă a galeriilor. Terminasem pîinea cu parizer ; s-a scotocit prin buzunare, a întins fără să spună nimic o piatră. M-am răsucit spre foc, îmi jucau în palmă luciri mate, se desfăceau din roca aspră cristale netede de metal, cu muchia tăiată în unghiuri precise şi cu faţetele brumate uşor, ca de aburul unei

răsuflări îndepărtate. Am auzit zăngănind lingura în farfuria goală, m-am întors, terminase, se uita la mine cu capul sprijinit pe pumnii pierduți sub barba revărsată.

— M-a trimis Dan. Vreau să știu dacă statuia...

Simțeam nevoia să mă ridic în picioare.

— Aviator ?

Ochii erau neobișnuiți : țințeau pătrunzînd drept în pupile, negri în lumina aceea roșie ; pe urmă alunecau brusc într-o parte, parcă temîndu-se să-mi susțină privirea, și se întorceau iar, gravi, insistenți. Nu erau ochii unui om cărunt.

S-a ridicat, l-am auzit tropăind deasupra capului, în pod, a coborît rostogolind o saltea imensă, vărgată, mirosind a fîn proaspăt. N-a întrebat nimic, m-a dus pe coridor, a doua ușă pe stînga, a aruncat salteaua pe scîndura goală a unui pat vechi : „Aici o să dormi". Am stat trei zile cu bătrînul, trei zile în care m-am simțit de parcă dincolo de deal începea marea de la capătul lumii. Am hoinărit cu el prin valea stearpă, am coborît în mine vechi cu armătura de lemn mucegăit gata să se frîngă, prăvălind galeria peste noi, dar nu m-am putut obișnui cu ochii lui.

Uneori mă făceau puternic, alteori mă desființau. Povestea statuii scoasă din mină am aflat-o pe bucăți, vorbea trunchiat, sărea de la una la alta continuîndu-și gîndurile și obligîndu-mă să-l urmăresc cu gura căscată. Se legau strîns lucruri pe care nu le-aș fi alăturat vreodată, iscînd lumini strălucitoare în adîncurile galeriilor părăsite de oameni ai căror strănepoți muriseră cu mult înaintea nașterii strămoșilor bătrînului. El le spunea „bunii" și-i amesteca îngrozitor între ei, apoi îi vîntura împrăștiindu-i în fapte care pentru mine însemnau, simplu, istorie, dar bătrînului îi erau foarte la îndemînă, parcă se petreceau sub ochii lui, în galeriile alea neștiute. Nu-i plăcea să povestească despre statuie, nepoata lui — cealaltă, sora soției lui Dan, nu

le spunea niciodată pe nume, pentru el erau „cea mică", și „cea mare", era vorba de „cea mică" — suferise mult, se surpase galeria peste ei, a stat în spital, și a... aici bătrînul s-a înecat, a reluat, era puțin straniu, bătrînul miner se ferea de un cuvînt pe care nu-l puteam ghici. A dat din mînă înciudat, găsise statuia în strat, nu îngropată și acoperită, zăcea acolo de cînd se formase zăcămîntul, un miner știe dacă înaintea lui a mai răscolit cineva... Era ciudat și nu prea, pentru el, totul începuse cu mult înainte, era tînăr, n-avea barbă, a stat cinci zile și cinci nopți într-o galerie inundată, cu buzele avide lipite de o crăpătură prin care abia se strecura un firicel de aer, atunci a văzut prima oară turnurile argintii, întîi vag, ca printr-o ceață, apoi a pătruns *dincolo;* se plimba printre ele, treceau umbre nelămurite, încerca să intre în urma lor prin uși ovale, n-a izbutit niciodată. Era ceva care nu se potrivea. Se dezmeticea deodată, oamenii îl priveau strîmb, îl strigau „năucul", s-a obișnuit așa, mai mult singur, încercînd să pătrundă mai departe vedenia aceea. N-a reușit, cu toate că imaginile l-au urmărit mulți ani, obsedîndu-l, copleșindu-l; se pomenea deodată în fața coloanelor argintii, nesfîrșite, mlădiindu-se lin după un ritm numai de ele știut. Simțea, chinuitor, că nu are cheia acelor uși ovale. O vreme a părăsit subteranul, lucrase la ascensor — el spunea „colivie" — credea că scapă, n-a scăpat. Îl urmăreau, blînd și insistent, coloanele argintii. În timpul războiului, ultimul, fusese mobilizat pe loc; odată i-au luat nemții, făcuseră spital de campanie, i-au chemat să care paturi. Îi sfredeleau tîmplele, țiuind, turnurile argintii, dar cînd a luat somiera în spate, imaginea a dispărut brusc. Vedea clar „W"-ul zugrăvit cu vopsea albă pe portiera măslinie a masivului *Daimler-Benz*, vopseaua se uscase, crăpase; a vrut să lase plasa de sîrmă jos, și un feldwebel gras l-a apucat de cot și i-a spus „schnell"... Atunci n-a mai avut

timp, îl zoreau, dar mai tîrziu, pe trei sticle de turţ, feldwebelul i-a dat rîzînd o somieră, pe care a adus-o acasă. De cîte ori îl copleşeau „nălucile", se ascundea la adăpostul ei liniştitor. Spre sfîrşit, cînd a început să se mişte frontul, un obuz a trosnit *Daimler*-ul încărcat vîrf cu paturile spitalului în retragere, aruncîndu-l într-o rîpă. A cărat nopţi la rînd somiere, era departe, şi-a învelit casa în ele, şi de atunci a avut linişte. Înăuntru. Afară era ca înainte.

Mie îmi zburau prin cap cuşti Faraday şi cabluri ecranate, şerpuind argintii prin măruntaiele avionului. L-am întrebat de ce pune în legătură statuia cu nălucile acelea. Simplu, după ce o găsise, şi nepoată-sa „aia mică" plecase cu ea, nu mai văzuse turlele. Se obişnuise cu ele, continua să umble de unul singur scormonind minele părăsite..., şi galeria cu statuia se învecina cu cea inundată, în care zăcuse demult.

Mergeam în camera mea, a doua uşă pe stînga, mă întindeam în patul larg, fînul uscat foşnea sub pînza vărgată a saltelei, încercam să înţeleg, nu înţelegeam nimic. „Cea mică" m-ar fi lămurit, poate. Bătrînul clătina din cap cînd îl întrebam de fată, se poticnea din nou în cuvîntul acela de neghicit şi-şi făcea de lucru ascuţind tîrnăcopui pe o piatră mare.

Într-o dimineaţă, a luat felinarul şi tîrnăcopul; ne-am dus la o galerie deschizîndu-se stingheră într-un deal; se vedeau urme de surpături vechi, începusem să le deosebesc, tot ţinutul era brăzdat şi ciuruit ca un caşcaval. Am muncit multă vreme, intrarea era surpată, pînă la urmă am reuşit să deschidem o gaură îngustă, neagră, şerpuită. N-aveam nici un chef să intru prin gaura aceea. M-am strecurat în urma bătrînului, mă strîngea piatra din toate părţile, dar nu stînca solidă şi încrezătoare, ci bolovani fremătători, mişcîndu-se, gata oricînd să se prăvălească şi să îngroape. Am simţit apăsarea scă-

zînd, ieşisem într-o galerie îngustă, susţinută de bîrne putrezite, dar era ca o sală de bal după tunelul acela strîmt. Mi-am scuturat blugii, bătrînul încremenise între doi stîlpi sprijiniţi în unghi ascuţit, făcuse felinarul mic, se scurgea o plasă continuă de apă pe lemnul albit, golit de fibră. Am venit lîngă el, stătea cu capul puţin plecat, ascultînd ; barba punea o pată albă de certitudine pe silueta neagră, topită în întuneric. M-a apucat deodată de braţ, m-a împins : „Repede, înapoi". Nu-l văzusem încă atît de agitat. M-am tîrît afară, începea să-mi pară rău după întunericul din fundul galeriei, am ţîşnit din gaură, îi simţeam părul alb împingîndu-mi tălpile. A ieşit după mine, nu s-a rostogolit, s-a răsucit nu ştiu cum şi a căzut pe picioare ; purta bocanci grei, scorojiţi, cu potcoave de aramă. Sub tălpile noastre pămîntul a huruit scurt, mai mult simţit decît auzit, şi pe gaura îngustă a ţîşnit un nor de praf roşcat — atît. Bătrînul a cules tîrnăcopul, mi-a întins felinarul, am pornit spre casă.

— Nu mai putem intra ?

A făcut semn cu capul, nu, s-a prăbuşit de tot.

— Păcat.

Atunci s-a întors repezit spre mine, şi o clipă am înţeles de ce îl ocolesc oamenii din Blandiana.

— Îţi pare rău ?

— Da.

— Cît ?

Am ridicat din umeri. Insista, ţintuindu-mă cu ochii ; mă simţeam mic, prost şi neajutorat.

— Cred că mult. Cînd mi-aţi spus să mă întorc, atunci a început să-mi pară rău.

A mormăit că în galeria aceea găsise statuia, şi mi-a dat adresa „copiilor". Locuiau la Braşov ; băiatul era directorul unui institut de cercetări, habar n-avea ce fel de cercetări.

M-a condus pînă la şosea, maşina spinteca valurile de praf, ca o vedetă-torpiloare. S-a căţărat,

clătinîndu-se, pe drumul pietruit; cineva scosese steagul pionieresc de pe grămada de bolovani, bătrînul a chicotit amuzat: „M-au luat sub patronaj. Îmi fac drumul". Nu-mi dădeam seama ce se întîmpla în el; se amuza, atît. A coborît din mașină, felinarul lăsase un cerc unsuros de gaz prăfuit pe silonul roșu al canapelei din spate.

— Camera aia... e a ta. Cînd o să vii.

S-a depărtat drept, cu tîrnăcopul în spate, bătea vîntul, ziua era mohorîtă, joasă. Îi flutura barba, îi flutura părul, numai poalele hainei din foaie de cort rămîneau țepene, ar fi trebuit un uragan ca să le miște cît de puțin.

•

Am ajuns în oraș seara, tîrziu; începuse să plouă; am trecut fără să încetinesc pe lîngă două campinguri zgribulite sub ploaia rece, am oprit doar în centru, la parcajul din fața hotelului. Am numărat mașinile străine și autohtone înșirate cu spatele la bordură, nu prea aveam șanse să găsesc o cameră. Ușa de cristal s-a deschis singură, un portar înfiretat m-a salutat ceremonios, era ras la sînge, cumplit de sobru și haina lui era mai împodobită decît uniforma mea de gală cu stilet.

Holul puternic luminat era plin de vikingi înalți, bărboși, și de soțiile lor blonde, unduioase, nesfîrșite; mă simțeam ca într-o pădure de plopi. M-am strecurat spre tejgheaua recepției; am văzut o fată frumoasă și poliglotă; distona puțin, era brunetă, dădea relații unui șir de capete blonde, albe de blonde ce erau. M-am strecurat cuminte la capătul rîndului și am ridicat două degete, ca la școală. Fata a zîmbit, m-a întrebat din ochi ce vreau. O cameră. A zîmbit iar, a răsfoit un registru, a venit în fața mea; era frumoasă, subțire, inaccesibilă după mobila aceea masivă, lustruită, cu placă de marmură.

— Avem doar garsoniere de trei paturi, o sută cincizeci de lei pe noapte.

Capetele blonde erau întoarse spre noi, ca înşirate pe o sfoară.

Era ceva în zîmbetul ei care m-a făcut să ridic din umeri : ei, şi ? Mi-a luat buletinul, a scris chitanţa, doar cînd a ridicat capul a zîmbit iar, simplu :

— Dacă mai staţi la noi, vă schimbăm camera. Etajul 5.

M-am îndreptat spre ascensor, a strigat ceva după mine, nu m-am întors, în faţa liftului m-a ajuns din urmă un băiat în uniformă verde, strînsă pe corp.

— Nu aici, aripa cealaltă...

...cea cu liftul lîngă intrarea în restaurant. Aici isprăviseră locurile. Cît am aşteptat ascensorul, m-am uitat de cîteva ori spre recepţie ; n-am reuşit să-i văd decît părul, pieptănat lins, cu cărare la mijloc, era o fată grozavă.

— Domnu'...

Toată lumea îmi spunea „domnu'" aici ; asta mă zvîrlea dintr-o dată undeva, foarte departe, acolo unde aş fi vrut să ajung cît mai tîrziu. Sus, în faţa camerei, i-am dat zece lei băiatului în verde : „Să-ţi iei bomboane". A dispărut plin de zel, undeva suna stins o sonerie. Mai bine s-ar fi dus la culcare. Am dormit bine în cel mai moale dintre cele trei paturi şi m-am trezit într-o dispoziţie de zile mari. Am lenevit mult, oscilam între un dejun servit la pat şi o excursie pînă la restaurant. A învins moderaţia; m-am sculat, am făcut un duş, am coborît învîrtind pe deget cheia cu plăcuţă de plastic.

La recepţie era de serviciu un tip palid şi important. Am pus cheia pe tăblia de marmură şi am salutat : „Bună dimineaţa". M-a privit cu coada ochiului, şi-a văzut de treabă, nota ceva în registrul acela gros. Am repetat, mai tare : „Bună dimineaţa". Nu şi-a ridicat începutul de chelie de pe foile albe ; se aprindea şi se stingea tăcut un bec roşu în mine, avertizînd. Mi-am rezemat bărbia de palmele puse pe tejghea şi m-am uitat la el.

— Domnu' ?

— V-am salutat, am spus, încă bine-dispus. Voiam să vă mulțumesc pentru noaptea plăcută petrecută în hotelul dumneavoastră. Mai voiam să-mi rezervați o cameră.

— Da ?

M-a scuipat cu privirea și s-a întors spre căsuțele cheilor ; a pus un carton alb *rezervat, rezerved, réservé* în căsuța al cărei număr era același cu cel al cheii puse pe tejgheaua de marmură. Vedeam literele negre încălecîndu-se și dansînd în trei limbi pe cartonul lucios ; am strîns pumnii în buzunar, tipul mi-a zîmbit fermecător, avea dinți imaculați, perfecți, profesionali, le simțeam gustul sălciu pe falangele zdrobite. Am ieșit ; portarul înfiretat — cel de ieri sau frate-său, semănau ca două picături de apă — s-a făcut că nu mă observă. Numai băiatul în costum verde mi-a zîmbit de pe un fotoliu; mesteca ceva, voiam să cred că bomboane.

Am dat o raită prin oraș, am mîncat ișlere, bănuiam că directorul de institut își face cercetările dimineața, am urcat cu telefericul pe Tîmpa, am prînzit acolo, m-am plimbat prin pădure și am coborît tot cu telecabina, abia după-amiază.

Cunoșteam strada, nu era nici o grabă.

•

Casa era pe o stradă în pantă, drumul care urcă spre Poiană.

Deasupra trotuarului se înălța un mal abrupt îmbrăcat în piatră, marginea platformei pe care fusese clădită casa, se ajungea sus pe o scară cu trepte late de beton, și paralel cu scara urca în linii frînte, ca pantele marilor ziggurate, o rampă îngustă ; nici un FIAT 600 nu s-ar fi putut cățăra pe-acolo. De altfel, garajul era jos, săpat în grosimea platformei — ușile solide de lemn, clanța ca o labă de leu cu ghearele scoase, bordura trotuarului coborînd lin, pînă la nivelul străzii. Am urcat treptele late fără

să mă uit unde calc, nu înțelegeam rampa aceea de ciment. Nu era nici o poartă sus, scara și rampa se deschideau într-o alee de pietriș alb. Casa era înaltă, tot albă, obloanele de lemn fuseseră vopsite de curînd în verde, verde era și balustrada de vapor care înconjura veranda vastă, iar pe verandă, într-un șezlong de pînză vărgată, tricota o *lady*. Mă mirau andrelele și ghemul mare de lînă ; pentru mine astea erau apanajele fetelor bătrîne în seri lungi de iarnă, iar fața prelungă, ridicată întrebător spre mine, nu era în nici un caz a unei fete bătrîne. Mîinile se mișcau iuți, aveau ceva de automat mișcările mîinilor puternice și subțiri, andrelele fulgerau în soarele după-amiezii și se atingeau zăngănind, ca spadele într-un duel galant. Era cel puțin distantă fața aceea îngustă ridicată spre mine, buzele drepte, lipsite de slăbiciunea unei curbe cît de vagi, bărbia delicată împinsă înainte cu hotărîre, ochii pe lîngă care cenușiul unei bucăți de fontă ar fi fost vesel și plin de strălucire — dar era o față de *lady*, incontestabil, trăsăturile rasate marcate elegant, cu o distincție obținută numai după ani lungi de subtilă selecție. Se potrivea de minune cu vila veche, dar grozav de bine întreținută, cu pietrișul alb-strălucitor al aleii, cu obloanele verzi și cu lemnul șezlongului, vopsit într-un alb uleios. De fapt, verdele și albul erau culorile casei — picioarele fine în ciorapi de mătase japoneză ieșeau de sub tivul unei fuste imaculate, puloverul de lînă în nuanța frunzelor de ficus costa cel puțin cît un cauciuc de mașină. Ochii cenușii mi se înfigeau în creier cînd am spus, bîlbîindu-mă, „bună seara". Soarele bătea în vopseaua proaspătă a obloanelor ; mai erau cel puțin două ore pînă cînd s-ar fi putut spune într-adevăr „bună seara". Am explicat, frămîntîndu-mi degetele, că vin din partea bătrînului miner, și sprîncenele subțiri, desenate parcă, dar nu erau desenate, erau numai pensate cu precizie demnă de o cauză mai bună, au trasat un arc de

uimit plictis pe fruntea ca luna la apus. Brațul alb ieșea ca o cobră rotundă din mîneca de lînă subțire, a lăsat andreaua, s-a înălțat, a șerpuit sugestiv și a coborît iar în poala fustei de tergal. Am pornit pe aleea de pietriș, ocolind casa, ceva inefabil plutea prin aer unind cu fire solide șezlongul de pe terasă cu recepția hotelului *Bucegi*.

Tipul care săpa grădina din spatele vilei arăta la prima vedere ca fratele nevîrstnic al bicolorei doamne de pe terasă, dar mai tîrziu am aflat că era soțul ei. Pălărie pleoștită de piele, ca cele folosite de marinarii de pe pescadoare, salopetă jerpelită, cu catarame strălucitoare la bretelele late și buzunarul mare de pe piept — arăta ca un veteran nepăsător salopeta aceea — labe mînjite de pămînt și cizme scurte încălțate pe piciorul gol. S-a răsucit întrebător, ținea între degetele puternice o rădăcină gălbuie dezgustătoare, ca un balaur mititel, ciopîrțind-o cu foarfecele mare de grădină, arcul foarfecelui clănțănea scurt și răutăcios. Cînd a auzit de bătrînul miner, a lăsat jos foarfeca și rădăcina, și-a șters mîinile de genunchii salopetei și m-a poftit cu un gest — erau acolo fotolii de răchită albă în jurul unei mese cu picioare subțiri — m-a poftit să iau loc. Cunoștea povestea statuii, o ținuse în mînă, o dusese la laboratorul institutului unde lucra, mi-au lucit scurt ochii, era primul director al unui institut de cercetări științifice pe care îl vedeam de aproape, nu știa mare lucru, ceva zinc, ceva cupru, mult titan, și încă cîteva ingrediente. Dumnezeu știa cum le reușise aliajul ăsta și la ce îl foloseau. „Cine ?" *Ei,* a răspuns, trebuie să fi turnat cineva zeița de oricalc, nu era o „emanație spontană" a muntelui. Bineînțeles că nu, am tresărit, de ce oricalc ? Cum, oricalcul, misteriosul metal al atlanților, de ce să nu botezăm în lipsă de altceva aliajul acela — oricalc ? Am ridicat din umeri, suna straniu și frumos, așa să-i spunem. Ne-am strîns mîinile peste masa de nuiele împletite — era foarte plăcut.

Ciripeau păsări în tufele de trandafiri, straturile și rondurile de flori se terminau brusc într-o stîncă urcînd vertiginos de-a dreptul în cer, și, urmărindu-mi privirea, directorul de institut a vrut să știe de ce un aviator se lasă ronțăit — chiar așa a zis, „ronțăit" — de taine dezgropate din adîncul pămîntului. „E pămîntul pe care călcăm", mi se părea firesc, și apoi era ceva care mă făcea să cred că zeița e o urmă a cerului.

„Chestiile astea cu extratereștrii sînt deja deformări profesionale", „de ce ?", „uite, a spus, cred că n-ai dreptate. Adică simt că statuia asta aparține planetei noastre, fără nici o justificare, fără argumente raționale, asta sună nu știu cum din gura unui, mă rog, om de știință, dar așa simt eu, și află că mai sînt situații limită în care intuiția are cuvîntul hotărîtor, iar electronica secolului nostru aiurit nu face decît să confirme ce a simțit, simplu, creierul nostru omenesc. Adică nu-i atît de simplu, ascultă-mă pe mine — s-a bătut cu palma peste frunte, și sub marginile pălăriei a rămas o dungă neagră de pămînt gras — ascultă-mă pe mine, am aici cel mai formidabil agregat electronic, unicul în stare să și gîndească precis, în stare și să oscileze, să plutească liber și să execute o mie de arabescuri între da și nu, între plus și minus. Să accepte toate arabescurile alea și să extragă ceva valabil din ele. Nu e grozav ?"

Am dat politicos din cap, ba da.

— Ai să-mi dai dreptate cînd o să vezi, a spus. Așa ceva nu putea ieși decît din mînă omenească, pentru că e gîndită foarte omenesc. Dureros de omenesc. Știi, gesturile alea de-o clipă care ne alcătuiesc. Iar dacă n-am dreptate — a descris o curbă complicată, degetele murdare lăsau urme groase prin aer — ăsta e un arabesc, m-a avertizat, dacă n-am dreptate, înseamnă că nu există decît o omenire, și că pămîntul e universal. Cum a ajuns în munte ? Dar ce, acolo a fost întotdeauna munte ?

Erele geologice, am răspuns, apariția vieții, scara evoluției de la trilobit la om trece și prin știrica de unde a fost scoasă statuia? A dat din umeri, evoluția pămîntului — unanim acceptată — nu-i decît un model. Cel care s-a dovedit mai viabil ca altele. „Cam eretic pentru un om de știință", am mormăit, și atunci a rîs, m-a lămurit că adevărații oameni de știință sînt întotdeauna eretici. Întîi ard să cunoască, apoi cunosc, pe urmă se îndoiesc de cele cunoscute. Așa se merge mai departe. Cred doar cînd apucă cu mîna și strîng, pînă la durere.

— Și? am întrebat.

— Nu știu. A desfăcut mîinile, nu știa. Pînă să mă apuc serios de treabă, zeița a dispărut.

I-am spus că vreau să vorbesc cu fata lui. Să știu precis cum a fost acolo, în munte — s-ar putea să fie foarte important.

Fata lui nu era acasă, era la serviciu. M-am mirat, credeam că fata unui director de institut trebuie neapărat să fie studentă pe undeva, dar m-am abținut de la comentarii. Mi-a explicat cum s-o găsesc, m-am mirat și mai tare, cred că a citit asta în ochii mei, nu știu să-i controlez întotdeauna, am avut și necazuri din cauza asta. A zîmbit neașteptat, puțin strîmb, și m-a bătut pe umăr cu laba murdară.

— Du-te, deși n-o să scoți mare lucru de la ea. Știi, fata mea, de la povestea asta cu zeița — a șovăit, mă mira șovăiala din glasul lui, nu credeam că un tip ca el se poticnește în cuvinte, dar aici nu era vorba de cuvinte, aveam să aflu mai tîrziu — fata mea e cam ciudată de cînd a început povestea asta...

M-a condus ținînd mai departe mîna pe umărul meu, dar într-un fel care m-a dat gata. Pietrișul aleii scîrțiia alb sub cizmele trase pe piciorul gol, veninul rău al recepționerului de la hotel, privirea înghețată a doamnei de pe verandă — acum plecase, pînza vărgată a șezlongului se umfla moale și cădea la loc — toate astea se topeau și se duceau

vîjîind de sub mîna caldă mirosind a pămînt, dispăruse nu știu unde bățoșenia mea și voiam să-mi frec, torcînd, obrazul de mîna aceea.

— Se cunoaște că sînteți copil de miner, am spus moale. Știți, crescut în încleștarea omului cu măruntaiele pămîntului — asta e ceva care rămîne.

— O, da, mi-a răspuns puțin surprins. Desigur... se cunoaște.

Am coborît în stradă, dar nu pe scări — am preferat rampa aceea de ciment. Am ajuns pe trotuar și m-am uitat în sus — directorul în salopetă privea jos, fără să mă vadă. Am ocolit mașina, am scos cheile din buzunar...

— Hei, aviatorule!

Mi-am dat capul pe spate: flutura mîinile, rîzînd:

— Ai unde să-ți parchezi mașina?

Am ridicat din umeri: în stradă, ca toată lumea.

— Bag-o în garaj. S-a scotocit, a pescuit un inel de chei din buzunarul mare de pe piept, a scos o cheie de fier negru și mi-a aruncat-o. Dacă nu săream ca un linx, cheia aia ar fi lăsat o urmă adîncă în vopseaua de pe capota motorului. Am mormăit ceva, am descuiat garajul, era mare, întunecos, încăpeau acolo trei mașini, dar nu erau decît niște schiuri și un bob vechi, cu tălpicile ruginite, lipit de perete. Am băgat Dacia înăuntru și am încuiat la loc — cheia abia încăpea în buzunarul de la spate. Am pornit la vale...

— Aviatorule!

M-am întors, directorul se așezase pe muchia platformei, cizmele pline de pămînt se legănau deasupra străzii. A dat capul pe spate, rîdea, stăteam uitîndu-mă la el și așteptam să se liniștească.

— Chestia aia, cu copiii crescuți în încleștarea dintre om și măruntaiele pămîntului... pînă la urmă tot o să afli: nu eu, nevastă-mea e copil de miner!

•

Nepoata bătrînului miner trăsnit era frumoasă pînă la fior. Un fior blond-pal, valul lin de aur

subțire curgînd bogat, cuibărindu-se rotund în scobitura gîtului înalt și curgînd iar pe umerii strînși într-un tricou subțire de lînă. Avea ochi limpezi, plini de o lumină tainică, nasul arcuit sfidător în sus, nu mult, cît nasul lui Julie Andrews, și o gură mare, care ar fi trebuit să fie obraznică, dar nu era decît tristă. Se ghiceau niște cute pe care nu le înțelegeam în colțurile buzelor îndărătnice, mușcături repezi și adînci făceau să-i lucească scurt dinții mari, nemaipomenit de albi. Stătea cu capul aplecat pe un umăr, era seară, soarele cobora după Tîmpa, se strecura în raze roșietice printre brazii de pe creastă și aurea, asfințind, bordura de piatră a trotuarului, zidul vechi și glorios de care era rezemată ghereta, borcanul imens așezat pe tejgheaua cît un pervaz de fereastră săracă : „Cîștigați la Loz în Plic". Fata stătea cu capul aplecat pe umăr, asfințitul îi juca în apele ochilor amplificînd lumina aceea misterioasă, privea pe sub sprîncene la rarii mușterii care-și vîrau labele avide, păroase, în borcanul cu noroace, și nu părea deloc dispusă să cîștige 40 000 de lei la loz în plic. Băga cu un aer absent monezile nichelate într-o pungă de piele groasă, metalul luneca tăcut, fără clinchetul muchiilor zimțate, și se strecura potolit în întunericul dintre băierile petrecute prin inele mari de aramă coclită. M-am sprijinit de contrafortul unei case arcuite în ea însăși ca înaintea unui asediu decisiv, mortarul medieval se desprindea în fărîme aspre și-mi zgîria pielea subțire dintre degete. Am stat mult așa, sînt pilot de vînătoare, adică capabil să primesc în plin, să diger și să elaborez decizii la o rafală de cincizeci de informații pe minut, dar astea nu mai erau informații, era o miere caldă care se insinua în mine moleșindu-mă și făcîndu-mă să zîmbesc nătîng de atîta fericire.

Soarele dispăruse, voiam să mă apropii, nu m-am apropiat.

Plutea între zidurile calde o lumină incertă de un vioriu blînd, neonul nu se aprinsese, strada veche se depărta ca un rîu uscat cu valuri foşnitoare, rămăsesem singur cu fata Loz în Plic aşezată pe scaunul ei din ghereta strîmtă. Trebuia să fie grozav de comod scaunul acela, speteaza înaltă, rama de nichel încadrînd spătarul drept, capitonat cu piele moale, rezemătoarea concavă pentru cap — ca la automobilele de lux. M-am desprins de zid ca o navă greoaie de chei, am făcut cîţiva paşi spre nicăieri, m-am întors, trei-patru juni în blugi rupeau rîzînd lozuri agăţate de-un cerc de sîrmă, am intrat într-un chioşc miniatură de bazar, cărţi, bibelouri, săpunuri roz, stilouri ieftine, colonie gălbuie în maşinuţe de sticlă groasă. Mă ţinteau roboţi de plastic umpluţi cu dropsuri vopsite chimic, luceau ca nişte geamanduri puternice în penumbra prăfuită de firidă boltită ochii lor dulci, de un portocaliu care mă făcea să întorc repede capul. Era un raft cu discuri în stînga uşii, mapele de hîrtie lucioasă pe scîndura băiţuită gros, am atins-o, mi se zgîrceau degetele pe zaţul negru. M-am înghesuit între două fete înalte cu fuste scurte şi tejgheaua masivă de stejar sculptat, părea crescută din pardoseala de cărămidă roşie tejgheaua aceea, ca patul lui Ulisse. Am surprins licărirea întrebătoare a ochelarilor rotunzi din spatele lemnului neclintit şi am ridicat din umeri : habar n-aveam ce să cumpăr din prăvălia întunecoasă. Luceau slab în tainiţele rafturilor adînci tăişuri de săbii înnegrite, ştirbite pe armuri duşmane, vîrfuri de suliţi îndoite în platoşe dure şi stindarde prelungi, zdrenţuite de fulgerele tăcute care caută în nopţile de vară turnurile castelelor cu faimă îndoielnică.

Fetele din spatele meu alegeau un disc, le simţeam prin pînza groasă a cămăşii cu epoleţi umerii şi coatele ascuţite, una din ele voia ceva serios, cu mesaj, avea exact vîrsta la care fetele cu coate încă nerotunjite caută muzică cu mesaj ; cealaltă,

aparent scutită de frămîntări şi deocamdată lucidă, arunca nume : Stravinsky, Bach, Beethowen. Numele sonore ricoşau de zidurile groase, se desfăceau în silabe rotunde şi se rostogoleau pe jos, umplînd rosturile dintre cărămizi cu ipsos alb.

Nu credeam să găsească Stravinsky în dugheana aia.

Apoi s-a aprins lumina, brusc, pe stradă şi înăuntru, bananele de neon şi becul puternic, atîrnat de un fir gros sub tavanul proaspăt văruit. Am clipit, mă dureau ochii de lumina albă. Fetele găsiseră în sfîrşit un disc cu titlu solemn, nu-mi spunea nimic titlul acela, şi glasul lucid răspundea unei întrebări stînjenite :

— Scrie pe dos : în ce an s-a născut compozitorul, ce vrea să spună muzica aia, cît costă, ce trebuie să simţi. Scrie tot.

M-am răsucit pe călcîie şi am ieşit. Neonul lucea puternic în rama nichelată a scaunului din chioşcul Loz în Plic, ricoşa în săgeţi dure care se fugăreau liliachii pe peretele din spatele meu. Deasupra străzii a plutit ca un OZN pătrat şi s-a pierdut printre acoperişurile ascuţite telecabina atîrnată de un cablu unsuros. Moriştile şi giruetele-cocoş de pe casele înalte s-au rotit spre munte, salutînd ruginit briza de seară. Am traversat cu paşi moi, am trecut prin faţa borcanului cu lozuri, ţinînd mîinile înfundate în buzunare, fluieram nepăsător, îmi tremurau genunchii cînd am depăşit ghereta. Nepoata de miner stătea în aceeaşi, dar absolut în aceeaşi poziţie, cu capul plecat pe umăr, lumini scurte alergau bezmetice, săreau şi se frîngeau în ţesătura fantastică a părului blond. Aş fi crezut că doarme, dacă n-ar fi fost mişcarea cu care strecura banii în punga ei din piele groasă. Nu era pic de ostentaţie în gesturile frînte — fata era doar absentă. Hoinărea în lumea aia — a ei — ale cărei reflexe îi aprindeau cînd şi cînd ochii, netezindu-i cutele adîncite în colţurile gurii. M-am instalat strategic

într-o nișă care odinioară adăpostise statuia Sfîntului Protector al breslei brutarilor: se distingea, la nivelul umerilor, o ghirlandă împletită din covrigi de gips. Eram dispus să aștept, rezemat de covrigii aceia, pînă cînd fata se va ridica de pe scaunul ei cu rezemătoare pentru ceafă, își va strînge lozurile petrecute prin verigi de sîrmă groasă, le va goli în borcan, își va încuia dugheana și va porni spre casă cu borcanul în brațe. Atunci îi voi ieși în cale, voi cere permisiunea să duc eu borcanul. Nu, nu mergea. Nu era fata pe lîngă care aș fi putut tropăi cu un borcan în brațe. Se va ridica din scaunul de automobil de lux, va pune lozurile în punga cu inele de aramă... nici asta. Era ceva care nu se potrivea. Se va ridica din scaunul ei cu speteaza înconjurată de bara nichelată, și...

Începea să mă obsedeze scaunul acela.

M-am foit în nișa umedă, am simțit mușchiul moale dintre lespezi modelîndu-se supus sub atingerea mîinilor. Începea să fie frig, se trăgeau obloanele prăvăliilor, obloane grele, gofrate, din tablă de blindaj, le simțeam lunecînd în ghidajele lor date cu vaselină, zuruind stins, ca acum două sute de ani, și erau făcute să mai dureze două sute de ani. Strada se golise, a trecut un milițian, m-a măsurat lung jucîndu-și bastonul de cauciuc prins cu o curelușă la încheietură, am ridicat din umeri zîmbind vinovat, s-a încruntat sever și a mers mai departe cu pași rari, potcoavele cizmelor se înfigeau în caldarîm măsurînd un timp al lui, precis și liniștitor.

M-am strîns în mine, în față, dincolo de ocean, se năștea ziua de mîine.

Atunci s-a deschis ușa gheretei de vizavi.

Nu s-a deschis lateral și asta m-a surprins, puteam pune pariu că la chioșcurile astea ușile se deschid lateral sau în spate, dar n-a fost așa. S-a auzit un declic, sunet slab de metal lovind clătinat alt metal, fata blondă se aplecase, meșterea ceva

sub tejgheaua cît un pervaz de fereastră, dispăruse borcanul, dispăruseră punga de piele cu inele din aramă și sîrmele cu lozuri.

A lăsat jos un oblon de placaj, apoi ușa oarbă s-a deschis; așteptam să văd fata ridicîndu-se dreaptă, subțire și pășind...

Nu, s-a clătinat icnit și a pornit așa, șezînd, dormeam, nu-mi venea să cred picioarele înfășurate într-o pătură cu carouri late așezate pe suportul scaunului cu roți. A întors scurt, aproape pe loc, s-a răsucit cu scaunul, a încuiat ușa chioșcului, și mișcările erau atît de precise, și se legau atît de bine între ele, încît nu putea fi vorba decît de o îndelungată obișnuință. Mi-am simțit palmele pline de seva mușchiului strivit, firicele de pămînt îmi intraseră sub unghii, nu dormeam. Am făcut un pas înainte, am tras șuierînd aer în piept, am mai făcut un pas. Nepoata minerului a trecut prin fața mea, la nici un metru, ferindu-mă de roțile cu cauciucuri înguste. I-am întîlnit privirea, o clipă, nu mai era deloc absentă privirea grea, se înghesuiau acolo multă jale, puțin rîs pentru mutra mea năucă și o sfidare de învins, pe care nu puteam s-o pricep. Și-a ferit ochii, nici o lume dinăuntru nu venea să-i netezească cutele din colțul gurii.

Am rămas la marginea trotuarului, nu puteam să vorbesc, nu puteam să mă mișc, simțeam pe frunte, deasupra sprîncenelor, o dungă arzătoare, ca însemnată cu un deget de foc: pînă aici mi-ar fi venit creștetul fetei, părul ei blond.

S-a depărtat surprinzător de repede, împingînd sacadat levierele elegante cu mînere îmbrăcate în piele ștanțată; scaunul ăsta era, înainte de orice, nichel și marochin. Mergea prin mijlocul străzii, deschizîndu-și îndîrjită cortegiul de triumf amar, îi simțeam spatele țeapăn lipit dureros de rezemătoarea dreaptă, îmi transpirau palmele murdare de mușchi pe levierele lustruite, roțile se învîrteau trimițînd spre bananele neonului panglici late de

lumină palidă. Mi se adînceau niște cute noi în colțurile gurii ; se depărta prin mijlocul străzii micșorîndu-se și muindu-și contururile, pînă s-a topit, cu sclipiri slabe de flacără moartă, în negura dintre casele înguste și reci.

•

— Scuză-mă, am spus, aseară m-am purtat ca un mare dobitoc.

— Nu ești singurul, a ridicat fata din umeri, țesătura fantastică a părului blond a tresărit scurt, puțin înciudată, și mi-am dat seama că trebuie să fiu foarte atent. Ce vrei să știi ?

Nu părea grozav de dispusă să vorbească. Ședea tolănită într-unul din fotoliile alea de răchită albă, cu picioarele rezemate de masa rotundă, de grădină, și nu se sfia să-mi arate cît o deranjează prezența mea. Avea o carte deschisă pe piept, nu-mi dădeam seama ce carte e, coperțile fuseseră îngrijit învelite cu hîrtie albastră, mai erau cărți, multe, pe masă, pe un taburet instalat lîngă fotoliu, și cîteva caiete mari, învelite în aceeași hîrtie albastră. Dar eu mă uitam la picioarele lungi, zvelte în blugii strînși pe coapse și ieșind desculțe din manșetele larg evazate ; materialul aspru alunecase puțin prin nu știu ce minune, dezvelind gleznele fine, arcuite, simțeam tendoanele puternice, fibrele prelungi, elegante, ale mușchilor sub pielea aurie. Am înghițit în sec, nu cred că aveam chiar aerul acela jovial-nepăsător pe care mi-l propusesem.

— Poate-mi spui întîi cum te cheamă.

— Amelia Jasper.

Am schițat un surîs, îmi luneca de pe față ca untul într-o tigaie încinsă.

— Asta s-a fumat de mult.

S-a foit, așezîndu-se mai bine pe perna scaunului de grădină.

— Ascultă, chiar ești aviator ?

Mi-am îndreptat spatele : „Pilot de vînătoare. Dacă vrei, am brevetul în mașină“..

— Nu-i nevoie. Toți sînt ca tine ?

Am ridicat din umeri :

— Nu te-am întrebat decît cum te cheamă.

— Irene. Irene, crede-mă pe cuvînt, cu *I* mare la început și cu *e* muiat la coadă. Și nu li s-a părut destul — a arătat cu degetul mare peste umăr, dincolo de speteaza fotoliului de răchită, spre casa cu obloane verzi — mi-au spus și Dagmar-Ingeborg, cu linioară, parcă ar fi botezat un cuirasat, nu un bebeluș. După taina asta înfricoșătoare, mai ai chef să afli și altceva ? Mai e loc în tine, să cuprinzi...

— Cît într-un hangar.

A tăcut brusc, privindu-mă cu ochii îngustați. Am tăcut și eu, știam că n-o să uit ușor veranda mărginită cu balustradă de vapor, grădina înghesuită în munte, masa rotundă, înconjurată de fotolii împletite, glezna bronzată ieșind din manșetele blugilor, manșete întregi, netocite, doar puțin decolorate, abia acum îmi dădeam seama, blugii erau vechi, roși, scămoșați, atîrnau scame albe din găicile ronțăite de centură, marginea buzunarelor cu ața tighelelor topită de atîta spălat, materialul solid mulat pe coapsele lungi era albit pînă la urzeală — dar de la genunchi în jos arătau ca noi, doar puțin decoloraţi, manșetele întregi, întregi — ăștia nu erau blugii cuiva care umblă pe picioarele lui.

— Nu m-am gîndit că o să-ți fie neplăcut. Plec, și te rog să mă...

Îmi ceream iertare, a doua oară în ultimele cinci minute.

— N-are rost, a spus Irene. Uite cum a fost. Locul îl cunoști. Ne-am sculat de dimineață, pentru că numai cine se scoală de dimineață ajunge departe ; am băut lapte de capră, ne-am pus cizme de cauciuc, am luat două tîrnăcoape și am plecat spre mină. La intrare erau cîțiva bolovani, urme de surpări vechi, și înăuntru a trebuit să dăm pietre

la o parte, dar a mers destul de ușor. Am coborît un puț, și am ajuns într-o galerie înfundată, de unde bunicul mai scosese cristale foarte mari și foarte regulate, dar asta nu cred să aibă legătură cu ce s-a întîmplat după aceea. Bunicul a lăsat tîrnăcopul jos, și-a acoperit ochii cu palmele, spunea că „vedeniile" îl încearcă mai tare ca oricînd. Pipăia stînca cu degetele, i se mai întîmplase în subteran, așteptam să-i treacă, spunea oarecum amuzat că a reușit să intre în una din clădirile alea argintii. Înăuntru erau coloane, cadrane rotunde, astea însoțeau întotdeauna „vedeniile" bunicului, cadranele și coloanele. Dincolo de coloane era o statuetă.

„Uite acolo", a spus bunicul. A ridicat tîrnăcopul de jos și a izbit peretele. În locul ăla era un stîlp de susținere. A dat de mai multe ori, nu știu dacă ai văzut cum taie minerii, nu-și fac vînt de sus, ci lateral, parcă ar cosi... S-a desprins o bucată de rocă și am văzut o spinare mică, aurie, de la umeri pînă la, mă rog, fese, încrustată în peretele galeriei ; lama tîrnăcopului lăsase o urmă, o zgîrietură în metalul lucind slab... Am ridicat piatra, partea care stătuse lipită de statuie era netedă, ca lustruită ; am pus-o la loc, se mula exact pe toate concavitățile și rotunjimile sculpturii, ca și cum roca lichefiată ar fi înconjurat și s-ar fi întărit la atingerea metalului rece. „Cu grijă", i-am spus bunicului, dar ca să scoatem statueta aceea cu grijă trebuia să dăm la o parte stîlpul de susținere.

L-am dat, am forțat cu tîrnăcoapele, pe urmă ne-am apucat să ciocănim mărunt cu vîrfurile boante, în jurul metalului dezgolit. Am dezvelit-o, stătea cu spatele la noi, ca un refuz ; am întins mîna și am scos-o din cuibul ei de piatră, îmi tremurau degetele, rămăsese urma în stîncă, lucioasă, netedă... Mai țin minte fața bunicului, neașteptat de gravă, parcă ascultînd înăuntrul muntelui ceva care mie îmi scăpa... Atunci a căzut galeria peste noi, am simțit curgînd pietre grele din tavan, și,

pînă să mă lipesc de perete, una din ele m-a izbit în spate, m-a aruncat pe burtă, dar cînd am încercat să mă ghemuiesc, n-am mai putut. Strîngeam statueta în pumn, mă zvîrcoleam printre pietrele care bubuiau, parcă sufla un vînt puternic, vedeam lampa bunicului prin nori de praf, pe urmă n-am mai ştiut nimic. M-am trezit la spital, apoi m-au adus acasă şi a venit bunicul. A scos statueta din sîn, a mormăit ceva despre muntele care se răzbună... cred că ţi-a spus şi ţie toate astea.

Mi-am amintit faţa gravă, barba albă, imensă, revărsată ca un gheţar pe o culme stîncoasă.

— Mi-a spus. După aia ?

— Tratamente... s-a dus dracului facultatea, colegii — totul.

— Ce facultate ?

— Geologia, evident.

— De ce : evident ?

— Toată lumea face azi geologia...

Nu era adevărat, eu făcusem aviaţia. Am privit picioarele ieşind inerte din manşetele evazate :

— Cum a ajuns statuia la Dan ?

Irene n-a răspuns ; părea, brusc, preocupată de o problemă grozav de importantă. Am întins mîna şi i-am atins braţul.

— Alo ! Cum a ajuns statuia la Dan ?

O ceruse să toarne o copie după ea. Cum, nu ştiam că Dan face artă ? Dumnezeule mare, habar n-aveam. E drept că apartamentul lui era plin cu tot felul de orori bătute în aramă sau modelate în ghips, dar Dan pretindea că le-a cumpărat pe bani grei de la Fondul Plastic sau, şi mai palpitant, de-a dreptul din atelierul artistului. Bine, am vrut să mai întreb, erau multe de întrebat, m-au oprit ochii fetei : ficşi, încercînd să pătrundă în peretele stîncos care se înalţa în spatele grădinii, astupînd cerul. Am stat cîteva minute fără să vorbim, nu era nevoie, soarele cădea drept pe măsuţa rotundă şi nuielele împletite ardeau, împrăştiind flăcări do-

moale de căldură învăluitoare. M-am ridicat, voiam să plec, şi Irene a spus cu voce plată, ca atunci cînd repeţi a nu ştiu cîta oară, vrînd să te convingi, un lucru îndelung frămîntat, pe care-l cunoşti foarte bine, pe care n-ai cum să-l schimbi şi ştiind bine cît de inutil e să-l repeţi, dar tot îl spui, iarăşi şi iarăşi, în speranţa că cine ştie, poate de data asta...

— Nu-mi dau seama cum m-a lovit piatra aia, ce a strivit aici — înăuntru — a lovit cu palma marginea fotoliului — deşi...

— Deşi ?

— Bunicul spune că n-a căzut nici o piatră pe mine. Şi nici la spital n-au găsit nici o urmă de lovitură, cît de mică.

•

Mă plimbam pe străzi, străduţele strîmte din Schei, mărginite de case rotunjite de ani şi vopsite proaspăt în culori pastelate. Porţi trainice, scînduri înguste şi groase ferecate în nituri de fier negru, ferestre adînci dincolo de zidurile la pîndă, să ferească de săgeţi şi de proiectilele archebuzelor. Aici nu ajungea asfaltul, prin mijlocul drumului de pămînt subţire curgea un pîriu limpede, săltînd în albia de pietre rotunde şi scoţînd ici-colo la iveală temelia de granit negru a muntelui. Luceau vine de mică aurie şi se mulau docil sub valurile de sticlă groasă. Lăsasem maşina jos, acolo unde se termina pavajul, nu era unul din locurile în care se ajunge cu maşina. Călcam pămîntul negru-gălbui, gros, încă nu de tot desprins din piatră, apa rece îmi stropea bascheţii în pete rotunde, care se evaporau sfîrîind scurt. Simţeam sub tălpile de cauciuc neregularităţile drumului şi alături de picioarele mele păşeau gleznele desculţe, ieşind bronzate din manşetele blugilor evazaţi. Am trecut pîriul pe un bolovan, am luat-o pe partea bătută de soare a străzii, lutul aspru sub tălpile goale, urmele zim-

țate ale basculeților „Finca". Zîmbeam prosteşte, strada se înfunda în brazi, mai era o căsuță de bîrne, neagră, aproape intrată în pămîntul pădurii din care ieşise. Am privit înapoi, şirul tălpilor zimțate, stingher, neînsoțit de urmele picioarelor desculțe. Asta-i, se mai întîmplase şi altădată, dar nu atît de brusc şi de complet. Am oftat, ce bogat eram, eram puternic, aveam picioare zdravene, în stare să mă aducă pînă aici, să mă poarte dincolo de munte, şi dincolo de celălalt munte, picioare deştepte, care ştiau cînd şi cît să apese pe paloniere, şi nu se încurcau în claviatura pedalelor crescute în fier şi cauciuc din podeaua maşinii. Urcam spre pădure, urca din mine dansul turnurilor argintii printre trunchiurile brazilor, barba bătrînului miner, pată albă de îndoielnică certitudine prin praful galeriei surpate, peisajul de lună moartă al casei învelite cu somierele paturilor de la spitalul german de campanie, şi vînzătoarea de lozuri care la ora asta îşi ocupase locul în ghereta cu uşa deschizîndu-se, atît de neaşteptat, în față. Scrîşneau tîrnăcoape în stînca seacă, țăndări de piatră îmi săreau în obraji, pe mîini, pe frunte, pişcînd dureros, simțeam în gură gustul scînteilor iscate de metal în carnea muntelui, acru ; şi brusc, sclipirea liniştitoare a metalului auriu în lumina felinarului de mină... Se înălțau turnurile acelea vibrînd reținut într-un anume ritm numai de ele ştiut, se apropiau rapid într-un viraj strîns pe aripă, în coborîre, şi atunci am simțit copleşitor, cu tot corpul, cu capul, cu mîinile — pînă în vîrful degetelor rotunjindu-se după mînerul manşei de formă ciudată — cu corpul prins în strînsoarea necunoscută a unui costum care nu era încă al meu, cu picioarele dispărînd de la genunchi în jos în cizmele nemaivăzute — am simțit cît de important e pentru nepoata de miner să pun mîna pe statuie. Era o prăbuşire virajul ăla strîns, se încorda un nod de spaimă udă şi rece în capul pieptului, mi-am muşcat pînă la

sînge buzele strîngînd în pumnul transpirat mansa aceea ciudată devenită deodată moale şi inutilă, cunoşteam de mult, uitat şi totodată atît de bine ştiut, păstrat cu grijă în unghere nebănuite la care anevoie ajungem, păstram şi recunoşteam dintotdeauna, dincolo de parbrizul bombat, cu dureroasă precizie, conturul străzilor pierzîndu-se în pîcla orizontului, poteci de pădure împletindu-se între trunchiurile înţelepte ale brazilor, cu bărbi de licheni clătinate solemn în adierea unei pale de vînt. A scîrţiit aerul vechi, s-a modelat în unde de rugină sonoră, se deschisese uşa căsuţei de bîrne, a ieşit o puştoaică blondă, m-a privit în treacăt cu ochii albaştri, severi, avea o băsmăluţă roşie şi un şort alb de Gretchen, era cea mai frumoasă puştoaică blondă pe care o văzusem vreodată. A coborît sărind drumul îngust, s-a pierdut printre casele de jos, mai departe se ridicau, ascuţite, acoperişuri trufaşe de ţiglă. Am clătinat din cap, dacii, pelasgii cu megaliţii lor, *Atlantida* lui Platon comentată de N.F. Jirov, Cro-Magnon încleştîndu-şi labele pe mînerul suliţei cu vîrf de piatră în vitrinele marilor muzee — dar toate astea făceau parte dintr-un timp pe care limitele mele omeneşti, dacă nu-l puteau înţelege, cel puţin îl puteau accepta.

•

Abia după ce am scos maşina din garaj şi am parcat-o pe strada în pantă, am făcut ceea ce ar fi trebuit să fac de la început : am urcat, sărind cîte două treptele de beton, am ocolit veranda cu balustradă de vapor şi am intrat în grădină. Irene stătea în scaunul ei de suferinţă, numai piele şi nichel, nu-mi anunţasem vizita, citea una din cărţile alea groase, învelite în hîrtie albastră.

— *Ahoi*, am salutat, am surprins tresărirea scurtă şi sclipirea dinţilor albi înfipţi în buza de jos. Îmi pare rău că nu m-am anunţat, detest vizitatorii nepoftiţi, pentru tine, faptul că te-am găsit în scau-

nul ăsta — am atins marginea nichelată a spătarului — e ca şi cum te-aş fi surprins pe WC. De cînd n-ai mai fost în Poiană ?

Irene îşi aplecase capul cu gestul ei obişnuit, părul blond curgea ca o cortină, nu puteam să-i văd ochii; cînd a ridicat mîna dîndu-şi părul la o parte, faţa îi era cenuşie şi parcă dintr-o dată ridată adînc. Buzele îi tremurau, dar a reuşit să rînjească :

— Credeam că o să mă inviţi la plimbare abia poimîine. Hai s-o scot pe biata fată la aer !

— Nu vii ?

— Nu. Mîna i se strîngea pumn şi se desfăcea pe cuvertura în carouri care-i învelea picioarele. Am văzut încheieturile degetelor albite de strînsoare şi m-am răsucit pe călcîie : Irene era exact genul de fată care face ce spune. Am plecat ţeapăn, pietrişul aleii se unduia în valuri grele, se spărgea sub genunchii mei în stropi albi, înaintam totuşi, puţin aplecat, mantia flutura în vînt şi spada de oţel scump lovea coapsa strînsă în cizma înaltă. M-am răsucit, faţa palidă a fetei, era una din situaţiile alea în care nu mi se oferea timp de gîndire — nici măcar cît în cabina avionului. Stăteam aplecat peste scaun — cînd am ajuns ? — mă sprijineam de leviere, am văzut foarte clar şi foarte aproape gura aceea mare, tristă, buzele uscate, cojite — tremurau — sau mi se părea mie că tremură ? — puţin întredeschise, neîncrezătoare, sclipirea bănuită a dinţilor...

...se învîrteau mari cercuri de lumină, lent, solemn, se încrucişau cumva stîngaci cu nişte sori albaştri şi liniştiţi, care explodau în tăcere, se intersectau raze difuze în noduri fierbinţi şi nodurile acelea pulsau dureros, clocoteau înăbuşit ca o lavă incandescentă, se isca de undeva un sunet amplu care urca grav pe o curbă savant arcuită şi dispărea în hăţişul părului unduit şi toropit leneş în scobitura umărului. Am oftat, mi-am frecat fruntea de umărul fetei :

— Acum vii?

Venea. Ne-am mai sărutat o dată, scurt, şi m-am dus să scot canapeaua din maşină. Întîi am desfăcut partea de jos, am rezemat-o de uşa garajului, apoi am scos spătarul, le-am cărat înăuntru şi le-am pus peste bobul cu tălpici ruginite. Nu se potrivea canapeaua roşie de silon cu bobul turtit, aplatisat, ghemuit în el ca înaintea saltului în albia de gheaţă. Am ieşit, Irene cobora rampa manevrîndu-şi cu dexteritate căruciorul, s-a oprit alături de maşină, am încuiat garajul şi m-am dus lîngă ea. Treceau oameni pe stradă, ne ocoleau, cîţiva puşti se opriseră vizavi şi se uitau la noi cu gura căscată. Fata îi suporta ţeapănă, mă durea spinarea lipită de speteaza dreaptă, nu-i nimic, speram să mă obişnuiesc. N-am reuşit niciodată, sînt împrejurări cu care nu te poţi obişnui şi cu care nu se pot încheia pacte, dar asta am aflat mai tîrziu. Atunci, am deschis portiera, am luat-o pe Irene în braţe, cu pătură cu tot, şi am instalat-o pe scaunul de lîngă şofer; pătura se desfăcuse, atîrna, m-am împiedicat, fata s-a agăţat de mine zîmbind chinuit, dar era deja în maşină. Luceau cîteva piuliţe nichelate ca fluturii de la roţile bicicletelor de curse; le-am desfăcut, căruţul se plia, l-am băgat în spate, nu ocupa mult loc, scosesem degeaba spătarul canapelei. M-am aşezat la volan, am pornit motorul privind prin parbriz strada care se înălţa sub botul maşinii, am băgat în viteză, am accelerat lin, cît de lin puteam. Dacia urca ascultătoare drumul spre Poiană, cauciucurile radiale trepidau mărunt pe pavaj, căruciorul zăngănea înfundat în spate, aluneca la curbe şi lovea sec portierele, habar n-avea că zăngănitul ăsta îmi va deveni atît de familiar, încît nici măcar n-o să-l mai aud, aşa cum, după cîteva mii de kilometri la volan, nu se mai aud zgomotele firești ale maşinii iubite — se contopesc armonios într-un sunet uniform care-ţi spune că totul e în regulă şi drumul se deschide în faţă neted, pier-

zîndu-se între munţii albaştri. Am trecut de Varthe, am depăşit un autobuz, din faţă coborau maşini sport semănînd cu bobul din garaj, cauciucurile late chelălăiau strident la curbele strînse, treceau vîjîind bolizi lansaţi, antenele din fibră de sticlă se curbau paralele cu capotele vopsite ţipător în culori de război, am îndrăznit să mă uit în dreapta, profilul fetei pe fondul pădurii negre de brazi, a întors capul, a zîmbit larg, era bine. Parcajul de la *Sporturi* era gol, aşa cum sînt parcajele din Poiană la mijlocul săptămînii. Ne-am dat jos, adică eu am coborît, am ocolit maşina, am luat-o pe Irene în braţe, pătura în carouri a rămas să aştepte pe banchetă, blugii roşi erau o parte dintr-un protest neputincios, am urcat scara spre terasa braseriei, deasupra bîţîia o *Wilga* trăgînd un planor, dacă priveam atent vedeam cablul negru, incredibil de subţire. Braţele fetei îmi înconjurau gîtul, stătea cu faţa lipită de cămaşa mea, nu se ascundea, îmi plăcea să cred, avea ea nevoie să stea cu faţa lipită de mine ; îi simţeam răsuflarea prin gulerul cămăşii. Am aşezat-o pe un scaun, cadru de metal cu fire de nailon întinse ca nişte corzi de pian, un picolo privea cu ochii larg deschişi, îi căzuse şervetul din mînă şi nu băga de seamă, trecea un vînt uşor ducînd etichete de chewing-gum şi pachete mototolite de ţigări străine, a răsucit şervetul alb ca pe o aripă scrobită de pasăre moartă. Am băut *Pepsi* din pahare înalte, aburite, traversa terasa un grup de nemţişori blonzi cu pulovere multicolore, îi însoţea o *fraülein* subţire şi înaltă, frumoasă ca o statuie şi rece ca un iceberg din cele mari. Am lăsat jos paharul şi am întrebat-o pe Irene dacă zeiţa de oricalc e la fel de reuşită ca exponatul ăla care defilează pe lîngă noi. Fata a zîmbit, dăduse capul pe spate, mult, ca să poată privi peste marginea umbrelei vărgate planorul alb rotindu-se stingher, i se întinsese tricoul pe sîni :

— Ce ţi-a mai spus taică-meu?

Am ridicat din umeri, nu mare lucru. Că e acolo mult titan, cupru, alamă şi alte ingrediente pe care numai Dumnezeu ştie cum reuşiseră „ăia" să le amestece. Irene s-a încordat, uitase de planor, i se arcuise spatele. Mă privea prin sticla paharului, îi apăream diform, nu ştiam cum deformează paharul acela.

— Ţi-a spus ce fel de ingrediente?

Nu-mi spusese. Fata a sîsîit prelung, ca o cobră.

— Substanţă organică. Vreau să spun, superior organizată. Celule. Acolo, între cristalele de metal.

— Metal viu?

Era rîndul ei să ridice din umeri.

— Nu ştiu cît de viu. În orice caz, inteligent. Celule nervoase şerpuind printre cristalele de metal, unindu-se în conexiuni misterioase, întinzîndu-şi dendritele şi alcătuind o reţea complexă, cu un mare număr de legături. Asta poate însemna orice, începînd cu fantezie de biolog dement şi terminînd cu...

— Cu ce?

Se juca cu paharul înalt, aşteptam să-l răstoarne din clipă în clipă.

— Cu un circuit avînd capacitate de gîndire. Habar n-am care sînt posibilităţile acelor celule nervoase. Şi mai e ceva, dar nu ştiu dacă o să înţelegi...

Am răspuns că pozitivismul profesiei mele e suficient de flexibil ca să lase loc şi unor meditaţii cu caracter imponderabil.

— Bine. Cristalele de metal aveau în interior o structură amintind spiralele acizilor nucleici...

— Ribonucleic, dezoxiribonucleic. Avem şi la avioane.

Îmi făcea plăcere faţa ei în momentul ăla.

— ...care conţin informaţii genetice... structurale...

— Ne întoarcem la metalul viu?

S-a strîmbat, ca atunci cînd trebuie să explici ceva îndelung frămîntat, și încă nu pe deplin lămurit.

— Nu e chiar așa simplu...

Pe cerul albastru se roteau, adulmecînd îngrijorate, două planoare — dar era prea devreme pentru curenți ascendenți puternici. M-am uitat la ceas, dacă mai rezistau o oră... dar nu, peste o oră aveau să fie de mult aterizate pe iarba aeroclubului de la Sîn-Petru, sau Ghimbav, știam asta după cum își legănau aripile și după cum pierdeau înălțime, la fiecare viraj. Salopeta albastră cu buzunare pe genunchi, boneta cu cuc brodat în fir de aur, *Zlin*-ul micuț ca o jucărie, dar asta a fost demult, pîinea cu marmeladă din zori și iarba udă de rouă, portierele hangarelor bubuiau sub bolta de tablă gofrată. Am oftat, era ceva în mine care s-ar fi întors acolo, prea devreme.

— Ai zburat și cu din astea?

Nu înțelegeam de ce zîmbește.

— Eu eram la zbor cu motor. Ascultă, de unde au cules ai tăi colecția aia de prenume? Irene cu e muiat, și Dagmar-Ingeborg.

— Mama e profesoară de limba germană. Specialistă în *Cîntecul Niebelungilor* și diverși Siegfriezi.

Se potrivea ca o mînușă. Am rîs, am mîncat mușchi împănat și am coborît înapoi în oraș. Goneam nebunește, roțile chelălăiau strident la curbele strînse și antena se curbase în curent, paralelă cu capota albastră a mașinii. Peste o oră, Dagmar-Ingeborg trebuia să-și ocupe locul de lîngă marele borcan cu noroace.

•

Totuși, eu știam că zeița e venită de departe. Puneam un picior pe apărătoarea roții din spate, căruciorul avea o roată mică la spate, ca o bechie de avion, mă țineam cu mîinile de spetează scaunului, împingeam puternic celălalt picior în asfalt, parcă mergeam cu trotineta, părul fetei mi se încurca

printre degete şi-mi intra în nas cînd mă aplecam să fac vînt. Oraşul era pustiu şi liniştit la ora asta, bananele de neon ardeau anemic, una din trei; uneori, străzile coborau în pantă lină şi atunci mă urcam de-a binelea pe căruţ, alunecam la vale, Irene rîdea ţinînd direcţia din leviere, ca la tancuri, rîsul ei rămînea suspendat în ghirlande fosforescente sub acoperişuri, aş fi dat orice să văd a doua zi mutrele proprietarilor. Mă înfofoleam în scurta îmblănită din portbagajul maşinii, aripile păsărilor măiestre ştanţate pe epoleţi lăsau în întuneric urme scurte, albastre. Opream căruciorul, Irene dădea capul pe spate, părul atingea cauciucul roţii înguste, ne sărutam lung şi strada se legăna tăcută, se ridica şi se dizolva blînd, lăsîndu-ne agăţaţi — aşa — unul de celălalt. Fata scutura capul, casele tropăiau înfundat aşezîndu-se pe locurile lor, vroia să ştie de ce susţin că zeiţa e venită de acolo, ridica degetul în sus, spre stelele de dincolo de nori. Pentru mine era simplu, planeta fusese vizitată de cosmonauţi străini, nu mă oboseam să-i înşir urmele lăsate aiurea — Tassili, Nazca, Cerra-Galan, statuete *dogú* şi triburile albăstrii *dropa* şi *ham*, a căror tragică poveste e săpată în spirală, de la centru spre margini, pe discuri de piatră metalizată — uite, ajungem noi într-un fel sau altul la Babe, la Sfinxul din Bucegi, vedem acolo. Eroziune? Ai uitat şi picul de geologie pe care-l ştiai, cu asta să liniştești copiii, argument pentru tipii ăia care-ţi cumpără lozuri. Eroziunea a început după ce sculptorii şi-au strîns laserele de buzunar, forezele ultrasonice, sculele alea funcţionînd pe principii pe care nici nu le visăm. Să crezi tu că zidurile ciclopice, lespezile gigantice cu care e presărat platoul Bucegilor de la Babe pînă la Omul — şi Omul însuşi — sînt rezultatele proceselor naturale. E simplu şi liniştitor să ne ascundem, dînd vina pe natură. Cum — de cine ne ascundem? — de noi. De vanitatea noastră, de inerţia noastră, de temerile

noastre secrete, întemeiate sau nu. Face parte din noi. Și mai era stînca mea în cap de cal de pe Gălbinele, cu gîtul arcuit, cu coama în vînt, așa cum poate fi văzut numai de ochi inteligenți, filtrat și stilizat numai în creiere inteligente, și redat în piatra moartă doar de mîini bune, deștepte.

Irene blocase levierele, m-am lovit cu bărbia de rezemătoarea scaunului, am auzit de *Dacia Preistorică* a lui Densușianu ? Am și citit-o, în „digest", dar Densușianu se referea la un timp acceptabil, nu la perioade în care Pămîntul era un smîrc locuit de șopîrle hidoase. Ușor, a spus fata, statueta putea nimeri în depozitele alea... În nici un caz după ce a început procesul lor de formare, am argumentat, iar asta e o dată relativ precisă, deși n-o putem concepe — simți, fizic. Și mai am un argument, hotărîtorul.

— Of, a făcut Irene, momentul adevărului. A clătinat capul, scurt, părul îi curgea peste fularul gros de lînă, erau reci nopțile, pe cît erau zilele de fierbinți. Treci în față, să te văd mai bine. Am coborît de pe apărătoarea bechiei și am ocolit căruțul.

— Exact cum mă așteptam, a constatat mulțumită Irene. Avîntat, dîrz, indignat, iar ea nu vrea să înțeleagă nimic. Dă-i drumul !

— Ascultă, am spus, zeița ta e un computer — un fel de computer — detector și emițător de biounde. L-au pus în ambalajul ăsta frumos ca să nu ne sperie, sau ca să-l considerăm un obiect de cult, și asta e tot o dovadă că vine de departe... de la ființe care au urcat foarte sus pe scara evoluției, dar nu uită să privească înapoi...

Mă așteptam ca Irene să zîmbească, dar n-a zîmbit. Devenise deodată atentă, mă privea cu ochi grei, întunecați, pe care nu-i cunoșteam.

— ... să privească înapoi. Inițial, n-a emis decît pe frecvența iubitului tău bunic...

— Ce să emită ?

Am despărțit, cu satisfacție, cuvîntul în silabe :

— Bi-o-un-de. Emise de aici — m-am lovit cu palma peste frunte. Fiecare creier cu frecvența lui, ca o amprentă. Cînd reușim să reglăm pe frecvența altuia, simplificînd, realizăm telepatia. Știi, cu oameni care erau în submarine, sub gheață, la Pol...

— Mai departe.

— Nu știu de ce tocmai pe frecvența lui. „Ei" n-ar lăsa nimic la voia întîmplării, așa cum îi văd eu. Trebuie să spun — m-am oprit, am înghițit în sec, ochii fetei ardeau de ceva care mi se părea veselie nebună, dar nu era, abia mai tîrziu mi-am dat seama și m-am întrebat cum am putut fi atît de tîmpit — trebuie să-ți spun că așa văd *eu* lucrurile, adică s-ar putea foarte bine să se fi petrecut altfel, dar există ceva... mai concret decît inefabilul de care vorbea tatăl tău, și mi-aș fi dat seama mai repede dacă știam că zeița e împănată cu celule nervoase. „Obsesiile" lui tata-mare, chiar și faptul că toată povestea asta s-a întîmplat în familia voastră, trecînd peste un aparent firesc — e normal să existe, Dumnezeu știe ce relații, între frecvențele bioundelor emise de organisme înrudite, e foarte simplu și foarte complicat... Mi-am dat seama că o luasem razna și m-am întrerupt. Am respirat adînc, Irene mi-a strîns mîna neașteptat de tare :

— Mai departe.

— Turnurile alea argintii, obsesive, sînt începutul mesajului înregistrat în memoria zeiței. Al unuia din mesaje — sînt multe acolo, probabil, modelate pe grupe de interese, pe posibilități de înțelegere, nivele de cunoștințe... știi, ne sondează. Ne extrage din noi și caută să ni se adapteze. Poate eu, structural, în intimitatea mea, sînt grozav de asemănător bunicului tău — pentru că și eu am văzut turnurile alea, numai că am mers mai departe.

Poate există între noi, oamenii, legături pe care nici nu le bănuim, habar n-avem de ele, trecem unii pe lîngă alţii, fără să ne simţim... apropiaţi ?.. şi mai buni ?... altfel...

Din nou m-au oprit privirile fetei. Ăla era rînjet, nu rîs.

— Dacă bunicul tău ar fi mers mai departe în „vedeniile“ lui, dar nu, se mulţumea cu atîta, asta era una din chei, mersul mai departe, căutare. Tu — m-am întrerupt, cum nu-mi trecuse prin cap, am continuat, bănuitor : Tu nu spui ? N-ai văzut nimic ? Şi tu, cred, ai avut spectacolul tău. Mai mult, mi-ai procurat şi mie un bilet...

Irene se aplecase înainte, toată un ţipăt înăbuşit, şi ţipătul ăla se chema aşteptare, era la pîndă, o simţeam străină şi încordată ca acum două zile, pe terasa braseriei din Poiană. Nu spunea nimic, îşi mişca buzele, dinţii lăsau dîre întunecate în pieliţa subţire. Şi-a întors privirea, şi-a retras mîna cînd am încercat să i-o apuc, a mîrîit doar : „Mai departe“.

Nu-i ştiam vocea deodată aspră, uscată, ostenită.

— Şi eu am văzut turnurile alea, am repetat, dar numai după ce te-am cunoscut. Habar n-am cum ai văzut tu lumea înainte de a lua statuia în mînă şi cum o vezi acum — dar precis s-a schimbat ceva. Am putut vedea turnurile alea numai după ce creierele noastre s-au sondat, brrr, s-au recunoscut şi... s-au acceptat. Ai acţionat ca un releu, un releu admirabil, pentru că, aşa cum cred eu, zeiţa rămîne în legătură cu unii din contacţi — să nu mă întrebi funcţie de ce criterii. Aşa am văzut turnurile, dar eu nu m-am baricadat într-o cuşcă Faraday din somierele paturilor de la spitalul de campanie — la mine mesajul a căzut pe un teren prielnic, s-a derulat mai departe, am văzut oraşul din cabina avionului, convenţional avion — am zburat peste oraş, îl vedeam prima oară şi-i recunoşteam cu dureroasă precizie străzile, îl ştiam

dintotdeauna, păstrat în ungherele nebănuite la care anevoie ajungeam... Îl recunoșteam dinăuntru, complet, mă prăbușeam peste el într-un viraj strîns, simțeam degetele rotunjindu-se și apucînd mansa de o formă ciudată — dar așa cum poate simți numai un pilot, adică în clipele alea eu am zburat acolo, *eram* acolo, deasupra orașului, deasupra turnurilor argintii, și aș fi *aflat* — dacă n-ar fi ieșit Gretchen din căsuță...

— Ce căsuță?

...Plimbarea mea din Scheț, eram la fel de împreună ca și acum. Atunci de ce nu și în clipa asta? Nu știam, am ridicat din umeri.

— Hai acasă, a spus Irene, se făcuse deodată frig sub șuba mea de aviator. Împingeam căruciorul pe străzile pustii, din față venea o mașină, mă orbeau farurile puternice, mi-am acoperit ochii cu brațul așteptînd să schimbe faza, n-a schimbat-o, a trecut în goană pe lîngă noi, cauciucurile plesneau sec asfaltul, prin geamul șoferului, deschis, am auzit radioul urlînd *El Bimbo*.

•

Stăteam întins pe patul dublu din garsoniera mea de la hotel, 150 de lei pe zi din prînz pînă-n prînz, chemînd zeița de oricalc. Nu reușeam, adică vedeam orașul, recunoșteam străzile, mă strîngea costumul ăla de suprasarcină care nu era încă al meu, dar toate astea urcau dinăuntru, din mine. Așteptam o vibrație străină care să caute, să pătrundă, să recunoască și, în sfîrșit, să vibreze la unison cu alcătuirea minunată de sub țeastă. Nu se întîmpla nimic, închisesem ușile, trăsesem obloanele, pluteam pe spate într-o mare întunecată, mă concentram, chemam în ajutor cunoștințe anemice de practici Yoga, degeaba.

Logic, zeița ar fi trebuit să răspundă. Abia tîrziu am aflat că nu mai putea răspunde, dar asta a fost tîrziu, rămăsese în urmă orașul de sub munte,

era tot vară, vara care avea să vie, stăteam pe palierul unui bloc nou din Bucureşti, mai erau pete de var pe cimentul roşu, mai erau uşi fără etichete la sonerie, plutea prin aer mirosul de beton, de vopsea, rămăseseră pe scări urmele cizmelor de cauciuc ale lucrătorilor ; stăteam pe palier rezemat de balustradă, mă durea apăsarea colţurilor statuetei ascunse la centură, sub cămaşă. Ardea metalul rece, rece şi acum în toi de amiază de plină vară bucureşteană, îmi muşcam buzele, eram incapabil să înţeleg, să accept, Dan mă trăgea de mînă, „hai odată", m-am urnit, am coborît scările cu pete de var, am trecut prin uşile de sticlă, mă mişcam ca într-un vis tîmpit, unul din visele alea pline de personaje atît de stupide, încît nici nu puteau exista. Dar există. M-am oprit, am întins gîtul la soarele de deasupra străzii, să urlu ; explodam în mine, de mii de ori pe secundă, explozii mari, grele, roşii, răsunătoare, nu aveam timp să mai aştept noaptea şi luna... Dar mă rog, asta a fost în vara următoare. Atunci, la hotel, mă dezmeticeam leoarcă de sudoare, mergeam clătinîndu-mă în baie, făceam un duş fierbinte, apoi unul rece, mă ştergeam cu prosoapele plušate I.H.R. Braşov, şi mă întindeam iar în patul larg, căutînd să scap de gustul sălciu al neîmplinirii. Era ca atunci, la Istria, cînd mi s-a părut o clipă că reuşesc să trec *dincolo*. Ultimul autocar cu turişti plecase, soarele se afunda roşu între dealuri, rămăsesem singur, nu eram singur. Rătăceam aiurea, mă hotăram greu să pun piciorul jos, pietrişul era din cioburi de vase milenare, nisipul era pulberea acelor cioburi. Înaintam de-a lungul zidurilor scunde, erau locuri în care ieşea la iveală caldarîmul cetăţii, călcam pe pietre bătute cu maiul acum douăzeci de secole, tălpile de cauciuc sintetic pe spinările alb-gălbui lustruite de vreme, de Vreme, nu se întîmpla nimic, trebuia să se întîmple, simţeam cauciucul mulîndu-se pe rotunjimea veche, treceam mai departe, altă piatră

gălbuie, fiecare pas însemna cîteva sute bune de ani. Dealurile se topeau domoale în limpezimea amurgului, linii prelungi pe care nu le-aș fi crezut arcuite dacă n-ar fi fost orizontul plumburiu al mării. Într-un loc, se ridicau ziduri masive de apărare, calcar roșcat smuls cu pene de lemn ud din scoarța planetei, nu se potriveau zidurile aspre cu cenușiul potolit al dealurilor, cu murmurul înțelept al valurilor mici, rotunde, pe plaja minusculă — aduceau scoici și alge ciudate, născute pentru ape mișcătoare și trăite în ape moarte, grăunțele de viață din care ieșeau știau alte măsuri pentru vreme, o mie și opt sute de ani erau prea neînsemnați ca să schimbe ceva în alcătuirea lor tainică. Pînă și nisipul rămas de la acele vieţuitoare era altfel, și stîncile verzui, ieșite din apă, puteau însemna provele frînte, desfăcute în fîșii pietrificate, ale navelor trufașe de odinioară. Pe cîte plaje s-o fi frecat chila lor grea, învelită în aramă ?... Urcam malul, miniatură de faleză atîrnată negru pe cerul palid, săream ziduri scunde, cruțate de vreme sau reclădite peste zi de sezonieri blazați, ocoleam cele două-trei coloane prezente în toate vederile, incredibil cum apăreau pe mirajul cartonului lucios, mari, puternice, în stare să țină cerul și pămîntul, erau subțiri și triste și măcinate încă de neștiutele poveri duse. Mă scotea din mine și mă făcea să mă privesc dinafară, neînsemnat, anulat de timp, simplul gest al punerii pietrei peste cealaltă piatră — treceam prin secole cum aș fi traversat pe verde o stradă asfaltată. „Planul casei cu coloane", pictat în linii negre, precise, pe o tinichea de un alb uleios, interiorul împărțit în pătrate mari și mici : *1* — dormitorul, *2* — sufrageria... era imposibil, era o impietate față de groaza aceea de vreme scursă, ca lucrurile să se fi petrecut atît de simplu, și ca la *1* să fi fost, într-adevăr, dormitorul. Mă încovoiau sub apăsarea lor ascunsă cuvintele, începeam să simt, abia o licărire depărtată, ce înseamnă timp

acela scurs peste pietrele mute. Șuierau prevenitor șerpi de bronz lucind mat în soarele apusului, solzii noi, vîrful limbii despicate de un negru veninos, lespezile străzilor vechi erau pline de pieile uscate din care ieșeau ca un cuțit dintr-o teacă prea uzată. Șuierau imobili, nu se fereau, își părăsiseră angoasele odată cu pielea năpîrlită, înțelegeam de ce histrioții le admiraseră înțelepciunea. Mă dădeam la o parte, eu eram intrusul.

Am ridicat piciorul să trec un prag de piatră tocită, m-am oprit, tălpile sandalelor pe lustrul vechi ; oare ce sandale purtau histrioții, din piele, din rafie, din plută adusă de pe coastele Spanici, din pai împletit sau din lemn ? Zidurile surpate îmi ajungeau pînă la brîu, în mijlocul încăperii se încolăceau pe lespezi calde, unduind lent inele peste volute grele de inele, șarpele Glycon. Am închis ochii și mi-am dorit ca, trecînd pragul, să ajung *dincolo*. Să mă regăsesc în odaia cu marmură lustruită pe jos, cu pereții înalți ce se închegau într-un acoperiș culcat pe grinzi masive ; auzeam larma străzii, glasuri străine vorbind într-o limbă cu gust de vin negru și dulce, și gros, renunțam la toate ca să ajung aici, renunțam bucuros, era imposibil ca acolo unde scria : „*1* — dormitorul" să fi fost într-adevăr dormitorul. Aveam să știu și să rîd, am pășit, am deschis ochii, n-am știut. Pe marmura ridată de atîta ploaie și de atîta soare sisîia inutil și răutăcios un șarpe vînăt, veninos sau nu, nu mai avea importanță, am văzut mototolit celofanul roșu-albastru al unui pachet de grisine, m-am uitat la ceasul meu japonez masiv și strălucitor, era tîrziu, trebuia să plec. Am făcut cîțiva pași, m-am oprit, m-am întors, am cules celofanul mototolit de pe jos, mergeam spre ieșirea cetății călcînd peste cioburi, peste pulberi de cioburi, și ștergînd urmele ușoare lăsate de sandale legate cu nojițe lungi de piele pînă sub genunchi.

Irene era destul de grea, iar eu nu mă puteam compara cu tipii ăia din filme care duc zeci de kilometri în braţe trupul iubitei ucise, se opresc doar ca să bea o gură de apă clocită din plosca de la şold şi pornesc iar, plini de perseverenţă, peste nisipurile încinse, ţinînd cu stîngace gingăşie preţioasa povară la pieptul lor voinic, abia acoperit de o cămaşă sfîşiată. Aşa că împingeam căruţul pe aleile din Poiană, se construia mult, peste tot erau gropi şi şanţuri şi grămezi de lut veşnic umed. Găsisem o alee mai puţin umblată, sus, sub una din pîrtii, drumul se înfunda într-o poiană mică şi rotundă, iarbă, flori de pădure, o buturugă mare, neagră, pe care puteau servi ceaiul şase oameni deodată. Ascundeam căruciorul după o tufă de alun, nu se potrivea cu iarba, cu brazii, cu noi, ne aşezam rezemaţi de buturugă, soarele bătea în faţă printre vîrfurile brazilor, ne cerceta curios un bondar ciudat, cu ciocul ascuţit, ca botul avioanelor *Hawker-Harrier*. Ne sărutam, sărutări care ţineau un sfert de veac incandescent, şi mă plimbau prin ţinuturi stranii, planete străine cu lungi şi zvelte coloane albastre susţinînd cerul de un roşu încins, aripi moi îmi atingeau fruntea, ochii închişi, pluteau pe cerurile acelea păsări calde şi nevăzute, sau sărutări scurte, repezi, uscate, nu reuşeam să le înţeleg, ca o goană de animal hăituit. Am deschis ochii, faţa dragă aplecată deasupra mea, se strîngea ceva cald în mine, nu eram sigur că trebuie să mă bucur, cînd îmi devenise dragă faţa asta uscăţivă, neliniştită, cu un zîmbet vinovat şi chinuit? Am ridicat mîna, ar fi trebuit s-o mîngîi, n-am mîngîiat-o, am alungat bondarul *Harrier*, m-am ridicat pe jumătate, foşnea ceva surd în pădure, ca o mulţime de animale călcînd cetina uscată. — Ceea ce eu numesc „enigmistica terestră"..., a început brusc Irene.

M-am uitat la ea, stătea dreaptă, rezemată de buturugă, a făcut un semn liniştitor cu capul ştergînd tot ce se întîmplase, a repetat :

— Ceea ce eu numesc enigmistica terestră. Se întîmplă tot felul de lucruri, ţîşnesc la suprafaţă dovezi, reflexe ale unor alte vremuri, ale unui *alt* pămînt — tu le consideri urme lăsate de astronauţi, dar astronauţii nu construiesc dolmene, menhire şi cromlehuri pe toată coasta unui continent — cel mult 1—2, în locurile de aterizare — şi nu cred nici un pic din desenul acela cu trei sute de bărboşi înfăşuraţi în piei netăbăcite, înhămaţi la un bolovan imens... O societate gata să moară de foame abia avea timp să-şi creeze zeii, nu să le facă sanctuare. Iar astronauţii nu cară coloane de fier inoxidabil, nu împînzesc o planetă cu megaliţi, nu finisează lespezi de două mii de tone şi nu construiesc piste gigantice pentru simplul motiv — şi asta-i valabil pentru orice tip de raţiune, oricum ai lua-o — că o cosmonavă de explorare valabilă e doar ceva care decolează cu mijloace proprii de bord. Ca avionul lui Vuia acum şaptezeci de ani. Descoperim lucruri noi, parcă le-am fi cunoscut odată, hărţile lui Piri Reis, sateliţii lui Marte în Laputa, Vinammana — maşina de zburat — parcă am mai fi auzit de ele, nu ne uluiesc — le recunoaştem... Au aceeaşi raţiune cu a noastră, pînă la amănunt. Ne miră, dar nu dincolo de omenescul din noi. Ca şi zeiţa.

— Înainte spuneai altfel...

— Ipoteze. Poate Pămîntul e universal. Poate omenirea e una singură, împrăştiată pe multe planete. Poate ne tragem, toţi, din aceeaşi mumă primordială...

— Venită din Venus într-un ou de bronz coclit, să facă amor cu tapirii de pe Pămînt. Refuz, am spus, să mă trag din cucoana asta.

— Ce cucoană ?

Am ridicat degetul în sus, recitînd :

— Pretinsa traducere a pretînsei inscripții de la Tiahuanaco, Peru, dincolo de ocean. Oriana, sosită pe Poarta Soarelui, din Venus, să populeze Pămîntul locuit de monștrii grohăitori. O reneg.

— De ce ?

— Avea patru degete la mîini și la picioare, unite prin membrane, ca la rațe. Nu te poți trage din așa ceva.

— Lasă, a zîmbit Irene, dar nu-mi zîmbea mie. Poate ne căutăm. Spațiul ăsta — a întins, a fluturat între noi ca un cuțit de ghilotină palma cu degete întinse — acum, aici, în clipa asta, e străbătut de chemări, apeluri la care nu răspundem pentru că nu știm să le ascultăm, sau nu știm să le recunoaștem.

— Ești cam ermetică. În cazul ăsta, omenirea nu mai e unică.

— Nu în sensul strict, iubi. Nu mai gîndi ca în avion. Într-un sens mai subtil și mai apropiat nouă. Cam așa cum pretinzi că s-au recunoscut creierele noastre, de la distanță...

— Nu merge. Întîi, ești confuză. Pe urmă, contrazici, fără argumente. Inefabilul. Un om de știință nu folosește inefabilul în disputele sale — folosește dovezi ferme.

— Dar lansează și ipoteze numai sprijinit de dovezi ferme.

Am ridicat mîna spre cer, Dumnezeule, îți ofer o grămadă de dovezi ferme. Un morman, un munte de dovezi ferme. Cu toate că agnostica din tine pretinde că primul lucru făcut de cosmonauți pe planete străine n-ar fi tocmai ridicarea de statui.

— De ce nu ? Veneau de departe și ciopleau marcaje de piatră. Sau le pictau mari, pe cîmpul de la Nazca, să le vadă și să se vadă tocmai de pe planeta lor misterioasă.

Am ridicat din umeri :

— Nu poți ști ce era în capul lor. Mă îndoiesc că se orientau după maimuțe desenate pe pămînt,

totuşi, maimuţa aia nenorocită e un fapt peste care nu se poate trece. Ştii de ce? Habar n-avem ce era în ei. Ce-i îndemna să cioplească stînci, să taie despezile de două milioane de kilograme, să înşire, pe o insulă pierdută în Pacific, zeci, sute de uriaşi mîsoşi şi obtuzi.

— Presupunînd că aia a fost insula de la bun început...

— Adică?

— Poate e rămăşiţa unui întreg continent, cu o civilizaţie care şi-ar fi permis...

— Lemuria?

— Mu. Lemuria ar fi fost în Oceanul Indian.

— Deci, am spus, Pămîntul s-a întors pe dos ca un ciorap, ascunzînd în adînc urmele unor civilizaţii apărute, dezvoltate şi pierite apoi fără să lase alte urme decît zeiţa ta de oricalc?

— Nu. Era ceva în glasul ei care mă punea în gardă. Fiii Cerului, pictînd în ocru pereţii peşterilor. De ce n-au lăsat o radiobaliză? Ceva electronic şi perfect care să emită şi să te confirme.

— Era caraghios să lase o radiobaliză; navigaţia cosmică... ehei, am fluierat admirativ.

— Atunci?

— Gîndeşti ca o demnă fiică a acestui pămînt în care stai înfiptă pînă la gît. Mi-am dat seama de gafă, Irene şi-a muşcat buzele, nu era nimic de făcut, am continuat: Ce ştim noi ce legi, ce etică i-a împins la drum? Setea de cunoaştere, agonia unei civilizaţii ale cărei urme căutau cu încăpăţînare să le împrăştie prin toate ungherele Cosmosului pentru a le feri de pierzanie, sau, dimpotrivă, triumful unei lumi descătuşate, generoasă şi capabilă să-şi strige şi să-şi ofere bogăţia? Cum s-au uitat zuluşii la primele cruci înfipte pe ţărmurile lor înalte, ce şi-or fi spus despre ele, şi urşii albi cum au primit statuia Madonei, lăsată pe gheaţă de expediţia lui Nobile? Nu-ţi dai seama cît de dureros de departe putem fi de aceşti semeni ai noştri?

Într-atît, încît să nu-i cunoaştem, să nu ştim să ajungem la ei, şi — jalnic! — nici măcar să le descifrăm urmele lăsate, să le descifrăm mesajul, să-l interpretăm... Asta, indiferent dacă sînt venite de aiurea, rămase de la civilizaţii dispărute sau le primim continuu de la alţii... de care ne desparte o cortină de timp, sau o dimensiune prin care habar n-avem să trecem, dar prin care ei lasă să cadă mesaje, misterioase zeiţe de oricalc...

Am văzut ochii fetei, reci, opaci, bănuiam ce avea să urmeze, am tăcut. Recunoşteam pînda, aşteptarea răsucită dinaintea saltului, aceeaşi de pe terasa braseriei, aceeaşi ca în noaptea trecută, era o zonă neştiută de care mă apropiam uneori fără să vreau, o zonă în care, simţeam, nu mi se permitea să pătrund. Nu ştiu cît am stat aşa, apăruse iar bondarul acela curios împungînd aerul cu trompa lui ascuţită, se ridica între noi o înstrăinare rece, izvorîtă nu-mi dădeam seama de unde, dar simţeam apropiindu-se vîjîind unul din momentele alea tăioase care nu pot fi evitate. Şi dincolo de care ne regăsim cu greu, pentru că se răstoarnă ceva în clipele astea, dureros şi ireversibil. M-am dus, am scos căruţul din aluniş, Irene nu se lăsa toropită în braţele mele, a zvîcnit brutal, gemînd de neputinţă, a căzut cu un bufnet înfundat în scaunul de piele. I-am acoperit picioarele cu pătura, mergeam alături de ea la vale, trebuia aproape să alerg dacă voiam să mă ţin după cărucior; nu puteam să tac:

— Problema e aceeaşi, indiferent de unde ar veni mesajul. Nu sîntem în stare să-l descifrăm pentru că punem înainte de toate cunoaşterea noastră omenească, grandioasă, dar atît de limitată, puternică, dar atît de neputincioasă, atotcuprinzătoare şi atît de obtuză — modelăm totul după tiparele noastre, refuzăm ceea ce nu ne convine. Dar mai e ceva, am spus, *ei*, care ne-au lăsat-o, ştiau asta.

Niște oameni — pentru că, indiferent de unde vin și ce-i în capul lor, ființe capabile de atîta frumusețe liniștită sînt oameni, în accepția pe care noi o dăm noțiunii — știau să citească în oamenii de atunci, sau nici măcar nu erau încă, dar aveau să vină — știau să citească în mine, în tine..

Am țipat aproape, gîfîind, îmi dădeam sufletul alergînd după căruț; levierele luceau scurt în soare, **sectoare de lumină fluturîndă**; mîinile fetei se mișcau ca niște biele fierbinți. Am apucat, am răsucit, aproape să mă răstoarne și să răstorn căruciorul:

— Ascultă, indiferent de unde veneau, cine erau, cunoșteau un numitor comun, cheia mesajului de prietenie, sau de chemare, sau de „existăm!", pur și simplu. Trebuie să fie un numitor comun, trebuie să avem măcar un punct comun cu ei, și ei cunoșteau punctul ăsta, pentru că altfel toată povestea asta — tu, eu, bunicul tău, fibrele vii, șerpuind prin metal — n-ar avea nici un rost.

— Picioarele mele, a spus Irene încet. Avea din nou zîmbetul ăla al ei, chinuit. Și-a șters fața cu dosul palmei, poate de saliva mea, a dat pătura la o parte arătîndu-mi picioarele inerte în veșnicii ei blugi — ăsta-i punctul comun.

Nu înțelegeam.

— E o ipoteză la fel de frumoasă și valabilă ca a ta, a rînjit Irene, rînjetul ei de zile mari. Nu ți-am spus, și nu ți-aș fi spus, dar ești atît de rumen de fericire, încrezător — mă mir că nu-ți pui hainele tale cele bune...

Vorbea cu multă răutate, i se încleștau vinete degetele pe genunchii care nu mai simțeau nimic, scuipa cuvintele ca pe pietre amare:

— Nervii mei sînt morți exact de la nivelul la care tîrnăcopul bunicului a lovit-o în fund pe scumpa ta zeiță.

•

Stăteam la coadă la C.E.C., incredibil cîți oameni aveau urgentă nevoie de bani în dimineața asta,

se înghesuiau, se agitau, își completau foile roșii de restituire, stropind cu cerneală din peniţele încălecate şi rupte ale tocurilor, masa la care şedeam aşteptînd îmi strivea genunchii, mohorîtă, joasă, lungă şi groasă ca o lespede de mormînt colectiv. Am oftat, luxul de la hotel înghiţea o bună parte din salariul meu de aviator, lăfăitul de unul singur în două camere şi baie, relaţiile cu hotelul nu înregistrau nici o schimbare, fata cu păr negru nu mai apăruse. Cei de la recepţie erau lucioşi şi inaccesibili ca un obelisc de granit îndelung lustruit, clătinau din cap „ce păcat", nu se elibera nimic, ce vară, plecau turişti cu valize scumpe de piele, veneau stele de cinema, oameni de afaceri din Vest, preferau exact camerele pe care recepţia ar fi vrut să mi le ofere, venise înfăşurat în mătăsuri un împărat mare, stăpîn absolut pe un atol din Mările Sudului, la parcare aştepta resemnat şi gigantic un elefant vopsit în culorile familiei, purta baldachinul de abanos încrustat cu sidef pe spatele lui de pachiderm, împăratul se înghesuise cu haremul şi toată suita într-o cameră de două paturi, cea care-mi fusese rezervată, zîmbeam ruşinat de atîta solicitudine şi mă retrăgeam în garsoniera mea cît un hangar. Se întîmplau tot felul de ciudăţenii, găseam prosoapele jilave, apa caldă se strecura timidă prin robinet, ca un fir subţire, ţeava nichelată fîsîia şi strănuta împroşcînd rugină. Radioul de pe etajeră se defectase brusc, mirosea urît a cauciuc ars, liftul îmi fugea şuierînd de sub nas sau se zguduia pornind aiurea exact cînd mă pregăteam să debarc pe palier ; fata care făcea curat refuza cu sistematică încăpăţînare moneda de trei lei lăsată discret pe colţul mesei în fiece dimineaţă, se strînsese o grămăjoară de nichel lucind ispititor în razele transperantului blocat. Se ţesea plasa unui complot subtil, funcţionarii de la recepţie încurcau cu regularitate numerele şi îmi telefonau în fiecare dimineaţă la şase.

Nu era îngrijorător, era doar neplăcut.

Mi-am auzit numele, m-am dus la casă, am scos banii, am ieşit. Eram grăbit, mă aştepta Irene, se apropiau lucruri mari, le simţeam paşii de catifea dîndu-mi tîrcoale în spirale strînse...

Am traversat, în faţă la ARO m-am întîlnit cu mama lui Irene. Specialista în *Niebelungi* plutea solemn la jumătate de metru deasupra trotuarului, vîntul îi flutura fusta de tergal alb, desenîndu-i picioarele. Am salutat-o, a răspuns la salut, a venit lîngă mine.

— Aş vrea să vă vorbesc.

Nu avea tonul cuiva care vrea să recite *Cîntul XVI*; se săpau nişte cute, un început de îngrijorare tristă în colţul buzelor. Cunoşteam liniile astea, mai aspre, de la Irene. Am ridicat din umeri, cu cea mai mare plăcere.

— Să intrăm....

Era prima oară cînd mama uneia din prietenele mele mă invita la bar, şi m-am felicitat pentru banii scoşi de la C.E.C. Am intrat, nu crezusem că un portar poate saluta atît de ceremonios, aplecîndu-se adînc peste piciorul dus înainte cu nespusă graţie şi fluturînd mîneca înfiretată într-un fel cu totul şi cu totul special. N-am coborît jos, ne-am oprit la barul de zi, ne-am aşezat amîndoi deodată, mama Irenei refuza hotărîtă toate politeţurile obişnuite într-un local, tergalul alb al fustei punea o pată de lumină fosforescentă în penumbra barului, stătea cu genunchii rezemaţi de masa scundă, cădea o rază de soare prin draperiile groase, traversa aerul întunecat lăsînd o urmă încinsă şi cădea drept pe pliurile fustei. M-am gîndit la picioarele lungi, vii, desenate de vînt.

Venise un picolo, prea devreme, nu mă obişnuiam încă, *Dubonnet*, eram surprins, credeam că o să ceară *Kirsch*, şi eu *Dubonnet*, „două *Dubonnet*“, a dispărut mişcîndu-şi aferat fundul prins în panta-

lonul strîmt de uniformă. Tăceam politicos, aşteptam ca mama Irenei să-şi ducă pînă la capăt iniţiativa, nu mă plictisea tăcerea asta, mă învăluia într-o melancolie pe care n-o înţelegeam. Foarte departe, în spatele „profei" de germană, peste zeci de mese şi sute de ani, o pereche incertă se săruta sfîşietor.

— Şi dumneata cauţi statuia aia?

Suna nefiresc, ea gîndea: „statuia aceea", încerca să se apropie.

— Da. De ce?

— Aşa...

Ne-au adus *Dubonnet*-urile, băutura roşcată era neagră în lumina slabă, se clătina vîscoasă în paharele înalte, banchize mititele scoteau un sunet slab şi armonios lovind pereţii de cristal concav. Am băut, „prosit", prosit ce? — era bun *Dubonnet*-ul, nu apucase să se amestece cu apa lăsată de cuburile de gheaţă. Mama Irenei a oftat, i se ridica şi se lăsa iar pieptul plin sub puloverul strîns, înceta să mai fie mama cuiva.

— La liceul unde predau, era un profesor de română — mic, foarte scund, aproape pitic, şi făcea tot posibilul să pară mai scund decît era. Purta pantofi cu tocuri joase şi haine largi croite din stofe oribile, dungate pe lat, ca un marinar de operetă. N-o să ştiu niciodată precis cît de înalt era, sau cît de scund, ia-o cum vrei, lucrul ăsta n-are nici o importanţă, deşi mi-ar plăcea să ştiu precis ce dimensiuni a avut — în orice caz, sub un metru şaizeci... Mergea cu spatele drept, dar cu bărbia în piept, mereu aşa, ca un cal de circ, parcă mereu îşi croia drum printr-o mulţime ostilă. Elevii nu-l iubeau, sau credeam eu că nu-l iubeau, pentru că primăvara asta, la sfîrşitul lui aprilie, o sută de elevi din clasele mari au fost pe munte, acolo unde l-a prins avalanşa, şi fiecare a lăsat o piatră... S-a ridicat o movilă mare de tot; au păstrat un minut de reculegere, apoi au risipit grămada, au lăsat pietrele să se rostogolească în salturi mari la vale, şi

totul a fost ca mai înainte. Nu știu ce s-a întîmplat cu adevărat, spectacolul acela a fost într-adevăr în cinstea lui, sau în cinstea fiecăruia din cei care au fost acolo, sau un simplu pretext de plimbare pe munte, generația asta a voastră n-o înțeleg, deși mă străduiesc, aveți o altă scală de valori, porniți de la alte coordonate, vă lasă reci fapte care pe mine mă zguduiau la lacrimi și vă îndurerează zile în șir fleacuri pe lîngă care cei de-o seamă cu mine trec fluierînd, nu știu de ce asta, poate e necesar, între mine și tatăl meu n-au existat asemenea discrepanțe, deși acum nu mai există nimic — sau poate tocmai de aceea ? !

A oftat din nou, încremenisem pe scaun, nu îndrăzneam să mă mișc, tremura ușor în cercuri concentrice lichidul din pahare, pentru mine profesorii însemnau o neliniște surdă între coperțile catalogului, era ciudat că aveau case, mașini — descopeream acum — fete în cărucioare nichelate și frămîntări fără ieșire. A făcut un gest cu mîna, brusc, am tresărit pe scaun, se surpase ceva în localul întunecos.

— O singură dată i-am surprins ochii — ochii adevărați — la București, într-o stație de tramvai, era iarnă, era vînt, tu, ca bucureștean, știi cum sînt zilele alea cu vînt tăios...

...înșurubîndu-se în asfalt, rotindu-se turbat la colțuri și strecurîndu-se sub haine, de jos în sus. Am zîmbit interior, nu mai eram bucureștean de mult — de cînd intrasem în liceul militar, dar vîntul acela îl țineam minte. Și mai era un cîine lățos cu care mă jucam în zăpadă, i se încurcau dureros bulzișori de gheață între degetele păroase, scheuna, urcam cu liftul vechi la etajul patru, în lift era cald, îi suflam și-i curățam gheața muiată de pe labe ; mă lingea demn, cu limba aspră și fierbinte.

...vînt tăios. Tramvaiele veneau rar, toți se înghesuiau să urce, îl îmbrînceau, zbura dintr-o

parte în alta, îl ducea pe sus mulțimea aceea de oameni *înalți* și n-o să-i uit ochii, degeaba încerc cuvinte, chestiile astea cu care te naști și mori ; așa crescuse, trecuse prin școală, iubea în taină o colegă cu trei degete mai înaltă chiar fără tocuri la pantofi, el era burlac, pleca sîmbăta pe munte, acolo se simțea el bine, toți erau mici, nu știu dacă în asta e multă măreție, sau nimicnicie. Nu știu. Așa a trecut prin viață, singur, îndărătnic, sub un metru șaizeci, pînă l-a prins avalanșa în Făgăraș...

A tăcut, se juca cu paharul, avea exact, dar exact aceleași gesturi ca Irene acum cîteva zile, pe terasa braserici din Poiană.

— De ce mi-ați spus asta ? dar am întrebat numai pentru că era prea multă tăcere.

— Ca s-o înțelegi pe fata mea. Știi, viețile astea care se dezvăluie într-o strălucire... dacă o ai...

Nu mai era rece și distantă profesoara de germană. Se răsucea în mine o căldură bună, urcînd și cuprinzîndu-mă molcom, alcoolul, nu, nu era alcoolul *Dubonnet* leșinat, băusem prea puțin, paharul era aproape plin în fața mea, pe masă.

— Cred că..., am început, dar am tăcut. Mă încurcam îngrozitor între ceea ce aș fi vrut să spun și ce-mi ieșea din gură. În orice caz, Irene n-ar fi fost încîntată de discuția asta.

— Eu...

Am apucat paharul, am sorbit, m-am înecat, tușeam, mă simțeam mai jalnic și mai dobitoc ca oricînd.

— O să încerc să găsesc statuia. Pe urmă... pe urmă nu știu, dar cred că va fi bine...

S-a ridicat, dintr-o dată țeapănă, mă durea soarele reflectat de fustă în cristal, din cristal în ochii mei :

— Chiar crezi în porcăria aceea ?

În clipa aia AM ȘTIUT, dar de asta mi-am dat seama mai tîrziu, după ce am ieșit în stradă. Atunci, am privit tăcut : redevenea, vertiginos, specialista

în *Niebelungi*. Clipeam, orbit de strălucirea tergalului alb.

— Porcăria aceea a fost primul pas spre fata dumneavoastră.

•

N-am urcat pe scară, urcam pe banda de beton cu urmele roţilor de la cărucior, mi-a scrîşnit sub tălpi pietrişul aleii, Irene citea în grădină cărţile ei misterioase. Nu făcea concesii, era cufundată într-unul din fotoliile alea împletite, cu picioarele urcate pe masă, ştiam că poziţia asta o costă, mă făceam că nu ştiu. Îi ieşeau gleznele din manşetele întregi ale blugilor roşi, de unde pielea asta bronzată şi vie? Am întins mîna să-i mîngîi gleznele, nu le-am mîngîiat, îmi tremurau degetele întinse, habar n-am cum aş fi suportat atingerea tendoanelor moarte, a muşchilor pe care-i bănuiam fleşcăiţi pe oasele fragile şi casante. Am bătut-o pe umăr cu un gest protector, purta veşnicul ei tricou de lînă subţire, cred că maică-sa le cumpăra odată cu ale ei, simţeam sub palmă bareta sutienului întinsă peste umărul rotund.

Mi se uscase, brusc, cerul gurii:

— *Ahoiii!...*

Ieşise penibil şi răguşit, am tuşit, mi-am umezit buzele cu limba.

— *Ahoi,* a răspuns Irene, ridicîndu-şi ochii de pe carte. Am văzut şi eu filme cehești. Îi juca un zîmbet pe buze, zîmbetul celui care *ştie*. Ai mîncat prea multă îngheţată?

Nu era vorba de îngheţată. Am tăcut, lăsîndu-mă de pe un picior pe celălalt.

— Ce dracu e cu tine azi?

Am ridicat din umeri, era momentul potrivit să mă întorc şi să plec.

— Eşti aşa... solemn..., a desenat cîteva rotocoale prin aer, căutînd cuvîntul: pătruns. Pătruns,

asta e. Te învăluie un fluid de misionar. Nu-ţi stă bine. Nu te prinde, dacă înţelegi. Ce-ai păţit?

Am înghiţit în sec, mă adunam tot în picioare, le voiam îngropate pînă la genunchi în pămîntul din grădină:

— Lasă, am spus. Aş vrea să vorbim... despre tine.

— Eu, a făcut Irene, nu-s interesantă decît ca fenomen medical. Aşa că las-o moartă.

— Vezi, asta-i. Eu vreau să-ţi arăt că...

Fata îşi îngustase ochii, bănuitoare, se încordase, aplecîndu-se înainte:

— Nu cumva... ai discutat cu maică-mea?

— Maică-ta ţine la tine... în felul ei...

— Maică-mi i-e ruşine cu mine, m-a lămurit, sec, Irene. Sînt eşecul ei. Exact eşecul care pune în umbră realizările: soţ, doctorat, situaţie socială. Iar tu eşti cel care tulbură apele, şi dai ocazia cunoscuţilor să întrebe: „Ce e cu tinerelul ăla care?“... Eu ştiu mai...

Am încercat să-mi amintesc ochii profesoarei de germană şi n-am reuşit.

— ...să-mi redai optimismul şi încrederea? OK! Şi-a încrucişat mîinile pe piept: aştept!

S-a făcut dintr-o dată linişte, auzeam, dincolo de casă, fişiitul maşinilor pe stradă, se strecura printre tufişuri melodia unui aparat de radio, a tăcut, cineva vorbea de stress, o voce academică, impozantă, a chelălăit o frînă şi a sunat disperat un claxon, nu era vînt, stînca înaltă se tot prăvălea asupra noastră lăsînd o urmă adîncă în cer, obloanele verzi puneau pete crude de culoare pe peretele strălucitor de alb. Atunci a venit musca, mare, cenuşie, cu o blăniţă de peri pe corpul bondoc, s-a aşezat pe piciorul dezgolit al fetei, îşi rotea ochii roşcaţi, ochii compuşi din o mie de faţete, lucea un strop de venin în fiecare din faţetele astea. Se plimba pe pielea bronzată, aşteptam zvîcnirea piciorului, nu zvîcnea, mie derma mi se ridica în

broboane mici, protestînd, Irene stătea cu capul dat sfidător pe spate, brațele încrucișate pe piept, blugii ridicîndu-se deasupra gleznei, și musca aceea mare, imensă, veninoasă, cele șase labe răschirate, simțeam urmele arzătoare pe glezna mea, glezna fetei nu se mișca, am făcut un pas, am văzut trompa ascuțită a insectei tresărind și inițigîndu-se, mîna ridicată, a bîzîit și s-a strecurat, i-am simțit freamătul aripilor, scăpase. Pe pielea bronzată se ridica, roșie, o gămălie de sînge fierbinte.

— Ce-i cu tine ? s-a interesat glacială Irene, cu mine nu era nimic, mi-am muiat degetul în gură și am frecat gămălia aceea roșie, fata privea și acum în cer, asta-i, mi-am șters degetul de pantaloni, m-am uitat și eu, nu era nimic de văzut, faptele jalnice se petrec jos. Și m-am văzut deodată șezînd pe pămînt, pămîntul uscat al cîmpiei, zarea era dreaptă, liberă de munți, și juca încinsă în căldura amiezii, soarele îmi ardea umerii și ceafa, nu-l simțeam, priveam musca aceea imensă, cenușie, care se plimba pe brațul lui Ion, undeva suna tînguitor sirena unei ambulanțe, se ridica o trîmbă de praf, ca un taifun. Mătasea sfîșiată a parașutei era albă și portocalie, mă întrebam dacă face să gonesc musca aceea, lui Ion îi era, oricum, indiferent. Am întins mîna, am fluturat-o, musca cenușie a rulat pe brațul ieșit din mîneca suflecată a salopetei și s-a desprins greoaie, ca un bombardier din cele mari. A bîzîit, s-a îndreptat spre mormanul de metal contorsionat, s-a apucat să ocolească în viraje bezmetice ampenajul înalt, care se tot prăvălea asupra noastră, lăsînd o urmă adîncă în cer.

•

Mîncam ișlere pe terasa motelului, munții miroseau a mare, vița de vie cu iz de iod se cățăra pe ochiurile năvoadelor agățate de-a lungul zidului și pe parîmele groase care susțineau un catarg înalt, subțire, împodobit cu pavilioane de semnalizare. Cu-

noşteam cîteva semnale, făcusem iahting pe Herăstrău, fluturau vesele în briza montană culorile de „epidemie la bord", se zbătea globul negru „plutesc în derivă cu maşinile defecte", sus de tot, în vîrful catargului, se lăfăia rînjind Roger cel vesel. Pereţii erau împodobiţi cu ramuri de coral, peşti împăiaţi, stele de mare uscate, deasupra capului se încrucişau, întinse la colţuri pe scripeţi de alamă, saule. Tricourile vărgate ale chelnerilor tineri ascundeau, bombate, nostalgia plajelor cu nisip alb, mărginite de palmieri. Braţe musculoase ne puneau pahare şi farfurii pe masa acoperită cu o faţă aspră, velă de corabie, îşi luceau ancorele şi timonele tatuate de un chinez tăcut, trei perle albe pentru fiecare ancoră, trei perle roz pentru fiecare roată de cîrmă. Crema îşlerelor avea un iz ciudat, bucătărie de vapor, „cambuză" — rîdea Irene — zidul terasei se continua printr-un dig scurt, împodobit la capătul dinspre şosea cu un far alb, mititel, se legăna la ancoră, pe valurile albastre, Dacia parcată sub pietrele acoperite de muşchi.

— Ce ţi se pare ciudat ? a întrebat Irene răsucindu-se spre mine, nu înţelegeam, vechii egipteni, aa, vechii egipteni, desigur, continua discuţia începută în maşină, am încercat friptura adusă pe lungi platouri sub capace de argint masiv, era bună, mestecam privind prin Irene defilarea ţăranilor cu pălării mari de paie în jurul farului alb. Drumul cobora, cenuşiu, între dealuri verzi, făcea un cot scurt şi curgea în şosea, coborau oameni înalţi, tăcuţi, cu greble lungi pe umeri, tocurile ghetelor stîrneau praful fin, îl simţeam aşezîndu-se în solzi fini pe iarbă, pe crengile brazilor, pe buzele oamenilor înalţi şi tăcuţi.

— Preotul din Saïs i-a spus lui Solon, nu citez exact, că „după un anumit număr de ani, potopul ceresc se revarsă, şi lasă în viaţă foarte puţini, aşa că par ca întineriţi, fără a mai păstra în amintire

nimic din cele petrecute în vremuri vechi". Citește *Timaios,* o să te convingi cu ochii tăi — teoria catastrofelor. Și încă, se pomenește de o vreme cînd „Marea Atlantică era navigabilă, pentru că în fața Gibraltarului era o insulă mai mare decît Libia și Asia la un loc, și ea deschidea drumul spre alte insule, iar de la acele insule la întregul continent opus, cu care era mărginită acea mare. Încheiat citatul, Platon, *Dialogul „Timaios"*, ediția I, apărută acum aproape 2 500 de ani. Asta cum se împacă cu clasicismul tău?

De vechii greci mă despărțeau net două milenii, timp inteligibil. Barul avea forma unei pupe de galion, era bogat împodobit cu sculpturi baroce, se contorsionau vietăți fantastice, umeri masivi, sîni goi, bicepși zdraveni, bărbi, plete încîlcite, tentacule încolăcite în lemnul tare, ciocuri, aripi membranoase, torsuri răsucite, nuduri — toate terminîndu-se, invariabil, într-o coadă lată de pește.

Barmanul era chior, servea mînuind cu dexteritate cîrligul de oțel lucios care-i slujea de braț, se întorcea spre butoiul cu rom, podeaua bufnea înfundat, cunoșteam zgomotul acela, zgomotul piciorului de lemn pe puntea de stejar, John Long, zis Silver, de la cercelul de argint care-i lungea lobul urechii...

— Asta cum se împacă cu clasicismul tău?

Se împăca perfect, de cînd intrasem în motelul ăsta nimic nu mi se mai părea imposibil. Atît doar, că nu-i vedeam pe micii omuleți verzi trăindu-și viața, dădăcindu-și copiii și turnîndu-și statuile de oricalc însuflețit, printre saurieni lungi de 30 de metri și grei de șaizeci de tone.

— N-o să mori de prea multă inteligență, m-a anunțat Irene. Monștrii ăia de treizeci de metri au apărut abia în mezozoic, era mezozoică, perioada triasică, adică abia acum 230—220 de milioane de ani. A spus „abia" zîmbind într-un fel special, nu-mi zîmbea mie. Iar mina de la Blandiana e să-

pată într-un zăcămînt sănătos format în paleozoic, perioada — evident — carboniferă. Asta s-a întîmplat acum 345—280 de milioane de ani şi presupun că zeiţa atunci a nimerit în strat...

Pe mine, cifrele astea înşirate de la coadă la cap cu atîta siguranţă mă ameţeau, Irene socotea pe degete, îndoindu-le unul cîte unul pentru fiecare sută de milioane, era grozav de familiarizată cu timpul acela care pentru mine nu însemna nimic.

— Culminaţia crinoizilor, a adăugat doct Irene, şi răspîndirea rechinilor. Dacă tu crezi că rechinii au fost capabili de o asemenea performanţă...

Am privit capul împăiat prins în perete deasupra barului, gura, tăiată ca o semilună pe pîntecele alb, începea mult înapoia botului.

— Poate a nimerit întîmplător în stratul acela, la formarea zăcămîntului. Poate zăcea de mult acolo...

— Acolo, unde ?

— La umbra unei ferigi uriaşe, groasă cît un trunchi de elefant contemporan. Fată dragă, nu s-au găsit alte urme — înţelege ! Statuia asta a picat aşa, deodată, singură — parcă special să ne dea nouă bătaie de cap.

— Uşor, m-a temperat fata. S-au întîmplat de atunci două lucruri care-mi pot da dreptate...

— De cînd ?

— De acum 280 de milioane de ani. Întîi, în cretacic — 135—65 milioane de ani înaintea apariţiei tale pe pămînt — dinozaurii cei uriaşi au dispărut. Brusc. Habar n-am ce s-a întîmplat cu ei, asta încă n-ar fi nimic, dar nici savanţii n-au habar. Interesant este că există mari morminte colective, aglomerări de oase, schelete fosilizate aparţinînd mai multor specii — înghesuite în spaţii restrînse. Natura cataclismului care a dus la dispariţia lor nu se cunoaşte, iar în acelaşi timp puteau dispare şi alte specii — mai puţin adaptate... Dar asta nu prea stă în picioare... mda... a tăcut, şi-a muşcat

buzele. Atunci apăreau primele mamifere, primitive, dar zeița ta — îi rîdeau ochii — zeița e un mamifer evoluat, o să te convingi cînd o s-o vezi, cu toate caracteristicile clasei bine dezvoltate, armonios îmbinate și puse exact la locul lor... În sfîrșit... nu saurienii au făcut zeița de oricalc.

Îmi fluturau sub nas niște ancore albastre, strîngînd farfuriile de pe masă — cînd mîncasem ? Dincolo de tejgheaua barului se legăna un hamac, lemnăria sculptată trosnea și scîrțiia în ritmul oscilațiilor frînte.

— Al doilea argument — Irene era inepuizabilă — pe care îl socotesc hotărîtor, e puțin eretic, pentru că zguduie o ipoteză devenită certitudine, întotdeauna se întîmplă așa, nu acceptăm decît cele preluate de la înaintași, e mai comod, e „deja dovedit", cu ce, cu nimic, cu pagini scrise de somități care, la rîndu-le, au preluat de la dascălii lor, care, la rîndu-le... ca un șarpe mușcîndu-și coada. Se sapă și rămîn în noi, și refuzăm să acceptăm altceva chiar atunci cînd „altceva" e evident și ținem proba evidenței în mînă, clătinăm din cap și spunem : „imposibil", dar asta-i, face parte din noi și habar n-am dacă e bine sau e rău, dar ascultă, dacă cineva aureolat de titluri a apucat să spună și să demonstreze agitîndu-și hîrtiile, și cîteva bărbi savante au încuviințat grav, atunci e foarte greu să mai schimbi...

— Ergo ?

— Ergo, în toate manualele de geologie istorică se specifică cu litere groase că viața — această minune a naturii, culmea evoluției materiei, miracolul mișcării însuflețite, mă rog, sub forme primare, alge monocelulare etc., celule nenorocite care se deosebeau de cele din jur numai pentru că trăiau — ar fi apărut acum 600—700 de milioane de ani, în precambrian...

— Ce contează o sută de milioane, unu de înmulțit cu zece la puterea a opta, am desfăcut mîi-

nile, într-adevăr, nu conta. Atît doar că nu vedeam legătura.

— Uite, a făcut Irene. S-a înălţat dreaptă în scaunul de pînză, o adusesem în braţe de la maşină şi apariţia noastră stîrnise senzaţie în motel — s-a înălţat dreaptă în scaun, s-a prins cu mîinile de marginea mesei, a început să recite cu o disperare pe care n-o puteam pricepe:

— Profesorul Timofeev, paleontolog sovietic, a descoperit într-o probă de rocă cristalină, scoasă de la şase mii de metri adîncime, urme de viaţă — resturi de organisme primare, fitoplancton, alge — vechi de 2 miliarde de ani. De trei ori mai vechi decît se credea.

— Asta înseamnă...

— Asta înseamnă orice, a ridicat fata glasul, începînd cu ipoteza că viaţa a evoluat de trei ori mai lent decît se crede, iar atunci zeiţa ta e căzută din stele, şi terminînd cu presupunerea că au fost posibile *trei* cicluri de evoluţie, să zicem, convenţională, şi zeiţa e dovada unei civilizaţii anterioare, ajunsă la un stadiu foarte înaintat de dezvoltare şi sfîrşind...

— Sfîrşind cum?

— Naiba ştie cum!

•

Era ceva care mă împiedica să uit, măcar o clipă. Pentru mine, zeiţa începea pe undeva să se confunde cu Irene şi să se estompeze, abur, sub liniile nepoatei de miner. Atunci apăreau coloanele argintii şi zborul prăbuşit deasupra oraşului străin, dureros de apropiat, dar nu aşa deslušit ca în Schei, ci altfel, tremurat, inegal, cumva chinuit, uneori se pierdea şi nu rămînea decît o zbatere nedeslušită, ca un spasm îndepărtat... Începeam să mă obişnuiesc cu zborul întrerupt, cu manşa aceea ciudată, cu costumul care nu era al meu, îmi devenise familiară rotirea străzilor în parbriz, uneori,

noaptea, piciorul apăsa un palonier inexistent, încercînd să redreseze. Mă trezeam brusc, nu gîfîit, nu transpirat, încercam să recompun, lucid, pentru mine, ca aviator, spirala asta strînsă, trebuia să se termine cu o explozie undeva, la baza marilor coloane de argint. Nu exploda. Se isca tăcută în străfundurile roşu-întunecate dintre tîmple o rază de liniştie caldă, nu-mi dădeam seama de unde, din mine, începea un zbor incert, pădurile erau verzi-întunecate, mările albastre, cerul senin sau înnourat, uneori zburam noaptea, se vedeau stele, deslușeam constelațiile în alcătuirea lor ştiută, un cer normal, un cer firesc, cerul de afară, cel văzut din stradă, cînd dădeam capul pe spate. Fulgerau contururi nedeslușite de oraşe mari, nu le ştiam, dar îmi erau familiare, uneori aterizam pe lungi piste betonate şi la capăt, după ce țiuitul motoarelor înceta, totul se cufunda, împotrivindu-se, într-un întuneric moale şi roşu. Mă răsuceam în pat, elefantul de la parcare întrerupea noaptea cu răgete tremurate nostalgic, transforma somnul obişnuit într-un coşmar tropical cu siluete vărgate negru-gălbui strecurîndu-se printr-o junglă spectrală. O vedeam pe Irene, nu în căruciorul ei cu leviere, o vedeam făcînd surfing pe talazuri rulate, scîndura şlefuită, costumul roşu ara o dîră adîncă în cerul retinelor mele încinse, ningea cu creste de spumă sfîşiată, şi iar, apărînd de nu ştiu unde, suprapunîndu-se într-o peliculă tremurătoare, imaginea cunoscută pînă la fior a oraşului niciodată văzut... De ce îmi încleşta gîtul într-o strînsoare surdă şi amară ? Încercam să recompun zborul dinaintea prăbuşirii, pista betonată cu urmele negre ale cauciucurilor derulată invers, mă înfundam iar în reţeaua densă şi moale, mă scula ţîrîitul telefonului, „e ora şase, recepţia hotelului *Bucegi* vă urează o bună dimineaţă", înjuram apăsat, „cum, nu sînteţi dumneavoastră ?", nu eram, băgam capul sub pă-

tură, mai aveam două ore de somn. Era ceva care nu se potrivea, gînduri care nu-mi aparţineau, le simţeam dînd tîrcoale, ocolindu-mă prudent, apropiindu-se învăluitor, lipindu-se de frunte, de tîmple, pătrundeau undeva în ţeastă, se răsuceau ca un ghem neliniştitor, se ramificau în fire subţiri contopindu-se cu ceea ce, în ultimă instanţă, eram eu — şi ieşeau iar la suprafaţă, ca izvorîte din alcătuirea mea firească. La început le respingeam brutal, erau prea deosebite, contrastau prea puternic, pe urmă m-am lăsat prins în jocul lor, era primejdios, se insinua tăcut în mine celălalt, cel ale cărui cizme argintii mă contrariau, abia apoi am învăţat să mă desprind, lucînd, şi să risc o legătură între ele. Nu se legau. Apartamentul mirosea subtil a flori, fata care făcea curat acceptase ofranda nichelată lăsată pe măsuţă, fiecare cu preţul lui, îmi punea garoafe roşii în paharul de pe noptieră. Simţeam fruntea boltindu-mi-se sub presiunea din interior, mergeam la fereastră, trăgeam aer inodor pe nas, pe gură, îl inspiram prin spaţiile înguste dintre şipcile transperantului blocat, nasul, laringele, plămînii se poleiau pe dinăuntru cu aurul pur al primelor raze.

Jos, îngrămădit în spaţiul strîmt dintre un *Taunus* R.F.G. şi un *Mercedes* de Bucureşti, elefantul padişahului saluta soarele.

•

Romanul cu Irene s-a sfîrşit brutal într-o zi ploioasă, altfel decît aş fi vrut, de fapt ea a terminat cu mine ; de pe Tîmpa cobora în salturi înfrigurate un vînt dens, aducea zdrenţe de nori, rafale de stropi reci, venea toamna, era vineri, luni dimineaţa aveam să fiu pe platoul de adunare al unităţii, umerii împodobiţi cu epoleţi între alţi umeri împodobiţi cu epoleţi, un şir întreg. Fluieram *Astăzi e cea mai frumoasă zi din viaţa mea*, deasupra verandei cu balustradă de vapor se derulase un aco-

pervaz de pînză vărgată alb-verde, deloc naval, duseseră acolo scaunele împletite şi masa din grădină, Irene, înfofolită într-un bluzon de postav gros şi cu picioarele înfăşurate în pled întinse pe fotoliul din faţă, privea prin mine cu ochii goi. Nu arăta bine iubita mea cu păr de aur, se topea lent ceva în ea, răspîndind o umbră cenuşie pe faţă, pe mîini, pe ochi, pînă şi părul i se vestejise şi atîrna ţeapăn, fără viaţă, sfărîmicios ca smocurile lichenilor crescute la subsuoara crengilor de brazi bătrîni. Ar fi trebuit să-mi dau seama că ceva e în neregulă, pluteau prin aer, avertizîndu-mă, lumini roşii ca cele din cabina avionului, zbîrniiau înfundat sonerii de alarmă, era una din zilele alea în care se păşeşte ca printr-un teren minat, dar lîngă Irene eram mereu pe teren minat.

— *Ahoi !* ... nu se potrivea vocea mea voioasă cu cerul strîmb, cu norii joşi, cu picăturile de apă scurse reci pe ciment, din marginea acoperişului de pînză. Ce mai faci ?

— Prost, a mormăit Irene. M-am rezemat de marginea scaunului în care şedea, nuiele albe de răchită au scîrţiit, protestînd. Am încercat să-mi închipui toamna într-o gheretă de loz în plic, dar văzută din interior, dintre pereţii de scîndură udă, n-am reuşit. Mă aşteptau MIG-uri cu bot rînjit, ude sub husele lor grele în dimineţi cu ceaţă, orele din celula de alarmă, fuga la avion spărgînd băltoace sub talpa cizmelor de zbor, chingile strînse, uruitul icnit al motorului trezit din somnul lui rece de metal înţepenit. Simţeam trepidaţia surdă, zvîcnetul forţajului, orizontul tulbure dansînd pe marginea fuselajului, sub marginea fuselajului, desprinderea. Mă aşteptau norii cenuşii şi soarele de deasupra. Era greu de crezut că iubita mea din cărucior se putea simţi prost într-o asemenea zi. Am vrut să-i ating părul, m-am abţinut, se transforma într-o pulbere cenuşie, lipindu-mi-se de degete.

— Bolnavă ?

A pendulat din cap de la stînga la dreapta, părul îi trosnea ca acele de brad aruncate în foc.

— Atunci ?

— Încerc să fiu eu însămi.

Asta era, într-adevăr, greu de realizat, încercam şi eu, uneori mi se părea că reuşesc, nu reuşeam, se topea ceva în mine, lent, răspîndind o umbră cenuşie pe faţă, pe mîini, în ochi.

— Şi ?

— O, a făcut Irene, aproape nimic. Neînchipuit de gol — s-a bătut cu palma peste fruntea cenuşie — neînchipuit ce gol e aici.

Nu poza, simţeam asta în glasul ei uşor alterat, în degetele frămîntînd carourile pledului, în postavul bluzonului, întunecat şi jilăvit de atîta stat în ploaie. Mi se întîmpla şi mie, cînd cădeam, mă prăvăleam în mine, încercam să mă agăţ, n-aveam de ce să mă agăţ. E prost să te ştii atît de neted pe dinăuntru. Am întins mîna, cu palma întoarsă în sus, cu degetele răşchirate.

— Agaţă-te.

— Nu vreau.

N-ar fi trebuit să spună asta. Ploaia bătea darabana pe pînza udă întinsă deasupra capetelor noastre, tobe de război. Mi-am amintit elefantul uitat la parcare, treceau maşini împroşcîndu-i cu noroi picioarele groase, pictate în culori vii, culorile vii se ştergeau şi curgeau la vale pe pielea puternic ridată, se agăţau în vreo cută, se amestecau între ele, se dizolvau în apa venită în şuvoaie tulburi, se risipeau pe asfalt. Îi cumpărasem două cornuri cu mac, simţeam şi acum atingerea trompei în palmă, pielea neînchipuit de fină, părul aspru, răsuflarea umedă şi fierbinte, în care se pulverizau picături străvezii. Ochii nu i-am văzut, trebuia să fac cîţiva paşi lateral ca să-i deosebesc între pleile lăbărţate pe craniul uriaş. Mîinile întinse nu se res-

ping, asta e clar. Oricît de zgrunţuros ai fi pe dinăuntru.

— Ştiu, am spus. Tu nu vrei nimic. N-ai nevoie de nimic şi de nimeni, în afara iubitului tău scaun pe roţi. Numai el îţi înţelege drama şi te ajută să treci prin ea...

— Dumnezeule, a zîmbit Irene, îi tremurau amarnic buzele de zîmbetul ăla nenorocit, de ce tocmai eu? N-a spus asta tare, vorbea încet, aproape şoptea, nu era nimic patetic în glasul ei, doar întrebare. De ce bunicul n-a păţit nimic?

— Era pe frecvenţa ta. Erai în legătură cu ea. Hai, mărturiseşte!

— Bine. Irene a dat din cap. Am văzut muntele clar, despicat în secţiune — planşă color cu stratificări, depuneri, eroziuni — numai că nu era planşă. A fulgerat o linie roşie, frîntă, abia mai tîrziu, în spital, după ce m-am gîndit, mi-am dat seama că era linia de fractură. Aia pe care s-a produs surparea.

— Te-a avertizat, am spus.

— Mulţumesc de aşa avertisment. Mai bine mi-ar fi arătat poza cu turle argintii.

— Te sondase. Ştia mai bine ca tine ce te interesează.

Fata nu părea convinsă, nici eu n-aş fi fost convins, tobele de război băteau în jungla alb-verde de deasupra capetelor noastre.

— Îi ţii partea, parcă tu ai fi construit-o... Cum se explică — a şovăit muşcîndu-şi buzele, nu mai era cazul, a bătut cu palma pledul care-i înfăşura picioarele — cum se explică *asta?*

— Reflex de autoapărare. Orice conştiinţă are un reflex de apărare. Asta înseamnă, încă o dată, că a fost concepută pentru medii ostile — pionierat. Ai văzut pe cineva să pună gheare sau dinţi calculatoarelor noastre? circuite de apărare? Nu, calculatoarele noastre lucrează în încăperi aerisite, cu covoare moi pe jos, la temperatură şi umiditate

constantă, întreabă-l pe tatăl tău. Numai că, pe tine, chestia asta te-a dat gata.

Am şovăit, nu eram convins că am dreptul să vorbesc — nopţile mele de zbor, aveam — am continuat : — Sfîrşitul lumii. Tu eşti zeiţa de oricalc. Te rupi, te înfăşori în pled, invulnerabilă. Şi pe urmă leşini la primul sărut.

Irene m-a privit lung, înţelegea greu, se încrîncenau în mine cuvinte aspre, nu ştiam de ce, a deschis gura, a închis-o la loc, şi-a muşcat buzele decolorate de ploaie, îi ştiam, cizelate pînă la amănunt, toate gesturile astea, voia să spună ceva, n-a spus, a trosnit scurt împletitura scaunului, am văzut mîna crispată pe marginea împletită, aşchii de lemn moale ivindu-se dintre degetele strînse. Trebuia să tac, am simţit-o încordîndu-se, ştiam mişcarea care-i încovoia spinarea, n-am tăcut :

— Ai lăsat facultatea, nu te vedeai cu căruciorul în amfiteatru sau căţărîndu-te pe munţi, după probe. Ai avut un prieten, un iubiţică, fetele ca tine au întotdeauna un iubiţică — unde-i ? Te-ai închis ca o scoică ascunsă în nisipul grotei de pe fundul mării, asta-i metaforă, de cine te-ai ascuns ? Unde am ajunge dacă ne-am apuca toţi să vindem lozuri din borcan ?

— Eva, a spus Irene, a chemat încet, fără nici o intonaţie. S-a răsucit, s-a înălţat în braţe, a strigat tare : „Eva !“ S-a înfundat în scaun, era liniştită, se juca cu un beţişor alb smuls din împletitura scaunului, beţişorul trosnea, degetele aveau unghii vinete, aproape negre de strîns. I-a alunecat braţul, fotoliul a patinat pe cimentul lustruit, picioarele înfăşurate în pled au căzut inerte, bufnind înfundat. Am sărit, am făcut un pas, „nu mă atinge !“, mai mult scrîşnit, n-am atins-o, am stat uitîndu-mă la apa rece care îmbiba, încet, lîna groasă. A apărut Eva, o săsoaică înaltă, lată, plată, îi luceau crunt ochii înguşti deasupra pometilor ieşiţi, purta o bo-

netă albă, o bonetă ireală, ţeapănă, strălucitoare, cască de marmură orbitor lustruită încununată cu o spumă împietrită de horboţele îndelung migălite cu croşeta, văzusem în tablourile vechi lucind întunecate de atîta ulei auriu asemenea bonete, nu credeam că există în realitate, existau. Îi ieşeau braţele roşii din rochia cafenie, groase cît ale mele, ceva mai solide, braţele astea au apucat şi au săltat cu o mişcare dibace fata, Irene se agăţase de gulerul încreţit, m-am frecat la ochi, doica Julietei, nu era doica Julietei. „Să mergem", m-a chemat Irene peste umărul pătrat al femeii, am mers. Treceam prima oară pragul casei cu obloane verzi. Nimerisem într-o sufragerie întunecată, capete de corbi şi rîturi de mistreţi spînzurau pe perete, mobila sculptată, masa imensă, scaunele cu speteze înalte, avînd o coroană ducală în vîrf. Lemnul negru lucea stins, cu ape moi, ca pielea dansatoarelor din Senegal. Mi se înfundau bascheţii în covorul adînc, am făcut cîţiva paşi, m-am împiedicat, o fîşie de linoleum traversa covorul intersectîndu-se departe, în dreptul uşii, cu altă fîşie, erau ca nişte şosele unind uşile albe, fîşiile astea, am ghicit, muşamaua pusă pentru ca roţile căruţului să nu taie bunătate de covor. Cînd veneau oaspeţi, Eva le rula şi le rostogolea în cămară, cînd musafirii plecau, le aşternea la loc. S-a deschis una din uşile albe, am închis ochii, am clipit orbit, camera era luminoasă chiar şi în ziua asta mohorîtă, avea rafturi de-a lungul pereţilor, cărţi pe rafturi, cutii cu pietre, un pat îngust, un ceas cu cuc, ceas vechi, lanţuri de aramă şi greutăţi de plumb turtit, înconjurau cadranul de faianţă volute complicate, desprinzîndu-se lin din lemnul afumat. Nu era tocmai ceea ce se cheamă o cameră de fecioară, trei bîrne masive, negre, traversau de la un capăt la celălalt tavanul văruit. M-am lovit cu şoldul de colţul unei mese, de fapt o planşetă înclinată pe capre de aluminiu, ca în birourile arhitecţilor, era grea de cărţi

şi de instrumente misterioase din alamă lustruită, aşezate în cutii de stejar încrustat, căptuşite cu catifea albastră şi pufoasă. Am recunoscut o busolă de geolog, cărţile cu învelitoare albastră ; un ciocan cu coadă lungă şi subţire servea de presse-papier ; lîngă masă se odihnea pe roţile lui scaunul din piele şi nichel.

Eva a pus-o pe Irene în căruţ, levierele au lucit scurt tîrînd pătura udă pe covorul de iută, iuta e bună, iuta ţine, iuta nu se taie, mîini febrile scotoceau prin rafturi, găsise, a fîlfîit stins o pasăre scorţoasă prin aer, carnetul subţire cu coperţi cenuşii, pînzate, m-a lovit uşor în piept şi mi-a aterizat la picioare.

— Admiră !

„Carnet de student", litere negre, ştanţate, ultimul „T" era şters, se tocise ştanţa, se terminase tuşul, m-am aplecat, l-am ridicat, fotografia Irenei, alta, fără cutele din colţul gurii, numele şi prenumele cu iniţiala tatălui, ca la armată, asta-i, „fără frecvenţă". Am zîmbit tîmp, „n-ai văzut încă tot", văzusem destul, a zburat ştergînd peretele, a deschis uşa unei cămăruţe, era acolo un divan scund şi îndesat, greutăţi legate cu frînghii petrecute prin scripeţi înşurubaţi în tavan, explicaţia picioarelor bronzate, o lampă de raze ultraviolete, model vechi, se legănau, agăţaţi de întrerupător cu un elastic îngust, ochelarii negri. Pe un taburet de lemn alb ticăia asurzitor un ceas C.F.R. cu cadran uriaş şi cu două clopote de sonerie. Am făcut un pas, am tresărit, rezemată de peretele din dreapta mă pîndea o matahală nichelată cu brăţări de metal şi curele de piele groasă, arcuri de oţel, pîrghii, manete, aducea cu un pedibulator uriaş, m-am cutremurat, am văzut gămălia de sînge fierbinte umflîndu-se pe piciorul inert, matahala asta nu putea servi decît la un singur lucru. Am întins mîna spre Irene, fruntea albă era brobonită de picături mici, străvezii, ca atunci cînd se înhăma la pedibulator,

punîndu-şi la lucru muşchii înţepeniţi, bluza neagră mirosea a ploaie, a nori, a vînt îngheţat, simţeam în ceafă respiraţia încărcată a femeii cu bonetă sîrobită.

— Eu...

— Condu-l pe domnu', mi-a tăiat-o Irene, vorbea încet, stăpînindu-se, era atît triumf amar în glasul ei.

•

În februarie, m-am dus pentru două săptămîni la Poiana Braşov, preferasem trenul, a fost o iarnă grea de atîta zăpadă, ningea două-trei zile fără oprire, fulgi nemaipomenit de mari, meteorologii alergau prin ninsoare agitînd şublere strălucitoare, măsurau diametre de ordinul centimetrilor, pe urmă se însenina, rîdea de noi, sticlindu-şi dinţii lungi, un soare albicios. Atîrna deasupra munţilor cînd am ieşit din gară, în troleibuz n-am avut scandal din cauza schiurilor, obişnuinţa, la Bucureşti avusesem, ultimele staţii mărşăluisem pe jos pînă la gară, „uite schiorul", de la ferestrele maternităţii mă priveau lung tinere mame, politehnicienii se dădeau la o parte făcîndu-mi loc...

...Am coborît agăţînd vîrful schiurilor de uşa pneumatică, am traversat, casa cu obloane verzi nu mai era aşa de albă în atîta zăpadă, am urcat scările, pe rampa Irenei se aşternuse o pătură groasă, vedeam adîncindu-se urme fine de labe mici, cu gheare lungi şi ascuţite — avertisment. Veranda aducea cu puntea unui vapor prins între banchize, balustrada îngroşată de gheaţă străvezie, traversa spre scară o potecă pe care marinari înfăşuraţi în şube grele mergeau legănat să vîneze foci mustăcioase. Am sunat, mi-a deschis Eva, suspect de repede, parcă aşteptase în spatele uşii. S-a uitat lung la schiuri, mi-am muşcat buzele, nu se potriveau, a mîrîit, a închis uşa, a apărut peste cinci minute zîmbind larg prin ferestruica apărată de

gratii subțiri forjate în fier negru : „Domnișoara nu schiază". A trîntit cu mult zgomot ferestruica, m-am întors, undeva, sub patru decimetri de zăpadă, scîrțiia pietrișul aleii. A pocnit sec un oblon desprins din cîrlig, nu m-am întors, vîntul. În Poiană am ajuns cu un autobuz șenilat, sus am cunoscut o ucraineancă blondă și zveltă, Oxana, pentru mine toate Oxanele aveau părul ca pana corbului, și sprîncene — zbor de rîndunică, unindu-se la rădăcina nasului sever. Asta era un fel de elefant alb, schia ca un copil de eschimos, cobora — cometă — trăgînd o coadă neîntreruptă de zăpadă spulberată după ea, de sus, din vîrf, se strecura ca o umbră albă prin pădure și se oprea într-o cristiană savantă la capătul pîrtiei, chiar deasupra restaurantului *Capra Neagră*. Monitorii de schi rămîneau cu ochii agățați de silueta îmbrăcată într-o salopetă matlasată. Nici nu gîfîia, i se îmbujorau doar obrajii, se zbătea un zîmbet agățat în vîrful genelor lungi, sufla vîntul, îi ștergea zîmbetul. De la ea am învățat mișcarea aceea aproape neobservată care-ți întoarce brusc coada schiurilor mai mult de 90°, mîngîind ușor cu canturile zăpada înghețată și lăsînd o urmă precisă, parcă trasă cu un compas mare de tot. Avea un logodnic la Kiev, vorbeau în fiecare seară la telefon, *by satelitte*, pe urmă dansam, ucrainianca blondă privea prin mine, zîmbea îngîndurată, se legăna ușurel înfășurată în muzică și-mi șoptea : „Sașok". A plecat cu cinci zile înaintea celorlalți din grupul ei Kiev—Brașov—București—Sofia—Kiev, mistuită de dor, făcuse un rotocol străveziu în geamul înghețat al autobuzului, și-a turtit nasul și buzele de sticlă, mașina a pornit scoțînd un nor puturos de fum negru, Diesel, așa mi-a rămas, o mască cu buze groase și nas turtit, înconjurată de o aureolă înghețată.

Începuse iar să ningă, ultima seară am petrecut-o la discotecă, venise un grup de juni scandinavi, norvegieni, suedezi, nu distingeam limba aspră, avea

o muzică a ei, băieţii vorbeau repede, apăsînd, fetele muiau consoanele în apa părului, Dumnezeule, blond, erau toţi bălai, subţiri, frumoşi, ca într-o poveste de Andersen.

Dimineaţa am coborît în oraş cu schiurile, pe drumul vechi, Stîncile lui Solomon, n-am căzut decît o dată, chiar în staţia de autobuz de sub munte. Am mers direct la gară, am urcat în primul tren. Încercam să uit, nu mă lăsa zeiţa. Începuse să amestece în jocul coloanelor argintii faţa prelungă, nasul arcuit în sus, nu mult, cît nasul lui Julie Andrews, cutele acelea din colţul gurii parcă mai adînci decît le ştiam. Uneori se întîmpla şi ziua, foşneau clătinat brazii, aerul mirosea a răşină încinsă, bîzîia bondarul cu bot ascuţit de *Hawker-Harrier*, urla pe pistă un avion decolînd în forţaj, nu erau brazi, erau plopii de lîngă celula de alarmă, vedeam fruntea albă, brobonită de picături mici, străvezii, bluza neagră mirosea a ploaie, mă strivea scheletul imens din oţel rezemat de peretele camerei, zeiţa n-avea nici un amestec aici.

...Şi a mai fost un zbor pe care n-o să-l uit, dar asta a fost mai tîrziu, la începutul verii, căutam o navă pe mare, semnalele radiofarului de la Kogălniceanu piuiau stins în cască, am privit afară, se întîmpla nu ştiu ce în apă, era ceva care nu se potrivea, motorul, m-am uitat la aparatele control-motor, normal.

Am înclinat avionul pe stînga şi am văzut marea adunîndu-se, strîngîndu-se sub mine într-un mănunchi de vine alburii, şerpuiau domol printre spinările verzi-albăstrii, unduiau lent răsfirîndu-se, căutîndu-se şi adunîndu-se iar, apă curgînd prin apă, bîjbîiau oarbe cu capetele lor boante, se împleteau într-o tulpină groasă, care se clătina încercînd să se ridice şi cădea înapoi, lăsînd pete mari de spumă albă în văile de un albastru uleios dintre valurile grele şi lungi. Avea ceva patetic încleştarea fibrelor alburii, ceva care mă făcea

să-mi muşc buzele, se zbăteau şi se contorsionau ca un strigăt tăcut, se umflau, se înnodau dureros, încercînd să se desprindă de mare, se topeau iar într-un nor rotund de băşici strălucitoare. Parcă toată fiinţa mării, uriaşă şi chinuită, se străduia neputincioasă să-mi transmită un mesaj pe care nu eram pregătit să-l primesc. Am înclinat în partea cealaltă, dunga abia ghicită a ţărmului galben, licărea nedesluşit un punct alb, farul de la Sfîntu Gheorghe, apele subţiate ale Dunării se desfăceau în şuviţe mîloase, unindu-se resemnate cu marea. Zburam spre Sud-Sud-Est, ţărmul se retrăgea, mă înconjura sfera uniformă de apă amestecată cu cer prăfuit, am dat iar manşa spre stînga, se legăna orizontul încert pe botul avionului...

Atunci a ieşit din adînc, s-a modelat tăcută sub valuri o mînă imensă, toate vinele acelea alburii şi-au domolit brusc zbaterea, ordonîndu-se şi curgînd lin, cumva solemn, spre ceea ce pentru o mînă obişnuită, omenească, ar fi fost încheietura. Se strîngea încet şi se desfăcea iar, parcă nevenindu-i a crede, palma îngustă, cu marginile albe unduite de apă ; s-a întins, şi era ca un strigăt înfiorat de triumf îndelung reţinut mişcarea aceea zvîcnită cu care, scuturîndu-se de valuri, mîna a ieşit şi a plutit o clipă, răşchirîndu-şi degetele lungi, ca razele unui soare în sfîrşit ţîşnit din adîncuri.

Pe Dan, uniforma albastră cu trese aurii și cu însemnele TAROM îl făcea înalt și mai zvelt decît visase el vreodată. Avea fața brăzdată, mai brăzdată decît mi-o aminteam, traversarea continentului costă, de la Amsterdam la Oradea zburase numai într-o pîclă deasă și înșelătoare, pîclă care se transformă sub avion într-o imensă oglindă fidelă, reflectînd alt cer, aidoma celui de deasupra. Ne-am îmbrățișat reținut, bărbătește, erau acolo niște stewardese care chicoteau înăbușit, le-am lăsat să chicotească, aveau picioare lungi și părul lucios sub bonete, strîns la spate într-o codiță de ponei. Am ieșit, Dan s-a oprit în prag, s-a clătinat, orbit de atîta soare, cerul Bucureștiului era senin și fierbinte, se prăvăleau fără zgomot tone de căldură vîscoasă, topind asfaltul și încovoind spre pămînt crengile pomilor de pe marginea șoselei.

— Cum e în concediu?

Am ridicat din umeri, concediul avea să înceapă abia peste două zile, la mare. Pe urmă, Dan a adormit, își scosese vestonul, fireturile aurii luceau zadarnic pe bancheta roșie din spate, îi căzuse capul pe epoletul bluzei albe cu mîneci scurte, din colțul gurii i se prelingea un fir de salivă străvezie, ca la bebeluși. L-am trezit la intrarea în Balta Albă, mă rătăcisem, blocuri albe, blocuri galbene, blocuri verzi, mă amețea soarele, printre frunzele prăfuite ale pomilor piperniciți se vedea un IL-14 transformat în bar, bătrînețe senină sau escală nedemnă

în drumul spre topitoria de veşnică odihnă, nu eram deplin lămurit. Am frînat în faţa unui bloc, ramele de fier ale uşilor încă nevopsite cu ulei, miniul portocaliu ţipa şi mi se înfigea, răsucindu-se, în orbite. Am urcat cu liftul, se ridica ceva în mine, se umfla ca un val de maree, încercam să-l opresc, nu puteam, Dan a apăsat pe butonul soneriei, bătea apăsat un clopot de bronz între coastele acoperite de tricoul de bumbac cu ancoră ascuţită pe piept, soneria ţîrîia prelung cutreierîndu-şi ecoul prin apartamentul pustiu. A oftat, a deschis cu cheia, redeveneam eu, mă recompuneam sub maieu, sora Irenei nu era acasă. Înăuntru am găsit răcoare, mobilă STAS lustruită, nelipsitele machete de avioane, „uite" — a spus Dan, s-a aplecat, a scos dintr-un sertar şi mi-a întins statueta.

A rămas cu mîna întinsă, priveam, nu îndrăzneam să o ating.

— Nu muşcă, m-a înştiinţat Dan posomorît.

...dar pe mine mă sfîşia în mii de bucăţele mici, mă risipeam şi mă adunam la loc de zeci de ori pe secundă, ca atunci cînd sări cu paraşuta şi paraşuta nu se mai deschide. Am întins mîna, degetele se modelau după conturul metalului lustruit fără să atingă, aşteptam să se întîmple ceva, nu se întîmpla, jucau raze de soare pe parchet, pe covor, pe genunchii bleumarin ai prietenului meu, am apucat şi am strîns. Prima impresie a fost de ceva rece şi alunecos, apoi, brusc, mi s-a încălzit metalul sub palmă, se arcuia în linii prelungi şi se lăsa mîngîiat oricalcul roşu, ca o recunoaştere. Ţineam în mînă o femeie tînără, goală, îi curgea părul pe umeri învăluind-o pînă la şolduri într-o răsucire moleşită, păr greu, în şuviţe roşcate. Avea faţa ovală, prelungă, se zbăteau tremurat genele, ochii închişi, aşteptam să-i deschidă, nu-i deschidea. Buzele subţiri, precis desenate, se îmbinau într-o linie severă, era — mi se părea ? —

ceva chinuit, un strigăt reținut în linia aceea severă, semăna cu gura Irenei.

Gîtul lung, am oftat privind umerii, sînii rotunzi, grei, țepeni, pîntecul suplu, cu lucirea mată a duralului arcuit pe forme desăvîrșite de avioane, se topeau înăbușit linii prelungi în carnea de metal, se racordau blînd mușchii abia bănuiți sub bronzul oricalcului misterios, într-o mișcare fremătătoare, continuă, abia simțită. Picioarele fine, puternice, înalte, ca la înotătoarele de performanță, genunchiul drept era ușor îndoit, pregătit să-și facă vînt... Mîna dreaptă se arcuia ridicată spre ceafă, cealaltă se lipea neglijent de trupul subțire, dispărea sub greutatea părului, degetele înguste se topeau în pielea coapsei. Zeița nu avea postament, am pus-o pe marginea bufetului, stătea pe picioarele lungi, puțin uimită, puțin trufașă, ascunzînd în ea ceva numai al ei, parcă abia ridicată, nedesprinsă complet dintr-un vis tainic și deja depărtat.

— Uite așa stă, nerezemată de nimic, a explicat Dan. Apoi a culcat-o, dintr-o dată dormea pe lemnul neted, lipită spate-n spate cu sora siameză reflectată de lacul mobilei, dormea destinsă, cu o mînă sub cap, cu unul din picioare ușor îndoit, pregătindu-se să se răsucească. Îmi țineam respirația, nu s-a răsucit.

— Ei? a făcut Dan.

Am ridicat din umeri, asta-i. Aș fi vrut s-o acopăr, așa cum dormea. Mă uitam la corpul zvelt, multe amănunte le-am observat abia mai tîrziu, dar ce izbea de la început era firescul făpturii de metal. Și m-a cuprins deodată o certitudine caldă și bună, așa cum se întîmplă neînchipuit de rar, e necesar să se întîmple neînchipuit de rar, se duceau vijiind apăsări surde, despărțirea de Irene, întrebările răsucite și cețoase, șovăielile „cine sînt?", simțeam parchetul sub tălpi, tare, betonul de sub parchet, pămîntul de sub stratul de beton — ultimul —

crescînd în mine și ramificîndu-se : mîini, degete, cap. Și încă...

— Scoală, m-a scuturat Dan. Te anunț că prietenul nostru făcuse veioză din ea.

N-am priceput.

— Aici... și aici. A răsucit statuia cu fața în jos, mi-a arătat două găuri aproape astupate, netezite, șuruburi retezate la nivelul spinării, se împrăștiau într-o rețea deasă vine de oricalc în argintul dur al oțelului, aproape se contopise, înghițit, metalul străin în carnea statuii.

— Parcă regenerează... singură... Era un fel de spaimă în glasul lui Dan.

...metal viu. Am văzut-o pe Irene clătinînd sceptică din cap, i se desenau umerii strînși în tricoul subțire, pe munții acoperiți cu păduri negre de brazi bătrîni. Abia atunci am întrebat :

— Cum — veioză ?

— Unul din maniacii ăia, care fac din orice veioză. Din covoare, cutii de chibrituri, sticle, arme uzate, butelii, rogojini, coșuri de răchită, rădăcini, tuburi de cartușe, turbine, palete de compresor, carton, fier, pîine, lemn, hîrtie, sîrmă. De aia o furase — ca s-o facă veioză. Cu placă de marmură, abajur din carton pictat, Veneția, franjuri de dantelă, bec, cablu și întrerupător. Era prinsă cu spatele pe marmura aceea, dar n-ar fi stat mult — cum am răsucit șurubelnița, șuruburile au cedat. Erau aproape forfecate, se vedea în ruptură, mîncate, străbătute de metalul ăsta, Lore îi spune oricalc...

— Cine-i Lore ?

— Hannelore, nevastă-mea. Așa îi spune — oricalc.

— Știu.

— Nu știi tot. La început nu era așa roșie, avea o pojghiță întunecată, patină, o nuanță verzuie, zăcuse atîta în pămînt. Dobitocul a lustruit-o cu șmirghel, cu peria de sîrmă, nu se lua, a băgat-o în apă regală...

— Nu, am spus.

— Ba da. Un cocktail de acid azotic cu acid clorhidric concentrat, Dumnezeu știe de unde a făcut rost, pe urmă a luat-o iar la perie și uite ce fercheșă a ieșit, jupuită.

Mi-am mușcat buzele, tipii ăștia care nu se lasă pînă nu lustruiesc tot și fac veioze din orice le cade sub mînă. Dan vorbea cu obidă, dar era prea puțin.

— Cînd s-a întîmplat asta?

— Anul trecut, la sfîrșitul lui august. De ce?

Se clătinau, palide, turnuri argintii, dar nu așa clare ca în Schei. Se derulau păduri și contururi de orașe știute, șterse, ca într-o peliculă tremurată, iar cînd ajungeam la capătul pistei și șuieratul motoarelor înceta, imaginile se topeau, împotrivindu-se, într-o ceață confuză. Mă trezeam lucid în patul de hotel, încercam să leg între ele imagini disparate, nu se legau, elefantul padișahului răgea despărțind noaptea în felii de junglă. Apă regală, asta-i. Celule vii întrețesute cu cristale de metal, zbătîndu-se, zgîrcindu-se, transformîndu-se într-un clei cenușiu, vîscos și puturos, pierzîndu-se, sfîrîind, într-un abur subțire... Am întins mîna:

— Dă-mi-o!

— Ai vrea, a surîs strîmb Dan.

— Nu fi prost.

Nu era, nici eu n-aș fi lăsat zeița din mînă.

— O duc la Brașov.

...dar mai întîi la Blandiana, la bătrîn, vroiam să mă văd plecat, nu era timp de explicații, nici n-aveam chef să mă explic. Nu era nimic de explicat.

— Nu pleci la Neptun?

Nu mai plecam. Statuia era mai mare și mai grea decît înțelegeam din poveștile Irenei, am băgat-o, nu știu de ce, la centură, sub tricou. Ca pe-o tăinuită armă credincioasă. Dan m-a condus, am coborît scara încă murdară de var, mirosea a vopsea, a ciment, a beton care nu s-a întărit deplin. Lîngă

bordură, Dacia albastră tremura și juca pe cauciucurile încinse, se ondula ireală în aburul izvorît din asfaltul clocotit. Mă ardea, rece, metalul statuii lipite de burtă, de piept. Dan a întins mîna, mîine pleca iar, trebuia să spun ceva de „la revedere". Am întrebat :

— Cum l-ai găsit pe individ ?

— În blocurile astea noi găsești pe cine nu visezi. Ce-ți aduc de la Damasc ?

O sabie din oțel de Damasc, evident. Dan a intrat în casă, mă clătinam pe picioare de atîta neputință, apă regală, nu era nimic de făcut, înțelegeam tăcerea zeiței, ar fi trebuit să răspundă, nu mai putea să răspundă. Era exact genul de situație în care înțelegi cuvinte ca „niciodată". M-am băgat în mașină, curgea leneș un curent fierbinte prin geamurile topite, am scos zeița de sub tricou, ochii închiși, linia precisă despărțind buzele strînse, subțiate de strîns — doare, ce crezi despre mine, despre *noi* ? — am pus-o alături pe banchetă, metal mort, am pornit. Spre seară, am plecat la Blandiana, am oprit la Lido, la benzinărie, era coadă, înaintam în zvîcnituri scurte, prin geamul panoramic al mașinii din față vedeam un caniche negru, gigantic, înghițea aerul lipăindu-l cu limba ca o imensă lopată roșie. Intram în umbra de sub copertina stației, era întuneric, atunci am observat că zeița sclipește ușor, alergau pete palide trasînd linii vagi, fosforescente, care desenau ireal conturul formei de oricalc. M-am gîndit la oțelul șuruburilor convertit în metal roșu, și am ridicat din umeri, a treia-patra oară în ziua aceea. Am făcut plinul, am pornit înapoi, spre Universitate, trebuia să fiu atent, se zbura în trombă de la un stop la altul, ieșea fum din cauciucurile chinuite, frînele gemeau, urlau motoare, tipi teribili îmi băgau faza mare în ochi sau își sclipeau impacientați farurile în retrovizoarele mele. Am făcut sensul giratoriu, a trebuit să aștept ceva timp, o

milițiancă frumoasă foc încurca autoritară circulația.

De la Bălcescu la Piața Victoriei am prins undă verde, pe urmă nici nu mai aveam nevoie, trecusem de Arc, Casa Scînteii, Băneasa — șosea liberă, întărită de noapte. Două siluete se agitau disperate pe marginea drumului, n-am oprit, canapeaua din spate o lăsasem acasă, în Colentina, spre nedumerirea mamei. Pe scaunul din dreapta, zeița, metal viu, se învăluise toată într-o mantie ușoară de raze.

La Otopeni ateriza, sforăind cumplit, un *Boeing* uriaș.

•

M-am trezit zguduit de pași grei de fier.

Dacia trepida înăbușit, caroseria de tablă amplifica scrîșnetele răgușite, m-am săltat în scaunul lăsat, se tîrau cenușii prin fața parbrizului siluete scunde, murdare, turtite, iscate de nicăieri — de pretutindeni — porniseră lăsînd urme adînci pe crusta planetei movile compacte din oțel de cea mai bună calitate. Cerul încă nelimpezit se sprijinea de brazi adormiți, ramuri lățoase negre de rouă și de somn întrerupt, curgeau lacrimi de rășină, așteptînd soarele care avea să scapere aurul din ele. Mi-am trecut mîna peste față, scurmau dimineața trompele țepene ale tunurilor avînd capace roșii peste frînele de gură, antene negre, elastice, biciuiau scurt și dureros aerul rece. Chirciți lîngă turele, acoperiți de mantii scorțoase, soldați cu brazde aspre pe chipuri pămîntii priveau cu liniștită și trufașă siguranță iarba, tufele, copacii călcați de șenile.

Pe drumul forestier care traversa șoseaua, privind obtuz de sub turele teșite prin geamul blindat al mecanicului-conductor, treceau tancuri.

Atunci am simțit un fremătat în dreapta, foarte slab, insesizabil în hărmălaia aceea belicoasă, l-am simțit numai pentru că eram aproape întins și li-

pit cu tot corpul de scaun, se suprapunea, vag și insistent, peste trepidațiile mașinii sub pașii aceia grei. Cunoșteam, învățasem să recunosc gîndurile străine care-mi dădeau tîrcoale, asta pînă se lipeau de țeastă și pătrundeau zbîrnîind înăuntru, acolo se mulau, se insinuau, se contopeau devenind una cu mine, nu mai puteam să le despart. Nu mai era nimic de despărțit. Se răsucea o neliniște surdă cu tentacule reci, mi s-a părut — dar ăsta a fost gîndul *meu*, ultimul înainte de a începe să văd cu ochii închiși ai zeiței — că oricalcul roșu recunoaște oțelul gros al blindajelor. Pe urmă, tancurile au virat brusc, patinau șenilele zăngănind în iarba udă de rouă, zbura în hălci mari pămîntul gras, lipindu-se cu un pleoscăit înfundat de turele, de șoldurile metalice, de pelerinele scorțoase și căștile soldaților agățați pe carapacele turtite. Imaginea se rotea, clătinîndu-se, vedeam cumva de sus și dintr-o parte formația lăbărțîndu-se într-un *V* uriaș, tancul din frunte se apropia, una din șenile săpa șanțuri alburii pe asfalt, cealaltă ara o dîră neagră în verdele ierbii. Creștea un bot imens, simțeam duhoarea metalului încins, dunga de vopsea murdară a blindajului lateral, urme de vaselină grafitată la baza turelei, acolo unde calota de fier se îmbuca rotindu-se, cu corpul mătăhălos. M-a izbit sec între ochi, era caraghios un tanc atît de mare pentru alcătuirea mea din oase fragile și carne moale, părelnic întărită în fiecare dimineață cu exerciții culese din „Manualul culturistului". A trecut prin mine, peste mine — sfîșiat, laminat, anulat — una cu tăblăraia sfîrtecată a mașinii, cu praful drumului, cu fumul puturos al eșapamentelor șerpuite îndelung prin sofisticate captatoare de scîntei. Nici măcar n-am strigat ; mi-am scuturat capul, am întins mîna, am atins cu vîrful degetelor corpul culcat pe scaunul de lîngă mine, nu fremăta nimic recunoscînd oțelul.

În spate oprise un tractor, copil degenerat al acelor geniale alcătuiri metalice, coborîseră trei tăietori de lemne cu țapine lungi, întoarse ca niște crose de hochei, priveau în extaz parada; ieșit pînă la brîu din turela tancului său, centaur de om cu mașină, un ofițer în salopetă neagră agita frenetic două steguleţe roșii.

Mie tancurile alea îmi treceau prin creierul încă amorțit, se amestecau, musteam roșu sub șenilele murdare de noroi. Se hurducau ridicîndu-și dosurile late, în stînga șoselei drumul forestier era adînc tăiat de un pîrîu, reduceau viteza, își plecau boturile, treceau împroșcînd prin albia pietruită, dincolo scoteau nori de fum negru-albastru din motoarele ambalate, cățărîndu-se. Malul era roșu, fărîmicios, atîrna un breton cochet de ierburi cu firul subțire, rădăcini negre se întretăiau într-o dantelă ciudată deasupra apei tulburate. Unul din muncitori s-a apropiat de mașină, a bătut cu unghia în geam, o unghie uriașă, crăpată, neașteptat de roză și de ovală pentru țapina lungă, pentru cizmele de cauciuc, pentru tancuri, astupa tot parbrizul unghia aceea roză, ca o cortină uriașă.

— Armata.

Era plin de o falâ și încă ceva, incert, suna ciudat de sigur, siguranța celor adăpostiți de turele, glasul neașteptat de subțire pentru un om atît de voinic. Numai că nu se potriveau tancurile alea cu dimineața cenușie, se întindea valea largă între două șiruri de creste, azi noapte nu văzusem, cînd începuseră să-mi apară porți de castele în lumina farurilor trăsesem pe dreapta și oprisem; se întindea valea largă între două șiruri de creste, coborau prin pădure lungi fîșii de ceață sfîșiată mlădiindu-se împrejurul trunchiurilor, le alunga roșul primelor raze pe stîncile golașe de sus. Pe o distanță de zece kilometri, orice urmă de viață dispare, măsurat de la centrul exploziei, vîrful strălucitor al țapinei s-ar fi topit într-o sferă de metal lichid, apoi s-ar fi

evaporat sfîrîind, din coada groasă, lustruită de palme, ar fi rămas o nuieluşă contorsionată de cărbune ars. Nici măcar n-ar fi expus-o la muzeul memorial. Am întins mîna, am dat drumul la radio, difuzorul îîsîia în gol, era prea devreme. *Citizen* arăta incert patru şi cîteva minute, fosforul palid se topea în lumina puţină reflectată de rama nichelată. Plimbam acul pe scala luminată domol de un bec galben, lumină domestică, galben de flacără de sobă, prindeam slab ecouri de melodii, voci străine ecranate de munţi, subţiate pînă la murmur de distanţe, pămîntul se trezea, pe o rază de zece kilometri supravieţuiau numai monştrii ăştia, a căror cuirasă e mai groasă decît un zid de mînăstire. Am coborît geamul şi faţa bărboasă, neaşteptat de albă — de unde soare în pădurile dese ? — a rînjit deasupra portierei. A întins laba, mîna mea pierdută între nişte degete care mă puneau serios pe gînduri, numele nu l-am înţeles, trecea o amfibie pe patru osii, mai scundă, mai plată, mai zburlită sub ţepii antenelor, dacă aşa ceva era posibil, ridicase capul s-o admire, ne înfrăţeau animalele alea blindate, ne adăposteau sub acelaşi acoperiş...

...Am aşteptat pînă ce ultimul tanc a dispărut, derapînd, în pădure, apoi am pornit motorul. A luat-o imediat din loc, rotund, fără fasoane. îl credeam înţepenit după noaptea dormită în aerul rece şi umed. Sau poate motoarele nici nu dorm, îşi ronţăie în liniştе nemişcarea, filtrînd-o prin angrenaje, conducte, jigloare tarate, rumegînd gînduri numai de ele ştiute ? Tractorul din spate plecase, cu pădurarii urcaţi pe aripi, intra în pădure, roşu, paşnic, stîngaci, neobişnuit de înalt şi vulnerabil după blindajele alea una cu pămîntul.

Zeiţa de oricalc dormea liniştită cu o mînă sub cap, i se revărsase părul lung acoperind-o, unul din picioare era uşor îndoit în somn, aşteptam să se răsucească, nu s-a răsucit. Am ridicat din umeri, am semnalizat, inutil pentru şoseaua aceea umedă şi

pustie, am pornit. Se simţeau, sub roţi, urmele şenilelor în asfalt.

2

Puştii de la şcoală se ţineau de cuvînt, mai pavaseră zece-doisprezece metri din drumul care ducea spre locuinţa bătrînului, în ritmul ăsta, şi considerînd că minerii pensionari trăiesc pînă la o sută de ani, se putea presupune că bunicul Irenei va face ultima călătorie pe o şosea pavată. În rest erau gropile ascunse sub praf, parcă mai adînci decît anul trecut; cînd am oprit în faţa porţii, Dacia arăta ca tăvălită prin făină. Casa se ascundea sub via căţărătoare, plasele paturilor de la spitalul nemţesc de campanie se vedeau numai din imediata apropiere, ruginite, acoperite de tulpini aspre şi frunze zimţate. Creşteau frunze şi pe somiera din dreptul uşii, se întindeau cîrcei agăţîndu-se în sîrma *Siemens;* am deschis grilajul, scîrţîia în balamale, somiera nu-şi pierduse elasticitatea nici acum, vibrau reţinut frunzele şi cîrceii de viţă, în *do* de jos. Am bătut în uşă, lemnul de brad era neverosimil de alb şi de cald după sîrma aceea ruginită, am aşteptat, n-a răspuns nimeni; am deschis, felinarul şi tirnăcopul lipseau de la locul lor. Se prelingea tăcută prin gurile minelor părăsite o fantomă cu barbă albă şi haine ponosite, din foaie de cort.

M-am întors, am băgat maşina în curte, zeiţa dormea pe scaunul ei, nu părea să-şi dea seama că s-a întors acasă, sau poate locul ăsta nu însemna nimic pentru ea?! Am luat-o şi am dus-o înăuntru; tinda care semăna cu magazia unei prăvălii de antichităţi, în faţă bucătăria, apoi coridorul pavat cu gresie, a doua uşă pe stînga, ultima, era camera mea. Acolo îmi spusese bătrînul că pot găsi oricînd un pat; mă sprijinea într-un fel să ştiu că undeva pot găsi, oricînd, un pat. Am intrat, întunericul rece şi umed ca de pivniţă, m-am împiedicat, aproape să scap zeiţa, de un scaun, genunchii mei recunoşteau

taburetul grosolan din trunchi de mesteacăn, semăna cu cele folosite de Robinson Crusoe în insula lui ; am înaintat dibuind, se strecura o rază de lumină prin crăpătura oblonului, secționa cubul negru de beznă, am mers pe ea, era fierbinte și precisă ca un fascicul laser. Am deschis smucit oblonul, s-a lovit de perete, am clipit de atîta soare ; încăperea pustie, taburetul răsturnat, patul — numai rama — scîndură goală, fără așternut, fără saltea, dulapul imens stătea cu ușile căscate, în colț se rotunjea un cuib de paie, favoriții bătrînului — trăia în bună pace cu un trib de șoricei mici, prietenoși, curați, le punea pîine și zahăr pe podea, în serile reci veneau și înconjurau balansoarul din fața căminului de piatră, bătrînul se legăna înainte-înapoi sugîndu-și pipa din faianță, îi punea la curent cu ultimele noutăți și le cerea părerea. Numai lor le cerea părerea. În rest, era categoric ca o lovitură de sabie japoneză : „Omul trăiește și moare numai cu Dumnezeu și cu el însuși ; dacă Dumnezeu nu e, atunci — singur". Aici vocea i se îngîndura, uneori adăuga un „mmda" prelungit, dar asta era una din slăbiciunile alea tainice, pe lîngă care trecem pe vîrfuri, cu ochii închiși, cu pleoapele strînse. Era ciudat că, așa decis, nu dădea sentințe. Ridica din umeri, nici nu știi unde-ți scapă piciorul și te poticnești. Mie mi se părea că e unul din Marii Timizi, perpetuu adolescent împovărat de barbă și de nedumerirea unei lungi experiențe, angrenat mereu în căutare, unul din oamenii aceia neliniștiți care iscodesc pînă la sfîrșit fără să-și găsească un Adevăr, pentru că adevărul lor e însăși această necontenită căutare.

Am oftat, am ridicat taburetul, am pus zeița pe scîndura lucios înnegrită de vreme, ca pe un soclu firesc ; m-am dus la mașină, am scos din portbagaj sacoșa de plastic cu haine și sacul de dormit, făcut sul. În cameră era deja cald și uscat, am închis oblonul, am desfășurat sacul pe scîndura pa-

tului, m-am întins peste materialul matlasat, am adormit. Am căzut în somn ca un ascensor cu cablul retezat într-un puț adînc de mină și m-am trezit brusc, icnit, dintr-un salt în picioare. Pe taburet, cu o mînă ridicată sub ceafă, zeița se întindea pisicește. În casă nu se simțea nici o mișcare, am ridicat brațul să mă uit la ceas, inutil, bătrînul nu asculta de ore ci de altceva, numai de el știut; am lăsat mîna jos și m-am dus în grădină să mă spăl. Am ocolit casa, m-am trezit în iarbă pînă la genunchi, fusese un an bun pentru flori, și fructe, și legume, în anul acela vegetarienii și-au umflat fericiți burțile, ca vacile scăpate în lucernă. Treceam spre fîntîna albă printr-o junglă multicoloră, praful și zăduful rămăseseră la ani-lumină, garoafele îmi ajungeau la jumătatea coapsei, îmi croiam drum pe sub bolți țepoase de trandafiri uriași, Eden, ce mai!, erau și flori gigantice strălucind ca niște cupe vii pe tulpini înalte de trei metri. Sub caișii de lîngă fîntînă stătea Irene, în căruciorul ei cu rezemătoare pentru ceafă. Purta unul din veșnicele tricouri de lînă subțire, n-a schițat un gest, nu spunea un cuvînt, pleoapele nu i se zbăteau încercînd să strivească o lacrimă în colțul ochilor, a tresărit scurt și s-a domolit pieptul sub lîna albă — atît. Mi se muiau genunchii, ceară sleită de soare, am mușcat aerul cu gura brusc uscată, îmi tremurau picioarele, așteptam să se frîngă, nu s-au frînt. M-am rezemat de ghizdul văruit, abia atunci am încercat să-mi potolesc pulsul, îmi imaginam poienița liniștită la mijloc de codru des, imbatabilă metodă *yoga*, era una din situațiile alea în care metodele *yoga* înregistrează un eșec total. M-am ciupit, am scos o găleată cu apă, lanțul zăngănea înfășurîndu-se pe sulul gros, se agățau în zalele din fier umed fire lungi de alge verzi, se clătinau, se desprindeau și cădeau stîrnind ecouri prelungi între ghizdurile de piatră, stropi străvezii de apă prelinși din capătul acelor fire verzi. Strălucea ridicîndu-se din adîn-

cimile întunecate un cer rotund, mititel, urcau iele învesmîntate în fîşii de răcoare, duhurile fîntînii îmi hohoteau şi gemeau batjocoritoare la ureche. M-am spălat, m-am clătit, ustura apa rece, curgea pe jos, pămîntul era negru, umed, elastic.

— Cît ai făcut pînă aici ?

Dumnezeule, ce voce ! Suavă, liniştită, învăluitoare, o recunoşteam tot arcuindu-mă supus, vibram în *do* de jos, ca plasa aceea *Siemens* care nu-şi pierdea elasticitatea după ani lungi de rugină. Bine, cu un somn întrerupt de tancuri, cam zece ore.

— Ce tancuri ?

Am ridicat din umeri. M-am întors, abia acum, picioarele în ciorapi groşi de lînă ieşeau din manşetele blugilor, genunchii tociţi, coapsele roase pînă la urzeală, găicile scămoşate, puloverul alb, se amestecau şuviţe de păr subţire în lîna moale, gulerul rotund, bărbia îndărătnică — atît. Mai sus n-aveam curajul să privesc.

— Ţi-e foame ?

— Pînă te-am văzut. Îmi plăcea tonul de gazdă — Irene era la ea acasă aici, iar eu aveam un pat numai al meu în casa asta. Mi-am dres vocea, am înghiţit cu noduri scîndura aspră, plină de aşchii, oprită în gîtlej. Am repetat : „Pînă te-am văzut".

— Şi ?

Simţeam în nări mirosul umed al bluzei groase de postav negru :

— Nimic, am spus. E bine.

M-am apropiat de scaun, mă încurcau îngrozitor mîinile, se bălăbăneau grele şi deodată inutile, le simţeam roşii, umflate, s-au lovit sec şi au rămas să atîrne întinse pe pămînt cînd m-am aşezat lîngă căruţ. Mi-am lipit fruntea de genunchii fetei, capitulam necondiţionat. Dar asta în gînd. În realitate, m-am scuturat, am privit indiferent, şi am spus pe un ton degajat :

— Ți-am adus ceva... Am fugit în casă, m-am întors ținînd zeița deasupra capului, ca pe un trofeu. Irene s-a îngălbenit, mai tîrziu n-a vrut să recunoască, s-a îngălbenit ca o turtă de ceară și s-a tras înapoi, lipindu-se de speteaza fotoliului cu roți.

— Nu mușcă, am rînjit, și mi-a venit să-mi dau o palmă. Mușca. Cel puțin mușcase.

Fata și-a strîns pleoapele, tare, se zbătea o vînă pe gît, se încleștau, trosnind sec, și se descleștau mîinile bronzate, subțiri, puternice. S-a legănat și a pornit să se rotească grădina, lent, descriind cercuri ample în jurul unui ax înclinat cu fix 17°. Am culcat zeița pe materialul uzat strîngînd coapsele inerte, degetele fine pipăiau oricalcul descoperind neted o urmă adîncă, pe care eu n-aveam cum s-o văd. Au șovăit în dreptul găurilor de la șuruburile retezate, mîngîiau metalul lustruit într-un fel neștiut, erau degete lungi, înguste, aspre, mîini pe care te puteai bizui. În stare să vîslească o noapte pe marea agitată, să țină frînghia pe care te cațeri, să gătească la un foc de vreascuri, să apese un trăgaci de armă, să curețe și să panseze o rană urîtă, colcăind de viermi.

Irene a deschis ochii — vinele de metal auriu într-o rețea densă, aproape unindu-se și dizolvînd oțelul.

— Aici ce-i ?

Eu priveam degetele alea, care nu tremurau de loc.

— Aici ce-i ?

— Ea... știe să-și vindece... Asta-i.

Am povestit despre zeița-veioză, fata rînjea fără pic de veselie, a tresărit o singură dată, cînd am pomenit de apa regală.

— Nu.

— Ba da. Nu știu cît a distrus din ea, dar n-a... Cuvîntul venea singur, firesc, am închis ochii și am

repetat : Nu știu cît a distrus din ea, dar n-a omorît-o. Știai că noaptea luminează ?

Habar n-avea. Mă simțeam, brusc, gol și grozav de obosit. Se strînsese dintr-o dată osteneala tuturor zborurilor și tuturor drumurilor merse și nemerse, căi de apă, căi de aer, căi de pămînt, aveam picioare de plumb, umeri supți, durea spinarea de poveri neduse, grădina cu garoafe pînă la jumătatea coapsei se topea, punct pe scoarța planetei. Nu mai conta. Voiam să termin, prea mult, am tăcut, trebuia să lupt fierbinte și înăbușit în gîtlej cu cuvintele, ca atunci cînd, abia la sfîrșit, îți dai seama deodată că cineva ți-a devenit nespus de drag și apropiat. Există un cuvînt pentru asta, roșu, cu sînge adevărat curgînd sărac și inutil între silabe, ca un vulcan cu lava sleită : des-păr-țit. Începeam să regret marea, plaja întinsă sub soare, canapeaua mașinii părăsită sub privirile nedumerite ale maică-mi în debaraua apartamentului din Colentina. Am arătat spre zeiță :

— Ți-am adus-o.

— Mersi frumos, s-a înclinat Irene, dar merita să auzi pe ce ton a spus asta.

•

Focul sălta limbi șerpești spre ceaunul afumat agățat de un cîrlig dublu în vatra căminului, zeița de oricalc reflecta flăcările în pete de lumină caldă, alergau pe pereți, pe podeaua de gresie, scoțînd din penumbră fața concentrată a fetei.

Irene curăța cartofi cu un cuțit lung, curb — lama lată, mînerul de corn, garda arcuită, ca la iatagane. Cojile murdare desenau spirale de aur umed, se legănau în aerul roșu, cădeau contopindu-se cu lespezile de gresie. Barba și pletele bunicului sclipeau într-o aureolă molcomă, umerii lați adînceau întunericul, se legăna în balansoar ca un viking bălai săltat de hulă în corabia sa lungă,

joasă, neagră, cu prova și pupa semeț arcuite în trup de balaur. Plescăiau lin vîslele cu pana îngustă, cartofii aruncați de Irene în ceaun. Bătrînul se oprise din legănat, privea de la mine la Irene, de la Irene înapoi la mine, arcuia o punte de lumină mîngîietoare, unindu-ne, privirea aceea, mă simțeam ca un cățel abia fătat sub ochii de dincolo de sprîncenele groase. Am încercat să ridic din umeri, Irene era rece, nu ostentativ rece, nici măcar, o simțeam distantă pentru că *era* distantă, retrasă, puțin străină — gata. Scheii, Poiana Brașov, străzile vechi în noapte, hanul piraților la margine de șosea montană șerpuită, astea erau duse și trecute.

Barba aurie a sclipit scurt, bătrînul s-a ridicat, a ieșit, îl auzeam urcînd scara în pod, îmi umplea salteaua cu fîn proaspăt, ca acum un an, grinzile late bubuiau stins sub pașii grei în bocanci cu potcoave de aramă moale, știam de la Irene, neapărat aramă moale, să nu scapere scîntei ciocnindu-se cu piatra în vreo galerie umplută la saturație cu gazul de mină, *grizú*. Coloana de fum, flacără și piatră sfîrtecată țîșnind pe gura puțului într-o arteziană de urlete, tînguirea sirenei, roata ascensorului atîrnînd frîntă, răsucită, asta-i, soție de miner, fată de miner, așteptare palidă în fața porților închise, cu buze strînse, cu mîini frămîntînd în neștire colțurile basmalei, „să nu fie al meu". Cu oftatul de ușurare și cumplita apăsare sporind la fiece targă acoperită scoasă pe gura minei, și negația scurtă a chipului mînjit cu praf de cărbune ars : „Nu-i al tău".

Cunoșteam acele șiruri tăcute de femei înțepenite dincolo de poarta aerodromului, ochii mai păstrau încă silueta albastră care se contopea, arzînd mocnit, cu metalul împrăștiat pe un cîmp pentru totdeauna pîrjolit. Numai că asta se întîmpla foarte departe, nu eram sigur dacă pe aceeași planetă, ecouri vagi împotmolite în liniștea calmă, aici toate oscilau în tonuri moi, de la negrul mat la auriul domol din

tablourile vechilor maeştri. Bunicul întîrzia. Am mîncat tăcuţi, ne despărţea tăblia de scîndură groasă, lîngă cotul meu era prinsă o menghină la marginea mesei, pilitura de fier lucea stins în crăpăturile lemnului înnegrit. O flacără roşie se subţia, lungindu-se la nesfîrşit şi desfăşurîndu-se sub vatra boltită în fîşii lungi, risipite şi topite în spaţiu ca protuberanţele de plasmă iscate din inima soarelui. Pluteau văluri moi de fum, traversau bucătăria în filfîiri roşietice stinse, se strîngeau, se desfăceau iarăşi fără grabă, aşa cum desfac înţelepţii colţurile basmalelor cu hrană puţină şi aspră. Am auzit închizîndu-se uşa de la camera mea din capătul coridorului, am ştiut că în noaptea aceea voi încerca să dorm pe o saltea de fîn proaspăt. Paşii bătrînului şovăiau pe coridor, oare arama chiar nu face scîntei pe piatra cenuşie, mie paşii aceia îmi ardeau timpanele, pătrunzîndu-mă fierbinte, ca pistoane lunecînd unsuros în cilindri de oţel lustruit. S-a oprit între noi, întuneric desprins din întuneric numai prin tremurul mărunt al flăcărilor pe barba şi în pletele aurii ; Irene îşi arcuise spinarea, recunoşteam gestul, avertisment, plutea ceva între noi, dar nu blînd şi molcom ca la început, ci încleştat şi îndîrjit şi pentru totdeauna, plutea lovindu-ne dureros şi aşteptam cuvintele ca pe o sentinţă izvorîtă din nişte ani însemnaţi prin brazdele adînci :

— Să nu fiţi proşti.

S-a răsucit pe tocurile îmbrăcate în aramă, nu, metalul moale nu năştea flăcări pe piatra cenuşie, nici măcar scîntei albastre, mititele, care trăiesc doar o cîtime de clipă şi se sting. Paşii grei au traversat coridorul, a pocnit uşa de brad alb, a scîrţîit somiera ruginită, a bufnit, izbită cu năduf surd şi îndepărtat, poarta. Abia atunci am ridicat capul, Irene privea gravă, ca acele soţii de miner ai căror bărbaţi s-au întors din adînc. M-am sculat de pe taburet, am ocolit masa, se întindeau, sin-

gure, mîini, am luat-o în braţe cu mişcarea pe care începeam s-o uit, mergeam spre uşă, peste umărul meu zeiţa reflecta flăcări în ochii închişi, m-am sprijinit de tăblia netedă bîjbîind cu genunchiul după clanţă...

— Du-mă la tine, a şoptit Irene, n-a şoptit, a şuierat numai, am înţeles-o după mişcarea buzelor pe obrazul meu, o clipă mi s-au năzărit mîini vînoase de bătrîn încruntat, burdușind cu fîn proaspăt salteaua imensă, vărgată.

•

Aşa a fost la început de tot, se adunau ziua şi noaptea în albastrul deschis al unei sfere catifelate, una din jumătăţi era însemnată cu o dungă arzătoare, soarele, cealaltă cu o linie palidă, luna, se roteau domol suprapunîndu-se, intersectîndu-se, uneori dispăreau topite într-o pîclă fierbinte, răsăreau iar din nimic, apa fîntînii era rece şi albă, se ridicau ceţuri moi din ochiul găleţii, învăluindu-ne, zgomotele se suprapuneau, scîrţîitul porţii, geamătul somierei-grilaj, pocnetul uşii, erau un singur sunet continuu : a venit bunicul. Ne căuta, se apleca, lăsa lîngă noi pietre rare smulse anevoie din pereţii galeriilor surpate, numai de el ştiute, pleca legănîndu-se pe tocurile învelite în aramă moale, dispărea într-o lumină difuză filtrată de părul Irenei. Se refăcea vîrtejul blond de braţe puternice şi buze supuse, picioarele fetei erau lungi, zvelte, muşchii precis reliefaţi se topeau lin sub pielea bronzată, fibre mătăsoase ca o piatră caldă, îndelung migălită, nu le-aş fi bănuit niciodată aşa, picioarele astea noi, vii, imobile. Îmi aminteam pîrghiile scheletului de oţel strălucitor, nu conta. Se prăvăleau tăcute, ne legănau lungi spinări de valuri grele, albastre, valuri solide care se mulau sub noi, şi ne cufundam cu ochii deschişi în ochii celuilalt, îmi ardea pleoapele lucirea umedă a dinţilor între buzele întredeschise.

Zeița de oricalc lucea misterios învăluită în mantia ei de raze, parcă mai strălucitoare, uneori o întorceam cu spatele, alteori uitam ; valuri vărgate mirosind a fîn proaspăt, lemnul vechi pocnea slab, resemnat, cu tainică și malițioasă înțelepciune. Caisele răscoapte erau mari, rotunde, zemoase ca niște sori parfumați, se desprindeau, cădeau, nu drept în jos, alunecau pe raze de lumină strecurate prin frunzișul des, se rostogoleau în iarbă, unde atingeau pămîntul rămînea un rotocol auriu, cald, uscat, se adunau acolo conclavuri de insecte verzui-arămii. Irene rîdea cu capul dat mult pe spate, rîdea altfel, plin, i se legănau sînii sub pînza aspră, se înfiora țeapănă cămașa mea cu epoleți, neobișnuită de o asemenea atingere. Și iar se rotea cerul, bezmetic, sfîșiindu-se în crengile caisului, rămîneau agățate printre frunze lungi fîșii de albastru, mă ardea pînă în fundul creierilor, blînd, suspinul alb al dinților umezi între roșul buzelor întredeschise, uscate ca de o sete cumplită. Trosneau flăcări în cămin, bătrînul punea pe foc numai butuci de mesteacăn cu coaja albă, se strecura un fum auriu și amar, prelins dens printre solzii de lemn.

Irene era mai lucidă, părea mai lucidă, dar nu cu mult ; avea putere să ridice un braț toropit și să răsucească zeița cu fața la perete. Mișcarea lăsa o dîră vagă prin întuneric, flutura în palma fetei o flăcăruie rece, se înălța a recunoaștere, se topea în lungul corpului arcuit molatic, trecînd ca un freamăt ușor spre picioarele inerte. Încercam să ne rupem, era prea mult ; într-o zi am ieșit cu mașina, conduceam cu mîini de vată, picioarele fetei se răsfățau bronzate pe roșul scaunului din dreapta, le-am acoperit cu o jachetă de lînă, căruciorul zăngănea în spate, trepida înăbușit pe asfalt, făcea hărmălaie pe pietrele mari de rîu. Ne învîrteam în opturi năuce pe străzile înguste dintre casele severe, mușchiul acoperea piatra ca o blană de animal polar, țiglele erau negre de vreme, din vale urcau în șiruri

blocuri noi, albe, strălucitoare, cu acoperișuri plate. În vîrful dealului se ridica turnul ascuțit al cetății, înconjurat de ziduri crenelate, în fața porții grele era o piață, în mijlocul pieții stătea un milițian subțire, albastru, cu bastonul vărgat alb-roșu îndreptat spre vîrful nasului meu. M-am trezit cînd Dacia oprea icnit, bara de protecție proptită în cizmele lustruite lună.

— Actele, vă rog.

M-am întins peste picioarele Irenei acoperite de pulover, am scos din torpedou carnetul gri de înmatriculare și permisul roz de conducere, niciodată n-am înțeles rozul ăsta de lenjerie dubioasă. Milițianul era tînăr de tot, mîna întinsă ieșea ca un vrej stingher din manșeta de doc albastru, cizmele scîrțîiau și miroseau a piele nouă, cascheta ca un *sombrero* umbrea fața slabă, triunghiulară, împietrită. M-au lămurit petlițele roșii cu chenar portocaliu, purtasem și eu asemenea petlițe cu chenar în școala militară, ale mele erau albastre. Elevul-milițian părea foarte sobru, ghiceam o amenințare tăcută în gestul politicos, în căutătura aspră cercetînd actele, în pasul făcut înapoi ca să confrunte numărul mașinii cu cel scris pe hîrtie.

— Cu ce-am păcătuit?

Nu așa se vorbește cu elevii-milițieni. Nu pe tonul ăsta; diagonala îi scîrțîia chiar atunci cînd stătea nemișcat. Am repetat întrebarea. O femeie ieșise în pragul cetății printr-o poartă mică tăiată în poarta mare, stătea în soare, privea cu palma la ochi, milițianul a oftat, și-a balansat bastonul reflectorizant, vîrful roșu dansa pe zidul vechi, pe iedera revărsată printre crenele, pe indicatorul albastru cu săgeată albă plantat inutil în mijlocul unui cerc văruit pe pietrele pavajului: „Ocolire pe dreapta". Eu valsasem două ture pe stînga arătîndu-i fetei castelul, o începeam pe a treia...

— Cît ?

Degetele subțiri răsfoiau chitanțierul nou-nouț, una, două, trei, patru bonuri albe cu cifre mari tipărite într-un verde veninos, asta făcea cam douăzeci de litri de benzină *Premium*, m-am bătut cu palma peste buzunarele blugilor trași în grabă, vînt !, Dumnezeu știe unde erau banii, poate în sacoșă, poate în portmoneu, portmoneul era... nu-mi aminteam, am ridicat din umeri, „Irene ?", mi-a arătat șortul fără buzunare.

— N-am bani.

Asta nu-l învățaseră încă la școala de milițieni. A schimbat actele din dreapta în stînga, dreapta i-a alunecat la spate, tocul pistoletului, s-a dat iar înapoi confruntîndu-mi fața cu poza din permisul roz, degetele alergau pe tocul pînzat, umflat de pistolul greu. În fotografia din permis aveam cămașă albă și cravată neagră, îngustă, m-am înălțat privindu-mă în retrovizor, nu semănam. Milițianul s-a apropiat iar de portieră, cizmele scîrțîiau înfrogzitor în tot baletul ăsta, sub clapa tocului, deschisă, ghiceam patul negru-brumat al unui T.T.

— Vă fac proces-verbal...

A băgat capul prin golul ușii, n-ar fi trebuit să procedeze așa, îi puteam prinde gîtul cu geamul, sau porni brusc, îi puteam lovi ceafa ori tîmpla de rama metalică. A privit cercetător, căuta heroină, ochii i-au zăbovit pe picioarele Irenei, ieșeau de sub lîna albă, se desenau pe roșul scaunelor, erau ciudat de imobili genunchii bronzați, asta se simte, plutește în aer, a văzut căruciorul din spate, a tresărit, s-a uitat din nou la genunchii fetei și s-a retras din geam, dar asta a ținut fix o mie de ani diluați în luni, zile, ore, secunde grele și vîscoase. Mi-a întins actele cu mîna care nu tremura :

— N-aveți — chiar nici un ban ? 30—40 de lei !

I-am zîmbit blînd, nu știam precis nici cu ce sînt îmbrăcat.

— 25 ? 15 ? Nu insist, s-a justificat, e tovarășul locotenent major acolo — a arătat un GAZ albastru ascuns sub o salcie revărsată peste gard, de unde atîtea sălcii ? — e tovarășul locotenent major... Amenda, oricum...

S-a întrerupt, a făcut un semn decis cu bastonul roșu-alb :

— Circulați.

Am pornit, am ocolit, pe dreapta, am cotit pe prima stradă desfăcută între ziduri, am oprit jos, acolo unde albia de piatră se revărsa într-un bulevard mărginit de blocuri albe. Am coborît din mașină, am privit înapoi, în capul pantei abrupte silueta fină a elevului-miliţian se desena neagră pe muchia străzii, chiar acolo unde începea cerul. Aveam în mașină un binoclu puternic, cadou de la părinți, cadou „nefuncțional" — m-am aplecat, l-am luat, l-am dus la ochi, potriveam ocularele, am văzut întîi îngroșat, apoi distinct, fața tristă, tăiată brutal în patru de crucea subțire gradată în mîini, în mîini ținea un portofel roșu, l-am văzut clar scoțînd bani dintr-o despărțitură, punîndu-i în cealaltă, a rupt bonurile din chitanțier și le-a lăsat să cadă, fluturînd. A închis portofelul roșu, l-a băgat în porthart, nu exploda nimic, a plecat țeapăn, subțire, agitînd preocupat bastonul reflectorizant, roșu cu alb.

•

M-am trezit cu certitudinea că se petrece ceva neobișnuit, deșteptare de alarmă, nu era deșteptare de alarmă, acolo întîi mă scol, abia apoi îmi dau seama ce se întîmplă, aici se insinua în somn o senzație nelămurită, mă cuprindea treptat, cu toată împotrivirea mea adormită, se întîmplau lucruri mari, n-aveau ce lucruri mari să se întîmple, m-am răsucit strîngînd pleoapele, am simțit locul de lîngă mine — gol — am alunecat înapoi într-un vis

incert, am tresărit, m-am ridicat, sprijinit de pernă. În mijlocul camerei, Irene se clătina pe picioare. Stătea cu călcîiele desfăcute, genunchii apropiaţi, coapsele lipite, se legăna înainte-înapoi, bătînd întunericul albastru cu mişcări moi, parcă ar fi vrut să se agaţe, şi mîinile îi lunecau mereu. Am sărit din pat şi m-am repezit s-o sprijin.

— Lasă-mă !...

...de fapt, „llassssă-mmă", şuierat veninos, s-a scuturat de mîna mea, se uita concentrată într-un colţ, m-am uitat şi eu, nu era nimic de văzut, din spate, de pe taburet, zeiţa privea liniştită, înfăşurată în mantia ei de raze. Luminau slab încăperea razele alea, împrumutînd o fluorescenţă vagă obiectelor puţine de care se atingeau, şi trupului încordat, rezemat pe picioare nesigure. Se mişcau îngrozitor de încet şi stîngaci picioarele străine, parcă însufleţite de o viaţă a lor, aparte, lentă, încă nedezmeticită; văzusem la T.V. un fluture ieşind spasmodic din pupă, erau line şi rapide convulsiile trupului moale, aripile pulsînde şi desfăcîndu-se, faţă de tresăririle bruşte ale gambelor lungi, ale coapselor cu muşchii umflaţi, se încordau tendoanele în muchii drepte sub pielea transpirată, ca la alergătorii pe suta de metri. Se aplecase mult înainte, genunchii n-o ţineau, s-au frînt, s-au întins iar, zvîcneau valuri repezite sub piele, şi-a rotit mîinile, s-a balansat, s-a oprit într-un echilibru oribil; stătea aşa, întoarsă în ea însăşi, parcă asculta ceva foarte important care se întîmpla înăuntru. Părul atîrna năclăit în şuviţe ţepene, îi curgeau pe frunte, pe faţă, pe gît pîrîiaşe de sudoare fosforescentă. Mi-am muşcat buzele:

— O să cazi.

— M-am ridicat, a mîrîit Irene, şi abia atunci am văzut că avea genunchii zdreliţi; pe gamba stîngă se prelingea în zigzaguri capricioase o dîră de sînge, negru în lumina albastră. S-a clătinat pe picioarele răşchirate, ca un mînz proaspăt născut; era ceva

în aer, subțire și cald, și umed, tot ca la mînjii abia născuți. Mă sufocam dacă nu spuneam ceva, nu era nimic de spus, am întrebat :

— Ce să fac ?

— Să ieși.

Am ieșit, am închis ușa, m-am rezemat de peretele coridorului ; gresia era rece sub tălpi și mîngîia, ca nisipul bătut de valuri de la marginea plajei. Am auzit o bufnitură surdă, am tresărit, m-am îndreptat, am făcut un pas, m-am rezemat iar de perete, era una din situațiile alea în care ajuți strîngînd din fălci și rămînînd afară.

Am stat mult așa, se tîrau clipe grele rostogolindu-se pe lespezile cenușii cu labe de piftie, ca amoebele, am făcut și în noaptea aceea ce fac atunci cînd *trebuie* să rămîn afară : am retrăit unul din zboruri. Unul din zborurile alea după care vin jos mai pilot decît după ani lungi de pilotaj. Am simțit cu tot corpul lovitura, smulgerea bruscă a cupolei la 900 de km pe oră, greutatea de beton a aerului înghețat năvălind în cabină, sufocarea de-o clipă în masca de oxigen, prăbușirea, se legănau pe botul avionului dealuri golașe, păduri arse de iarnă, cînd am vrut să redresez mi-am simțit mîna moale, udă, fierbinte de sînge, neputincioasă, nu durea încă umărul sub salopeta groasă. Abia mai tîrziu a început, pilotam cu stînga, se sfîșiau și se refăceau cercuri roșii, groase, se topeau în întunericul arzător al aparatelor de bord, apăreau acoperind cifrele albe, se ridica și se lăsa iar, rotindu-se împăienjenit, pămîntul. Am trecut la verticala pistei — cum îmi rămăseseră toate astea în cap, unde ? — simțeam sub pumnul înghețat, prin mănușa groasă, zimții manșei, psihologul cu fața îngustă mă întreba din dosul ochelarilor fumurii : „Ai visat vreodată accidentul ?“ Am clătinat din cap, nu, nu-l visasem, se părea că așa e bine, psihologul avea un aer mulțumit, n-ar fi trebuit să lase să se vadă, un psiholog înseamnă înainte de orice un perete lus-

truit de sticlă opacă, clipea îngăduitor îndărătul lentilelor fumurii, nu minţeam, într-adevăr, nu visasem, atunci cum mi-au rămas toate amănuntele astea, şi de ce...

...S-a deschis uşa şi Irene a ieşit pe coridor. Respira greu, ca după un efort neînchipuit, era desculţă, numai în chiloţi şi cu tricoul de bumbac, aşa cum dormea. Tălpile se lăsau firesc sub greutatea corpului şi reveneau elastice, asta-i, le tîra uşor pe gresia aspră, pielea fîşîia slab, „hai să ne plimbăm". A spus asta simplu, nu s-a oprit, mi-a întins mîna din mers, am apucat-o, nu-mi simţeam picioarele, mă încurcam în ele, parcă atunci învăţam să calc pămîntul sub tălpi.

. . . . . .

N-o să ştiu cum ţii *tu* minte noaptea aia, n-a fost mare lucru de reţinut, mie mi-a rămas mîna ta de care mă rezemam, nu te-am sprijinit, aşa cum s-ar fi cuvenit, mă agăţam eu de tine, m-ai condus prin grădină, Blandiana respira liniştită dincolo de deal, nu era lună, numai stele, foarte multe stele, mari, depărtate, moi, şi, în general, tot cerul aducea cu o mantie concavă de astrolog. Mie asta mi-a rămas, mîna ta de care mă sprijineam, se pare că sînt năuc exact cînd ar trebui să fiu mai treaz, te-ai obişnuit, aşa sînt eu, şi mi-a mai rămas, fugară, imaginea bunicului albind geamul, şi scîrţîitul slab al oblonului. Ai rîs, spuneai că bunicul doarme, ai încercat să sări pata de pămînt umed de lîngă fîntînă, n-a mers, nu-i nimic, ai spus, o să pot mîine, dar eu am văzut cum ţi-ai muşcat buzele. Ţi-au sclipit dinţii în întuneric, dacă înţelegi. Un cîine somnambul a lătrat stins. În fundul grădinii se ridicau flori subţiri, albe, cu petale ascuţite, flori de noapte. Acolo ne-am întors, eu agăţat de mîna ta, mereu agăţat de mîna ta, am ocolit casa şi am intrat. În coridor răsuna sforăitul bunicului, ai zîmbit cu adîncă înţelepciune, dar eu şi acum *ştiu* că bu-

nicul a fost la geam, a dat oblonul la o parte şi s-a uitat lung după noi, şi oblonul a scîrţiit slab, scîncet de metal. Mergeam spre camera mea, a doua uşă pe stînga, umerii ni se atingeau în mers, asta era ceva nou cu care trebuia să mă obişnuiesc.

. . . . . .

M-am repezit înainte, am deschis uşa, m-am înclinat politicos, răbufnea în mine un clocot fierbinte şi bun, ca în cazanele vapoarelor cu zbaturi, simţeam stropi săraţi şi încinşi sărindu-mi în fundul gîtlejului, în cerul gurii, urcînd sub pleoape, nu, sub pleoape nu, cum nu bubuiam risipindu-mă într-o sferă portocalie ? Irene a intrat, i s-a agăţat piciorul de pragul înalt, puţin, am văzut numai pentru că priveam holbat şi mă pregăteam s-o prind, aşteptam să se termine odată şi mă întrebam ce-o să fac cînd se va termina. Nu s-a mai terminat. Am văzut-o oprindu-se dincolo de prag, izbită de zidul negru, întuneric, dintr-un salt am fost alături, îi simţeam mîna bîjbîind, căutîndu-mă şi găsindu-mă în bezna aceea desăvîrşită. I-am simţit degetele lungi împletindu-mi şi strîngîndu-mi dureros degetele, credeam că văd încheieturile, albe de strînsoare, în întunericul dens, opac, întreg, nerisipit de razele zeiţei.

— De ce nu mai luminează ?

— Aşteaptă, am spus.

Am intrat în beznă aşa cum intră pompierii în foc : puţin aplecat, cu un umăr înainte, ferindu-mi faţa cu palmele răşchirate. Am izbit ceva cu fluierul piciorului, dureros, genunchii mei au recunoscut taburetul din lemn de mesteacăn. Sub pat era lanterna, am bîjbîit după ea, am aprins-o, lanterna de vînătoare, rotundă, lungă, cu oglinda lustruită şi lupă groasă de cristal, lumina ca un far la marginea mării. Am plimbat conul de lumină albă, tăblia patului, taburetul răsturnat, podeaua de brad, trupul zeiţei lucea mat pe scîndura prăfuită, părul închegat în şuviţe de oricalc greu, faţa ovală, mîna

arcuită moale după ceafă, cealaltă pierzîndu-se lin în metalul roşu al coapsei, genunchiul îndoit, încerca să se ridice... Nu s-a ridicat. Am simţit-o pe Irene lăsîndu-se lîngă mine, mîna bronzată apăsîndu-mi umărul, se întîmplau o groază de lucruri cu care trebuia să mă obişnuiesc.

— Ce-i ?

Nimic. Lumina lanternei cădea crudă pe ochii închişi, se zbăteau tremurat genele, aşteptam să-i deschidă, nu-i deschidea, nasul mic, pometii obrajilor puţin ieşiţi, numai buzele precis desenate erau destinse din linia aceea severă, foarte puţin, cît să adîncească două cute abia ghicite în colţurile gurii.

Zeiţa zîmbea.

•

— Are vreo legătură ? a întrebat Irene.

N-am răspuns imediat, stăteam culcat pe pat, zeiţa se legăna pe pieptul meu înainte-înapoi, se ridica cînd inspiram şi se lăsa iar, golindu-mi aerul din plămîni.

— Dumnezeule, am spus, dacă are vreo legătură ?! E *singura* posibilitate.

— Dar cum ?

Am privit-o de jos în sus, se aplecase peste tăblia patului, am ridicat din umeri :

— Asta ştii tu mai bine.

— Nu ştiu nimic, a făcut Irene. M-am sculat, m-am dat jos din pat *la fel ca înainte*. M-am dezmeticit după doi-trei paşi, am căzut, m-am ridicat iar, pe urmă te-ai trezit şi tu...

— N-ai simţit nimic ?

Irene a închis ochii, strîngîndu-şi pleoapele.

— Nimic.

Dincolo de deal, cîinele somnambul se încăpăţîna să urle.

— N-a făcut decît să-ţi dea înapoi. O să ne lămurească savantul de taică-tu în ce fel.

Fata mă privea lung, ciudat, neîncrezătoare, parcă mă vedea prima oară.

— De ce abia acum ?

I se alungea fața, deformată în lumina lanternei. Am pus zeița la locul ei, pe taburet.

— La culcare.

— Cred că n-o să dorm.

— De ce ?

Am avut din nou parte de privirea aceea lungă :

— Cum dracu poate fi cineva așa de tîmpit ?

A venit lîngă mine, m-a îmbrățișat și a început să plîngă. Plîngea liniștită, suspinînd slab, simțeam lacrimi mari curgîndu-mi pe gît și unindu-se la ceafă într-un pîrîiaș care făcea perna leoarcă. I-am mîngîiat părul, era un plîns bun, se lipise cu tot corpul de mine, i-am simțit întărindu-se sînii striviți de pieptul meu, am simțit buzele sărate căutîndu-mi gura, mă sufoca părul des, umed, brațele mă strîngeau din ce în ce mai puternic, îi fremătau picioarele, vii, coapsele se frecau mătăsos între ele.

— Mă iubești ?

A întrebat cu furie, înecîndu-se, a ridicat capul, îi vedeam fața boțită, sclipeau dinții albi mușcînd buzele.

— Ca apa, am spus, mi-au venit singure cuvintele, alunecau prin mine. Gîfîiam, se întindea, țiuind, o coardă gata să pleznească. Adică ceva foarte limpede, și care intră în tot... Am vrut să spun : în tot ce mă alcătuiește.

...Pe urmă am făcut dragoste, dar altfel, parcă pentru prima dată. Nu bănuiam virtejul acela fără nume care ne-a cuprins amestecîndu-ne, dizolvîndu-ne, șoapte, mîini, buze, ne prăvăleam într-un tunel albastru întretăiat de largi benzi de lumină, capul Irenei legănîndu-se îndepărtat pe perna udă, cu ochii larg deschiși, Dumnezeule, ce frumoasă era iubita mea !, șopteam în neștire cuvinte, casa bă-

trînului se risipea în jurul nostru şi n-a mai fost decît geamătul acela scurt, ars, izbucnit în nu ştiu care dintre noi, ca o atît de aşteptată recunoaştere.

*

...Irene a dormit cu spatele la mine, făcută ghem, şi asta era o noutate. Îşi încolăcise genunchii cu braţele, strîns, se temea să nu-i fure careva picioarele în somn. Am îmbrăţişat-o şi am adormit păzind-o. Apoi am simţit mişcare, am deschis ochii, se făcuse dimineaţă, n-am înţeles mişcările alea, şedea pe marginea patului, lăsa picioarele jos, cînd tălpile desculţe atingeau podeaua le ridica repede. I-am mîngîiat braţul, a întors capul, i-am văzut spaima din ochi, nu îndrăznea să coboare din pat. Am rînjit şi am împins-o.

— Nu încă.

S-a culcat pe spate, cu capul rezemat de genunchii mei, a ridicat picioarele, a început să pedaleze prin aer, şi-a lăsat iar tălpile pe podea, m-a privit.

— Îţi ţin pumnii, am spus răguşit.

S-a ridicat, a oftat, a făcut cîţiva paşi.

— Merge.

— Văd că merge.

Mi-era grozav de foame. Ne-am dus la bucătărie, Irene a făcut focul, s-a apucat să prăjească ouă. Mă aşezasem pe masă, îmi bălăbăneam picioarele şi mă uitam la reflexele flăcărilor din cămin pe coapsele ei prelungi. Aş fi stat aşa o sută de ani, fără să mă mişc. Fata mi-a simţit privirea, a întors capul, s-a încruntat.

— După ce mîncăm mergem în grădină şi te-ajut să sări.

— După ce mîncăm mergem la Braşov, a făcut Irene.

Avea dreptate. Am mîncat fără poftă, se dusese nu ştiu unde foamea. Irene a strîns prin casă, eu am făcut bagajele şi le-am cărat la maşină. Bătrînul

plecase cu noaptea în cap, felinarul și tîrnăcopul lipseau de la locul lor. Cine știe în ce fund de mină coborîse...

— Cu ăsta ce facem?

„Ăsta" era căruciorul. Stătea în mijlocul camerei, sclipindu-și inutil frumoasele piese nichelate.

— Îl facem pierdut pe drum..., a propus Irene.

— Aș lua chestia asta, am mîngîiat cu degetele rezemătoarea pentru ceafă îmbrăcată în piele fină. Se potrivește la mașină.

— ...sau îl lăsăm aici, a continuat fata. Bunicul o să-și dea seama.

— Bunicul *știe*.

Știa și că plecăm, nu-i plăceau despărțirile, își luase felinarul și tîrnăcopul, așteptase să adormim, își îmbrăcase scurta din foaie de cort bazonată cu piele groasă și coborîse în galeriile lui surpate.

...Drumul a durat cinci ore, și în timpul ăsta n-am scos un cuvînt. Irene a zîmbit doar cînd am debarcat căruciorul. L-am lăsat pe o moviliță din mijlocul unei poieni plină de margarete, m-a urmărit atentă cînd l-am scos din mașină, l-am montat și l-am împins prin flori, roțile înguste de cauciuc dădeau la o parte tulpinile elastice, nu le striveau, și de sus, din vîrful movilei, am văzut că lăsaseră prin iarbă două dîre, parcă trase cu linia, paralelele alea care nu se întîlnesc niciodată. Am pornit mașina, Irene s-a uitat înapoi, pădurea se arcuia neagră astupînd poiana cu margarete, pe lîngă șosea curgea un rîu îngust, limpede și adînc. Irene ținea în poală zeița de oricalc, și atunci cînd credea că n-o văd își apăsa palmele, tare, pe trupul cizelat în metal roșu.

Treceau vîjîind mașini sport cu antene negre, lungi, elastice, ca ale vedetelor torpiloare; camioane uriașe trăgeau platforme cu monștri portocalii de scormonit pămîntul ori de făurit șosele; deasupra noastră a bîzîit, însoțindu-ne mai bine de doi kilometri, un elicopter *Alouette* cu clipici roșu pe

burtă. Fiecare metru de drum mă depărta încet și sigur de fata de lîngă mine.

Am întins mîna, am deschis radioul, degetele mele s-au întîlnit pe buton cu degetele Irenei; am căutat — eu? ea? — pînă am găsit un post îndepărtat, gîtuit de munții înalți. Difuzorul a pocnit, a scuipat un nod rotund și a început să cînte înăbușit *El Bimbo*.

Am trecut printr-un sat încrîncenat, cu porți înalte și contraforturi groase sprijinind zidurile caselor verzi, galbene, albastre, brune. Munții se netezeau în spinări domoale, am clipit orbit de atîta lumină, se deschidea, nesfîrșit un cîmp întins. Intram pe șosele cu iarba crescută pînă-n buza asfaltului, fete înalte, blonde, subțiri, cu salopete albastre mulate pe corpurile elastice, struneau tractoare roșii cu roți înalte. Pe vîrful ultimului deal dormita lăbărțată o cetate cu acoperiș roșu de țiglă. A trecut un tren afumat, bariera s-a ridicat, s-a legănat, a încremenit — punte vărgată unind oblic cerul cu pămîntul. Dincolo de barieră începea o stradă pietruită nesfîrșită, strada care ducea în centrul orașului. Ne-am hurducat după un troleibuz, din față veneau *Volskwagen*-uri plate, am lăsat în viteza a doua, cauciucurile plesneau sec pietrele negre, lustruite. Am semnalizat dreapta, am tras la trotuar, am oprit motorul în fața scărilor care urcau spre vila cu obloane verzi.

— Nu viu cu tine, a spus Irene. Nu știu dacă înțelegi...

Nu era nimic de înțeles. Mi-a explicat cum ajung la institut, a deschis portiera, a coborît, am observat cum s-a rezemat de ușa mașinii, ieșind. Sînt lucruri care te urmăresc chiar dacă le alungi.

Zeița de oricalc se întinsese comod pe scaunul din dreapta, cu o mînă sub cap. M-am uitat după fată, am văzut-o urcînd scările fără să se sprijine de balustradă, am așteptat să dispară dincolo de malul îmbrăcat în piatră, apoi am urcat și eu, să-

rind cîte patru trepte odată. Irene mergea spre grădină, scîrţîia pietrişul aleii sub tălpi, rămîneau urme egale, ovale, într-o singură linie, ca ale vînătorilor din pustiuri. Mi-am muşcat buzele uitîndu-mă după silueta dreaptă, zveltă, cu şolduri băieţeşti. S-a auzit un strigăt slab şi am văzut-o pe distinsa *lady* sărind în picioare, şezlongul vărgat s-a răsturnat zăngănind, din poală i-a alunecat un ghem de lînă care s-a rostogolit, desfăşurîndu-se, pe sub balustrada de vapor a terasei ; lăsă în urmă un fir şerpuitor, verde-închis. S-a trîntit o uşă, pămîntul tresărea ca sub picioarele unei turme de elefanţi adulţi, silueta fetei s-a frînt în braţele roşii, lucioase şi — bănuiam — mirosind cumplit a bucătărie ale Evei. Am încercat să zîmbesc, m-am răsucit pe călcîie şi am coborît la maşină.

•

Am intrat greu în institut, numai după ce mi-am fluturat brevetul de pilot şi m-am recomandat ginerele directorului, ceea ce, din punctul meu de vedere, şi cel puţin pînă acum o zi-două, fusese aproape exact. Tatăl Irenei era mai savant decît credeam, ca să ajung la el am trecut prin cîteva laboratoare care nu semănau cu nimic, agregate uriaşe, oameni preocupaţi în salopete albe, ferestre înalte, plutea în aer un zumzet înăbuşit, cunoşteam freamătul ăsta, mă înconjura în cabina avionului înainte de a porni motorul, foşnetul discret al aparaturii electronice. Am trecut pe lîngă uşi de metal alb cu colţurile rotunjite şi cu un volan nichelat la mijloc, ca seifurile subterane ale marilor bănci, deasupra clipeau mute lămpi roşii, avertizînd. Tatăl Irenei era dincolo de un perete nituit, mi-am spus numele într-o gaură acoperită cu plasă fină, argintie, o bucată masivă de metal s-a dat înapoi şi a culisat într-o parte pe şine unsuroase. Am intrat într-o sală aproape pustie, la mijloc era un fel de cazan negru, înconjurat de ţevi strălucitoare. Din

pîntecul cazanului ieşeau două braţe cu cleşti la capete ; m-am apropiat, braţele au tresărit spasmodic şi s-au înălţat ameninţătoare.

— Fii atent !

Tatăl Irenei a spus ceva unui tip care manevra un pupitru plin de butoane, a traversat încăperea, l-am văzut ocolind cu grijă cazanul uriaş. În mijlocul pupitrului era un ecran mare, rotund, am văzut clar un spot luminos înălţîndu-se violent, trasînd un fulger şters şi topindu-se iar într-o curbă domoală, atunci cînd a trecut prin dreptul braţelor cu cleşti la capete. Îi priveam cu un fel de regret umerii puternici întinzînd halatul alb, ecusonul de plexi cu ramă de metal auriu, aici, lîngă cazan, toate astea îl făceau grozav de director. M-a privit lung, îngustîndu-şi pleoapele :

— Salut, aviatorule !

— Bună ziua. Am scos de sub tricou, de la centură, zeiţa de oricalc, metalul se încălzise, lipit de piele. I-am întins-o fără să-l privesc în ochi, mi se plimba un nod în gît, eram prima oară în faţa unui tată a cărui fiică îmi fusese iubită. Mă rog. Nu era exact genul de situaţie în care să mă simt ca peştele în apă.

— Irene vă trimite asta. Vă roagă să... s-o analizaţi.

Îi simţeam privirea cercetătoare, tricoul mi se lipise de umeri, pieptul, spatele transpirat.

— Ai găsit-o...

— Da. Mi-am înghiţit nodul din gît, nu ştiam dacă se referă la fata lui sau la statuie, am repetat : da. L-am văzut înălţînd nedumerit sprîncenele, apucase zeiţa, degetele mele se strîngeau în jurul trupului de metal, refuzînd să dea drumul. Mi-am desfăcut palma transpirată, am şters-o de pantaloni :

— Mă scuzaţi...

A ridicat din umeri, a ieşit pe coridor, parcă era un stîlp de sare, înfăşurat în halatul ăla. Începusem să regret că am venit. Era prea savant pentru ce mă interesa pe mine. Am urcat nişte scări cu trepte

late, am traversat un coridor cu mochetă vișinie pe jos, am trecut prin fața unei secretare cu ochelari pătrați și am pătruns în cabinetul cu ușa învelită într-o plapumă de piele. S-a dat un telefon, a apărut o salopetă albă cu ecuson, păr negru, ochi verzi, a luat zeița, „nu vrei să mergi și tu?“, nu voiam, m-am uitat la ceas, am răsfoit o revistă englezească de iahting rătăcită printre cărțile sobre, am băut *Pepsi* din pahare înalte, aburite, aduse de secretara cu ochelari pătrați pe un platou din plastic. Am numărat de cinci ori telefoanele înghesuite pe măsuța de lîngă birou, ieșeau șapte de fiecare dată. M-am uitat din nou la *Citizen*, după o oră a apărut iar salopeta albă, aducînd zeița și cîteva fotografii mari. Tatăl Irenei și-a pus ochelarii și s-a încruntat la ele:

— Ce dracu ați făcut cu ea?

Era mai mult mirat decît indignat.

— O baie cu apă regală, dacă asta vă interesează.

— Nu-i asta. A făcut un gest, mă chema lîngă el. Stratul exterior e bine atacat, dar eu mă refer la altceva...

Am ocolit biroul și ne-am aplecat deasupra fotografiilor încă umede; erau copiate pe hîrtie mată, foarte fină, cu luciri moi, de mătase chinezească.

— Aici... aici... vezi, o secțiune oblică.

Cum naiba fotografiaseră în secțiune un obiect întreg? Nu înțelegeam mare lucru din imaginile alea, puncte, pete cenușii, linii întretăiate.

— E profund... procesul s-a declanșat de la interior spre exterior.

— Ce proces?

Și-a scărpinat nasul, chiar lîngă rama ochelarilor.

— Nu-mi dau seama ce natură a avut... nici în ce fel s-a petrecut... dar îți spun rezultatul: toată materia organică e distrusă. Știi, avea între cristalele de metal...

— Neuroni. Mi-a spus Irene.

— Să zicem, neuroni. Degetul bont s-a plimbat pe imaginea care mie nu-mi spunea nimic: Arşi. Uscaţi. Ca şi cum ar fi fost supuşi unei descărcări foarte puternice. S-a întins, a ciocănit cu unghia statuia, zeiţa stătea pe cristalul gros rizîndu-şi tăcută de noi. A rămas metalul, şi asta încă e ceva...

— Dacă o fată, am spus răguşit, paralizează în condiţiile ştiute de dumneavoastră, şi apoi începe deodată să meargă, şi asta coincide cu rezultatele acestor fotografii, ce concluzie trageţi? Ca om de ştiinţă?

— Din p.d.v. ştiinţific problema nu stă în picioare...

Chiar aşa a spus, din p.d.v. Am răsuflat adînc:

— Duceţi-vă acasă şi o să vedeţi dacă stă în picioare sau nu.

A început să bată cu degetele darabana în cristalul biroului:

— Da... ar putea fi vorba de un transfer de energie... ceva imens, desigur, ca să poată debloca nervii... un efort epuizant pentru un sistem cu resurse finite... fatal, aş zice, dacă...

— Dacă ce?

Era ceva în vocea mea, pentru că s-a uitat iar la mine, atent, peste ramele ochelarilor, ochii i-au sclipit scurt, a dat din mînă alungînd gîndul, nu reuşea:

— Dacă ar fi vorba de un organism viu... Şi-a şters fruntea cu dosul palmei privind de la mine la zeiţă: Dar nu e cazul.

Trebuia să fiu foarte atent.

— Din ce ştiţi despre această... statuie, puteţi s-o asimilaţi cu un sistem logic?

— *E* un sistem logic... Sau, mai bine, a fost... foarte complex, şi...

Simţeam suturile craniului desfăcîndu-mi-se în desene complicate:

— Un sistem logic atît de complex poate să-şi provoace accidental o asemenea descărcare?

A ridicat umerii albi :

— Habar n-am de ce natură era energia de care dispunea. Principial, ar fi exclus.

— De ce ?

— Era prea perfect. Aici iar e chestie de intuiţie... doar în condiţii pe care *ei* să nu le fi prevăzut... ceea ce e foarte puţin probabil... şi totuşi, uite..

Zîmbea stingherit, ăsta nu era argumentul unui director-savant, se putea discuta în continuare.

— Atunci, în mod deliberat ?

Zîmbetul a oscilat o clipă, speriat, şi s-a căţărat undeva, foarte sus :

— Pisoiule, asta înseamnă sinucidere. Maşinile nu se sinucid. Pentru asta e nevoie de un dram de nebunie, pe care nu-l avem decît noi.

— Noi, ca specie ?

— Noi ca... m-a privit fix, nu mai zîmbea deloc, s-a aplecat peste birou săltîndu-se din scaun. A bolborosit : Adică cum, începe să meargă ? Vrei să spui că a cedat energia ei fetei mele ? şi că Irene ?...

— Zburdă ca o gazelă pe propriile-i picioare lungi, am confirmat posomorît ; am apucat să văd un fulger cenuşiu răsturnînd scaunul, străbătînd în diagonală camera, făcînd ghem covorul gros şi dispărînd pe uşă. Am luat fotografiile de pe cristal, am băgat zeiţa la locul ei, sub centură, am îndreptat covorul cu piciorul, m-am înclinat politicos în faţa biroului masiv, am ieşit.

Secretara cu ochelari pătraţi încremenise, ţinînd receptorul unui telefon galben în degetele cu unghii lungi şi cumplit de roşii. Am defilat în sens invers, prin laboratoarele acelea nesemănînd a nimic, am coborît scări, am străbătut culoare largi, portarul de la ieşire m-a salutat cu mîna la şapcă :

— Tovarăşul director, socrul dumneavoastră...

— Ştiu... Am dat din cap şi am pornit pe jos, n-aveam dispoziţia necesară unei plimbări cu maşina, prin apropiere era o uzină, ieşiseră din schimb muncitori tineri, fete, băieţi, mă loveam de trupuri

mirosind a ulei, a metal strunjit, vorbeau, rîdeau, erau grozav de bine dispuși. Țineam în mînă fotografiile făcute sul, simțeam zeița încălzindu-se și apăsîndu-mi burta cu spinarea ei îngustă. Dacă sistemele logice sînt prea perfecte ca să se autodistrugă cedîndu-și energia unei fete paralizate, iar mașinile nu se sinucid pentru că le lipsește dramul de nebunie necesară... Asta nu putea însemna decît un singur lucru, dar îmi era, simplu, teamă să merg mai departe. Mi-am amintit urma de tîrnăcop dispărută, șuruburile dizolvate în oricalc, zîmbetul acela incert. Am revăzut-o pe Irene bătînd întunericul cu mișcări moi, încercînd să se agațe, clătinîndu-se pe picioarele cu mușchii umflați de efort.

Nu eram sigur dacă merită. Simțeam în dosul pleoapelor freamătul marilor coloane argintii, se derulau lungile piste betonate, dar de data asta izvorîte numai din mine. Știam că, mai devreme sau mai tîrziu, întunericul acela roșu ar fi dispărut ; nu știam formele în care s-ar fi închegat. N-o să știu niciodată, ce mai cuvînt. Prima oară l-am simțit cînd a murit Pufa, Pufa cea grasă și cheală, mîngîiam în neștire blana galbenă cenușie, cu fir scurt, și-mi spuneam : niciodată. N-o să mai latre, n-o să mă lingă, n-o să mai alerge niciodată pe picioarele scurte și strîmbe. Am pipăit trupul zeiței sub tricou, lipit de trupul meu, și am spus : „Niciodată". Un tip elegant care mergea în fața mea a întors nedumerit capul. M-am întors, am luat mașina de la parcarea din fața institutului, m-am fîțîit prin oraș, am mîncat o friptură sus, în Poiană, abia apoi am oprit în fața vilei cu obloane verzi. N-aveam chef, trebuia.

•

Am nimerit în plină fiesta, Irene își pusese rochie, trădare, de fapt o rochiță scurtă și apetisantă, mai mult fermoare și cordon. Asta-i. Am salutat înghețat

societatea aceea veselă, își chemaseră rudele și vecinii, scaunele ducale erau toate ocupate, „el e prietenul Irenei", îmi venea să mor. Am traversat sufrageria pe fișiile de linoleum devenite inutile și am intrat în camera fetei. Irene a închis ușa și s-a lipit cu spatele de tăblia albă.

— Ei ?

— Nimic, am spus. Numitorul comun. I-am întins fotografia, aceea cu celulele moarte ale unei vieți despre care aveam să nu mai știm nimic zbîrcindu-se între cristale obtuze de metal.

Mesajul. Enigmaticul, misteriosul, mult căutatul mesaj. Capetele noastre sparte de pomană. Dacă vine de sus, de jos, de la dreapta sau de la stînga. Din trecut sau din viitor.

Mă înecam, am repetat : — Numitorul comun. Vezi ce simple sînt lucrurile mari ?

Am scos statueta de sub tricou și am întins-o Irenei :

— Cupru, zinc, titan — atît. Metal mort. Asta a fost mesajul ei. Numitorul comun pe care n-am știut să-l găsim, dar pe care ea a știut să-l găsească și să-l îndeplinească.

Mi-am dat seama că Irene aflase de la tatăl ei ce era de aflat ; am icnit și am tăcut. Își mușca buzele cu mișcarea aceea repezită, îi cădea părul pe umeri, unduia lin, ca o aducere aminte, și atunci mi-a trecut prin fața ochilor alt cuvînt greu, roșu și sleit : des-păr-țit. M-am grăbit să vorbesc, mă înecam în sunete, incoerent, fata stătea dreaptă și se uita țintă la mine, atît :

— Ar mai fi două biete ipoteze... Am prins grimasa fetei, m-am grăbit să adaug : Ultimele. Am apăsat cuvîntul : ultimele.

— Eu am o certitudine, a spus Irene, încet.

— Care ?

— Noi...

Mi se părea că tocmai certitudinea asta se clatină mai tare.

— Atunci, de ce?...

— Lasă, a făcut Irene, şi mai încet, mai mult îi citeam cuvintele pe buze decît le auzeam. A trecut. Am crezut că tu, numai din milă...

Mi-am amintit privirea lungă, ciudată, neîncrezătoare.

— Nu mi-a fost o clipă milă de tine.

— Ştiu. Altfel n-am fi reuşit.

A făcut un pas, încă unul, s-a oprit în faţa mea, îi simţeam răsuflarea fierbinte, am încercat să privesc în ochii strălucitori, n-am reuşit, am lăsat capul în jos, am văzut sandalele cu tălpi plate, gambele fine s-au încordat, se adînceau sub pielea bronzată două nervuri topindu-se în mişcarea uşoară a muşchilor, atunci cînd s-a ridicat pe vîrfuri. Totul era nerușinat de *happy-end*. M-a sărutat pe gură, fără să mă îmbrăţişez, apăsa cu pieptul trupul zeiţei pe pieptul meu, era foarte bine aşa. Meritase.

•

M-am strecurat pe lîngă Irene, am mers pe vîrfuri, voiam să ies pe terasă, era departe, n-am mai ieşit. Cucul a scos capul din ceas, cucăind somnoros de două ori. M-am aşezat la masa instalată pe capre de aluminiu, m-am uitat la statuia de oricalc.

Era una din nopţile alea care-mi refuză blînd somnul, fără să ofere nimic, şi atunci rămîn în faţa mea singur, puţin trist, puţin nedumerit de tristeţea aceea iscată de lucrurile care nu s-au mai petrecut şi despre care n-o să ştiu niciodată cum ar fi izbucnit şi cum s-ar fi sfîrşit; rămîn singur în faţa mea, dar nu mulat eroic în gloriosul costum anti-*g.*, cu fermoare nichelate, ci cu pijamaua în dungi, decolorată, deloc graţioasă, prea largă şi prea scurtă. Atunci îmi dau tîrcoale, mă înconjoară în cercuri mute gîndurile de noapte, mă ating, moi, şi mă strîng în mine, în adîncimi pe care nici nu le bănuiam, şi tristeţea aceea molcomă răsuceşte neaşteptat un nod fierbinte, şi îl sparge într-un plîns

ascuns, cu lacrimi acre și arzătoare ca acidul sulfuric. Și care lasă urme înguste și adînci, tot ca acidul sulfuric.

Stăteam la masa de arhitect a Irenei, ar fi trebuit să fiu vesel, nu eram, mahmureala nătîngă a sfîrșitului de drum, zeița de oricalc mă privea cu surîsul ei tainic, ochii închiși, buzele strînse, colțurile gurii trase puțin, puțin de tot în sus — cît să sădească neliniștea zîmbetului acela ca o boare de gînd — și nu puteam scăpa de certitudinea grea că mai stătusem odată la masa asta încărcată cu hîrtii și instrumente ciudate, lampa punea un cerc de lumină pe tăblia din lemn alb, mai auzisem mașini întîrziate trecînd sub ferestre, mai privisem îndelung pleoapele închise încercînd să ghicesc ochii de dincolo de metalul roșu, și — mai presus de orice, și gîndul ăsta stăruitor apăsa cel mai tare, așa cum ședeam în încăperea slab luminată, la masa aceea — mai scrisesem odată povestea zeiței de oricalc. Dar toate astea departe, într-un trecut care sfîrșea brutal cu mult înaintea tăcerii încrezătoare a primului răsărit de soare pe Pămînt.

CUPRINS

Sferele verzi . . 8

Zeița de orlcalc 109

Lector : CONSTANTINA PALIGORA
Tehnoredactor : MARIANA PUȘCAȘU

Bun de tipar 8 VIII 1977. Apărut 1977. Comanda nr. 1344. Tiraj : 30.000 broșate. Coli de tipar : 14,25.

Tiparul executat sub comanda nr. 165.
Întreprinderea poligrafică „Iași"
Str. Vasile Alecsandri nr. 6, Iași
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Fantastic Club

Lei 6,25

În aceeași colecție
au mai apărut :

Stanislaw Lem :
CIBERIADA

Horia Aramă
VERDE AIXA

Mircea Scarlat
CRINCENA LUPTA DINTRE „ATE" ȘI „ABILE"

Victor Bârlădeanu
GHEAȚA DE FOC

Romulus Bărbulescu – George Anania
ȘARPELE BLIND AL INFINITULUI